

LIMES INFERIOR JANUSZ A ZAJDEL

Nad hladinou se válela mlha – jemný závoj změkčující siluetu města, jehož panoráma odtud vypadalo jako úzká šedivá stuha, nahoře rozervaná a roztřepaná do fantastických obrazců, rozprostřená na rozhraní nebe a vody.

Lod' se líně kolébala na drobných vlnkách, které pravidelně narážely do jejího boku. Rytmus kolébání lodě a šplouchání vody byl uspávající.

Lidé rozhodně chtějí od života příliš – meditoval Sneer, natažený na přídi lodi. Skoro všichni se v potu tváře a většinou neúspěšně snaží dosáhnout toho, co lze získat prostším a jednodušším způsobem. Hledají štěstí a uspokojení, aniž by se nejprve pokusili zjistit, co ty pojmy vlastně znamenají... Pro mě, například, není vůbec špatná představa štěstí jako chvíle, kdy ležím na zádech, kolébají mne vlny a zahřívají sluneční paprsky, kdy člověk opravdu pociťuje plynutí času. Rytmus vln ve mně vyvolává pocit, že jediný proces, který okolo mne probíhá, je běh času, běh čistého, vyabstrahovaného času, který není naplněn ničím jiným než šploucháním vody pod bokem lodi. Když si můžeš dovolit nepočítat nárazy vln a prchající chvíle a plynutí času v tvé mysli nevyvolává paniku – pak jsi opravdu šťastný.

Zvedl víčka, a aniž pohnul hlavou, pohledem přelétl jezero. Zdálo se, že opravdu jen pár lidí z miliónu obyvatel Argolandu má na otázku štěstí stejný názor jako on. V jeho zorném poli se kolébalo jen několik plachetnic a dvě motorové lodě, líně plující s vypnutým motorem. Zbytek lovců štěstí se mačkal na onom potrhaném proužku šedi, který odděloval temnou modř vod jezera Tibigan od světlého blankytu čistého nebe nad západním obzorem.

Šťastlivec čas nepočítá – vzpomněl si na starou moudrost. Něco na tom musí být, když se to říká už tak dlouho. Já bych to ale řekl jinak: šťastní jsou ti, kdo ho počítat nemusejí.

V situaci, kdy nikomu nechybí potrava, oděv, bydlení, a dokonce ani zábava, se vzácností stává čas sám o sobě a není už pouze pohyblivým plátnem života, pozadím, které nenávratně mizí za oknem jedoucího vlaku. Čas je hlavní složkou skutečnosti, neoddělitelnou součástí existence, trvání... A přesto, lidé jako by si toho nevšimli, neumějí ho docenit. Stále ještě platí stará pravda: čas jsou peníze. Peníze se sice už staly prázdným pojmem, zanikly v průběhu procesu společenských změn, ale ten bezmyšlenkovitý, primitivní přístup k problematice času se ve všeobecném povědomí stále udržuje.

Proč? Nejspíš proto – odpověděl si v duchu Sneer – že převážná většina lidí jsou v podstatě bytosti nemyslicí a primitivní. Copak je tak těžké pochopit tu do očí bijící pravdu, kterou on – Sneer – zformuloval už dávno, ještě jako student: že totiž čas je život? Život je konečnou částí času, která je člověku dána jako čistý list, který lze pomalovat, počmárat nebo jen zmačkat a vyhodit do koše na odpadky. Čas je prostě život. A život je pro lidskou bytost hodnota tak cenná a unikátní, že by byla hloupost přepočítávat ho na jakékoliv jiné materiální hodnoty.

Ale když jsou oba tyto pojmy – čas a život – tak neoddělitelně spjatý, že v měřítku jednoho lidského života znamenají totéž, vyplývá z toho, že volný čas znamená svobodný život.

Volný čas je ten, kterým můžeme disponovat podle vlastního uvážení. Největším bohatstvím člověka je čas, který mu v životě zbývá po odečtení všech hodin naplněných povinnostmi vůči společnosti a činnostmi nutnými pro zajištění další materiální existence.

Ideálem svobody by tedy byla situace, ve které by člověk disponoval celým svým časem, Sneer se tomuto ideálu plánovitě přibližoval: z činnosti pro dobro všech byl na základě zákonů, které v Argolandu platily, osvobozen. Jeho třída ho nepředurčovala k tomu, aby podléhal pracovní povinnosti, vlastní invence a talent mu naopak dovolovaly zmenšit na minimum boj o prostředky nezbytné k příjemnému trávení volného času, nebo, jinak řečeno, svobodného života.

Fakt, že se mu v tomto světě daří lépe a žije si mnohem pohodlněji než jiní příslušníci stejné třídy, nepovažoval Sneer za nic špatného. Podle principů společenského systému, ve kterém mu bylo dáno narodit se a žít, idea maximálního pohodlí a svobody při minimálních povinnostech a námaze byla totiž perspektivním cílem, stavem, který by v budoucnu měl být běžný pro občany všech tříd.

Sneer si myslel, že jen o krok... no..., nebo snad o dva, vývoj společenské situace předbíhá. Před statisticky průměrným čtvrtákem, který směřuje – i když pomaleji – přece jen stejným směrem, má malý náskok. A historie si jak známo váží průkopníků předbíhajících vlastní dobu, i když se mnohdy netěší uznání svých současníků.

Boční porыв větru silněji zhoupł loď a Sneer, ležící na zádech, instinktivně roztáhl ruce, aby nespádl do studených vod jezera. Jeho dlaň narazila na sluncem rozpálené tělo dívky, na niž, jak tak usnul své úvahy, téměř zapomněl,

Ta dívka byla na jachtě úplně zbytečnou rekvizitou. Na dnešní projížďku si Sneer nikoho s sebou vzít nechtěl. Někdy člověk touží vychutnávat plynutí slastného času o samotě.

Lidské, a obzvláště dámské společnosti měl Sneer dost. Tam, na souši, v barevně křiklavé džungli Argolandu, v přečpaných barech, na ulicích i v hotelových kabinách...

Kývl rukou pouze ze zvyku, když dnes v poledne zahlédl mlsný pohled dívky sledující, jak odpoutává v jachtklubu loď od bóje.

Za chvíli svého gesta litoval, ale už bylo pozdě. Dívka nacpala v běhu svou plážovou tašku do skříňky v úschovně, skočila plavně z nábřeží do vody a po několika vteřinách se vynořila u boku jachty.

Byl to docela kus – mladá, maximálně dvacet. Byla krásně opálená a měla ty správně plné tvary. Ale podobala se tolika jiným, které Sneer znal, že ho nemohla nijak zvlášť zaujmout, když se předtím o samotě procházela po přístavišti. Naštěstí to nebyla příliš únavná pasažérka. Hned poté, co loď překročila hranici vlnolamu, si sundala sice horní díl plavek, aniž by Sneer cokoliv naznačil (považovala to určitě za minimální revanš vůči tomu, kdo plavbu zaplatil), potom se ale už jen opalovala na přídi vedle Sneera a ničím nerušila proud jeho myšlenek, snad jen přitažlivými tvary svého velkého poprsí, které se při každém větším zhoupnutí dostávalo do Sneerova zorného pole.

Z těch nemnoha vět, které prohodili v průběhu několika hodin líného kolébání na vodě, se Sneer dozvěděl, že se jmenuje Grazia, studuje historii a její specializací jsou dějiny novověké etiky.

Prezentovat té o polovinu mladší studentce vlastní dost originální a odvážné etické názory se Sneerovi nezdálo vhodné. Hovor na jiná témata se nedařil, a tak se Sneer zase brzy ponořil do svých

úvah. Úvahy o čistém, ničím nerušeném čase ho tak zaujaly, že teprve ten náhodný dotyk dívčina raene mu připomněl, že není na lodi sám.

Dívka to pochopila jako jakýsi úvod k dalším důvěrnostem a odpověděla stiskem dlaně, ale Sneer ve hře nepokračoval.

„Vracíme se,“ řekl chladně. „Dostal jsem hlad,“

Hned v další chvíli tohoto vyznání litoval, protože se ho zcela bez zábran zeptala, kam půjdou na večeři.

Sneer nebyl lakomý, dokonce čas od času za večer v dobré restauraci s atraktivní mladou dívkou ochotně a hodně zaplatil – to mu v očích kolegů z jeho branže dodávalo lesk a byla to i dobrá reklama –, ale věděl také, jak to dopadne. Dívka byla určitě zvyklá na fair hru a přímo planula touhou revanšovat se, přičemž – přihlédneme-li k jejím studentským příjmům – ta odměna mohla být vyjádřena jen jedním, dobře známým způsobem. Právě dnes však Sneer neměl na dámskou společnost v hotelové kabině náladu.

„No ,,,,“ zahučel a obrátil v dlani Klíč tak, aby si – jakoby náhodou – mohla všimnout symbolu třídy. „Skočíme si někam na bulváru...“ Jeho čtyřky se nelekla. Spíš naopak.

„Myslela jsem, že jsi nejmíň druhák. V životě jsem neviděla čtvrtáka, který si pronajme jachtu na šest hodin,“ řekla s úsměvem a Sneer si teprve teď všiml, že má nádherné šedozelené oči, „To musíš být dost šikovný čtvrták, když můžeš takhle utrácet!“

Jak vidno, byla připravená na všechny varianty rozvoje známosti s náhodně poznaným mužem, protože když na břehu vytahovala ze své plážové tašky odřené džíny a téměř nic nezakrývající tričko, vypadl jí zevnitř kartáček na zuby.

„Pro mě,“ povídala, zatímco se na nábřeží oblékala, „nemá třída žádný význam, S mojí specializací bych se mohla stát učitelkou... No, možná i redaktorkou v televizi, ale to už bych musela mít pěkně vysokou třídu,.. Takže bych nejraději... chtěla čtyřku a mít dost času,..“

„Hmm...,“ ozval se výsměšně Sneer. „Když jsi hezká a mladá holka, stačí čtyřka a špetka drzosti.“

„Nikdy jsem neměla velké ambice,“ řekla a pokrčila rameny. Poté, co se pozorně zadívala Sneerovi do obličeje, dodala: „Mám takový pocit, že se ti moc nelíbím. Určitě máš raději intelektuálky.“

Sneer postřehl v jejím hlase špetku zklamání, a protože měl měkké srdce, vzal dívku kolem ramen a společně se vydali směrem k centru. Od začátku věděl, že to takhle dopadne. Jako čtvrták se nemohl vymlouvat, že musí brzy vstávat do práce... Po pravdě řečeno ta holka vůbec nebyla špatná a možná opravdu neměla body na večeři. Sneer si dobře pamatoval vlastní finanční problémy ze studentských let. A k mládeži – zejména pohlaví ženského – měl vždy kladný vztah.

Filip se probudil mnohem později než obvykle. Instinktivně se podíval na hodinky a okamžitě ho polil studený pot. To se mu stávalo pokaždé, když zjistil, že před pozdním příchodem do práce ho už nezachrání vůbec nic. Pokoušely se o něj mráčky při pomyslení, že to zase bude muset vysvětlovat kádrovákovi. Filipovo postavení nebylo zrovna nejlepší, stále častěji slýchal o propouštění, o tom, jak

těžko takoví Jako on shánějí práci. Když skončil školu, nebyly s tím žádné problémy, dokonce i někteří čtvrtáci byli povolávání do práce, Teď už neznamovala jistotu ani trojka.

Jeho vnitřní cit pro čas mu říkal, že dnes není volno. Mozek mu pracoval těžkopádně, pomalu, hlava ho podezřele tížila. Teprve po delší chvíli, když si představil, jak se pln strachu plíží do osobního oddělení, a když si tiž téměř vymyslel zcela originální výmluvu, proč přichází pozdě... mu náhle došlo, že se může otočit tváří ke stěně kabiny a ještě si pár minut klidně zdřímnout – těch několik minut, které jsou z celého spánku nej příjemnější, kdy si se zavřenými víčky může vrýt do paměti nejzajímavější epizody z prožitého snu.

Filip měl už několik dní dovolenou. Trávil ji sice tady v Argolandu, protože cesta kamkoliv překračovala jeho finanční možnosti, ale i to málo bylo fajn: mohl se do sytosti vyspat a pak celý den bloumat po městě, prohlížet si čtvrtě, ve kterých už léta nebyl, procházet se v poledne podél břehu jezera Tibigan a s jistou závistí pozorovat ty, kdo si najímali nádherné plachetnice a motorové lodě, aby si na nich pluli ve společnosti krásně opálených děvčat.

Vědomí, že ho dnes nečeká setkání se šéfem, umožnilo Filipovi klidně se zpátky ponořit do snění v polospánku. Nepříjemné fyzické pocity zmizely, žaludeční svaly se uvolnily a pouze lehký tlak ve skráních rušil ty příjemné okamžiky.

Co mohlo to pobolívání hlavy znamenat? Filip se snažil vybavit si události včerejšího večera, ale opět usnul a fantastické vize vyplnily mezeru v jeho paměti.

Muselo tam být nějaké pivo.. Hodně piva – pro-blesklo mu hlavou, než upadl do spánku.

Úplně se probudil asi v devět. Vyrval se z náručí Morfeova tak prudce, jako když potopený míč vyskočí na hladinu. Celou silou své vůle se ještě jednou pokusil pohroužit se do spánku, ale ten ho neodvolatelně a rozhodně odvrhl.

Probral se s podivným pocitem žalu a zklamání, že mu nebylo dopřáno dosnit až do konce ten krásný příběh, který neobyčejně intenzívně prožíval Jako hlavní hrdina.

Takhle je to pokaždé, pomyslel si na adresu osudu rozhořčeně, zatímco ležel se zavřenýma očima. Sen mizí v nejzajímavějším momentu, a člověk se beznadějně snaží prodloužit si ho ještě alespoň o okamžik, ačkoliv ví, že je to jen sen... a nikdy se mu to nedaří. A potom, i když se ti zase povede usnout, zdá se ti už něco úplně jiného.

Filipův sen byl opravdu krásný. Teď si ho opakoval a opájel se jeho obsahem tak, že přestal vnímat i neutuchající bolesti hlavy.

Náhle otevřel oči a rozhlédl se po pokoji. Jeho oblečení bylo na křesle neobvykle pěkně složené, pantofle stály jedna vedle druhé... Toho piva muselo být opravdu dost. Jedině pivo probouzelo ve Filipovi takovou pečlivost. Byl to zvyk ze studentských let, kdy jeho otec míval jisté výhrady k popíjení piva, s kolegy a k pozdním návratům domů. Perfektně poskládané svršky měly působit dojmem, že Filip je úplně střízlivý,

Teď si už otec těchto (mimočodem velmi zřídka) večerních návratů dospělého syna z hospody nevšímal, ale instinkt přetrval a byl tím silnější, čím víc půllitrů do sebe Filip obrátil.

Přece jenom se to stalo! Opřel se o loket, mnul si čelo a namáhavě se pokoušel oddělit pravdu od snových přeludů. „Ten člověk, ten automat...“

Najednou se mu všechno vybavilo. Nebylo toho mnoho, ale... Jak nádherná byla ta skutečnost, jejíž dozvuky pocítil ve snu.

Včera... Včera... Vracel se domů po celém dni stráveném na pláži, kde potajmu zpod přivřených víček pozoroval krásné postavy kolemjdoucích dívek. Začaly vysokoškolské prázdniny, pláž byla plná studentek zářících radostí, uvolněných po stresech letního zkouškového období a vystavujících větru i slunci vše, co se jen dalo.

Filip, jehož košile měla zakrývat světle pihovátá ramena s nepěkným narudlým opálením, toužil být jedním z těch vysokých, snědých, tmavovlasých kluků, kteří na jachtách divoce brázdili zátoku. Nebo... moci si tak půjčit loď, alespoň jednou za pár dní, na hodinku, dvě..,

Věděl ale, že je to úplně nereálné. při jeho příjmech, při jeho bezvýznamném postavení.. v duchu si vymýšlel způsoby, jak dosáhnout vyšších příjmů a lepšího postavení v práci. Jindy zase konstruoval všelijaké neobvyklé situace, které by mu přinesly neočekávaný zisk.

Dobře věděl, že se nic takového nemůže stát. Za prvé proto, že ještě nikdo nevydělal kopolu peněz ležením na pláži a vymýšlením těch nejnepravděpodobnějších variant své vlastní budoucnosti..., a za druhé – to si také uvědomoval – většinou mu chyběla odvaha, aby jakýkoli svůj nápad uskutečnil.

Filip se bál všeho – dokonce i běžných každodenních situací. V tom v zásadě bezpečném světě se bál i třeba jen hlasitěji ozvat, aby někdo ani náhodou nezaslechl jeho hlas, deroucí se z průměrného šumu davu, jehož byl součástí. Báł se kádrováka a strachy mu bývalo špatně, když si ráno musel v hlavě sumírovat přesvědčivou povídačku, opět jinou než ta, kterou si vymyslel minule, aby vysvětlil svůj pozdní příchod.

Filip se často za svůj strach nenáviděl. Nejednou se už rozhodl hrdinně se jednoho dne přiznat, že prostě zaspal, ale bál se dál, navzdory svým předsevzetím.

Tam na pláži ten nedostatek odvahy také citelně vnímal. Nedokázal by se přidat ke studentům hrajícím fotbal, nebo se dát do řeči s některou z dívek. Připadal si malý, nedůležitý, nehodný jakéhokoli zájmu.

Kdybych tak měl jedničku, nebo aspoň dvojku – uvažoval a viděl se v představách za volantem motorově lodi, s Klíčem nedbale visícím na šňůrce plavek, aby všichni viděli, s kým mají tu čest.

Věřil, že i dvojka dělá dobrý dojem, lepší než na jaký by se zmořil se svojí trojkou.

Když se slunce schovalo za stěnu vysokých budov obklopujících pláž u zátoky, oblékl se a bez cíle bloumal ulicemi, s nadějí, že se mu vyplní jeden z těch neobyčejných příběhů, které si vymyslel – příhoda, která do jeho života přinese změnu.

Náhračkou mu bylo pivo. Když ho vypil větší množství, na čas dokázal na své obavy zapomenout; Po několika půllitrech se cítil jako za studentských časů. Sentimentálně vzpomínal na svůj chudoučkový studentský Klíč, na kterém měl jenom skromnou sumu stipendia vypláceného pouze v červených.

Ten Klíč, s prázdným místem označení třídy, mu připadal jako klíč k opravdovému šťastnému životu: potenciálně dával neohraničené možnosti.. Prázdné místo mohlo být – teoreticky vzato – vyplněno symbolem nejvyšší třídy, a stejně tak prázdné registry kont se mohly naplnit pěkně zaokrouhlenými sumami zelených a žlutých bodů.

Tehdy ještě nedoceňoval tuto fantastickou vlastnost studentského Klíče. Toužil po tom, aby co nejrychleji skončil školu, získal třídu (samozřejmě hodně vysokou – to se rozumělo samo sebou), a mohl disponovat stovkami bodů v tak krásných barvách zelené a žluté.

Co by dnes za ten blažený pocit sebejistoty dal...

Při testech dostal jenom třetí třídu a to byl začátek jeho fóbie. Vědomí toho, že stále balancuje na hranici oddělující pracující od rezervních, udělalo zbytek. Dnes už ani trojka nezaručovala zaměstnání a za zelené body se dalo dostat stále méně a méně věcí.. A ta téměř nulová suma žlutých, kterou měsíc co měsíc dostával, se mu bleskurychle rozkutálela.

Řekl bych šéfovi, co si o něm myslím – ospravedlňoval se sám před sebou, když míjel okna restaurace, ale to by jistě využil první příležitosti, aby mě vyhodil... A pak...

Věděl, co to znamená. Bez práce nejsou žluté body. A jenom s červenými a zelenými si toho moc dovolit nemůžeš. V poslední době předělali na žluté dokonce i automaty s dobrým pivem. Za zelené se dala koupit jen jakás takás nahořklá, nechutná, určitě syntetická tekutina.

Když pomineme takové pochutiny jako chlebiček se šunkou nebo ty fantastické plachetnice na Tibiganu nedostatek žlutých znemožňuje užívat si radovánek, které Argoland poskytuje svým obyvatelům vydělávajícím žluté. Copak může pozvat dívku do baru na pláži, když nemá žluté? Když si bude chtít dát něco k jídlu nebo se něčeho napít, nebude jí přece nabízet sendvič se sýrem nebo mátový čaj – jediné věci, které byly v luxusních barech na přístavišti za zelené. Bylo by to první a určitě také poslední rande.

Jo, mít tak dvojku, to by Filipovi dávalo ten tak nezbytný pocit bezpečí, který by ho udržel v dobré náladě. Dvojka zaručuje jistotu – aby se druháci museli bát nedostatku práce, k tomu hned tak nedorjde.

Zatímco se mu v hlavě honily tyhle úvahy, ocitl se v hospůdce přímo proti automatu s pivem z dovozu. Odevzdaně postavil půllitr pod dávkovač a vsunul Klíč do otvoru,

Čert vem těch pár ubohejch žlutejch. Ani za sto let bych jich stejně neušetřil tolik, aby to stačilo na tu nejmenší z věcí, po kterých toužím. Sám sobě si dal rozhrěšení a pozoroval, jak nazlátlý mok naplňuje sklenici.

Velkými doušky ho hltavě vypil, potom si půllitr naplnil ještě jednou a sedl si k bufetu vedle hracího automatu.

Před automatem stál malý, silně proplešatělý človíček a pozoroval blikající světelné nápisy, které lákaly ke hře.

zkus své štěstí– rozmnož své body!

přečetl si Filip, Plešatý muž na něj z boku koukl a evidentně přemýšlel, jak zapříst hovor.

„Třicet za jeden!“ řekl napůl sám k sobě. „Kdybych měl pár žlutejch... Dnes jsem viděl, Jak jeden mužskej vsadil pětku a vydělal tři kila..“

„Žlutých?“ zaujalo to Filipa.

„Sázel žlutý, tak taky žlutý vyhrál Stává se to málokdy, ale kdybych pár račí, tak bych je vsadil.“

„Tak si zahrajte se zelenými,“ poradil mu Filip a pomalu popíjel pivo.

„Ale.., Proč dráždit osud? Nechám si tu šanci, až se mi pár žlutejch dostane do ruky.“

„Deset žlutých,“ počítal Filip, „to je přece tolik, kolik dostanu za měsíc práce.“

Nejistě sáhnul pro Klíč a pečlivě si ho prohlédl, jako by ho viděl poprvé v životě. Šedivá čísla ukazující čas přeskakovala v líném tempu míjejících vteřin.

Prsty pravé ruky uchopil hlavici Klíče a ukazováčkem levé se dotkl žluté tečky na destičce. V okénku displeje se rozzářila žlutá číslíčka.

„No, vy jste ale šetřivej, řekl plešatec, který se díval Filipovi přes rameno. „Padesát žlutejch, to už je něco!“

Pozorně se zadíval na Klíč a dodal: „Šetříte, to jo, s trojkou to není nic jednoduchého nasbírat půl stovky žlutejch... Být na vašem místě, tak si zahraju. Vrána k vráně sedá a body k bodům jakbysmet...“

„Risknu to,“ zamručel Filip, i když se mu riskovat nechtělo. „Ale maximálně s jedním bodem!“

Vsunul Klíč do otvoru automatu, zmáčkl tlačítko a zatáhl za táhlo.

„No prosím,“ zaradoval se plešatý mužík. „Vyhrál jste tři za jeden. To není špatný. To se vyplatí zkusit ještě jednou.“

„Tak jo,“ zamumlal Filip a vsadil tři body. Dál to probíhalo jako ve snách. Automat se rozezvonil a světélka se rozblíkala.

„Sto za jeden!“ vykřikl nadšeně náhodný kibic a zbylí barovní hosté obrátili hlavy k automatu.

Filip se zadíval do žlutých čísel na displeji, jako by se chtěl ujistit, že nezmizí, jak se mu to často stávalo ve snech o velké výhře.

„Tři sta žlutých!“ horečně mu létalo hlavou. „Dva a půl roku práce!“

Za posledních pět let se mu podařilo ušetřit sotva padesát. Tři sta žlutých, to byl pro tak mladého člověka obrovský majetek. Filip si ale dobře uvědomoval, že i ta největší výhra se může rychle a beze stopy do slova a do písmene vypařit, jestliže není podepřena stálými příjmy. Už dvakrát se mu stalo, že utratil i deset bodů za odpoledne a věděl, že to není nic těžkého.

Hlouček lidí se shlukl okolo něj a s úctou a závistí se díval chvíli na něj a chvíli na automat, který ještě stále rachotil a na němž blikal nápis: ODVÁŽNÉMU ŠTĚSTÍ PŘEJE – UVĚŘ V TO, VÍTĚZSTVÍ HŘEJE!

„No, pane kolego... Myslím, že si zasloužím aspoň jeden půllitr,“ ozval se onen připlešatělý mužiček a vydrápal se na barovou stoličku.

„Klidně i dva,“ usmál se Filip a potom ho napadlo, že by bylo správné tuto neobvyklou událost nějak oslavit. Zašel tedy k automatu a naplnil najednou hned metr půllitrů.

„Prosím, prohodil směrem k čumilům obklopujícím hrací automat. „Pivo pro všechny!“

Odpovědí mu bylo sborové pochvalné zamručení; všichni pili na zdraví šťastného hráče a Filipovi to dělalo dobře, protože celé pohoštění ho stálo ani ne jeden žlutý bod – přesně ten, který už odepsal, když začínal hrát.

Při třetím pivu si už tykal s plešatým chlapíkem, který řekl, že se jmenuje Karl, choval se k Filipovi velmi přátelsky a vůbec nevypadal jako nějaký podvodníček a vydřiduch. To spíš Filip ho nutil k dalším a dalším rundám, až ho sám Karl začal krotit, aby tolik nerozhazoval.

To, co se dělo potom, se Filipovi vybavovalo jen ztuha. Seděl na koberci a snažil se srovnat si v hlavě fakta. Potom sáhl do kapsy bundy, pověšené na opěradle křesla, a vytáhl Klíč.

Všechno souhlasilo. Z tří set padesáti čtyř žlutých bodů, které měl ve chvíli výhry, mu chybělo necelých sedm. Téměř dva utratil v baru, a zbylých pět.

Ještě jednou sáhl do kapsy a nahmatal obdélníkovou kartičku. Karl Pron. Hotel Kosmos, Argoland, Přečetl si text a obrátil vizitku rubem nahoru, kde bylo nejistou rukou naškrábáno: úterý, 14 hodin.

Instinktivně pohlédl na číslice hodin na Klíči.

Bylo úterý, deset minut po deváté.

Takže je to všechno pravda – uvažoval. Ledaže by ten Karl byl obyčejný podvodník. Ale i kdyby opravdu byl, stejně jsem do něj neinvestoval moc. Pět žlutých – co to je?

Ještě včera by takhle neuvažoval, spíše by tu sumu přepočítával na projížďky motorovou lodí nebo půjčované za auto.

Teď se všechno změní – myslel si a vybavoval si ty útržky rozhovoru s Karlem, které mu nejvíce utkvěly v paměti.

Kdo byl ten nenápadný človíček, poměrně slušný a uhlazený, který vypadal maximálně na čtvrtáka?

Mohl by Filipovi opravdu pomoci? Musel být dobrý psycholog, když už po třech hodinách společně strávených u piva tak přesně odhadl mladíkovy potřeby.

„Znám jednoho,“ řekl z ničeho nic, když už se jakž takž spřátelili, „kterej dokáže zařídit jakoukoliv třídu.“

Filip byl trochu překvapen, i když už slyšel, že takoví lidé jsou. Na druhou stranu bylo ale všeobecně známo, že klasifikace tříd podléhá přísné kontrole Syskomu a žádný člověk to nemůže ovlivnit.“

Spiklenecky se nahnul ke Karlovu uchu a zeptal se: „Jak se to dělá?“

„Výrobní tajemství,“ usmál se ten druhý. „Ale kdybys chtěl, tak... no..., dá se to zařídit.“

„To by nebylo špatný...,“ vyhrkl Filip, trochu se začervenal a dvakrát usrkl z půllitru.

„S trojkou toho moc nedokážeš.“

„To vím, ksakru, taky.“

„Popřemýšlej o tom!“

„Tady není o čem uvažovat.“

„Správně. Není o čem. Ale stojí to dost.“

„Kolik?“

„No..., co já vím... Fachman by si vzal tak dvě stovky.“

„Žlutých?“

„Dobrej specialista pracuje nejrady za žlutý. Leda že... při přepočtu podle nejvyššího kursu, to znamená... tak patnáct za jeden... to by bylo... tři tisíce červených. Nebo osm set zelených.“

„To je děsně moc,..“ posmutněl Filip, ale hned si vzpomněl na výhru a rozveselil se. Naplnil další dva půllitry.

„Dvě stovky. Ale spojit se s dobrým fachmanem není vůbec jednoduchý, jsou opatrný, neriskují. Sám se k takovým nedostaneš. Když tě někdo nedoporučí, vůbec se s tebou nebude bavit. A s kdejakým packalem nemá vůbec cenu se zahazovat, U testovacích stanic je teď takových plno: vychvalují se až do nebe a pak zmizí se zálohou. Anebo ani nehnou prstem a jenom dělají, že něco dělají, a když se někomu náhodou podaří postoupit bez jejich pomoci, tak se přihlásí o honorář. Varuju tě před těma, co tě chytí na ulici.“

„A mohl bys mě... seznámit.“

„Kdybys chtěl, mohl bych to zkusit. Ale nic ti neslibuju, protože ty nejlepší se jen málokdy pouštějí do malejch kšeftů. Čekaj na složitější operace. Maj na to, udělaj jeden nebo dva lify za měsíc a úplně jím to stačí. Riziko je při každé akci stejný, a tak dávaj přednost těm líp placeným.“

„Zaříd' mi setkání s dobrým odborníkem,“ řekl Filip, který byl už dost opilý,

„Jestli chceš,.. Ale musím z toho mít provizi.“

„Jasně, i ty z toho musíš něco mít...“ přitakal Filip..

„Samozřejmě, z něčeho musím žít, když nemám dobrou třídu. Za kontakt беру většinou dvacet procent. Jestli mi dáš pět bodů na výdaje, tak ti dám zítra vědět.“

Právě tehdy dal Karl Filipovi vizitku. Vzbuzovala důvěru. Takové vizitky jste mohl dostat teprve, když jste měl zaplacený hotel na měsíc dopředu.

V Kosmosu to muselo stát nejméně padesát žlutých. A Karl nevypadal jako člověk, který by si takový luxus mohl dovolit, vůbec neskrýval, že mu body chybí, a stále naznačoval, jak hluboko má do kapsy. Bylo ale vidět, že čas od času mívá i větší příjmy. Filip se pochopitelně neptal, co dělá kromě prostředníka mezi liftery a jejich zákazníky.

Že by Karl sám byl lifter – takový menší, na jednodušší záležitosti?

To je jedno, napadlo Filipa, Nezdá se mi, že by ze mě chtěl těch pět žlutých jenom vyloudit.

Karl opravdu nebyl vtíravý a působil docela dobrým dojmem. Pět bodů, které Filip na jeho Klíč převedl, když vycházel z baru, považoval za zálohu na provizi, zbytek měl dostat po skončení celé akce.

Všechno vypadalo jasně, alespoň včera večer, když mu do hlavy stoupalo pivo a svět se zdál být jednodušší a veselejší. Ted ráno, když se Filip vracel ke včerejšímu rozhovoru s Karlem, začínal znovu cítit své obvyklé každodenní obavy, i když trochu zmírněné vědomím, že na Klíči má víc než tři stovky žlutých bodů.

Dvě stě, plus čtyřicet pro Karla – počítal si v koupelně pod sprchou. Fantastická suma. Ale stejně bych jí beze zbytku rozházel.

Ještě jednou mu v paměti vytanula otcova mnohokrát opakovaná slova z dob, kdy byl Filip ještě žákem a později už na vysoké: Jediné, co ti v dnešním světě dává existenční jistotu, je vysoká třída. Není důležité, kolik bodů máš na Klíči. Nejdůležitější je, abys pracoval, a to dobře pracoval, protože se počítá především to, co dostáváš každý měsíc.

Filip v této otázce nebyl s otcem úplně zajedno. Skutečnost často odporovala tomuto tvrzení. Filip znal mnoho mladých lidí, kterým nízká třída a nezaměstnanost nijak nevadily a klidně utráceli žluté po stovkách. Uvědomoval si ale, že příjmy této žluté mládeže, jak se jím všeobecně říkalo, pocházejí z kapes vysoko postavených otců – nuláků, anebo z jiných, blíže neurčených zdrojů.

Filipovi rodiče měli jenom trojku, a tak si toho nemohli zrovna moc dopřát. Jako student od nich Filip dostával maximálně jeden, někdy dva žluté měsíčně, a to mu muselo stačit na všechny radosti nedostupné za červené ze studentského stipendia a za těch pár zelených, které se mu občas podařilo nárazově vydělat...

Představa vyšší třídy, lepšího místa a nejméně třiceti žlutých měsíčně mu zlepšila náladu a dodala odvalu. Brzy také přestal myslet na náklady, které s sebou ponese plánovaná operace. Konec konců mu ty body stejně spadly jako z nebe.

Jestli si bude vědět rady v práci jako druhák, toho se vůbec nebál. Byl přesvědčen, že si druhou třídu inteligence plně zaslouhuje.

Karl vstal hodně po deváté. Dívka Lara už nebyla, určitě potichu zmizela, když ještě spal. Zaplatil jí včera večer, ještě než s ním šla do kabiny. Stála přesně těch pět bodů, které dostal od toho mladého šťastlivce v baru.

Vstal a rozhlédl se po hotelové kabině.

Ještě že jsem si tu kabinu zaplatil dopředu – napadlo ho a oddechl si. Zkontroloval Klíč. Bylo na něm pár zelených – dost na to, aby přežil pár dalších dnů. Červené neměl vůbec žádné. Většinou je u veksláku okamžitě vyměnil za zelené podle momentálního kursu na černém trhu. V jeho kruzích nepatřilo k dobrému tónu jít v kdovíjaké hospodě a bydlet v paneláku.

Kčertu – zaklel v duchu a schoval Klíč. Kdo mi radil, abych se namočil, do té aféry!

Nemíval finanční problémy, protože se až donedávna zabýval drobným liftingem. Ale potom, co se nechal zatáhnout do účasti na jisté pochybné akci, musel svých obvyklých věcí nechat.

Hrozně ho přitahovalo potichoučku si liftováním vydělat pár bodů. S radostí by za těch pár žlutých zase udělal nějakého čtvrtáka, nebo alespoň pátáka.

Vždycky je lepší něco než nic... Věděl však, že teď nesmí riskovat. Musel působit dojmem řádného občana a nemohl si dovolit žádnou nekalou činnost, za to si přece vzali těch dvě stě žlutých a předpokládal, že dostane mnohem víc.

Body se mu rozutekly za necelý týden. Luxusní hotel, parádní restaurace, holky za pět i víc. Právě to po něm požadovali lidé, do jejichž plánu ani nechtěl pronikat. Když se rozhodl spolupracovat s nimi, věděl, že při tom, co už dělá, je také každodenně jednou nohou v kriminálu, ačkoliv riziko je spojené se značně menším ziskem. Teď mu nabízeli tisíce, a tak bez delšího váhání souhlasil. Při své opravdové třídě, nemohl počítat s velkými příjmy z liftingu. Pátáci a šestáci nejsou klientela, ze které by se dal vytřískat majlant. Svě žluté, koupené za horentně vysoký kurs, třikrát obrátí, a proto je jim zatěžko se rozloučit s každým bodem.

Hlavně teď, když čtyřka nezajišťovala reálnou šanci na zaměstnání, málokdo investoval do postupu do této třídy pro těch pár dodatečných zelených.

Drobný lifting na nízké úrovni už neodvolatelně končí – přemítal, zatímco si česal řídké pramínky vlasu na plešatící šešulce své kulaté lebky. Na trhu zůstanou jen velké ryby, fachmani na práci na vysoké úrovni. Udělání nuláka stojí určitě nějakých takových tisíc žlutých, za takové peníze se už dá bezstarostně žít pěknou dobu. A konkurence také není velká... Kolik může být v Argolandu lifterů s opravdovou nulou? Tři.. čtyři?

Vzpomněl si na Filipa, pět žlutých, které utratil za holku, a možnost vydělat dalších pětatřicet žlutých. Podíval se na hodinky. Blížila se desátá.

Nejvyšší čas, abych ve městě někoho chytil – napadlo ho, když končil svou ranní toaletu.

Zazvonil telefon, Karl zvedl sluchátko a déle než minutu pečlivě poslouchal instrukce, které mu oznamoval ženský hlas,

„Dobrá, budu tam v jednu,“ řekl a položil sluchátko.

Vzrušením mu zatrnulo. Takže už je to tu. Bude se muset pustit do práce, čili, jinak řečeno, začít nastavovat svůj krk za ty, co mu za to slíbili tisíce.

Cítil se nesvůj, usedl do křesla u stolečku s telefonem a aniž zvedl sluchátko, nervózně ťukal prsty po klávesách aparátu. Dostal hroznou chuť zavolat na číslo kontaktu, které dostal, a říci, že od té věci dává ruce pryč. Cítil však, že to stejně nemá cenu. Věděl už příliš mnoho a kromě toho mu ze zálohy nezbyl ani halíř.

Neměl už na vybranou. Karl vyndal z kapsy svůj Klíč a pečlivě si ho prohlédl, jako by tu slabou, obdélníkovou destičku z umělé hmoty s okénkem, v němž blikala čísla odměřující čas, ukončenou plochým kruhovým úchytem viděl poprvé.

Doposud se dokonce ani nesnažil přesně pochopit, na jakém principu Klíč pracuje. Stejně jako nikdy neuvažoval o tom, jak funguje třeba telefon nebo kalkulačka. Předpokládal, že v této zemi nikdo – s výjimkou několika superinteligentních nuláků – nerozumí tomu, co se děje uvnitř teflonové destičky, která je současně průkazem totožnosti, kreditkartou, hodinkami, počítačkou, diplomem, osvědčením o třídě inteligence a čert ví čím ještě.

Jen tak mimochodem si začal vybavovat, co kdy slyšel o konstrukci a vlastnostech Klíče. Jakési polovodiče, integrované obvody, dipóly, tekuté krystaly. Ne, to bylo na Karla příliš složité.

A přesto se našli chytráci – určitě taky nuláci – kterým se podařilo to komplikované zařízení pochopit. Karl věděl že dovnitř Klíče se nesmí dívat. Zničený nebo poškozený Klíč sebou vždy nesl kupu problémů a ztrátu celého stavu konta. A občas také novou verifikaci třídy.

Ztráta bodů mu zrovna nehrozila a svou formální, nepřiliš vysokou třídu by si také bez problémů udržel – pár let praxe v liftingu mu dovoľovalo udělat každý test na čtvrtáka, ale Karl neměl nikdy zájem ani chuť nahlédnout do nitra Klíče, protože věděl, že tam neuvidí nic zajímavého.

Díval se na umělohmotnou destičku s kruhovým terčíkem identifikátoru papilárních linií, který dělal z Klíče předmět přísně osobní, s jistým sentimentem a trochou žalu. Věděl, že se s tím poctivým předmětem bude muset dnes rozloučit a náhradou za něj dostane jiný, falešný Klíč, vyrobený tajemnými padělateli, kteří sami nechtějí riskovat při zkoušce svého výrobku...

„Je to fantastická věc rozplýval se nadšením muž, který do toho Karla před týdnem zatáhl.

„Vzpomínáš si na pohádku Stolečku, prostří se, nebo tu druhou o měšci, kterým stačilo jen zatřepat a už se sypaly dukáty? No, tak právě něco takového to je.

Karl si nedokázal představit, jak je to možné. Falešný Klíč? Ano, občas se daly vidět docela šikovně sdělané – paklíče, ale většinou sloužily tak maximálně k oklamání různých jednoduchých automatů s pivem nebo branek v metru. Ale normální Klíč se vším všudy?

Pamatoval si různé pokusy, které ještě jako student podnikal s kolegy, když dostali své první studentské Klíče. Cizí Klíč vsunutý do automatu okamžitě vyvolával divoké vytí poplašných zařízení, a o tom, že by vyloudil z automatu věc, jejíž cena by překračovala stav konta, nemohlo být ani řeči: aparát vždy odpovídal červeným informativním nápisem kolik a jakých bodů zákazníkovi chybí, aby mohl splnit jeho přání.

Karl zhruba znal zásady bodových vyúčtování. Dokonce studoval, i když nepříliš pilně, ekonomiku obchodu. Věděl tedy, že existují automaty různých typu: obchodní, pokladní a účtovací. Všechny pracovaly na Klíče, které vlastnili jednotliví občané. Podmínkou zapojení automatů byla shodnost papilárních linií vlastníka Klíče s těmi, které v něm byly zakódované a samozřejmě odpovídající suma bodů.

Oklamat automat se mu nepodařilo nikdy a byl přesvědčen, že to není možné. Občas to někdo zkoušel a čas od času se to různými paklíči i dařilo. Ale nebylo nic těžkého se při té příležitosti dostat do pěkné kaše třeba kvůli hloupé krabičce cigaret.

V systému kontroly ale musí přece být nějaká slabina, nějaká Achillova pata, umožňující podvést banku – uvažoval Karl a zamyšleně sledoval mihotající se číslička hodinek. A ti lišáci, jak se zdá, přišli na to, jak vepsat na konto a do Klíče něco navíc.

Dobře věděl, že samo padělání zápisu na Klíči – i kdyby to snad bylo možné nic neřeší. Systém je příliš inteligentní, než aby toleroval takové naivní podvody.

A kromě toho, kdo by se odvážil experimentovat s vlastním Klíčem? K tomu je přece třeba znát vnitřní kód automatů a ten se automaticky čas od času mění. Jeden nesprávný magnetický impuls může úplně zkreslit zápis v paměti Klíče, vylezou z toho nějaké nesmysly a malér je hotový.

Karl si vzpomněl na svého dávného kamaráda kutila, který se o cosi pokoušel zmagnetizováním Klíče a způsobil si problémy s policií. Těžce vzdechl a líně se zvedl z křesla.

Zbývá mi jenom jediné – věřit, že jsou to odborníci a ne kdovíjací amatéři a břídilové – řekl si.

V půl jedenácté vyšel z kabiny, zabouchl za sebou dveře, ale hned se zase zastavil.

Kruci – uvědomil si, vždyť zámek na dveřích přece pracuje na Klíč, ze kterého byl zaplacen poplatek za pokoje. Když od nich dostanu ten nový Klíč, tak třeba nebude pasovat.

Hned si ale uvědomil, že nový Klíč bude plný žlutých, může tedy klidně zrušit rezervaci a vzít si v recepčním automatu pár bodů, které zbudou po stržení manipulačních poplatků. Potěšilo ho to, protože by tím způsobem získal více než třicet žlutých, což mimo jiné znamenalo, že si může dát snídani v luxusním automatickém hotelovém baru, kde brali jenom žluté.

Až dostanu ten nový Klíč, budu si ho moct okamžitě vyzkoušet v recepčním automatu, napadlo ho, když si vybíral své body a zamířil směrem k baru. Najmu si ještě lepší kabinu.

To s tím bezedným měšcem není vůbec špatnej nápad, začínal o svých chlebovárcích přemýšlet s uznáním. Jenom abych se nedostal do nějakého průšvihů

Před dveřmi baru zahlédl zelenou uniformu. Instinktivně se otočil na druhou stranu a zamířil směrem ke křeslům v hale. Posadil se zády k policajtoví a chvíli ho pozoroval v zrcadlovém obložení stěn. Cítil, jak mu krev bije ve skráních, slyšel tep v obou uších, zpotily se mu dlaně.

Hergot, ty nervy – rozčilil se sám na sebe.

Policista sledoval vnitřek baru, kde se před automaty producírovaly stále stejné slečinky, které sem chodily lovit bohaté hosty. A policista tu stál určitě jenom proto, aby zkušeným okem rozlišil známé obyvatelky hotelového baru od těch, co sem přišly náhodou a hledají někoho, kdo by jim zaplatil snídani.

Karl postřehl, jak na chvíli zmizel uvnitř podniku a vyváděl dvě mladé dívky, určitě ještě nezletilé. Poslušně vyšly ven, policista se ještě rozhlédl kolem sebe a pak pomalu zamířil k východu.

Je jasný, že od místních slečinek dostává body za likvidování nepoctivé konkurence – napadlo Karla, když vcházel do baru. Každý dělá, co umí.

Měl na sebe zlost, že ho dokázal vyvést z rovnováhy pohled na jednoho jediného klidného policajta, který si ještě navíc při službě přivydělával bokem.

Čeho se bojíš, ty troubo – napomínal sám sebe. Ještě nemáš proč. V kapse máš svůj vlastní, legální, úplně nepoctivější Klíč, a navíc s minimálním množstvím hodů, což je v téhle společnosti ten nejlepší důkaz tvé poctivosti.

Vstal z křesla a líně vstoupil do baru. Dívky, oblečené jako manekýnky z obchodu s nejlepší konfekcí pouze za žluté, obsadily vysoké stoličky kolem stěn. Několik z nich otočilo hlavu a přešlo Karla bystrým hodnotícím pohledem, ale viditelně jim nepřipadalo, že by zrovna oplýval žlutými.

Budu se muset obléknout tak nějak vybraněji, jestli tu mám bydlet déle – napadlo no jen tak mimoděk.

Chápal, o co jde lidem, kteří mu měli dát vyzkoušet svůj falešný Klíč. Tady v solidním, dost drahém hotelu nebudili lidé, kteří utráceli velké sumy žlutých bodů, žádné podezření. Bylo by těžké zkoušet neomezené možnosti Klíče v podřadných hotelech a levných hospodách, kde většina automatů pracovala za zelené.

Karl se rozhlédl po baru. Kromě štěbetajících a žvatlajících holek, které vypadaly jako strakatí papoušci, tu jako vždy touto dobou sedělo několik, chlápků, jejichž zaměstnání bylo možné bez většího uvažování a nebezpečí omylu považovat za nepříliš legální. Zhlédl dva liftery, které znal jen tak od vidění, takže o Filipově věci s nimi mohl mluvit jen sotva. V rohu spatřil starého známého klíčaře, ale napadlo ho, že s lidmi od tohoto fochu by se teď neměl dostat do styku. Šel tedy do druhého rohu, vsunul Klíč do automatu, vzal si z výdejníku tácek s chlebičkem, podíval se na žlutá čísla, která se objevila v okénku a zaklel pod vousy. Čtyři chlebičky ho stály téměř celý jeden žlutý. Podíval se na ně důkladně. Dva byly s černým kaviárem.

Musím si zvykat – uvědomil si. Takové výdaje budu muset brát bez mrknutí oka. A nejlepší bude, když se ani nebudu dívat na cenu.

Uslyšel, nebo spíš ucítil někoho za svými zády, Opatrně otočil hlavu, aby koutkem oka zkontroloval situaci. Byla to jenom jedna z dívek.

„Máš rád kaviár?“ zeptala se.

Podíval se na ni a lehce se usmál,

„Chceš?“ přisunul k ní tácek „mně se už přejeď.“

Sedla si vedle něj a chvíli mlčky žvýkala.

„Je slaný,“ řekla.

Když se za chvíli vrátil se dvěma plechovkami ninedownu, dojídala už druhý chlebiček.

„Necháš mi taky něco?“ zeptal se kysele.

„Hmm... jez,“ ukázala na tácek. „Cekáš někoho? Možná bych ji dokázala nahradit,

„Myslím, že ne. Potřebuju dobrýho liftera.“

„Neznám,“ opatrně zamumlala a otevřela plechovku s pitím.

„Dejme tomu. Vidím tu dva, ale ti mě neznají.“

„Co si chceš zařídit? Pětku?“ zeptala se ironicky s přimhouřeným okem.

„Jseš mi dlužná za dva chlebičky, řekl studeně.

„Promiň, to byl hloupej žert“

„Copak vypadám jako šesták?“

„No , tak co chceš zařídit?“

„Dvojku, ale ne pro sebe.“

„Znáš Sneera?“

„Znám,“ oživil Karl. „Ten by mi vyhovoval.“

„Byl tu před půlhodinou, s jednou takovou.“

„Kam šel?“

„Nevím. Platil za ni a pak sám odešel. Asi tu bydlí. Určitě se šel projít po centru. Většinou se touhle dobou toulá po okolí,“

„Dík. Podívám se po něm. Chceš ještě něco?“

„Něčeho bych se napila. Co mu mám říci, kdyby sem přišel?“

„Nic. Najdu si ho sám.“

Karl seskočil ze stoličky a přinesl dívce sklenku koňaku. Přišlo ho to na půl žlutého, ale ta informace za to stála.

Hlavně, abych ho našel, a aby to vzal – napadlo ho, když kráčet ulicí a prohlížel si kolemjdoucí.

Podíval se na Klíč. Bylo jedenáct pět. Vzpomněl si na smlouvenou schůzku a přidal do kroku, ale po Sneerovi se dívat nepřestal. Ted už mu nešlo o těch zbylých pětatřicet žlutých od Filipa. V nejbližší době je nebude potřebovat, a potom. Potom už bude mít, kolik bude chtít. Jestli ovšem všechno půjde podle plánu. Šlo mu prostě jenom o obyčejnou stavovskou čest. A kromě toho cítil, že je mu ten mladý, trochu plachý mladík sympatický.

Jako vždy dopoledne byl v automatu hluk a plno lidí, ale prakticky nikdo tu nevysedával déle, než stačil vypít kávu nebo sklenici piva. Sneer počkal pár minut, až se uvolní jeho obvyklé místo v rohu, a když konečně usedl na vysokou stoličku, ponořil vousy do pěny. Polykal toho dne první doušky dobrého plzeňského a pomalu se uklidňoval. Tep se mu začal zpomalovat a po pár kapkách alkoholu začal opět jasně uvažovat. Právě tady, v šumu protínajících se rozhovorů, mezi cinkotem skleniček a bubláním automatů nalévajících nápoje, se cítil ve své kůži. Byl tu v bezpečí, dobře schovaný mezi desítkami každou chvíli se měnících tváří, a navíc v samém centru města. Jako malý chytrý had využívá v tropické džungli své mimikry, tak i on proklouzával nepozorován nepřáteli i těmi, díky nimž mohl existovat.

Své dopolední pivo si dával pokaždé tady, protože si byl jist, že kdyby chtěl, dostal by druhé, třetí a třeba i čtvrté. Většinou ale nevypil víc než dvě. Příliš si považoval své jasné mysli a bystrého mozku (kterému vděčil mimo jiné i za toto pivo), než aby si ho kalil nadměrným množstvím alkoholu. Přesto měl však zvláštní pocit zadostiučinění z toho, že kdyby chtěl, mohl by se klidně opít. Toto vědomí bylo jedním z hlavních důvodů, které rozhodovaly o tom, že se cítil v bezpečí v tomto baru, na tomto světě a vůbec na této planetě.

S perfektně vypočítanou pomalostí čas od času obracel hlavu po zvuku, zvonku oznamujícího některému z klientů, že jeho měsíční limit – piva nebo čert ví čeho – byl minulou porcí vyčerpán. Občas, když měl opravdu dobrou náladu a host mu padl do oka, se Sneer pomalu sesunul se stoličky v rohu (stálé místo v rohu také patřilo k součástem pocitu bezpečí; měl rád jištěná záda a jeden bok); tak tedy slezl se stoličky a lehce odstrčil zákazníka, který většinou s přihlouplým výrazem zíral na automat. Potom vsunul svůj Klíč do otvoru a objednal dvě velká piva. Dostal je bez problémů – v pondělí stejně jako v sobotu, bez rozdílu – a nonšalantně přisunul jedno z nich přímo pod nos zaskočeného hosta, anebo si s ním přiřtkl a připil na něco, co mu právě na jazyk přišlo.“

Dnes ale na takové věci neměl náladu, U čtvrté sklenice zjistil, že už ani to pivo mu nechutná. Měl už trochu upito a hlasy kolem něj se začínaly slévat v jednolitý šum.

Odstrčil poloprázdnou sklenici a bezmyšlenkovitě zíral na proud chodců míjejících na ulici snack bar. Byl podrážděný a rozrušený. Byl vzteklý tím nejhorším možným způsobem, protože byl sám objektem své zlosti. Mnohem lépe se snese i ta největší nepříjemnost, když z ní lze obvinít kohokoliv kromě své vlastní osoby.

Jak ten největší kretén, nejblbější šesták „ Byl si odporný. Jak mohl dopustit dát se oblafnout tak primitivním způsobem, chytit se na takovej lacinej trik. Od té doby, co vykonával svou práci nebo spíš řemeslo, dobře věděl, že čas od času sem tam někoho načapají. Ale prozatím to byly jenom sporadické případy. Mezi kolegy z branže se o tom vyprávěly různé historky a anekdoty. Takový kiks byl pokaždé ještě dlouho tématem hovorů. A teď on. Takovej zatracenej pech!

Sneer si ještě jednou v duchu prolétl celé dnešní ráno (pokud tak ovšem lze nazvat čas mezi desátou, kdy se vyhrabal z postele, a polednem).

Den začal jako obvykle. Probudil se v hotelové kabině střední kategorie. Mít vlastní byt by při jeho práci nebylo nejlepší a využívat služeb prvotřídních hotelů – to by mohlo budit podezření. Potom se vydal bez cíle směrem k centru, prohlížel si výkladní skříně obchodů a nohy míjených dívek. Vešel do holičství, oholil se v automatu a dal si elektromasáž, aby své čtyřicetileté fyziogonii dodal vzhled třicátníka.

Dnes nemel vlastně nic na práci. Poslední klient velmi svědomitě vyrovnal všechny Sneerovy pohledávky. Znamenalo to možnost nejméně měsíčního nicnedělání, ale Sneer nerad dlouho pauzoval. Ne snad z chamtivosti, ale pro potěšení z práce. Ta mu totiž – kromě prostředků k pohodlnému životu v relativním dostatku – dávala určité těžko definovatelné prožitky, opravdové napětí, se kterým se v tomto uspořádaném, div ne dokonale zorganizovaném světě lze setkat jen zřídka.

Takže se, prostě a jasně, vydal před obědem na procházku, vypít si své každodenní pivo na rohu Severní ulice a Saturnova náměstí a pak se ještě měl sejít s jedním Člověkem, který mu dlužil pár desítek bodů. Prostě nic důležitého, žádná nebezpečná akce. Sel bezstarostně, klidně, čistý jak lilie, a najednou, zničehonic, ten člověk.

Byla to jasně Sneerova vina. Byl prostě příliš uvolněný, příliš bezstarostný, příliš přátelsky nakloněný světu a lidem – a na chvíli zapomněl, že se mezi ty sympatické lidi vždycky může připlést podrazák, tichošlápek, práskač nebo tajnej. Špicl, fízl... fuj...!

A vůbec, proč se vlastně zastavil u té výkladní skříně s nejnovějšími modely informačních mikrosystémů?

Copak jeho, čtvrtáka, můžou zajímat nějaký takový mikro.? Na tu jednu nešťastnou chvíli se zamyslel, nekontroloval své vlastní podvědomí a dovolil mu proniknout na povrch, prodrat se tím klidným, kompaktním obalem, kterým se obklopil, a v němž mu bylo tak dobře!

Jak se mohlo tomu tajnému podařit vystihnout ten moment nepozornosti? Že by se mu Sneerův dokonale nastudovaný, středně přitroublý výraz zdál být příliš bystrý? Mohla to být úplná náhoda, ale Sneer věděl, že takové věci se prostě nestávají. Nikdo nebude zastavovat prvního kolemjdoucího a jen tak pro nic za nic se ho ptát na takovou na první pohled nevinnou otázku...

Byla to nepochybně provokace, ale proč právě vůči němu? Že by udělal nějakou chybu? Ze by ho udal některý z jeho zákazníků? Ne! Sneer byl vždy opatrný, k zákazníkům se choval slušně a nikdy se nepouštěl do nejistých akcí. Nikdy nevyhrožoval, nevydíral, nevynucoval. Maximálně svou účast odmítl, čas od času počkal s placením honoráře anebo dokonce nad nějakou malou částkou mávl rukou.

Těžko mohl připustit, že by ho z osobních důvodů práskl některý z jeho klientů. Všechny je měl v hrsti, a kromě toho, každý z nich si uvědomoval, že dříve či později může být okolnostmi donucen opět použít již jednou navázaného kontaktu s fachmanem takových kvalit. Známost toho druhu byla velmi cenná pro ty, kteří se díky specialistům Sneerova typu šplhali stále výš, výše než by se dokázali dostat vlastní inteligencí!

A stejně to muselo být udání, anonym nebo něco podobného, že by někdo z branže, konkurence? Ale i to bylo málo pravděpodobné. Konkurence prakticky neexistovala, klientů bylo dost, dokonce si mohl vybírat. Sneer se považoval za elitu ve svém oboru, dělal tedy jenom velké akce, nikdy žádné levné triviality, žádné ty „pět na čtyři“, dokonce ani „čtyři na tři“. Pracoval obvykle mezi trojkou a jedničkou. Jedna, dvě akce měsíčně – a dost. Vystrkovat růžky a riskovat příliš často se nevyplácí, stejně jako podlehnout rutině, Sneer raději každou akci vypracoval individuálně, pomalu, s rozvahou a invencí. Byl hrdý na to, že málokdy opakuje stejné triky.

Považoval se za umělce, a ne za kdovíjakého nádeníka.

Dnešní náhoda ho úplně zdeptala. Nešel ani na sraz s dlužníkem, ani nedopil poslední sklenici piva.

Čert ví, co se z toho vyklube – uvažoval a stále se mu vybavovala ta osudná chvíle. Co s tím může dělat? Tamten neřekl ani slovo, jen si prohlédl Klíč, něco si zapsal, slušně poděkoval – a odešel. Možná za nim měl jít, něco mu nabídnout.

Sneer měl dost na podplacení celého tuctu takových malých špiclů, ale každý takový pokus převést mu něco na Klíč by se rovnal přiznání... A to by už vůbec nemohl vědět, co takový týpek udělá. Možná je lepší nechat tomu volný průběh.

Ted' mě určitě pozvou na verifikaci – uvažoval, zatímco šel po kraji silnice a už se ani nedíval po nohou kolemjdoucích dívek. Sbohem, sladký živote!. Dají mi trojku, jen ,to fikne... Jo, kdyby trojku... uvědomil si za chvíli. Budu mít štěstí, když nevyčenechají celou pravdu.

Metody zkoušek znal příliš dobře, než aby mohl čekat, že se mu podaří ukrýt své tajemství. Něco jiného je normální přezkoušení a něco jiného taková podezřelá verifikace.

To by mě zajímalo, co po mně budou chtít, zarazil se a rozebíral ty nejhorší z možných variant. Viděl to v dost jasných barvách – úplně černě. Obličej se mu protáhl už při myšlence na každodenní vstávání v sedm, chození na několik hodin do jedné z těch příšerných budov , anebo ještě hůř.

Dřel bych jako vůl a nevydělal ani polovinu toho, co ted'. Ne, v žádném případě! To si nemůžu dovolit!

Nejvíc ze všeho ho ale rozčiloval fakt, že se nechal načapat tak hloupě – on, nulák, a kromě toho podle vlastního názoru i podle názoru kolegů od fochu, jeden z nejlepších lifterů v celé aglomeraci. Dát se nachytat, a ještě navíc pro nic za nic, ani ne při akci – to je ostuda, vrhající špatné světlo na celý lifterský klan.

Bloumal ulicemi, nic neviděl ani neslyšel. Pátral v myšlenkách po tom jediném nešťastném okamžiku, ve kterém udělal chybu: ted' už totiž nevěřil tomu, že ji neudělal. Ten tajnej tam prostě čekal– a právě

na něj. Nejspíš si na Sneera počkal na jeho každodenní trase, stejně jako dávní lovci čekávali u stezky, kterou si vyšlapala zvěř k napajedlu.

Sneer musel uznat, že mu trik vyšel, přestože byl neuvěřitelně prostý. Že by se policie konečně rozhodla dostat lifterům na kobytku a Sneer se stal obětí nových metod?

Proč právě já? – úplně nesmyslně se stále ptal sám sebe, a aby se utěšil, odpovídal si: Protože já jsem někdo, ne kdovíjaký výtahář. Se mnou se musí počítat! Kdyby začali u těch dole, možná by byli úspěšnější co do kvantity, ale nachytali by jenom potěr, zatímco větší ryby by si daly pozor. Když chytanou takového jako já, počítají s tím, že to ostatní zastraší...

Někdo mu vrazil do ramene. Ohlédl se, možná trochu moc nervózně, ale nezpomalil.

„Něco pro tebe mám,“ řekl polohlasně tlustý, připlešatělý mužiček jdoucí krok za ním.

Znal ho, jo, to je ten, no, jak se jenom... Že by Prol? Ne, Pron Malý lifter zdola žebříčku, který vytahuje nějaké šestáky a páťáky. Úplná nula, s takovými se Sneer ze zásady nebavil. Ale tenhle mu občas dohodil dobrého klienta.

„Mám práci tři na dva. Udělal bych to sám, ale na mě je to trochu moc vysoko a pro tebe to bude hračka. Je to slibnej kluk.“

„Za kolik?“ zeptal se Sneer automaticky, ale vzápětí si uvědomil, že mu to může být jedno, alespoň teď.

„Dvě stě.“

„Ve žlutých?“

„V žluťáskách.“

„To není špatný. Ale nevezmu to.“

Dvě stě bylo opravdu dost, dokonce velmi mnoho – nota bene, když to bylo všechno ve žlutých. Sneer si představil tu nekonečnou řadu půllitrů s nazlátlým obsahem, kterou by za to mohl dostat.

„Proč ne?“ Pron se zarazil a pak opět Sneera doběhl a chytil ho za loket. „Co je s tebou...? To sis vzal dovolenou?“

„Hergot, nech mě bejt...“ Sneer zaváhal, „Nachytali mě a určitě mě každou chvíli sbalej,“ dodal po chvíli.

„Tebe?“

Tón, jakým to bylo řečeno, a Pronovy vyvalené oči jemně polechtaly Sneerovu ješitnost. Chvíli byl tomu věčně dolezajícímu chlápku vděčný za tu překvapenou reakci, která svědčila o tom, že Sneerova chyba byla v jeho očích čímsi absolutně nepřipadajícím v úvahu.

„Mě!“ přitakal s gestem no a co. „To se stává i v lepších rodinách.“

„Při práci?“

„Kdyby aspoň to! Úplně blbě, na ulici. Jedna moc chytrá odpověď na hloupou otázku.“

„A ty si myslíš, že je to katastrofa?“ Pron lehkomyšlně pokrčil rameny.

„Zapsal si mě.“

„No, a to znamená co?“

„Jak to co? To je přece jasný: až se přihlásím na překódování Klíče, pošlou mě na verifikaci a tam mě properou až.,.“

„Do konce měsíce máš spoustu času. Něco vymyslíme,“

„S tím nehneš. Je pozdě, vydechl Sneer s rezignací v hlase.

„Je pozdě, ale ne zase úplně. Může bejt i hůř,“ řekl klidně Pron. „Sám jsem mívával různé problémy a prosperuju. Díky bohu, sedmeť rok ve fochu. Kdo tě zapsal?“

„Nějakej mladej tajnej.“

„Nejlepší Šanci jsi už prošvihl.“

„Jakou?“

„Rovnou ho praštit. Samozřejmě jsi za ním ani nešel, vid?“

Aha, tak tady byl ten rozdíl mezi těmi břídily z nižších tříd a elitou, k níž patřil Sneer. Pro tamty bylo praštit někoho úplně logickým východiskem, které by Sneera. nikdy nenapadlo. Tak to ale vlastně bylo vždy. Dřív, v éře bank a pancéřových pokladen, by žádný pořádný kasař do tak špinavého kšeftu nešel a kdejaký budižkničemu bez skrupulí praštil prvního, kdo se mu připlatl do cesty.

Čtrnáct dní je kupa času. Něco vymyslím a ty mi za to udělej malou laskavost a vem toho chlápka za dvě stovky. Abych pravdu řekl, dat mi pár drobáků jako zálohu, protože jsem mu slíbil, že ukecám toho nejlepšího fachmana. Počítal jsem s tebou. Vždyť mě přece znáš. Do maléru jsem tě nikdy nedostal, no ne? Tak co?“

„No dobrá. Tak jo. Za hodinu budu v hale hotelu Kosmos,“ souhlasil Sneer.

„Dík. On tam bude ve dvě. A o tvým problému pouvažuju. Když nám začíná týct do bot, musíme si pomáhat.“

Jenom přemejšlej, hošánku. S tou svojí hlavičkou čtvrtý třídy toho moc nevmyslil A mě nebude nevhod mít pár ušetřených bodů na těžký časy. Co je jednou na Klíči, to mi nikdo nevezme, i kdyby mě zverifikovali a překlasifikovali, musí mi všechno do posledního bodíku přelít na nový Klíč. Leda, že by mi dokázali lifting. To by bylo horší, podstatně horší. Ale důkazy nemají. Maximálně mě potrestají za vědomé a úmyslné zatajení opravdové třídy. Anebo ani to ne, protože takový paragraf snad ani neexistuje.

Pron zabočil do příští ulice, Sneer se za ním díval a uvažoval, jakou má ten hajzlík opravdu třídu. V lifterské etice byly ale otázky tohoto typu považovány za velmi netaktní. Sneer se pomalu vydal směrem k hotelu Kosmos. S klientem se měl sejít teprve za hodinu. Patřilo to k profesionálnímu rituálu: klient se nesmí domnívat, že lifter je vždy k službám. Na druhou stranu ale dobře nevěděl, co s tou hodinou času udělat.

Zatímco bloumal vedlejšími ulicemi centra, z ničeho nic zahlédl povědomou tvář. Dávny známý, asi ze školy. Dokonce dobrý známý. A třebaže se tomu ten druhý bránil, za chvíli už seděli v malém bistru ha rohu. Sneer cítil potřebu s někým si poklábosit, odpoutat se na chvíli od těch ponurých úvah dnešního dně! Teprve uvnitř mu kolega vysvětlil, proč se zdráhal.

„Nemám žluté,“ řekl otevřené před automatem na pivo.

„To nevadí. Já tě pozval,“ usmál se Sneer.

Posadili se ke stolu v koutě. Sneer se na známého díval přátelsky. Vybavovaly se mu ty zlaté časy před dvaceti lety,

„Tak co je u tebe novýho, Matte?“ prohodil, ale už za chvíli své nepromyšlené otázky litoval. Na takové věci se Člověk nesmí ptát lidí, kteří nemají žluté na pivo.

„Jak vidíš. Tak nějak.“ Matt se přitom netvářil tragicky, a tím byl Sneerovi ještě sympatičtější. „Právě se vracím z testu. Nepovedlo se mi to.“

„Cos chtěl dostat?“

„Zkoušel jsem trojku, ale.

„A k čemu by ti, prosím tě, ta tvoje trojka byla?“

„No, abych přece dostal práci. Chci konečně něco dělat!“

Sneer mlčky zavrtěl hlavou. Ty lidi maj ale problémy! „Takže ty nic neděláš.“

„Nic. A ty?“

„Taky mám čtyřku. Ale, jak vidíš“, nestěžuju si.“

Matt sklopil zrak,

„Chápeš to všechno tady kolem?“ pekl najednou polohlasně a rozhlédl se kolem sebe. „Protože já jsem už úplně mimo,“

Sneer hovořil o politice dost nerad, zvláště na veřejnosti, ale kolega evidentně potřeboval povzbudit. Možná dokonce víc než Sneer v tom dnešním osudném dni.

„Všechno je v pořádku, Matte,“ řekl. „Tak to mělo být a tak to taky je. Tak jak si to původně představovali.“

„To, že většina lidí nic nedělá?“

„Vždyť o to přece vždycky šlo! Od nejdávnějších dob se lidé snažili přesunout fyzickou práci na zvířata, stroje... Pak i myšlení na komputery, Informační systémy... No, a málem se jim to podařilo! A

jestli to ještě někdo má řídit a vylepšovat, musí to přece být ti nejlepší. Ostatní už samozřejmě nemají co na práci.“

„Ta pitomá klasifikace ,“ zabručel Matt. „Má to vůbec nějakou cenu?“

„Podívej se,“ Sneer se pohodlně usadil a zapálil si. „Jestli to nechápeš z oficiálních novinových zpráv, tak ti to vysvětlím jednodušeji. Jak známo, ideální společnost by měla mít několik základních rysů. Jenže je jasný, že ideálu se nikdy nedá dosáhnout. Ale je třeba se k němu co možná nejvíc přiblížit. První podmínkou je dát stejné šance každému. Tedy všeobecný přístup ke vzdělání. Tu podmínku jsme splnili. Máme všeobecné Vysokoškolské vzdělání. Dřív se říkalo, že stačí mít papír a ostatní není důležité. Kdo ho měl, měl větší šance. A kdo ne, myslel si, že právě to může za jeho nezdary. Tenhle zdroj frustrace společnosti jsme zlikvidovali. Zavedli jsme všeobecné vysokoškolské vzdělání, a to dokonce povinné! A protože studium bylo povinné, bylo nutné umožnit každému, aby ho ukončil, to znamená přizpůsobit úroveň požadavků úrovni studentů. Teď už nikdo nenaříká, že nedostal příležitost.

No a co dál? Druhým ožehavým problémem byly výdělky. Snažili jsme se to řešit různě. Dávat každému podle jeho potřeb je nedosažitelným ideálem. Potřeby nemají hranic, čím více je uspokojuješ, tím více rostou. A prostředky na jejich krytí jsou vždy konečné a omezené. Dávat podle práce – to je samozřejmě dobrá zásada. Ale použít tuto metodu na celou populaci jde jenom tehdy, mají-li všichni práci. Anebo můžeme dávat všem stejně. To taky není špatné, ale ne úplně spravedlivé, a kromě toho je to zdroj různých nežádoucích jevů,

V naší společnosti máme jakýsi koktejl těchto metod rozdělování, přičemž diferencujeme požadavky na občany. Od každého obyvatele chceme tím víc, čím vyšší jsou jeho intelektuální schopnosti, možnosti a aktivita. Když všichni mají stejné vzdělání, jediná možnost, jak zjistit úroveň jejich intelektuální použitelnosti, je všeobecná klasifikace prostřednictvím systému testu. Tak jsme dospěli k oněm šesti třídám použitelnosti, od nuly do šestky. Každý může být zařazen do pracovního procesu, ale pokud vím, v praxi jsou potřební pouze ti mezi nulou a trojkou, S rozdělováním hmotných statků je to ještě trochu složitější. Vyřešili jsme to ale neobyčejně chytře, to musíš přiznat i ty. Na základě principu každému stejné dostává měsíčně každý, nezávisle na třídě, stejně červených bodů. Není důležité, jestli pracuje, anebo ne, protože to nezáleží na něm. Na základě principu každému podle jeho možností dostávají obyvatelé ještě zelené body, A těch je tím víc, čím vyšší inteligenční třídu člověk má. Stimuluje to každého, aby se snažil zvýšit své možnosti, dosáhnout vyšší třídy, a tím zvýšit i svou potenciální společenskou prospěšnost. Množství zelených bodů není závislé na tom, jestli člověk pracuje nebo ne. Placena je kvalifikace a stupeň užitečnosti. A konečně ti, kteří pracují, jsou navíc odměňováni žlutými body podle zásady každému podle jeho práce. Musí přece mít nějaký důvod proto, aby dobře pracovali. No, a tady máš v zkratce ten náš dokonalý společensko-ekonomický systém. Nikdo nezůstane bez prostředků k životu, dokonce ani v případě, že ho příroda neobdařila zrovna příliš vysokou inteligencí a není pro něj práce.

„Načrtl jsi mi to tu hezky,“ řekl Matt trpce, „ještě bys mohl dodat, že za červené body můžeš dostat jenom to nejpodstatnější: nezbytné oblečení, základní potraviny a skromné bydlení,“

„No, jasně. Vždyť je to úplně správný,“ skočil mu do řeči ironicky Sneer, „Kromě toho dostává každý více či méně zelených bodů, za které si může koupit méně nezbytné zboží – třeba přírodní materiály, opravdovou šunku... A za žluté body je k maní různé luxusní zboží, třeba i dobrý pivo... ovšem pro ty, kdo pracují. Tobě se snad zdá, že to není v pořádku?“

Matt pozoroval Sneera a nebyl s to odhadnout, zda tenhle společenský systém s přesvědčením brání, nebo se mu vysmívá.

„A ty si o tom myslíš co?“ zeptal se otevřeně.

„Mně to vyhovuje,“ odvětil Sneer a dopil zbytek piva.

„Nevím, kde bereš žlutý, když nepracuješ,“ prohlásil najednou Matt.

Na něco takového se mohli ptát jen ti nejbližší přátelé, ale Sneer se neurazil.

„Vždyť víš, že můžeš vyměnit zelený za žlutý...“

„Myslíš na černém trhu?“

„Jasně. Dokonce i červený se někdy daj vyměnit i za žlutý, ale vyjde to dost draho,“

„Ale to není dovolený!“

„Ale zakázaný taky ne. Vždyť je to každému jedno. Jsou přece oficiální automaty na výměnu bodů, kde můžeš převést jakoukoliv sumu jakýchkoliv bodů z jednoho Klíče na druhý.“

„Ale...“ Matt se na chvíli zarazil a pak ztišil hlas, „... ty si přece nekupuješ žlutý na černém trhu?“

„Tos uhodl,“ usmál se Sneer, „Tadyhle, zaťukal si na čelo, „musíš mít nulu... a tady,“ dodal, zatímco vytahoval Klíč, „maximálně čtyřku. To ti, můžu říci, protože nejsi práskač.“

„Jak to můžeš vědět?“ usmál se Matt.

„Protože nemáš na pivo.“

Máš pravdu. To je dost přesvědčivý argument,“ usmál se Matt hořce. „Jedině donašeči dostanou vždycky práci a nikoho nezajímá, jakou mají třídu.“

„Policie musí mít informátory ve všech vrstvách společnosti. Ale občas si takovej tajnej na šestáka jenom hraje. Dokonce i na Klíči má šestku, ale v reálu je mnohem vejš.“

„Ty máš taky čtyřku,“ zabručel Matt.

„Ne, neboj se,“ Sneer klidně poklepal kolegovu dlaň. „Klid, jsem přesně na druhé straně. Právě teď mám sám problémy. Ale až se z toho dostanu, něco pro tebe udělám.“

„Co pro mě můžeš udělat? Se čtyřkou stejně nedostanu žádný místo.“

„To už je můj problém, Matte.“

„Dobře. Jestli to bude čistá práce, budu ti vděčný.“

Hlavně ne žádný čachry s policajtama.“

„Už jsem ti říkal, že jsem na druhý straně. Jsem přesvědčený o tom, že si zasloužíš lepší třídu než čtyřku a tak to bude, podle mého nejlepšího vědomí a svědomí, ta nejčistší práce,“

„Něco ti řeknu.,,“ Matt zaváhal a s pohleděni upřeným na desku stolu na moment zmlkl. „Fakticky mám nejmíň dvojku. Dokonce jsem ji i měl. Ale... Stala se mi taková věc... Prostě něco mi nabídli, ale já jsem to odmítl a teď mám problémy,“

„Nechtěls, prostě a jasně, donášet, co? Kdy se to stalo?“

„Asi tak před třemi lety. Někdo mi ukradl Klíč. Nahlásil jsem ztrátu, po nějakém čase se našel, ale byl celý vykuchaný. Hodili mi na krk pokus o rozšifrování jeho systému a naznačili mi, že tu věc za určitých podmínek zaretušují. Dokonce mi slibovali o třídu vyšší zařazení. Řekl jsem, že nechci ani jedničku ani tu práci, a tak mně zverifikovali a spadl jsem do čtyřky.“

„To je zajímavé,“ Sneer nevěřičně zakroutil hlavou. „S něčím takovým jsem se ještě nesetkal. Testy většinou provádí stroj. Obsluha do toho nezasahuje.“

„V normálních podmínkách to tak určitě je.“

Sneer se zamyslel. Jestli se podobné věci stávají, začíná to vypadat nevesele,

„Vždycky jsem si myslel, že v tomhle světě panuje správný, počítačově objektivní řád a vlada se nezabývá jednotlivými občany. Řízení podléhá procesy týkající se společnosti jako celku, ne jednotlivce... Vše takový – názor potvrzovalo. Už po léta této situace využívám. Ale, jak vidno, občas to bývá tak, jako v tvém případě... To znamená porušení osobní svobody. Daný společenský řád panující v Argolandu jednotlivcům vždy zaručoval svobodu.“

„Svobodu?“ vyprsknul Matt, až mu zaskočilo, „To je svoboda? Člověče, kde to žiješ? Žlutý hody ti zatemňují zrak, nebo co? Nevím, čím se normálně zabýváš, ale asi by sis měl všimnout toho prostého vztahu mezi řádem a svobodou: ty dvě věci vedle sebe nemohou existovat! Je-li svoboda reálně existujícím faktem, je řád pouze zdánlivý, a naopak! Stejná situace je v případě rovnosti a spravedlnosti, o kterých ses zmínil: dávat každému stejně nikdy nebude spravedlivé, a naopak... také ne. Pouvažuj o tom.“

„Něco na tom je, Matte,,. ale jak jsem už řekl, mně stávající situace vyhovuje. Alespoň dosud mi bylo dobře. Věřím, že ne všem se v takové situaci daří dobře... To je dokonce jasné. Já mám ale specifické povolání. Dalo by se říci, že má práce je nemocným dítětem společenského systému Argolandu. Anebo... je možná logickou nezbytností tohoto systému.“

Mlčky se rozhlížel po nepříliš velkém vnitřku pivnice. U sousedního stolku vedli tři podnapilí muži živou diskusi. Nebylo třeba je ani dlouho poslouchat, aby bylo každému hned jasné, že jsou to šestáci. Na druhé straně se nad pultem kýval osamělý mládenec. Sneer zachytil jeho bystrý pohled, pohled, který byl na opilce příliš duchapřítomný.

„Čím se zabýváš?“ zeptal se Matt polohlasem. „jestli mi to můžeš říct,..“

„Můžu, ale ne tady,“ utrousil Sneer, aniž spustil zrak z chlápka u vedlejšího stolku. „Hned, jak dám do pořádku svoje věci, něco pro tebe udělám! Tři roky jsou dost času, možná, že už ti dají pokoj.“

„Dnes jsem se pokoušel udělat trojku. Zdálo se mi, že test byl speciálně upravený. Anebo výsledky vyhodnotili podle nějakých zosřených kritérií,“

„Pouvažuju, co se dá dělat. Mám tu a tam pár hlavounů, kteří mi mají být za co vděční. Když nepřesvědčíme stroje, pokusím se přesvědčit jejich operátory. Napiš mi svůj telefon.“

Drogerie ležela v postranní uličce, pusté a zastíněné zdmi mrakodrapů.

Za sklem vstupních dveří visela tabulka s nápisem Omlouváme se, že je zavřeno. Porucha přívodu proudu, Karl zatlačil na dveře. Nebyly zavřené, V obchode zahlédl dvě osoby: dívku, která cosi dělala uvnitř automatu s otevřenou přední deskou, & muže stojícího před jiným automatem.

„Máme zavřeno,“ houkla dívka a přelétla Karla letmým pohledem, aniž se přestala hrabat v obvodech automatu.

„Hrozně bych potřeboval žiletky značky Astra Super Double Edge,“ řekl Karl.

„Dobře.“ Dívka přistoupila ke vstupním dveřím a zamkla je na západku, spustila žaluzii ve výloze a pak zmizela vzadu v obchodě.

Teprve teď se muž stojící před automatem s kosmetikou otočil ke Karlovi, Horní polovina jeho tváře byla skryta za ohromnými slunečními brýlemi, dolní části vévodily silné a husté vousy.

„Ahoj Prone,“ Pekl a pozvedl dlaň v gestu přátelského pozdravu. „Sedni si a poslouchej.“

Karl usedl na čalouněné křesílko, vousáč zůstal stát opřený zády o automat plný barevných krabiček, lahviček a flakonů, za sklem výdejníku. Asi minutu mlčel a měřil si Karla pohledem skrz skla brýlí.

„Věc je prostá, Prone,“ řekl nakonec a usmál se pouze ústy, což bylo sotva viditelné mezi hustou bradkou a mrožím knírem. „Mám tady Klíč, který je personalizovaný pro tvou osobu. Je na něm číslo tvého konta a všechny tvé osobní údaje. Snímač papilárních linií je upraven podle otisku tvých prstů. Je to duplikát tvého legálního Klíče a můžeš ho používat podobně jako svůj. Ovšem s několika malými výhradami. Musíš mě pečlivě poslouchat a zapamatovat si to, ale především pochopit princip tohoto, hmm, experimentu,“

Karl polknul a dvakrát přikývl na znamení, že je připraven poslouchat co nejpozorněji

„Nebudu ti vysvětlovat technické podrobnosti, protože bys je stejně nepochopil a kromě toho je ani znát nemusíš. Jsi původně ekonom, takže budu používat termíny z oboru bankovníctví a financí, které by ti neměly být cizí. Jak víš, existují dvě skupiny automatů určené k vykonávání bodových transakcí za použití Klíčů: do první patří automaty na drobné bodové transakce – novinové a cigaretové automaty, a také vstupní branky v metru, kinech a tak dále. Prostě ty, ve kterých se inkasují malé sumy bodů, které nedávají možnost většího zneužití. Do této skupiny patří také účtovací automaty, to– znamená ty, ve kterých mohou být body z Klíče jednoho občana převedeny na Klíč jiného. Ani tady nehrozí nebezpečí zneužití v neprospěch společnosti, protože Žádné zboží není vydáno do soukromých rukou. Všechny automaty této skupiny pracují na velmi jednoduchém principu. Při nákupu, když vsunuješ svůj Klíč do otvoru automatu, automat načte stav registru bodů zapsaný na Klíči, čili, jinak řečeno, kontroluje, jestli máš pro tuto transakci dostatečné krytí. Ve chvíli, kdy se dotkneš správného senzoru na desce automatu, kterým si vyžádáš určité zboží, automat odečte od sumy figurující ve správném, dejme tomu žlutém, bodovém registru odpovídající částku a запиše tuto sumu do jiného pomocného registru běžných obrátů tvého Klíče a připiše k této sumě, stále jen na tvém Klíči, identifikační číslo automatu, ve kterém byla koupě provedena. Pamatuj si to, protože je to důležité: automat se nespojuje s bankou, nekontroluje shodnost bodového stavu na Klíči se stavem tvého konta zapsaným v bance. Prostě ti „věří“, že stav Klíče je opravdu takový. Velmi důležité je také

to, že automat u sebe nezapisuje číslo Klíče, jehož majitel transakci uskutečnil. Jediná stopa o vykonaném nákupu zůstává na tvém Klíči a spočívá v tom, že část bodů je přesunuta z hlavního registru do registru běžného obratu a je tam zapsáno číslo automatu, ve kterém jsi nákup uskutečnil. Podobně tomu je při osobních vyúčtováních. Na Klíči se snižuje stav hlavního registru, v registru běžného obratu se objevuje jako výdaj přeepsaná částka a také číslo Klíče, na který byly body převedeny. Klíč odběratele stejně registruje příjem a číslo dárce, je ti to jasný?“

„Jistě. To všechno znám,“ přitakal Karl chvatně.

„Výborně. Takže mi řekni, jak se odehrává podobná operace ve druhé skupině automatů, těch s dražším zbožím. Promiň, že tě zkouším, ale naše věc vyžaduje znalost základních věcí, takže ..., jistě chápeš...“

„Hmm...“ odkašlal si Karl. „Takže ty druhý mají přímý spojení s bankou. Když vkládám Klíč do otvoru, automat načte stav hlavního registru a zkontroluje, jestli souhlasí se stavem zapsaným v bance. Jestli v období od poslední takové kontroly došlo na Klíči ke změně, protože jsem od někoho například soukromě dostal pár bodů nebo jsem si koupil cigarety, o čemž banka ještě neví, tehdy bankovní počítač kontroluje pomocný registr mého Klíče, zaznamenává transakci na mém kontě a zapisuje si nový stav konta. A jestli na rozdíl od toho přišla na mé konto v bance nějaká částka, kterou ještě nemám zapsanou na Klíči (například měsíční výplata), vpisuje ji při této příležitosti banka na můj Klíč, který je vsunutý do automatu. Takovým způsobem je stav Klíče a konta v bance stále porovnáván a potvrzován. Teprve teď si mohu vybrat a obdržet zboží z automatu.“

„Výborně,“ pochválil ho vousáč. „A to seš jenom čtvrták?“

„No, v reálu mám třídu tak asi někde kolem trojky usmál se Karl.

„Aha. Chápu,“ usmál se ten druhý. „Liftuješ?“

„Tak trochu, ale v poslední době, podle instrukcí, jsem nic takového nedělal.“

„V pořádku. Takže se vraťme k našim operacím mezi Klíčem a bankou. Když jsi už nakoupil, obchodní automat... pozor na tuhle drobnost: sám automat, ne banka, odepisuje z hlavního registru tvého Klíče odpovídající sumu a zapisuje ji do registru běžného obratu Klíče spolu se svým identifikačním číslem. Je tomu tak proto, že operace nákupu může obsahovat několik položek. Ze stejného automatu si

můžeš brát několik různých věcí anebo jenom jednu věc, ale hned několikrát. Spoje jsou přetížené, takže dokud není operace nákupu ukončena, nemá cenu předávat do banky zvlášť každou položku. A teď nastává poslední krok celé operace: vytahuješ Klíč z otvoru automatu. Teprve v této chvíli, během tohoto pohybu Klíče v otvoru, jsou do banky odeslány informace o novém stavu tvého konta, vydaná částka a číslo automatu, ve kterém jsi nakoupil. Po vyndání Klíče máš na jeho hlavním registru novou sumu a stejné množství bodů figuruje i v bance, zatímco registr běžného obrátu na Klíči je prázdný. Tak to vypadá v případě tvého legálního Klíče. Ovšem v tomhle Klíči, který jsme pro tebe vyrobili,“ vousáč se široce usmál, „jsme udělali jistou modifikaci. Stav hlavního registru se sice při každé operaci mění a vydaná suma i číslo automatu jsou zapsány v registru obrátu, ale tento stav není stabilní! Po uplynutí několika mikrosekund, a to je právě náš vynález, se stav registru obrátu vynuluje a stav hlavního registru se vrátí na jistou stálou předem naprogramovanou hodnotu. Z Klíče samozřejmě zmizí i číslo automatu, ve kterém došlo k transakci! Chápeš? Přidali jsme ke Klíči malý integrovaný obvod, vlastně mikropočítač, který tuto doplňkovou operaci vykoná v čase mezi odpisem placené sumy obchodním automatem a vyndáním Klíče z automatu! Díky tomu přijde do banky informace, že si to zákazník rozmyslel a... nic nekoupil a vyndal Klíč zase ven, jestli si projdeš všechny operace postupně s přihlédnutím k té drobné změně, povšimneš si, jaké báječné, div ne pohádkové vlastnosti má náš výtečný Klíč: nejenom že sám obsahuje tolik bodů; ale ještě udržuje ve stejném stavu bankovní zápis, nezávisle na výši provedených nákupů. Výdaje ani čísla automatů, kde jsi nakupoval, nejsou nikde zaznamenávány. Můžeš čerpat kolik chceš!“

„To je opravdu jako v té pohádce o kouzelném měšci,“ přitakal Karl s údivem.

„Právě. To přirovnání je ještě přesnější, než si myslíš. Pamatuješ si, jak to bylo v té pohádce? Ten, kdo měl kouzelný měšec, si z něj mohl brát, kolik chtěl, ale nesměl dát ani groš někomu jinému, protože v takovém případě by pytlík přestal obdarovávat svého majitele! A tady je to podobné. Kdybys totiž chtěl například dát někomu sto žlutých jako dar, tak bys...“

„Chápu,“ přikývl Karl. „Sice to automat zapíše na Klíči dárce spolu s číslem mého Klíče, ale... na mém Klíči zápis daru a číslo obdarovaného zmizí, než vyndám Klíč z automatu! Při nejbližším použití obou Klíčů v obchodním automatu banka porovná obě Konta a zjistí, že jednomu přibyla a druhému... neubýlo!“

„Ty jsi snad opravdu třeták!“ usmál se vousáč. „Ty jseš přece jenom chytrák. Je jasný, že nikomu nelze věnovat body, které neexistují, taková operace by způsobila okamžitou blokaci obou kont a oba Klíče by se musely ukázat kontrole. A to nesmíme dopustit. Kromě toho by k podobné situaci došlo také, kdyby sis ty vzal peníze od někoho jiného. V takovém případě by jemu ubylo a tobě by nic nepřibýlo a banka by dříve či později na tuhle nesrovnalost taky přišla.“

„A co... platby vykonávané bezprostředně na konto v bance?“

„Žádné příjmy prostě existovat nesmí! Právě proto jsme potřebovali někoho, kdo nepracuje a nedostává žluté. Naše modifikace se týká pouze žlutých registrů Klíče. Stav žlutých v bance a na Klíči musí být stále a beze změn tentýž.“

„Jaký?“

„To závisí pouze na nás..Může to být například tisíc žlutých. Ten Klíč můžeš používat úplně dle libosti, jako legální, pokud jde o červené a zelené body. Naše úprava a zákaz nedovolených operací se týká pouze žlutých.“

„To znamená: nakupuj, co chceš i kolik chceš“, ale nikomu nesmíš dát ani si od někoho vzít ani jediný žlutý. No, a chraň té pán bůh, abys pracoval a vydělával žluté body.“

„Přesně tak. Ovšem s tím, že jednorázová útrata nesmí překročit sumu, na kterou je nastaven hlavní registr tvého Klíče.“

„A... kolik to bude?“ zeptal se Karl nesměle.

V představách se už viděl za kormidlem soukromé jachty nebo za volantem vlastního auta. Mohl si (samozřejmě, když měl žluté), jedno i druhé na pár hodin pronajmout, ale nebylo to pochopitelně totéž, jako kdyby měl vlastní. Soukromou jachtu nebo motorovou loď si mohl dovolit jen málokdo. Ceny byly záměrně vysoké, aby se zabránilo přílišným zácpám na silnicích a na jezeře a zejména na parkovištích a v přístavech,

„To ti určitě bude stačit!“ usmál se vousatí „Uvidíš, až je dostaneš. A teď si vem svůj Klíč a pojd' se mnou,“

Karl šel za vousáčem k malému přístroji v rohu. Byl to účtovací automat. „Musíme nejprve důkladně vyprázdnit tvé konto v bance. Náš nový Klíč má všude samé nuly, samozřejmě s výjimkou hlavního registru žlutých, kde je nastálo zapsaná určitá suma, která se stále vrací k majiteli, jako v tom vtipu o psu, kterého majitel prodává pořád dokola, ale on se k němu pokaždé vrátí. Ale nejprve musíme

dostat stejnou sumu žlutých také na tvé konto v bance. K tomuto cíli použijeme tvůj legální Klíč. Vsuň ho nejprve sem, do příjmového otvoru. Nejjednodušší bude, když nám nejdřív dáš všechny body, které máš. A zelené a červené taky,“

Karl vložil svůj Klíč do výdajového otvoru a na vteřinu zaváhal. Je to hloupé zbavit se až do posledního bodíku všeho, co máte. Ovládl ale tu instinktivní opatrnost. Vždyť oni mu minulý týden dali tolik žlutých na utrácení, že je lze těžko obvinit z toho, že pasou po pár ubohých bodíkách, které mu zůstaly. Rychle zkontroloval stav registrů Klíče a vyťukal odpovídající sumu na červené, zelené a žluté klaviatuře automatu.

„No a je to. Už jsi čistý jako slovo boží,“ řekl vousáč dobrosrdečně. „Teď ještě zkontroluju, jestli ti v bance něco nepřipsali, protože by s tím mohly být problémy. Ale nejdřív já potvrdím tu sumu, kterou jsem dostal.“

Vsunuli postupně své Klíče do prvního obchodního automatu v řadě, kléry na Karlův Klíč zareagoval třemi řadami nul v okénkách – červenou, zelenou a žlutou.

„Hej, Sandy!“ zavolal vousáč směrem dozadu do krámu. „No tak, pojď sem s tím Klíčem.“

Dívka se vynořila zpoza přístrojů v hloubi obchodu, přistoupila k účtovacímu automatu, vsunula Klíč do otvoru a vyťukala cosi na žluté klaviatuře. Karl se podíval a s úžasem vytřeštil oči. Strnul s Klíčem v dlani.

„No tak, dej sem ten Klíč!“ zasmála se hlasitě. „To tě to tak vzalo?“

Vsunul Klíč do automatu a za chvíli se mohl přesvědčit, že se mu to opravdu nezдалo... bylo tam deset tisíc žlutých!

„A teď ho ještě jednou vlož do obchodního, aby to banka zapsala na tvoje konto,“ Řekl ten s bradou. „A tady... máš ten svůj nový. Na něm je také deset tisíc žlutých.“

„Ty body... byly opravdové?“ šeptal a sledoval očima Sandy vycházející z obchodu.

„A co si myslíš? To víš, že byly opravdové. S tímhle si nelze zahrávat!“ usmál se vousáč. „Banka musí vědět, odkud se na tvém kontě vzalo těch deset tisíc žlutých. Ta dívka je prostitutka. Ty takové sumy mívaj a nikomu to divné nepřipadá. Těch deset tisíc jsme na její konto ukládali po malých částkách celý loňský rok. Body pocházejí z koní mnoha různých mužů, takže všechno vypadá legálně. A ty... můžeš být třeba její přítel, u kterého si své ušetřené body schovala. V poslední době se množí případy, že různé bandy mladistvých šestáků a studentů třeba chytanou bohatou osamělou ženu a s žiletkou pod krkem ji odvedou k nějakému zapadlému automatu s alkoholem a donutí je koupit jim fůru pití. Jejich častými oběťmi jsou prostitutky, a ty se proto většinou snaží nemít na svém Klíči větší sumy. Takže, jak vidíš, všechno vypadá důvěryhodně.“

„A já jsem se při té příležitosti stal pasákem,“ ušklíbl se Karl.

„Za deset tisíc.“

„Jak to?“

„No, normálně. To je tvůj honorář. Až náš experiment skončí, dostaneš svůj legální Klíč zpátky a těch deset tisíc na tvém kontě zůstane. Budeš je moci využít, jak ti bude libo. A to nepočítám to, co utratíš z našeho věčně plného Klíče po dobu testu.“

„To znamená,“ zamyslel se Kari, „že, když mám takový Klíč, musím mít pro začátek hodně žlutých?“

„A co si myslíš? Copak nevíš, že body se navzájem přitahují? Kdybys daroval takový Klíč chudákovi, nic by z něj nemělo! Možná by si nahamonił trochy červených a zelených, vyměnil by je za pár žlutých a co z toho? Mohl by operovat v nejlepším případě v rozmezí několika desítek nebo řekněme stovky žlutých! Mohl by dělat drobné nákupy, pít dobré pití, ale nikdy by si nedokázal koupit jachtu nebo vilu, protože na to je třeba mít na kontě tisíce.“

„Body tíhnou k bodům...,“ souhlasil Karl, „ale když máte tolik žlutých, tak... k čemu, vám, hergot, jsou ty Klíče? Chcete je snad prodávat?“

„Plácáš nesmysly! Nemusíme je přece prodávat, když je budeme mít k dispozici, jejich rozšíření by brzy způsobilo odhalení celé záležitosti. Děláme je jedině pro naše lidi, prostě jsme vytvořili tým, něco jako družstvo, na výrobu takových Klíčů, Potom se rozejdeme, každý si půjde svou cestou a bude si spokojeně a bezstarostně žít.“

„Dokud ho nečapnou,“ zamumlal Karl.

Vousáč k němu obrátil temné oválky brýlí.

„Právě proto platíme tebe. Tolik bodů se nikomu nedává jen tak pro nic za nic. Budeš naším pokusným králíkem. Jestli jsme někde udělali chybu, jestli jsme něco nedomysleli až do konce, chytanou tebe, a ne nás. Budeš si muset poradit sám, protože nám se na kobytku nedostanou, i kdyby objevili vlastností toho Klíče.“

„Chápu,“ Karl přikývl.

Vyměnili si Klíče. Vousáč si schoval Karlův Klíč do kapsy.

„A teď ho vyzkoušej,“ řekl.

„Kde?“

„To je jedno. Třeba v tomhle automatu. Kup si žiletky Astra Super. A pořádně se ohol. Vlastník takového jmění musí vypadat elegantně!“

Karl si koupil balíček žiletek, holicí strojek a krém na holení. Potom zkontroloval stav žlutých bodů na svém novém Klíči.

Stále tam bylo deset tisíc žlutých.

Deset let života v přepychu! – napadlo ho. Nebo deset let vězení za podvod s Klíčem, paragraf 784.

„Co mám dělat?“ zeptal se, když viděl, že vousáč sundává ze vstupních dveří tabulku oznamující, že obchod je uzavřen.

„Normálně žít. Jako zámožný člověk. Bez podvodů a čachrování, jenom jedno si pamatuj: nesmíš si brát ani nikomu dávat body. Děvkám plat v zelených nebo jim dávej dárky.“

„Jak dlouho to bude trvat?“

„Uvidíme, Spojíme se s tebou,“ Vousáč odešel jako první a nechal Karla s novým, kouzelným Klíčem v dlani.

Mají mě v hrsti, kdykoliv mohou udělat něco s mým opravdovým Klíčem a policie bude hledat mé. Ale i já je mám v hrsti.

Ne, to nebyla pravda. Už po chvíli pochopil, že v hrsti nemá nic kromě cinknutého Klíče. Jeho zaměstnavatelé zmizeli jako pára nad hrcem a on, jestli nechce chcípnout v džungli Argolandu, musí ten Klíč používat. Přežít bez Klíče, třeba i jen jeden jediný den, je těžké, to věděl. Hergot, to je ale džungle, pomyslel na Argoland a jeho obyvatele.

Najednou si úplně z ničeho nic vzpomněl na způsob lovu tygrů, který znal z dobrodružných filmů: ke stromu se přiváže bečící, bezbranné jehňátko, zatímco lovci čekají schovaní v křoví.

Možná na tom nebyl tak špatně, jak si myslel, ale cítil, že než tamti uloví svého tygra, on, Karl Pron, může být jen tak mimochodem úplně sežrán a nikým to ani nehne.

To je fajn – napadlo Sneera, když po rozloučení s Mattem mířil na smlouvanou schůzku – že se ještě najde někdo, kdo chce ukojit své ambice a nezdravou chuť k práci.

Když se svými myšlenkami osaměl, dostala se zase na povrch ta druhá věc. Byl zase nervózní, nejistý. A to si prozatím ani nepřipustil tu nejhorší eventualitu.

Život liftera nebyl tak sladký a bezstarostný, Jak se mohlo na první pohled zdát. Pro jeho práci bylo ideální mít čtvrtou třídu inteligence. Ta mu zajišťovala slušný příjem a ještě s sebou nenesla povinnost pracovat. Něco úplně jiného byla opravdová Inteligence. Pro liftera je nejlepší být

opravdovým nulákem. Sneer dosáhl obou ideálů, Nulákem byl nesporně, to věděl. Čtvrtou třídu si zajistil už dávno a prozřetelně se nedral nahoru.

To, že měl na Klíči nižší třídu než ve skutečnosti, nebylo nezákonné. Ze někdo oblafnul testový počítač, šlo dokázat jen těžko. Maximálně mu mohli nařídít verifikaci třídy se zvláštním zostřeným dozorem. A kromě toho – vládě zrovna nezáleželo na takových případech. V poslední době neměl práci ani každý s trojkou, a těch, kdo chtěli skrývat svou vyšší úroveň, nebylo mnoho. Spíš naopak, každý chtěl u testu dopadnout co nejlépe, protože tím získal evidentní výhody.

Ve Sneerově případě by registrace do správné třídy znamenala povinnost pracovat, a tím pádem konec liftingu. Ale to by ještě nebylo úplně nejhorší. Kdyby mu dokázali lifting, byl by ve velmi nezáviděníhodné situaci. To už by bylo porušení zákona těžšího kalibru.

Ne, to nejde. To se nedá dokázat. Při tom mě –můžou leda chytit, utěšoval sání sebe ve chvíli, kdy vcházel do hotelové haly. Bylo tu chladno a příjemně. Sneer se pohodlně usadil do křesla poblíž okna, a pozoroval kolemjdoucí. Sáhł do kapsy a vyndal Klíč. Převracel tu umělohmotnou destičku v dlaních a bezmyšlenkovitě pozoroval bílou číslici 4, která se rozzářila v okénku, kdykoliv se prstem dotkl správného senzoru na jejím povrchu. „Promiňte,“ uslyšel nad sebou nesmělý hlas. Zvedl hlavu. Před ním stál jakýsi mladík, blondák s nakrátko ostříhanými vlasy. Blankytně modrýma očima se zájmem Sneera pozoroval, pár kroků dál postával Pron. Když Sneer pohlédl jeho směrem, přikývl a vzdálil se k výtahu.

Že by tenhle lifteříček bydlel v takovém hogo fogo hotelu? – napadlo Sneera, který se za ním díval s nesouhlasem. Chyba, ale to je jeho věc.

„No, dobrá,“ prohodil k mladíkovi, který ještě pořád stál, a ukázal na vedlejší křeslo. „Sedni si.“

Špetka přezíravosti v hlase, okamžitý přechod k tykání – to vše patřilo k praxi vyzkoušenému rituálu, který mu měl okamžitě zjednat určitý odstup a úctu klienta. Pro liftera to byla jistá morální rekompensace, doplňkový honorář za prodej vlastní osobnosti.

„Zkoušel jsem dvojku, ale.. začal mladík a sklopil zrak. V křesle seděl úplně strnule a svíral opěradla.

„Co děláš?“ zeptal se Sneer bez zájmu. „Jsem asistent programátora. S trojkou nemám šanci na nic lepšího.“

„Chceš dělat programátora?“

„No ,.. třeba...“ blondák zrudl až po kořínky vlasů.

„Prosté a jasné, chceš co nejvýš. Máš ambice, chlapče. Nemáš se za co stydět.“ Sneer ho dlaní poplácal po koleně. „Pomůžu ti překročit ten práh, ale dál už budeš muset sám.“

Blondák zvedl oči a nesměle se usmál. Bylo vidět, že je mu vděčný i za pouhý slib.

Copak by mě někdo z nich mohl prásknout? – napadlo Sneera, Vždyť oni mě přímo zbožňují!

„Pojďme nahoru. V kabině si můžeme pohovořit v klidu. Aha, ještě jedna maličkost.

Zastavil se před směnným automatem a vsunul Klíč do vstupního otvoru. Na klávesnici vyťukal číslici sto a stiskl žluté tlačítko.

„Polovinu hned, zbytek po práci,“ řekl. Mladík sáhl pro svůj Klíč. Malý, sotva postřehnutelný moment váhání. Sneer se usmál. Dobře to znal. Prakticky všichni klienti tu chvíli prožívají podobně. Hoch vsunul Klíč do výstupního otvoru. Číslice v okénku potvrdily, že na Sneerův Klíč bylo převedeno sto žlutých bodů.

„Chceš se na něco zeptat, vid?“ Sneer nechal tu otázku vyznít ironicky. „N... ne...“, zajíkl se chlapec. „Ale já ti stejně odpovím,“ usmál se Sneer, „Hrajeme fér hru. Když se to nepodaří, vrátím ti všechno, až do posledního bodíku. Ale to se nestává, při nejmenším ne mně!“

Dvě stě žlutých vypadá jako dost velká suma, ale musíte si uvědomit, že dobrý lift stojí také dost úsilí a rizika. Pro umělce, jakým Sneer bezpochyby byl, nebylo tři na dvě nic neobvyklého. Několikrát dělal dokonce jedna na nula. Tak vysokým třídám se vyhýbal, ale čas od času mu touha po hazardu nedala spát. Podvádění testerů se totiž podobalo hazardním hrám; byl to souboj nuláka v konspiraci s otevřeně pracujícím soupeřem, který se, seč mu síly stačí, snaží nedopustit žádné zvýšení třídy. Ambiciózní lifter se svým prostým (i když žlutými body nadtým) Klíčem se čtyřkou toužil občas sám po tom, aby si svou opravdovou třídu dokázal. Udělám nuláka – to byl pro liftera, který se ve všední

dny zabývá půjčováním své nejvyšší inteligenční třídy méně schopným klientům, právě takový důkaz. Ale struna se nesmí přepínat. A kromě toho, operace jedna na nula se dělají zřídka, A také nestojí zrovna málo. Za jedinou takovou akcí dostane lifter peníze na půl roku bezstarostného života. A klientům se to také vyplácí: s nulou mohou pomýšlet na ta nejlepší místa. Samozřejmě, pokud někdo rád pracuje. Anebo, když má tak zvané dobré styky.

Sneer věřil, že ty styky jsou taky důležité. To, že o přidělování funkcí rozhodují objektivní počítače, vůbec nevdá. Sneer měl na svém kontě už nejedno vítězství nad objektivním testovým počítaném.

Kdysi prý, vzpomněl si ve chvíli, když už po odchodu klienta ležel pohodlně natažený na pohovce v hotelové kabině, se takoví lidé také vyskytovali. Dělalí místo jiných různé zkoušky, psali za ně doktoráty a vědecké práce. Proč to nemohli nebo ne-chtěli dělat sami pro sebe, ale tahali nahoru jiné? Jak vidno, asi se jim to víc vyplácelo. Stejně jako mně.

Když si vyvodil genealogii svého povolání a zasadil jeho kořeny do dávných dob, jako by se cítil jistější: tenhle lifterský foch nezanikne, když má tak dlouhé a bohaté tradice.

Dospěl k závěru, že si odpoledne ten incident s tajným bral příliš k srdci. Ta provokace přece nemusela být zaměřena proti lifterům. Stejně dobře mohlo jít o běžnou kontrolu Klíčů; v poslední době slyšel o tom, že se objevilo dost falešných. Třeba to opravdu byla obyčejná, namátková kontrola náhodným kolemjdoucím. Jenom... ta otázka! Ta otázka byla nejméně na úrovni dvojky; jako by z oka vypadla těm z testů. A on, Sneer, na ni bez uvažování, automaticky, s profesionální suverenitou odpověděl náhodnému chodci. On, čtvrták!

Anebo, že by šlo opravdu o Klíče? Kontrolují možná jejich pravost. Sneer měl ten nejpravější Klíč na světě, žádné předělavky, zmagnetizování, prostě nic takového. Byl to správný, platný Klíč občana čtvrté inteligenční třídy, který byl každý měsíc předkládán k překódování, a nikdy nebyl považován ani úřady, ani obchodními, pokladními a účetními automaty za podezřelý. A že na něm měl dost žlutých bodů? Za to ještě nikdo nikomu hlavu neutřhl. To je soukromá věc. Vždyť občas přece může dostat něco od štědrých přátel, no ne?

Přistihl se, že si v hlavě začíná sumírovat svou obhajobu, a tak raději začal myslet na něco jiného. Musí vymyslet nějaký plán pro toho kluka.

V té dost nepřehledné situaci, dokud ještě pořád nevěděl, co po něm policie chce, se Sneer rozhodl raději osobně neriskovat. S chlapcem si domluvil sraz na dnešní večer v jedné testovací stanici dál od

centra. Věděl, že nejlépe se pracuje v pozdních hodinách, když už je technický personál unavený, dívá se na televizi a nedává na testované takový pozor. Prolétl myšlenkami všechny známé způsoby liftingu, které už v praxi vyzkoušel, a rozhodl se, že v tomto případě budou nejlepší pilulky. Sáhl do kapsy bundy visící na křesle, vyndal nádobíčko a zkontroloval, jestli je v pořádku.

Byly čtyři hodiny. Do setkání s klientem mu zbývalo dost času. Sneer ležel s rukama pod hlavou. Ale k úplné spokojenosti mu přece jenom něco chybělo. Teprve po delší době konstatoval, že od snídane, kterou si dal ráno v hotelovém baru, neměl kromě piva celý den nic v ústech. Slezl z pohovky, hodil si přes rameno bundu a rozhlédl se po pokojíku. Nikdy nic nenechával v hotelových kabinách, i když odcházel třeba jen na chvíli. To byl také profesionální návyk. Lifter nosí všechny nezbytné věci po kapsách. Samozřejmě kromě hlavy, kterou má na krku.

Sjel výtahem do baru, vsunul Klíč do automatu a objednal si sendviče s kaviárem a pomerančovou šťávu. Chvilí stál a čekal na realizaci objednávky. Pak se podíval na kryt automatu a strnul.

V okénku zářil nápis KLIČ JE NEPLATNÝ.

Už deset let se mu něco takového nestalo. Kdysi, pravda, zapomněl na termín překódování Klíče, ale to byla pouhá formalita a během půlhodiny se to vyřešilo. Vyndal Klíč z automatu a začal ho obracet v dlaních. Číslo je stejné. Je to jeho Klíč... Co to má znamenat? Že by ten tajnej? Ne, ten si přece jenom zapsal číslo. A potom byl přece Klíč celý den v pořádku.

Existovalo jediné vysvětlení: Klíč zablokovali v Centrále, Dokud se nepřihlásí nejbližší kontrolní stanici, nedostane ani kapku piva, ani krajíc suchého chleba. Tím ho donutí, aby se okamžitě dostavil. Protože jak dlouho může někdo v takové situaci vydržet a přežít v centru města?

Hergot, vždyť já tam přece nemůžu – uvědomil si, zatímco schovával Klíč do kapsy. Vzpomněl si na Prona. Došel k recepci a zeptal se na něj. Ano, má tu kabinu, je u sebe.

Zavolal Pronovi a poprosil ho, aby sešel dolů,

„Zablokovali mi Klíč, řekl, „Půjč mi pár žlutejch.“

„Dobře... jo, dík za to, žes mi vzal toho kluka. Co si dáš?“

Sneer zopakoval objednávku. Dal si všechno na ták a zamířil k výtahu. Byl naštvaný, že on, král lifterů; se musí doprošovat o pár halířů toho budižkničemu, takový kreatury. Ale tvářil se přátelsky. Hned ve výtahu mu došlo, že do pronajaté kabiny se s neplatným Klíčem nedostane. Zase o něco musel požádat Prona, tentokrát o azyl.

„Dobře, přijď,“ pozval ho ten malý podvodníček, „Pokusím se ti na to hned pozeptat. S jedním takovým už jsem mluvil.“

Sneer si sedl na kraj pohovky, a zatímco Pron telefonoval, pojídal chlebičky.

„Hotovo,“ řekl Pron a odložil sluchátko. „Dneska večer v osm půjdeš do ty stanice u náměstí Kosmonautů. Bude tam na tebe čekat jeden... specialista. Pomůže ti, ale bude tě to něco stát.“

„Samosebou, to je jasný, přitakal Sneer, „Kdo je to? u

„Člověk z branže. Mladej, ale dobrej.“

„Jak to zařídí?“

„Neboj, je to čistá práce. Budeš mít verifikovanou čtvrtou třídu a překódovanej Klíč. Stačí?“

„Po ničem jiným netoužím,“

„No, tak fajn. Budeš mít pokoj... až do dalšího kiksů.“

„Tfuj, tfuj a zaklepat na dřevo! Sneer se rozesmál a zaťukal prstem na spodek stolu. „Myslíš, že když se sám přihlásím, otestujou mě, než mi Klíč prodloužej?“

„To je v tyhle chvíli dost pravděpodobný,“

„Myslíš, že bych nemohl simulovat? Dělat ze sebe blbce?“

„To víš, že ne!“ Pron se zeširoka usmál. „Teď už ne. Vyčmuchali tě. Už vědí, že některým lidem silně záleží na tom, aby měli nižší třídu, A v takovejch případech, jako je ten tvůj, testují člověka ve stavu elektrohypnózy, prohrabou celý tvý podvědomí. Tu tvojí nulu z tebe vydolují, i kdybys jí schoval kdo ví jak. Teď nesmíš riskovat.“

„Tak já jdu. Jak vypadá ten tvůj člověk?“

„Neboj, pozná tě. Sám se přihlásí,“ ujistil ho Pron. „Teď musím pryč. Mám v pácu jednu velkou věc, klidně tu můžeš zůstat. Až budeš odcházet, zabouchni dveře.“

Sneer mu poděkoval. Do srazu s klientem měl pořád spoustu času. Chtěl si ještě před očekávanou prací trochu odpočinout, trochu se uvolnit. Když Pron odešel, Sneer se pohodlně natáhl na pohovce. Z podřimování ho vyrušilo pravidelné klepání na dveře. Podíval se na hodinky, bylo půl šesté. Za tři čtvrtě hodiny se má sejít se zákazníkem.

Kdo to jenom je.? přemýšlel, zatímco otvíral. Za dveřmi nikoho neviděl. Chtěl je zavřít, Když tu uslyšel odněkud zdola tenký hlásek. Než pochopil, co se děje, ucítil na zápěstí studený dotyk kovu a uslyšel ostré cvaknutí. Ucouvl a pokusil se přibouchnout dveře, ale než se zavřely, do pokoje vlezlo cosi, co tvarem a velikostí připomínalo fotbalový míč pohybující se na tenkých, pavoucích nohách. Právě z tohohle se ozýval ten slabý hlásek. Sneerovo zápěstí bylo sevřeno kovovým náramkem spojeným tenkým řetízkem s tím podivným tvorem. Teprve teti si Sneer uvědomil obsah toho, co mu kulovité monstrum říkalo,

„Jste – zadrženi – prosím — podřídte – se – prosím – řídte --se – doporučeními – neuposlechnutí – bude – trestáno – elektrickými – šoky“

„Do...“ zaklel Sneer a pokusil se zbavit náramku, ale jako varování dostal ránu a okamžitě přestal s čímkoliv na svém zápěstí hýbat.

„Jsem – automatický – zajišťovatel – služební – číslo – nula – nula – jedna „ pokračoval robot pisklavým přerušovaným hláskem, „Jsem – novou – formou – realizace – zajištění – podezřelého – až – do – doby – příkazu – k – uvěznění – neomezují – osobní – svobodu – zadrženého — ale— pouze – mu – znemožňují – skrýt — se – před – vyšetřovacími – orgány.

„Takže odtud můžu odejít?“ Sneer se díval na robota a usilovně přemýšlel, co dál.

Nějaký přibližný prototyp, K čertu, to je ale den. Co ode mě zase chtějí?

„Zajisté – prosím — ale – jenom – se – mnou –“ odvětil robot na položenou otázku.

Sneer si vzal bundu a zamířil ke dveřím. Automatický uvěznitel kráčel na svých osmi pavoučích nohách“ za ním. Dokonce tak dobře, že mu ani neztěžoval pohyb.

Jakým zázrakem mě tu našli? – napadlo Sneera, když vycházel z pokoje. Že by..., panebože..., no jasně!

„Hele, ty plechovej fízlíku, nebo jak ti říkají,“ Sneer si už nevybíral slova. Nikdo ho přece nemůže obvinít z urážky veřejného činitele, když jde o takovouhle příšerku. „Koho’s to měl vlastně sebrat?“

„Občana – Karla – Prona –“ odrecitoval automat.

Sneer si oddechl.

„Tak mě, hergot, pusť. Nejsem Pron,“

„Číslo – pokoje – souhlasí – prosím – vložte – svůj – Klíč – do – mého – kontrolního – otvoru.“

Sneer ve spěchu vytáhl Klíč z kapsy.

Ten – Klíč – je – neplatný „ zjistil robot.

„Ale vždyť je na něm zakódovaný evidenční číslo. Moje, a ne toho Prona.“

„Nemám – instrukce – pro – takovou – situaci — prosím – pojdte – se – mnou – do – centrály.“

Sneer už věděl, že toho blbečka nepřesvědčí. Pomalu začínal mít naspěch. Od oka odhadl délku řetízku. Měl víc než půldruhého metru.

Ať udělám, co udělám, stejně mi nedokážou, že Jsem to byl já. Prona taky nebudou obtěžovat, protože tu nebyl, uvažoval.

Sjel výtahem dolů a vydal se bočními ulicemi směrem ke stanici, kde se měl sejít s mladíkem. V tu denní dobu nepotkával příliš mnoho lidí, a těch pár ho sledovalo s podivnými úsměšky. Automat běžel vedle jeho nohy. Nějaké dítě nahlas prohlásilo:

„Hele, máníí, blázen si vede robota na řetízku!“

Sneer už věděl, co udělá. Pomalu sešel po schodech na perón metra. Nástupiště bylo prázdné. Podíval se na informační tabuli, Nejbližší souprava měla přijet za tři minuty. Sneer se svou elektronickou koulí u nohy, tedy vlastně u ruky, se postavil na kraj nízkého perónu.

Za chvíli mu od zápěstí vedl jenom metr řetízku. Pro jistotu přeběhl o několik ulic dál, a pak vešel do stanice, obsluhy vlaků a poprosil o kleště. Za minutu mu jeho pravé zápěstí zdobil už jenom masivní náramek. Řetízek nebyl příliš solidní. Konstrukteři počítali s elektrickými šoky. Jenže lifteři byli specialisté na přelstivání konstruktérů.

Chlapec byl bílý jako stěna a měl trému. Sneer mu dával poslední pokyny.

„Až budeš zaregistrovaný a půjdeš chodbou do testovací kabiny, spolkní bílou kuličku a zelenou si vlož do levého ucha. Nejsou tam žádné kamery, nikdo si toho ani nevšimne. V kabině si potom sedneš do křesla, nasadíš si helmu se sluchátky a zapneš tester. Už jsem ti vysvětloval, jak ta věc pracuje:

jakmile v uchu uslyšíš otázku, zelená kulička ji přijme a předá bílé, kterou budeš mít v žaludku. Bílá kulička je vlastně jistý typ krystalického laseru, emitující rentgenové paprsky, které jsou modulovány signálem zelené. Kabina je stíněná, takže radiové vlny se nedostanou ven. Rentgenové vlny procházejí stěnami bez problémů, protože konstrukce je dostatečně lehká, ale musíš sedět tak, aby byl tvůj žaludek přímo proti ventilátoru ve stěně. Musíš si přesně nastavit křeslo. Budu tady, na druhé straně stěny a okamžitě přijmu signál. Moji odpověď uslyšíš v levém uchu. Budu mluvit pomalu. Opakuj přesně slovo po slovu. Nespěchej, časový limit je dostatečný, Aha! Musíš myslet na to, že tě v průběhu testu můžou sledovat, takže se chovej úplně normálně a uvolněně. To je všechno.“ Poplácal mladíka po rameni, v kapse přepnul tlačítko a vložil si do ucha mikroskopické sluchátko, pak se vzdálil směrem k náměstíčku s keři, které se táhly podél stěny pavilónu testovací stanice. Zhruba po dvaceti minutách bylo po všem. Sneer uslyšel, ve sluchátku obřadně „prosím, vyjděte z kabiny a v tu chvíli věděl, že se to podařilo. Otázky nebyly těžké. Sneer na zákazníka ani nečekal – dohodl se s ním na další den, kdy dostane zbytek honoráře (zablokovaný Klíč mu stejně neumožňoval převzít peníze) – a pustil se směrem k náměstí Kosmonautů. Tamní stanici neznal, nikdy tam nepracoval a aktualizaci svého Klíče prováděl většinou v centru.

Před budovou se motalo – jako všude na takových místech – dost podivných individuů. Tajní i veksláci, v poměru asi tak jedna ku jedné, tam ve shodě koexistovali a dokud se nic nedělo, ani si příliš nepřekáželi. Malí lifteři, vekslující chameleóni, klíčaři.

Sneer si natáhl rukáv přes svůj nový nešťastný náramek. Měl nějakou děsnou západku, kterou bez klíčku otevřít nedokázal a pilku na železo po ruce neměl,

„Dvanáct červených za jeden žlutý,“ prohodil ochraptělý chlápek míjející Sneera. „Za tolik bych je taky bral,“ poznamenal, aniž otočil hlavu. Věděl, že v poslední době je za jeden žlutý až patnáct červených.

„Udělám čtyři na tři za sto zelených. S garancí! Moderní metoda!“ přesvědčoval jakýsi lifter, aniž odtrhl pohled od sloupu s oznámeními. Sám vypadal přinejlepším na pátáka.

„Klíček pro váženého pána? Čtyřička, trojčička? Dobrá práce, pasuje ke každému prstíčku. Úplně zadarmo!“ Vychvaloval své zboží nějaký klíčař. „Co takhle třeba šperhák do alkoholového automatu?“

„Sneer?“ tázavě prohodil mladík v ostře zelené bundě,

„Ano,“ Sneer pozvedl zrak a zpomalil krok.

„Od Prona. Chceš si udržet svojí čtyřku, že jo?“

Stejný povýšený tón a nadřazenost, které Sneer tak často demonstroval při styku se zákazníky.

„Zařídím ti to,“ pokračoval dál. „A neboj, klapne to.“

Sneer se s odporem ušklíbl.

Hergot, tys ale dopadl, být zákazníkem takovýho usmrkance – zamyslel se, ale hned se strojeně usmál.

„Za kolik?“ zeptal se k věci.

„Pět set žlutejch. Nebo dva tácy zelenejch.“

„Ty ses snad ,“ šokovalo to Sneera, ale hned klidněji dodal, „pane kolego?“

„Takový už jsou ceny. Copak se ti to nevyplatí?“

„Jakou máš třídu?“

„Čtyřku jak vyžitou. Ani o chlup víc.“

„Ale já mam nulu, chápeš? Za tři na dva беру sto padesát!“

„Já dělám ,nula na čtyři a to je taky pěkná rachota! Když někdo musí mít na oko čtyřku, beze mne si neporadí. Tvoje nula je ti na nic. A já nebudu nikdy – ani v hypnóze – lepší než na tu čtyřku.“

„Ale, to je přece, hergot“ došla Sneerovi trpělivost, „něco jinýho je přece lifting a něco jinýho takovýhle nějaký...“

„Ted se tomu říká downing. Novej džob. Od tý doby, co začali prověřovat podezřelý z liftingu, downeři stoupli v ceně. Jak tě, hošánku, jednou vynulujou, je s tebou amen. Donutěj tě makat bednou za pár žlutejch a nebudeš mít čas ani na liftování, ani na dolce vita.“

Downer zmlkl, protože jakéhosi tajného zaujal jejich příliš dlouhý rozhovor. Poodešli stranou směrem clo parku.

„Tak co?“ prohodil downer. „Rozhodni se, čas jsou body.“

„Jak to uděláš? Prohodíme se nebo na dálku?“

„To není tvůj problém. Každěj foch má svý tajemství.“

„Čtyři sta.“

„Že ses to ty. Seš kámoš Prona, tak budiž,“

„Do p... Pěkní kamarádi“ Sneer sevřel rty. „To jsem se dostal do vybraný společnosti!“

Byl vzteky bez sebe. Tolik bodů. A ještě on, Sneer, musí pokorně smlouvat s takovou nickou. On, nulák!

Prona každou chvíli seberou. Jestli už nesedí,“ prohodil jen tak mimochodem.

„Jak to víš?“

„Čapli mě v jeho kabině. Omylem.“

„Fízlové?“

„Ne, nějaká taková jejich zhovadilost.“ Sneer si vyhrnul manžetu a ukázal mu náramek.

„Tohleto mi po něm zbylo.“

„Už jsem ten novej vobjev viděl,“ řekl downer. „Neprosadí se. Aha, ještě malá záloha. Dvě stě předem, zbytek potom.“

„Vždyť mám bloknutej Klíč. Copak ti to Pron neřekl? Žádný automat ti to nepřeje, všechny maj upozornění ze sítě.“

„Žádněj problém. Znáš tady jednoho překupníka, nedaleko odtud. Má doma účetní automat, domácí výroba, na baterky. Za pětku to zmákne. Tak co, jdem na to?“

Sneer mlčky přikývl, Downer šel první.

„Tady to je,“ řekl a zastavil se před dveřmi vysokého činžáku. „Chvíli tu počkej.“

Sneer se rozhlédl po uličce, obklopené jednotvárnými fasádami ponurých betonových bloků. Ačkoli bylo dost pozdě, na kousku ušlapaného trávníku mezi budovami si hrály děti. Jak vidno, rodiče měli jiné starost!

Podle statistik – vzpomněl si Sneer – je zaměstnáno pouze osmnáct procentí dospělého obyvatelstva. Celý zbytek jsou čtvrtáci, pátáci a šestáci, pro které nejsou odpovídající místa. Teoreticky nikdo nemá vážnější materiální problémy. Dokonce ani ti, kteří mají větší množství dětí. A přesto mají ty rezervy pořád co dělat. Nejčastěji ovšem poskytují různé podezřelé služby vyšším třídám, samozřejmě za žluté.

Po několika minutách se v obdélníku dveří objevila modrozelená větrovka downera. Sneer ho následoval a vstoupil do místnosti se stěnami pokrytými nepodařenými čmáranicemi. Napříč jedné ze stěn vedl velký nápis ŽENSKÝ NESTOJEJ ZA ŽLUTÝ, ALE ZA HOVNO. HOVNO KOUPIŠ I ZA ČERVENÝ! Na druhé straně si Sneer přečetl I KDYBYS MĚL NEJVYŠŠÍ TŘÍDU, BEZ Bodů JSI... Poslední slovo bylo zamazané.

Překupník bydlel ve dvojkabině v přízemí. Když vešli dovnitř, vyřizoval nějaký obchod se dvěma elegantně oblečenými mládenci. Sneer si povšiml, že každý z nich má několik Klíčů.

„Vyprazdňují cizí Klíče,“ vysvětlil mu downer. „Ten strojek ignoruje signál identifikátoru papilárních linií. Můžeš si přelít jakýkoliv body z cizího Klíče na vlastní.“

„Jak to?“ podivil se Sneer. „Vždyť se přece ví, z jakého Klíče ty body pocházejí. Stačí přece, aby majitel nahlásil krádež.“

„Ten ji už nenahlásí, leží v márnici. Ty dva jsou nemocniční hyeny. Spolupracují s personálem veřejné nemocnice. Když pacient umírá, seberou z jeho Klíče body dřív, než nemocnice oznámí jeho smrt. Víš, jaká je to procedura: když člověk umře, Systom zablokuje jeho konto a čeká na instrukce z oddělení dědictví. Po zjištění dědických nároků jsou body mrtvého převedeny na konta dědiců. Konto je otevřené až do chvíle, než ohlásí úmrtí, i když už člověk dávno nežije. Jestli se v tu chvíli přelijou body na nějaký jiný konto, on už proti tomu převodu nic mít nebude a zákon předpokládá, že převod uskutečnil teplou rukou. Víš přece, že čidlo papilárních linií kontroluje také teplotu kůže a puls v palci.“

Sneer o tom dobře věděl, protože sám ve své praxi nejdnou používal metodu náhražky. Používal na to tenké, téměř neviditelné rukavice s umělými papilárními čarami, odpovídajícími liniím klienta. To umožňovalo vydávat se během kontroly totožnosti u automatického testeru za někoho jiného. V takovém případě bylo třeba, aby vnější teplota povrchu rukavice byla v rozmezí průměrné teploty pokožky dlaně. Proto musel mít před vstupem do Stanice testů v dlani ještě navíc rukavici s ohřívačem a termostatem, kterou si sundával až těsně před identifikací.

Tento způsob ale vyžadoval předchozí přípravu rukavice se souhlasem a za účasti zákazníka, který musí jít ke specialistovi, tak zvanému rukaři, aby si nechal vžít míry. Stojí to dost žlutých, obyčejně kolem padesáti, a to z lifterova honoráře, takže Sneer tuto metodu používal jen v krajním případě.

Hyeny skončily své machinace s Klíči nebožtíků, kteří právě přechodně setrvali mezi tímto a oním světem. Za Sneerem čekali už tři další zákazníci.

Dvě kila a pětka pro tebe,“ řekl downer a vložil Klíč do primitivně vyhlížejícího aparátu.

Sneer vsunul svůj Klíč do druhého otvoru. Stroječek pracoval výtečně. Převod byl bezproblémový, což si mohl Sneer okamžitě ověřit na registru svého Klíče.

„Je to šikovnej chlap,“ řekl downer, když vyšli ven. „Nulák nebo nejhůř prvák. Ale oficiálně je v důchodu, ti z nemocnice nějak šachovali s lékařským počítačem, a zařídili mu úplnou pracovní neschopnost. Za to jim občas udělá převody od nebožtíka.“

„A co od živých, to se nestává?“

„Jasně. Ale to už se dělá jinde. Tím se už nezabývají hyeny a vůbec, nemocniční personál do tohohle prsty nestrká. To dělaj jedině upíři. To jsou ti, kdo se dokážou dostat na nemocniční oddělení tak, že si namíchaj různý chemikálie a léky a simulujou těžkou chorobu. Pak ukradnou Klíč jinému pacientovi a předaj ho společníkovi, který ho vyprázdní a pak ho nenápadně vrátí majiteli. Ale je to velký riziko a nepříliš velký zisk. Ve veřejný nemocnici lézej hlavně páťáci a šestáci. Kolik bodů z takovýho vysaješ? Leda tak pár zelených.“

Sneer poslouchal ta vysvětlení s rostoucím odporem, Zatímco do této chvíle vykonával svou práci s jistým před sebou samým pečlivě skrývaným pocitem odporu, teď začínal dospívat k názoru, že lifting je vlastně jakousi ušlechtilou hrou ve srovnání s machinacemi, které se odehrávají mezi tou nejhorší spodinou argolandského zločineckého podsvětí.

Downer si vzal Sneerův Klíč a zmizel ve dveřích Stanice testů. Sneer se posadil na lavičku nedaleko vchodu do budovy, pozoroval postavičky motající se v okolí i pokoušel se uhodnout jejich profese. Tajné rozeznal nejlépe. Pohybovali se dost nervózně, opatrně se rozhlíželi a vyhýbali se neosvětleným místům. Chameleóni se pohybovali pomalu, jakoby nechtěně se přibližovali ke kolemjdoucím a hlasem břichomluvců prohazovali několik stručných slov typu ,žlutý za zelený, nebo ,něco na prodej? Lifteri nebo spíše ,výtaháři – jak se pohrdavě říkalo pokoutným představitelům tohoto povolání s nízkou kvalifikací – se snažili přesvědčit potenciální zákazníky květnatými sliby získání páté třídy namísto šesté.

Downer byl pryč už dobrých čtyřicet minut, když najednou zmizeli jako pára nad hrncem z náměstíčka před stanicí všichni ti líně se procházející čachráři a kšeftaři a nechali tam jenom dezorientované tajné, kteří tmi byli prozrazeni. Teprve po chvíli postřehl Sneer příčinu paniky: byla to nevelká dodávka se zaměřovanými okny, která se vynořila z jedné z bočních ulic a směřovala směrem k budově stanice.

Auto se zastavilo před vchodem. Dva civilové a jeden policista ve stejnokroji vstoupili do stanice. Vyšli přesně za dvě minuty. Sneer mezi nimi zahlédl modrozelenou bundu downera.

„Aby ho čert vzal“ zaklel a vztekle si odplivl. „To je ale den!“

Instinktivně sáhnul do kapsy, kde většinou nosil svůj Klíč.

Okamžitě musím nahlásit krádež Klíče! – pomyslel si a vstal z lavičky. Doufejme, že ten blbec ví, co má v takovém případě říkat!

Vykročil směrem k telefonní budce, aby zavolal na policejní oddělení. To byla jediná věc, kterou teď mohl udělat – a to zadarmo!

Zvonek nevěstil nic dobrého. Bann s otálením zvedl sluchátko.

„Slyším.“

„Spíš já bych něco rád slyšel!“ Byl to sám šéf,

„Tedy, šéfe...“

„Máme konečně někoho?“

„No, měli jsme... to znamená... přechodně... zmizel,“ koktal Bann a volnou rukou nervózně kroutil šňůrou od telefonu.

„Jak to, že zmizel?“

„Ještě nevím. Po čtvrté jsme ho ještě měli, ale od té chvíle jako by se po něm slehla zem.“

„Ke mně! S hlášením!“

Bann těžce vzdechl a položil sluchátko. Pak kyv! na technika, který hovor sledoval.

Technik shrnul ze stolu čtyři hromádky širokého pásu papíru složeného do harmoniky, vložil všechno do kartónové krabice, kterou si pak Bann vzal pod paždí a vydal se k Šéfovi.

„Já to vůbec nechápu,“ začal už u dveří.

„Dobře, dobře... Ukaž mi ho!“

„Koho?“

„No ,.. toho, co zmizel, ne?“

Bann vyndal z krabice správný pás a rozložil ho před šéfem na stolku.

„Tady si, v deset šest, bral v baru hotelu Kosmos čtyři chlebičky se šunkou a dvě kávy. Potom převedl osm žlutých na nějaký Klíč. No... jedna studentka. Měl s ní něco poprvé, to jsme taky zkontrolovali. Na jejím kontě nebyly z jeho Klíče žádné další převody.“

„To není důležitý. Dál!“ popohnal ho šéf a přesunoval pás se zápisem.

„Tady si, v... deset třicet kupoval cigarety v automatu na rohu bulváru Tibigan a Čtrnácté ulice,“ – mumlal Bann. „Potom ..., ano ..., vstoupil do baru... dvě piva..., pak druhý bar.,,, zase dvě piva... Ale byl sám, ty piva si dával v několikaminutových intervalech. Zdá se, že tam seděl dost dlouho, protože další záznam je z automatu v metru, ze stanice hned vedle baru. Pak ,koupil pár drobností, pořád v centru, potom zase pivo, ale s někým, protože si bral dva půllitry najednou. Kdo to byl, nevíme , v každém případě ale nikdo z dalších sledovaných. Ti v té době byli úplně někde jinde. No a konečně převod. Na jeho kontě není potvrzený, protože poté, co mu ten mladý převedl stovku, ani jednou Klíč nepoužil,“

„Jdeš si jist, že to byla záloha?“

„Nejspíš ano, protože potom, asi v sedm večer, byl Klíč toho mladýho verifikovaný na dvojku.“

„Kde to bylo?“

„Ve Stanici testů číslo sedm. Ale, opakuju, ten první převod nebyl potvrzený. Náš objekt od čtyř odpoledne Klíč nepoužil.“

„To přece není možný, je devět. A co v hotelu?!“

„Nevrátil se. Pokoj má zaplacený dopředu, ale není tam. Zabili ho, ztratil Klíč, anebo...“

„Blokáda?“ Šéfa potěšil vlastní důvtip, „Kontrolovals, jestli nemá zablokovaný Klíč?“

„Ne ,ve výpisu o tom nic není.“

„Nemyslím blokádu konta, ale blokádu Klíče! V tom případě jde blokující signál do všech automatů přívodem energie. Měl bys o tom vědět! Banka s tím nemá nic společného. Blokádu Klíče ukládá Služba kontroly tříd, zatímco blokádu konta Bankovní služba. To jsou dvě různá oddělení. Hned si to ověř!“

Bann se vrátil s informacemi za několik minut. Šéf triumfoval.

„No vidíš! Musíš myslet na všechno! Ty zabeďněnci z Kontroly tříd na něj něco měli! Uložili mu blokádu Klíče a tak zvorali celou naši past! Teď abychom ho hledali po všech čertech!“

„Třeba se přihlásí kontrole, aby no odblokovala.“

„No, tak na co čekáš? Upozorni všechny Stanice!“ Bann znovu odběhl a vrátil se za čtvrt hodiny. „Tak ho máme!“ vykřikl radostně, až Šéf na křesle povyskočil, „Přihlásil se k verifikaci. Slíbili mi, že budou otálet s vrácením Klíče, dokud na místě nebude policejní hlídka. Oni prostě občas zjišťují, jestli někdo nemá naschvál sníženou třídu. Narazili na něj úplnou náhodou. Prostě pech. „Ale taky lekce pro příště,“ shrnul to šéf. „Musíme počítat i s takovými případy. Jak se jmenuje?“

„Adi Cherryson. Známý taky jako Sneer. Z informací, které o něm máme, toho mnoho nevyčteš. Čtvrták, zaměstnání nspecifikované, vysoké příjmy od soukromých osob. Teď už nemáme o tom, že je to lifter na vysoké úrovni, žádné pochybnosti. Dostal pěkný balíky od lidí, kteří mají v současné době nulu a zaujímají vysoké řídicí funkce.“

„Do toho už nám nic není!“ připomněl mu šéf, „Potřebuju prostě dobrého nuláka. A aby měl opravdovou nulu, a ne kdovíjaký hranatý kolečko!“

„Takový se najdou nejlíp mezi lifterama. Určité bude dobrej, šéfe!“

Na stolku se rozbzučel telefon. Šéf zvedl sluchátko a Bann viděl, jak jeho tvář zvolna rudne, což u šéfa znamenalo, že je rozružen na nejvyšší míru. Za chvílku dopadlo sluchátko s rachotem do vidlice a šéfova pěst bouchla do štola.

„Prdlajs,“ zařval. Identifikovali ho. Vůbec to není nulák. Vůbec to není ten tvůj Sneer. Má jenom jeho Klíč. Udělali mu čtyřku, nic víc. Je to obyčejnej čtvrták, downer,“

„Downer?“ podivil se Bann.

„Cože? Ty nevíš, co to je? Víš ty vůbec něco? Nechám tě přeřadit k městský policií, to si piš!“

Do své místnosti se Bann odloukal pln černých myšlenek. Musí začít znovu od začátku. Aby to čert vzal – pomyslel si rozhořčeně. A kdo to všechno zvorál? Kolegové z jiného oddělení. To bude v pořádku. Ale šéf na toho nuláka nějak spěchá, to určitě má cink shora. Jednoho dostane a bude zase dobře.

Metoda lovu na návnadu byla rozpracována do nejmenších podrobností a většinou klapala bez problémů. Musela klapat, protože byla založena na statistických průzkumech, Když jste chtěli identifikovat a dopadnout dobrého liftera se zatajenou nulovou třídou, stačilo si vytipovat pár set mladých ambiciózních lidí s aspirací nejméně na dvojku. Dál už stačilo vyznačit pár set drobných čachrářů, kteří pracovali ve stejné čtvrti.

Pak se předají určité instrukce do Syskomu: bankovní kontrola automatů s pivem všech barů ve čtvrti, kde byly hrací automaty; a jestli si navíc ve stejném baru, v krátkém časovém odstupu objednal pivo jeden z oněch mladých ambiciózních současně s jedním z těch chytráků, a když si ještě navíc ten mladý ambiciózní zahrál na automatu – Syskom ho nechal vyhrát. Chytrák si přece nenechá uniknout příležitost k výdělku a mladý rozumný člověk nepropije několik set žlutých, ale bude se je snažit využít pro svoji budoucnost, V devadesátí procentech při takovém náhodném setkání s naaranžovanou výhrou mladík dostane prostřednictvím nějakého filuty spojení na dobrého liftera. Stačí pak krok za krokem sledovat šťastného hráče a dříve či později se jeho žluté body dostanou na konto toho, o koho vlastně jde. Společnost éry automatizace se sama stala jedním velkým, zatím bezchybně pracujícím automatem. Vhodíš tři sta žlutých – a vyskočí lifter s nulovou třídou. Nemusíš si hrát s detailním sledováním ani s vedením kartotéky nebo sledováním každého individuálně. Každý krok obyvatele je značen barevnými body, které nechává za sebou na své cestě: v obchodě, v baru, v kině, ve vstupu do metra, na Klíči děvky. Místo sledování občana stačí projít bankovní záznamy jeho výdajů. Když utrací, znamená to, že žije. Jestliže žije, musí utrácet, ronit své body, jako když raněné zvíře prolévá krev, dokud nevyteče i poslední bod. A o to vlastně jde – aby měl vždycky aspoň pár, třeba i červených, jinak ho ztratíte z očí.

Právě v tom se skrývala příčina Sneerova neklidu, který do jeho vysoce inteligentního, ale líného mozku zasel bývalý kolega: existence lifterů a downerů. Udělaných nuláků i nulových čtvrtáků, chytrých děvek či inteligentů prodávajících jako šlapky svou čest a poctivost, tohle všechno bylo normální součástí této skutečnosti, a dokonce lze říci, že to jsou složky nezbytné pro činnost společností, pra její přesně kontrolovaný řád. Protože ve světě Argolandu byl skutečností právě ten řád. Svoboda – ta byla jen zdáním.

Když opouštěl hotel Kosmos, cítil Karl Pron cosi jako obdiv ke své ušlechtilé povaze. Připadal si jako dobrodinec, samaritán, anděl strážný, a vůbec zářná bytost v tom odporném bahně všeobecné chtivosti a bezohlednosti, za jaké teď považoval Argoland i s okolím.

Kdyby jezero Tibigan nemělo tak čistou hladinu, v celém Argolandu bys nenašel jediný čtvereční metr, na kterém by se nemnožilo něco špatného, vzpomněl si na úryvek proslovu jednoho Kazatele, kterého občas v neděli dopoledne poslouchal.

Vztah Karla Prona k náboženství byl – řekněme – opatrný. Patřil k těm, které onen kazatel nazýval „pro jistotu věřící“. Kromě takových, jako byl Karl, rozlišoval duchovní ještě opravdové věřící, nevěřící ateisty, a „antiateisty“. Charakteristickým rysem těch posledně jmenovaných bylo podle pastora to, že za svou ideologickou povinnost považují jíst každý pátek vepřové (i kdyby jim lékař doporučil dietu), aby se tak svým chováním protivili TOMU, v jehož existenci nevěří.

Z důvodů svého „bezpečnostního“ světového názoru se Karl nevyhýbal činění dobrých skutků, zejména tehdy, když to nestálo ani body, ani příliš mnoho úsilí. Nebylo nic nelogického na tom, myslet si, že je vždy lepší mít kolem sebe lidi, kteří jsou mu za něco vděční. Byl sice dostatečně protřelý životem, aby v sobě nežil klam co do lidské vděčnosti, přesto ale – jako ekonom z povolání – neochvějně věřil statistice. Tím, že v drobnostech pomáhal mnoha osobám, počítal s tím, že se mezi nimi najdou – statisticky rozsetí jako rozinky v těstě – takoví, kteří se budou cítit morálně zavázání oplatit mu jeho úsluhu. Ostatní předem zanášel do kolonky ztrát, aniž by litoval úsilí, vynaloženého na podání pomocné ruky. Někteří z těch, k nimž se zachoval mile, se mu čas od času ve chvíli potřeby vypláceli – ty pak zapisoval do seznamu bližších známých.

Ta metoda nebyla Pronovým vynálezem. Když studoval dějiny obchodu, čítával staré příručky o psychologii zákazníka ještě z dob, kdy existovaly obchody s lidskou obsluhou. Železná zásada hlásala, že každý, kdo do obchodu vstoupí – i kdyby se tam třeba chtěl jen schovat před deštěm – je potencionálním klientem a musí být stavěn na úroveň tomu, kdo udělal velký nákup. Pronovi to teď v obchodech přinášelo ovoce; díky této zásadě dobře prosperoval, ať se pustil do čehokoliv.

Posledních sedm let liftingu sice zmenšilo jeho kdysi poměrně značné finanční rezervy, ale to vyplývalo z objektivních okolností a specifiky povolání: lifting vyžadoval efektní výpravu: drahé hotely, výborné restaurace, elegantní vzhled. Když Člověk mě! – jako Karl Pron – opravdovou třídu nízkou, náklady spolýkaly lví podíl nepříliš vysokých honorářů. Tato profese mu ale dávala ve společnosti takovou pozici, jakou mu nemohla zaručit žádná jiná: liftera se nikdo neptá, proč má jenom Čtvrtou třídu. Lze totiž předpokládat, že má – de facto – třídu o hodně vyšší, ale z pracovních důvodů jí skrývá. Pro ambiciózního třetáka to byla věc k nezaplacení.

Kari nevěřil v existenci pekla. Podle jeho názoru se Stvořitel tohoto světa – bytost tak plná dobroty – nemůže projevit coby svědomitý účetní poznamenávající si každíčký lidský omyl podobně, jako Syskom registruje každý utracený bod. Na základě etických norem, jež si Karl vytvořil pro svou vlastní

potřebu, se počítá pouze konečná bilance zlých a dobrých činů, které – jsou-li v rovnováze – dávají člověku v očích Stvořitele celkem přijatelnou známku ,za celkový dojem.

Už dlouho (tak mu to přinejmenším připadalo) v sobě cítil nevyužitý sklon k činění dobra. Až na to, že až do této chvíle na to neměl prostředky. Všechny body – ty co dostal úředně, i ty, které si vydělal, se mu okamžitě rozkutálely mezi prsty dřív, než potkal kamaráda, který něco potřeboval. Suma sumárum, byl to většinou on, Karl, kdo často potřeboval půjčit pár bodů.

Ale od dnešního dne se všechno nějak změnilo, obrátilo. Počínaje úplně nezištným (když nebudeme počítat informaci, kterou přitom získal) pohoštěním dívky, přes to, že Filipovi zajistil nejlepšího liftera úplně zadarmo (když pomineme těch hloupých pět žlutých zálohy), až po nakrmení hladového Sneera, se dnešní Karlova činnost spojila v jeden dlouhý chvályhodný řetězec dobrých činů.

Snažil se zapomenout, že – i kdyby třeba chtěl – stejně by si zbytek provize od Filipa ani vyinkasovat nemohl a stejně tak by se ani Sneer s ním nemohl vyrovnat za ty chlebičky, protože právě to jeho nový Klíč nedovoluje. Ve světle tohoto faktu by Karlova filantropie působila dojmem vynucené, ale, copak to všechno nedělal ze svého dobrého srdce?

Zatoužil si ještě jednou potvrdit ten pocit vlastní dobroty, který mu tak fantasticky dělal dobře, ba dokonce v jeho svědomí zastiňoval vědomí toho, že jede v podfuku, jakému není v kriminálních kronikách Argolandu rovno. Příležitost se mu naskytla hned za rohem Sedmé ulice: dvě děti – snědý chlapeček a drobná, světlovlasá dívenka – mlsně okukovaly automat s bonbóny a žvýkačkami. Karl vsunul do automatu svůj Klíč a hodil náruč barevných obalů k nohám dětí, které z toho byly radostí bez sebe.

Dobré skutky se týkají osob známých nebo neznámých, ale vždy určitých a konkrétních. Protizákonná machinace s Klíčením, zaměřená proti anonymní, šedé mase, tajuplně nazývané všichni, neškodila nikomu jmenovitě. Ten rozdíl v adresátech jeho činnosti dovoľoval Karlovi hodnotit své činy celkově pozitivně.

Byl si dobře vědom toho, že někde taní, na úrovni horních příček hospodářského vedení, se ten drobný nesoulad mezi odběrem zboží a příjmem bodů projeví. Ale než k tomu dojde, bude on, Karl Pron, už obyčejným slušným občanem se čtvrtou třídou a kupou žlutých bodů na legálním Klíči.

Plný optimistických očekávání, hrdý na svou čistou lásku k bližním, připravený nadále činit dobré skutky z Čisté náklonností, se Karl zastavil před bankovním pavilónem na bulváru Tibigan, těsně za

křižovatkou s Devátou ulicí, aby učinil něco, co by soudně uvažující obyvatel Argolandu udělal, jen kdyby už opravdu neměl na vybranou: vyměnit určité množství žlutých bodů za zelené.

Taková výměna byla legální po nominálním kursu, tedy bod za bod. Bylo možné dostat zelené a červené za žluté a červené za zelené. Opačně.,. bankovní automaty nepracovaly.

Díky značně rozdílné ceně bodů různých barev na černém trhu byla výměna bodů v bance clo očí bijícím nesmyslem a nikdo ho nikdy neudělal. Ale oficiální kurs, stejný pro body všech barev, měl jistý společensko-ideologický význam – příjmy nuláka vyjádřené v bodech (bez specifikování množství v jednotlivých barvách) byly v průměru jen čtyřikrát vyšší než příjmy šestáka. Opravdové rozpětí příjmů různých inteligenčních tříd obyvatelstva bylo tak dokonale kryto a alespoň ve statistikách se tak udržoval mýtus o zdánlivé materiální rovnosti všech občanů.

Ovšem ve skutečnosti, když se vzala v potaz tržní hodnota žlutých a zelených, mě nulák přinejmenším desetinásobně větší příjem než šesták. Ten sice, po pravdě řečeno, dostával dostatečné množství bodů ke klidnému životu na docela slušné úrovni, aniž by musel hledat zdroj dodatečných příjmů, ale vědomí toho, že jiní se mají ještě o hodně lépe, ho nenechávalo klidně spát.

Výměna žlutých za zelené nebo červené – když už k takové operaci byl někdo donucen třeba nedostatkem Červených na zaplacení nájemného v levném obytném bloku – se většinou odehrávala ne v bance, ale před ní, u jednoho ze stále úřadujících veksláků, kterým se lidově říkalo chameleóni.

Kvůli sníženým možnostem svého Klíče Karl nemohl svou věc zařídit s profesionálním chameleónem od banky Ale nemohl udělat ani obvyklou výměnu žlutých za zelené jedna ku jedné v bankovním automatu, protože – jak si odvodil – taková operace by způsobila narození určité částky zelených na jeho kontě, aniž by se snížil stav žlutých. Takové body neznámého původu by falešný Klíč demaskovaly.

Karl vymyslel jiný způsob. U banky se – kromě veksláků – vyskytovali i ti, kdo se pokoušeli získat pár žlutých na konkrétní nákup. Už po pár minutách objevil mladou ženu, která chtěla sehnat dvě stě žlutých, Karl s ní chvíli pohovořil a pak se spolu vydali do nedalekého obchodu, přitahujícího pohled neobvyklými žlutými závěsy ve výkladech.

Odešli odtamtud spokojení oba dva – Karl s osmi stovkami zelených na Klíči a žena s krásným, opravdovým norkovým kožichem. Osm set Karlovi nestačilo, a tak musel udělat podobnou operaci

ještě dvakrát, sledován zlými pohledy chameleónů, kterým svým výhodnějším kursem odlákal zákazníky.

Když měl pohromadě půldruhé tisíce zelených, potichu jim zmizel z očí, protože byli už evidentně vztekli.

Body potřeboval k vyrovnání jistého soukromého dluhu. Věc byla sama o sobě hloupá a Karl by si dal nejradši pár facek, že se do ní nechal namočit. Před lidmi, se kterými pracoval, tu věc zatajil, protože se bál, že by se jeho služeb mohli vzdát. Už při pouhé vzpomínce na nejistý kšeft, do kterého se dostal díky finanční tísní, se mu hrnula krev do hlavy a naskakovala husí kůže.

On, Karl Pron, solidní lifter, se před dvěma týdny zahodil – až se styděl přiznat se k tomu – s upírem. Stalo se mu to poprvé a jak doufal, i naposled.

Ten ubohý šesták no chytil u piva a úplně ho uzemnil nabídkou pěti stovek zelených za drobnou službičku, Pron ho znal od vidění, ale, Bože chraň, ani náhodou nevěděl, čím se ta kreatura zabývá! Pro vrozenou náklonnost k lidem mu Karl slíbil pomoc, a kromě toho... když nemáte body, je každý kšeft dobrý. Karl mu uvěřil, že je ta věc jednoduchá a jeho role bezpečná. V dohodnutý den šel do nemocnice, prohlédl si ještě živého umírajícího, pohovořil s upírem ležícím ve stejném pokoji, pak odešel s ukradeným Klíčem, který mu dal upír, a u překupníka si přelil dva tisíce zelených na své konto a vrátil Klíč. Upír si měl ještě týden poležet, aby zkontroloval situaci. Potom se měli sejít a vyrovnat se, šesták o sobě nedal vědět následujících deset dní a body se Karlovi rozkutálely.

A co když, neumřel? Právě to už týden Karla trápilo.

Právě dnes upír zavolal. Chtěl se s ním sejít, mluvil v narážkách a byl nějak nervózní. Karl si ani nechtěl představit, co by se stalo, kdyby se okradený pacient náhle uzdravil a uvědomil si stav svého Klíče.

První, co v takovém případě dělá policie, je zjištění osoby, na niž byly body převedeny.

Doufejme, že ten, tupec vybral správného pacienta! – utěšoval se Karl, zatímco mířil k metru, kde se měl s upírem sejít.

Dva vyšetřovatelé v civilu stáli před šéfem jak hromádky neštěstí. Šéf se rozčiluje a těžko říká, že nemá proč.

„Není to naše vina, komisaři..., vykoktal jeden tajný. „To oddělení techniky vyšetřování nám ten blbej automat vnutilo na otestování.“

„Měli jste ho mít pořádkem pod kontrolou!“ houkl komisař.

„Oni nás ale přesvědčovali, že zadržený uniknout nemůže. Automatický zajišťovatel emituje stálý kontrolní signál.“

„Aby ho čert vzal!“ zaměřil komisař svůj vzteklý pohled na vrak automatu ležící na podlaze. Nepočítat s tak jednoduchým fíglem!

„Pokus zbavit se automatického zajišťovatele je protizákonný a trestá se vysokou pokutou nebo vězením,“ řekl druhý tajný. „Automat toho člověka neidentifikoval, s největší pravděpodobností to nebyl Karl Pron,“

„Fakt jo?“ rozčilil se komisař. „Tak kdo to teda byl?“

„Rozhodně někdo s neplatným Klíčem, automat nebyl na takovou eventualitu naprogramován a nezapsal si číslo.“

„No prosím! Další chyba konstruktérů. Napsat to do hlášení! A jak jsem pochopil, ten Pron vám zmizel z očí, že?“

„Bohužel, ale opakuji, že to není naše chyba. Poslali jsme automat do hotelu a sami jsme se vypravili do nemocnice. Osobně jsme podezřelého zadržet nemohli, jelikož nemáme žádné důkazy. Automatický zajišťovatel je vlastně právní klička, která nám umožňuje držet člověka pod kontrolou, aniž bychom omezovali jeho svobodu.“

„Ale upíra jste nechytli!“

„Máme pár podezřelých,“

„Ale žádné důkazy! Víme jen, že byl otráven pacient, kterému někdo předtím sebral všechny body z Klíče. Jedinou konkrétní stopou je ten Pron. Teď ho musíte najít a sebrat!“ křičel komisař.

„Ale pořád nemáme proč, šéfe. Majitel Klíče je mrtvý. Převod bodů byl uskutečněn deset dnů před jeho smrtí. V nemocnici stojí veřejně přístupný výměnný automat. Každý advokát vám bez problémů dokáže, že Pron tu mohl tu transakci zařídit naprosto legálně, za účasti Briskyho. Často se stává, že pacient, ležící v nemocnici, převede své body na konto známého nebo příbuzného s prosbou o zařazení nějakých věcí, V tomto případě neměl pacient žádné příbuzné, takže...“

„No právě. „ komisař se poškrábal na hlavě. „Co víme o tom Pronovi?“

„Máme tu výpisy z jeho konta za polední dva týdny.“ Jeden z inspektorů rozložil na stole papírové pásky. „Před týdnem, dostal dvě stovky žlutých od nějakého třetáka, utratil je skoro do jednoho. Bydlel v Kosmosu, neschovával se a dokonce mužů říct, že se s nima vychloubal. Dnes ráno například objednal chlebičky s kaviárem a drahý koňak. Kromě toho, kolem poledne, aha, tady dal zbytek bodů, které měl, tomu, od koho dostal těch dvě stě. A potom inkasoval deset tisíc z Klíče jedné dobře prosperující slečinky.

„To je pravděpodobně depozit. Ony to tak často dělají,“ dodal druhý inspektor.

„A potom, asi v pět, dostal několik set zelených od jakési ženy.“

„Takže se prostě nemáte čeho chytit!“ rozčilil se komisař.

„No... snad jen to, že od chvíle, co tu velkou sumu dostal, neutratil ještě ani bod, určitě to je depozit té dívky. Hotel má zaplacený předem, ale sám zmizel,“

„Ještě jeden upír nám uniká mezi prsty. Smůla, hoši. Zajistěte stálou kontrolu konta toho Prona. Musí se konečně ohlásit, utratit pár bodů, vrátit se do hotelu.“

„Leda že by...“ začal jeden z tajných.

„Že co? Myslíš si, že se ten upír, se kterým spolupracoval, postaral o zametení stopy?“ domyslel se komisař.

„To je dost pravděpodobné. Jedině Pron, jestli je opravdu komplicem, by toho upíra mohl prásknout, kdybychom ho přimáčkli ke zdi, A ta záležitost moc pospíchá, takže.“

„Máš pravdu. Jestli na Pronově kontě nedojde k žádné změně v průběhu příštího týdne, můžeme ho škrtnout a začít hledat jeho tělo,“ přitakal komisař.

„Myslím si, že k něčemu přece jenom musí dojít. Měl na Klíči deset tisíc! Nevěřím tomu, že by se je vrah nepokusil dostat.“

„A jak?“

„Oni znají metody, o kterých my nemáme ani ponětí. A u takový sumy, to se už vyplatí něco vymyslet. Může se například stáhnout kůže z prstu nebožtíka nebo udělat papilární rukavičku. A potom převést ty body na deset Klíčů, patřících různým lidem s dokonalými alibi. Anebo ještě lépe na Klíče několika prostitutek nebo na Klíče na první pohled čistých občanů. Stopa se rozplyne a... hledejte jehlu v kupce sena,“

„Ať už je to jak chce,“ rozhodl komisař, neztrácejte čas. Máme chytit ještě pár dalších hajzlíků, co řádějí ve veřejných nemocnicích. A s tím Pronem počkáme. Jestli se v nejbližší době neobjeví, předáme ho oddělení nevěstných.“

Na stole zazvonil telefon. Komisař, dlouho poslouchal a pak bezradně řekl:

„A co já s tím mužů udělat? I kdyby lhal, nikdy to nezjistíme. Ledaže bychom našli upíra a vymáčkli z něj přiznání, ale to je ještě složitější. Otrávit ho mohl kdokoliv, kdo tam byl; soused, ošetřovatel, návštěvy ... Aha, a ještě něco: koho se tedy vlastně pokoušel zadržet ten pitomej zatýkací stroj? Ano, jasně, s tím Pronem? Ať jde k čertu!“

Komisař odložil sluchátko a podíval se na agenty.

„No, a máte toho svýho nebožtíka! Přihlásil se. Je to starej ušák! Jestli si i namočil prsty do té nemocniční aféry, tak mu teď už nic nedokážeme. Briskyho samozřejmě znal a jeho úspory si samozřejmě vzal do úschovy. Nebožtík se bál, že ho okradou.“

„To tvrzení se prostě nedá vyvrátit. V poslední době to v městských nemocnicích vypadá moc pěkně,“ řekl jeden z tajných.

„A člověka, který za pár dnů klidně utratí dvě stě žlutých a na kontě má deset tisíc, těžko nařkneme z pokusu o okradení stařečka o pár zelených,“ dodal druhý, „Spíš by se vyplatilo zjistit, kde na to takový čtvrták bere.“

„To je věc oddělení kontroly příjmů. Nebudeme za ně zaskakovat, máme svých starostí až až,“ zakončil diskusi komisař, „Při té příležitosti jsme se alespoň dozvěděli, kdo se to dostal na kobytku automatickému zajišťovateli. Jmenuje se Sneer, pokud si Pron tu přezdívku nevymyslel, ale myslím si, že nelže, když si uvědomuje, že je podezřelej. Toho Sneera prověřte.“

Stíny vysokých budov stojících podél bulváru Tibigan se už dotýkaly břehu jezera. Směrem od něj teď vál slabý, ale chladný větřík, kolébající barevnými stěžni na klidné hladině zátoky. Karl, opřený dlaněmi o bariéru oddělující promenádu bulváru od pláže, se díval na jezero.

Stál tak už půl hodiny a bál se obrátit směrem k městu. Zdálo se mu, že právě odtamtud mu hrozí nebezpečí, že jeho tvář bude poznána, že bude demaskován, zatčen.., „Jezero bylo čímsi neutrálním, co nebylo namícháno do té temné machinace. Bylo čisté, klidné, radostné.“

Jinou věcí bylo, že policie tady taky někdy nacházela oběti vyřizování účtů zločineckého podsvětí. Ale ve většině případů vyvrhovaly vlny jejich těla na břeh nebo na mělčiny nedaleko pláže, jako by tím jezero chtělo naznačit, že se špinavostmi, které se odehrávají na zemi, nemá nic společného.

Karl se poprvé v životě města opravdu bál. Jak šel sem, k jezeru, kde touto dobou už nebyly davy lidí z pláže, plížil se podél stěn domů a ukryval svou tvář před náhodnými zraky chodců. Dosud nikdy necítil podobný strach. Dav pro něj byl bezejmennou, živou masou. Nerozlišoval v ní jednotlivé osoby s

výjimkou dobrých známých, a to ještě jen tehdy, když si jich všimnout chtěl. Ted viděl každý jednotlivý obličej, každý pár očí, klouzající pohledem po jeho tváři. Letnými pohledy prověřoval míjené osoby a zdálo se mu, že nejméně každý třetí kolemjdoucí má bystré oči inspektora v civilu.

Nemohl si odpustit svou vlastní hloupost. Jak se vůbec mohl dát do party s takovým typem! S takovým neuvěřitelně blbým cucákem! To tu nemocniční stravu nemohl vydržet ještě pár dní? Spěchat kvůli pár ubohejm zelenejm! To je hned vidět, že je to břídil... a nováček. Starej fachman by trpělivě počkal, maximálně by osudu diskrétně napomohl. A tenhle – nasypal mu nějaké svinstvo, které se projevilo specifickými příznaky.

Ne, to Karl nečekal! Dal ,se s ním do party v té nejlepší víře, že věc je jasná a čistá jako panna: pacient byl osamělý beznadějně nemocný člověk. Jeho body by stejně spadly do veřejný kasy.

Ale copak ho musel hned zabít? Karl se při myšlence na vyšetřování, ve kterém bude on hlavním podezřelým, úplně otrásl, A to se oběti ani nedotkl! Ted, když mě] v ruce nevyčerpatelný zdroj bodů, se mohl dostat do pěkné Šlamastyky kvůli hloupým pěti stávkám zelených, po kterých ve slabé chvílce sáhnul. Právě v této chvíli, kdy stál v otevřené vstupní bráně do ráje, srážela Karla taková perspektiva až na dno Čirého zoufalství.

Sedm let liftingu, a ani nejmenší problémy s úřady. Čistý rejstřík na policii – a teď jsem zčistajasna jednou nohou v kriminálu — uvažoval s lítostí a instinktivně vtahoval hlavu mezi ramena, kdykoliv se za jeho zády ozval klapot kroků člověka jdoucího bulvárem. Co mi asi může hrozit za spoluúčast? Jo, ale aby mě považovali za spoluviníka, musí se napřed najít viník!

Karl se bál výslechu. Věděl, co v Argolandu hrozí práskačům. Udat upíra se inu setsaknsmentsky nemuselo vyplatit: dříve či později by Karlovo mrtvé tělo našli v nějakém kanálu nebo na kraji pláže.

Na druhou stranu ale také cítil, co udělají ti od falešných Klíčů, až se dozvedí, že se jejich zázračný prototyp může dostat spolu s Karlem do rukou úřadů. Karl dobře věděl, že v takovém případě může počítat s tichým pohřbem v jezeře Tibigan ještě dřív, než ho chytí policie.

Ať už to bude jak chce, jsem v trochu lepší situaci než Sneer. Mám platný Klíč, a to dokonce takový, který na mém kontě nezanechává stopy. Policie nemá žádné důkazy. Převod z Klíče oběti na moje konto je jenom stopa. Počkat, počkat, vždyť já přece znám jméno toho pacienta, viděl jsem ho, vím o něm to a ono. Proč bych nezkusil blufovat? Anebo... To bude určitě lepší než jenom čekat a schovávat

se, než nejistota trvající několik následujících dní. I kdybych se skrýval, najdou mě a brzo seberou, a pak bude dialog s nimi vypadat úplně jinak.

Pocítil, že vůči té svini, která ho do tohohle maléru dostala, nemá žádné závazky.

Jestli má mít někdo z nás problémy, tak já jsem si je zasloužil nejmíň! – rozhodl se a vydal se směrem k městu.

Vyhýbaje se kolemdoucím, šel po kraji bulváru, pak odbočil do Šesté ulice a na Tibiganskou třídu dorazil přesně v sedm, právě když velké hodiny na stěně budovy Hlavní správy automatizace vyhrávaly svou zpěvavou melodii. V tu dobu byl už pouliční ruch slabší, lidé zaplňovali zábavní podniky, bary, kulturní sítě. Tady v centru se večer co večer scházela celá smetánka Argolandu: žluté třídy – od nuláků po třetáky, a také občané jiných tříd, kteří měli právě pár bodů na útratu.

Karl se na chvíli zastavil před vchodem do budovy zvané Bašta Argolandu. V této budově – jedné z největších na světě – byl kromě kanceláří i velký obchodní dům, kde se dalo koupit cokoli, a téměř úplně nahoře byla ještě exkluzivní restaurace. Když míjel Baštu, Karl Pron si uvědomil, že ten den ještě neobědval.

Vždycky jsem si sliboval drahý oběd v Baště, jen se mi povede sehnat pár tisíc žlutých – připomněl si a povzdechl si. Nikdy by mě nenapadlo, že lze mít ještě nějaké problémy, když člověk má nevyčerpatelné konto!

Minul Baštu s rozhodnutím, že se sem hned vrátí, jestli se mu jeho zoufalý plán podaří.

Když vstupoval do čekárny policejní stanice, sedělo tam už několik osob. Karl jedním rychlým pohledem přelétl jejich tváře. Naštěstí tu nebyl nikdo známý. Přistoupil k policistovi ve službě a prohlásil, že chce učinit výpověď. Za chvíli ho pozval do malé kabiny v hloubi kanceláře.

„Posadte se, prosím,“ usmál se tlustý policista v nedbale rozepnuté uniformě, sedící před klávesnicí počítače.

„Jmenuji se Karl Pron. čtvrtá třída,“ řekl Karl a položil svůj Klíč na pult.

Inspektor zasunul mechanicky Klíč do identifikátoru a podíval se na obrazovku computerového terminálu, ukrytou před očima klienta. Potom se jeho pohled stočil na Karlovu tvář.

„Kolegové z pátračky vás hledají,“ řekl, aniž by se přestal zdvořile usmívat.

„Myslím, že vím, oč jde, asi to bude stejná věc.“ Karl se snažil udržet si klidný výraz, ale v nitru trochu znervózněl. „Právě dnes jsem se dozvěděl, že v nemocnici zemřel jistý starý muž jménem Brisky.“

Policista pravou rukou cosi vyťukal na klávesnici u terminálu počítače.

„Ano, klidně mluvte, poslouchám vás,“ řekl povzbudivě a podíval se na obrazovku. „Ben Brisky, to souhlasí.“

„Trochu jsem ho znal. To znamená, párkrát jsme se potkali na severním molu za poloostrovem. Víte, tam je dobré místo na rybaření a já si občas rád posedím u vody. Prostě, taková to byla známost, však to znáte.“

Inspektor pokýval hlavou a s pochopením se usmál. Možná, že i on byl rybář.

„Takže asi před dvěma týdny, když jsem byl zase na rybách, mi někdo řekl, že Brisky leží ve Třetí nemocnici. Napadlo mě tehdy, že bych za ním mohl zajít, čert ví, jestli má vůbec nějaké příbuzné. Víte, on to byl docela sympatický chlap. Ale nějak jsem se do té nemocnice pořád nemohl dostat. Po pár dnech, když jsem měl chvíli času, jsem tam konečně dorazil. Brisky byl v dost špatném stavu. A ještě navíc začal bláznit, že kdosi z pacientů si brousí zuby na jeho úspory. Prosil mě, abych si od něj vzal všechny zelené. Abych ho uklidnil, souhlasil jsem. Takže teď bych chtěl ty body odevzdat. Jenomže nevím komu?“

„Hmm...“ inspektor s pohledem upřeným na obrazovku chvíli uvažoval. „Můžete je deponovat na policejním kontě. Službu konající příslušník vám ukáže správný inkasní automat. A dejte mi ještě adresu vašeho stálého bydliště. Mohli bychom vás potřebovat jako svědka.“

„Svědka?“ Karl šikovně zahrál překvapeného. Ano. Dnes odpoledne vás hledalo oddělení vražd. Vaše informace naše pochybnosti částečně objasňují, ale...”

„Co se stalo?“

„Brisky byl otráven,“

„V nemocnici? To je neuvěřitelné! Co se dneska všechno nestane!“ rozzlobil se Karl. „Určitě předávkovali léky!“

„Ne, ne...“ usmál se policista. „A kromě toho, vyšetřování stále pokračuje, brzo tu věc objasníme. Takže, kde bydlíte?“

„Prozatím v hotelu Kosmos, Kdybych změnil adresu, ohlásím vám to.“

„V pořádku. A děkujeme vám, že jste se přihlásil.“

Teď mi můžete políbit, –napadlo Karla, když vstával, řekl jsem všechno, víc už nevím. Boky jsem vrátil a teď už mi nikdo nic nedokáže. Můžu klidně spát.

„Aha, Ještě jedno,“ zadržel ho tlustý policista. „Když jsme se vás .. hmm ... pokoušeli najít v hotelu, byl ve vašem pokoji někdo jiný. Kdo to byl?“

„V mém pokoji?“ Karl se hluboce zamyslel, což mu dalo chvíli času na to, aby situaci bleskurychle analyzoval. Jestli tam policie někoho našla, tak už vím koho. „Bylo u mě dnes pár lidí. Že by ta dívka, kterou jsem nechal v pokoji, když jsem ráno odcházel do města?“

„To bylo až odpoledne,“ napověděl mu policista.

„Ano, To mohl být jedině.“ Místo mě sebrali Sneera. To je ale zatracená smůla! Doufám aspoň, že si nemyslel, že jsem na něho ty poldy poslal já? – lekl se Karl. Jeden známý byl unavený a zdříml si u mě.“

„Jméno?“

„Hmm. Co já vím. Říká se mu Sneer.“

„Dobrá,“ policista opět cosi vyťukal na klávesnici počítače a podíval se na obrazovku. „Ano. To je všechno. Děkuji vám,“

„Mohu vás požádat o svůj Klíč?“

„Ale samozřejmě. Prosím,“ policista podal Karlovi jeho Klíč, vypnul magnetofon a sympaticky se na rozloučenou usmál.

Teprve na ulici si Karl zhluboka vydechl.

jestli mě tamten kretén nepráskne, můžu být klidný – napadlo ho. Kdyby měli jen sebemenší důkaz, tak lehce by mě nepustili.

Dotkl se v kapse Klíce a vydal se směrem k Baště.

Bylo už dost po jedenácté, když se Sneer zvedl z lavičky a vydal se směrem do centra. Jeho elegantním sakem a nejmódnější bílou košilí, která byla celodenním chozením v horkém a zaprášeném městě už trochu ušpiněná, pronikal večerní chlad.

Branka v metru byla neoblomná, i když na ní Sneer zkoušel všechny triky, které si ověřil už za studentských let. Od té doby byly kontrolní mechanismy zřejmě vylepšeny natolik, aby už nikdo nemohl městskou dopravu používat bez placení. A tak musel do těch oblastí, kde měl šanci potkat někoho mámeno, dorazit po svých.

„Jo milej pane,“ vysvětloval mu bezradný policista, který seděl na velitelství u telefonu a jemuž Sneer nahlásil ztrátu Klíče, co já pro vás můžu udělat? Mám tu už nejmíň deset podobnejch hlášení. Zejtra dostanu seznam všech Klíčů, které jsme získali nebo která se našly dnes v noci. Zavolejte si zítra.“

Do zítřka to snad nějak vydržím, ale co budu dělat, když mi ho nebudou chtít dát zpátky? – uvažoval Sneer, zatímco míjel obchody s potravinovými automaty a automatické bufety otevřené celou noc. Čert ví, co jim ten mladej blbec vyklopil?

Utěšoval se myšlenkou, že downerův omyl mohl být způsoben jedině tím, že používal cizí Klíč. Taková situace by byla nejlepší. Profesionální etika – alespoň co se týče liftingu – v takovém případě přikazovala, aby odborník, který měl tu smůlu, chránil klienta a vzal celou vinu na sebe. Mel by se přiznat, že našel cizí Klíč a pro svou potřebu se ho pokusil využít. V takové situaci, zvláště, když splní svou povinnost a nahlásí ztrátu, se mu dá jen těžko něco dokázat. Ale co když downera zadrželi místo Sneera jako jeho namísto Prona?

To je ale hloupá shoda náhod! – pomyslel si Sneer zlostně a dotkl se náramku, který ještě stále obepínal jeho zápěstí. Takže přece jenom po mě něco chtěli. Testovací stanice dostaly příkaz, aby mě, až se přihlásím, zadržely, a co je ještě horší, vůbec jim nejde o ten ďábelský atestomat. On snad dokonce ani nezaregistroval moje číslo. Jak je vidět, ze zablokovaného Klíče nemůže normální automat vytáhnout žádné informace. Teprve identifikátor v testovací stanici se může k informacím z takového Klíče dostat. No a tak se k nim dostal, porovnal je se seznamem podezřelých, no a pak se zjistilo, že se má dát vědět policii. Kluk se do té situace dostal díky mně, nikoliv naopak. Co se dá dělat, to je riziko povolání. Za to bere ty své čtyři stovky. Nejhorší ale je, že vlastně nikdo neví, co po mně chtějí. Ať už je to jak chce, ještě mi k tomu přidej pokus o využití downera, a čert ví, jestli jim nesvitne v hlavě a nedají si to dohromady s tím, co dělám já. To by museli být úplně padlí na hlavu, aby je nenapadlo, kdo downery potřebuje především. A jestli se ještě navíc nezabavím ty příšerný obruče, dostanu co proto i za toho čertovskýto policajta.

Sneer si dobře uvědomoval, co ztráta Klíče znamená. Ale protože se do takového maléru nikdy nedostal, ani ho nenapadlo, jaký je to doopravdy pocit

To je ale zákeřný systém nátlaku – vztekal se, když kličkoval bočními ulicemi směrem do centra, Ta je neuvěřitelný, jak je jednoduchý postavit do latě kohokoliv, kdo se třeba jen o milimetr vychýlí z rámce, který mu přisoudili. Pokud jsi v pořádku, respektuješ všechny ty hloupý i moudrý administrativní nařízení, nevzpouzíš se, pracuješ, když ti řeknou a když tě vyhodí, neprotestuješ; no prostě dokud nejsi černou ovčí mezí bílými, dostáváš minimum toho, co ke své existenci potřebuješ.

Ale jen zkus vystrčit růžky! Bez Klíče zdechneš – osamělý uprostřed miliónů lidí, ženoucích se jen za svými zájmy.

Argoland mu teď ukazoval svou druhou tvář, nebo spíš rub, o jehož existenci sice věděl, ale nikdy jej nezkoušel z této strany, protože ve společnosti byl vždycky nahoře.

Začal stále silněji pociťovat únavu a hlad, a tak zatoužil po starých dobrých časech, které znal z učebnic dějepisu, kdy bylo možné vytáhnout někomu z kapsy nabitou peněženku nebo uříznout u pasu se houpající měsíc plný dukátů. Anebo aspoň u stánku ukrást pár jablek!

Dnes všechno hlídá neomylná elektronika a automaty, které nikdy nespí. Můžeš sice svému bližnímu ukrást Klíč, ale nic z toho mít nebudeš. Když se ho pokusíš použít, každý automat tě pozná a označí za zloděje.

Mimo centrum byly ulice touto dobou celkem pusté. Tuto čtvrt' znal Sneer velmi špatně, a tak naslepo bloudil mezi obytnými bloky, které se podobaly jeden druhému jako vejce vejci, a jako maják mu sloužil jasně osvětlený vrchol ,Bašty Argolandu, který se objevoval v průzorech ulic vedoucích do centra.

Tam, ve stopěadvacátém patře, si sedí různí nemakačkové a cpou se šťavnatejma biftekama – povzdechl si, když si vzpomněl na výtečnou kuchyni v restauraci na vrcholu mrakodrapu.

Na křižovatce dvou ulic, před vchodem do teď už prázdného baru, div nenarazil do jakési vyhublé rozčuchané dívky. Rychle uhnula ke stěně budovy a schovala se do stínu mezi dvě osvětlená okna bistra. Sneer vstoupil dovnitř.

Za tlustými skly skříněk viděl oku lahodící teplá i studená jídla. Automaty s nápoji svými barevnými sugestivními reklamami vyzývaly ke koupi. Polkl a instinktivně sáhl do kapsy, ale věděl moc dobře, že gastronomickým automatům se nemá jak dostat na kobytku. Leda že by...

Konečky prstů přejel podél dvířek jednoho z podavačů, ale štěrbinu byla příliš úzká na to, aby se mu něčím podařilo vyvrátit dvířka, oddělující vyhládlého člověka od chutných pokrmil. Nejslabším místem bylo skla, ale Sneer neměl chuť vyndávat z talíře střepy. Zlostně udeřil pěstí do skla.

„Dej si bacha!“ zaslechl za sebou lehce chraplavý hlas.

Ohlédl se. Ve dveřích baru stála vychrtlá dívka, v ostrém světle si prohlížel její ošklivou, bezvýraznou tvář a horečně se lesknoucí oči.

„Ani to nezkoušej,“ řekla a ukázala na automaty. „Dali tam bezpečnostní pojistky, koukni se!“

Natáhla směrem ke Sneerovi úzké, kostnaté dlaně, pokryté jizvami po nedávných škrábancích. Tázavě se na ni podíval,

„Namontovali tam nádržky s aerosolem. Když rozbiješ sklo, automat tě postříká takovým svědivým sajrajtem, že se budeš tři hodiny škrábat do krve. Prosákne to i skrz rukavice a oblečení. Měla jsem štěstí, že mí to vzalo jenom dlaně...“

Chvilí proti sobě mlčky stáli.

„Myslela jsem, že máš body. Takovej elegantní mužskej... a tady... Tohle je levná putyka, za červený a zelený. Žluťáci sem nechoděj. Ale... ty taky nemáš?“

„Ztratil jsem Klíč.“

„To je ale smůla. Myslela jsem si, že bych mohla něco vydělat. Nemůžu se dostat do své kabiny, Nezaplatila jsem za minulej měsíc a zablokovali mi dveře. Teď platím ze dne na den, po troškách, kolik se mí podaří sehnat. Když se dluh sníží, občas se mi podaří otevřít dveře a vyspat se doma. Ale ven někdy jít musím, abych sehnala něco k jídlu. A když se vrátím, musím zase naplatit, aby se dveře otevřely A tak to jde pořád dokola. A Klíč mám úplně prázdněj.“

„Do konce měsíce to máš ještě pěkně daleko,“ poznamenal Sneer.

Nikdy ho nenapadlo, že by se kdykoliv v tomto městě mohl nacházet v tak kritické situaci. Měsíční příjem bodů zabezpečoval nezbytné životní minimum dokonce i šestákům,

„Hned na začátku měsíce ke mně přijde ten hajzl a sebere mi všechno do posledního floka,“ povzdechla si dívka.

„Tvůj muž?“

„Ne tak úplně. A kromě toho mě zmlátí, když mu to nechci převést.“

„Zkoušelasi ho udat policajtům?“

„Policajtům? Voň pro ně dělá. Je v jejich službách, potřebujou ho a nic mu neudělaj. Celý noce není doma, málem se mnou ani nebydlí a je mu úplně fuk, že není zaplacený nájemný.“

„V tom ti nepomůžu,“ Sneer pokrčil rameny, „Sám nevím, kde dneska budu spát.“

„Něk si poradím,“ usmála se. „Když ne dneska, tak se někdo s pár bodíkama najde zejtra. Dokud máš klíč v hrsti, máš šanci, jak se říká. Horší je, když ho nemáš. To se teprv začne peklo. To znám, jednou mi ho čmajzli, v poslední době se prej kradou pořád víc a víc. A než člověk dostane novej, může kvůli tý byrokracii klidně chcípnout.“

Sneer, kterého slova dívky ještě více zdrtila, přidal do kroku, aby se co nejrychleji dostal na přívětivý terén centra, plného známých tváří. Chtěl si zkrátit cestu, a tak zabočil z hlavní ulice, která se odvážnou estakádou pnula nad nízkými, starými domy, a vstoupil do úzkých uliček staré čtvrtě. Už za chvíli toho litoval.

„Haló, pane!“ zaslechl za sebou tenký dětský hlásek.

Ohlédl se přes rameno. Za ním, ve vzdálenosti několika kroků šel malý, maximálně desetiletý chlapec.

„Co chceš?“ Sneer se nenápadně rozhlédl kolem sebe.

„Kup mi čokoládu. Tady za rohem, v automatu.“

„No jo, ale ,“ Sneer se na klučíka přátelsky usmál, „když mně zrovna ukradli Klíč!“

Chlapec před ním mlčky stál a viditelně nevěděl, co má dělat. Asi neměl instrukce, co s takovou odpovědí.

„No, proč nechceš koupit dítěti čokoládu?“ ozval se kdosi schovaný v temném podloubí budovy.
„Mám tě naučit slušnému chování?“

Z tmavých dveří se vynořil vysoký udělaný mládenec. Za ním vyšli ještě dva, menší a méně rozložití muži. Ti byli ozbrojeni tenkými kovovými tyčemi.

„Řekl jsem, že nemám Klíč,“ houknul Sneer a popošel o krok blíž k nim, „Nevěříš? Tak si ho najdi!“

Kolohnát se k němu nerozhodně přiblížil.

„Jenom žádný fórky, jo!“ varoval ho nejistě,

Bylo vidět, že mu chybí rutina. Prošacoval klidně stojícího Sneera a zkontroloval mu všechny kapsy.

„Nemá ho,“ obrátil se na kámoše,

„Nech ho bejt, třeba je to polda,“ nadhodil jeden z nich.

„Já tu všechny tajný znám,“ houknul vysoký.

„Co ses zač?“

„To ti, chlapče, neřeknu,“ procedil Sneer mezi zuby, „jinak bys strachy zhebnul.“

Mladík na vteřinu zaváhal, ale pak přece jenom o dva kroky couvl.

„No, dobrá, dobrá,“ řekl smířlivě. „Snad se tolik nestalo.“

Sneer udělal čelem vzad a aniž se ohlédl, začal se nepříliš rychle vzdalovat směrem k nejbližší křižovatce. Teprve za rohem, když na dálku zahlédl u chodníku zaparkovaný policejní vůz, si s úlevou oddechl.

Podařilo se mu to. Ti začínající vyděrači dobře věděli, kdo se kromě některých tajných mužů v noci, bez Klíče potulovat po ulicích Argolandu, Kdyby měl Sneer Klíč u sebe, určitě by si nakonec nějaké nákupy vynutili.

Tihle vyděrači většinou člověku – samozřejmě když jim v automatech zaplatil jimi vybrané zboží – fyzicky nic neudělali. Většinou jim úplně stačilo pár lahví alkoholu, několik plechovek piva a něco malého k jídlu. Brali v potaz finanční stav oběti a příliš ji nesesdřeli. Právě na umírněnosti svých požadavků zakládali vlastní bezpečí a beztrčnost. Člověk, který byl v rozumných mezích a relativně slušně okraden, se většinou zřekl možností oznámit to na policii, protože si moc dobře uvědomoval, že je to úplně zbytečné. Vyděrač pochopitelně nikdy nechtěl převést žádné peníze na své konto a jeho stopa mizela za prvním rohem.

Jedině když napadený odmítl, končilo to pro něj více či méně citelným bitím – to bylo varování pro další potenciální oběti. I v takovém případě byla identifikace útočníků velmi ztížena, protože lumpové pracovali převážně daleko od svého bydliště, ve kterém se většinou těšili dobré pověsti jak u sousedů, tak u místní policie.

To už bych raději přišel o pár bodů, jen kdybych ten Klíč zase měl – pomyslel si Sneer. Ještě štěstí, že mě nechali na pokoji. Klidně mi mohli dát přes hubu, jen tak ze vzteku, že nic nedostali!

Hrál sice vabank, ale dopadlo to dobře. Sugescie splnila svůj účel, v jejich mozcích průměrných šestáků se uhnízdil strach. Elegantně oblečený muž, procházející se bez Klíče vedlejšími ulicemi, mohl být sdírač. Sám Sneer, když pomyslel na setkání s opravdovým sdíračem, cítil na zádech husí kůži, Neznal nikoho, kdo by z takového setkání vyšel živý. O sdíračích se občas slýchalo z policejního zpravodajství a díky tomu byly jejich činy známé nejširším vrstvám obyvatel.

Sdírání byl čin, který neakceptovali ani ti nejotrlejší raubíři z Argolandského podsvětí. Sdírač byl ten nejodpornější vrahoun. Jedinou ranou pěstí dokázal zabít člověka, aby mu potom pomoci speciální, pouze jemu známé techniky, asi jako se sundává rukavička, sedřel a stáhnul kůži z dlaně.

Sdírač nenosí vlastní Klíč. Na lov vyráží elegantně oblečený. Na vyprázdnění Klíče oběti má většinou jen jedinou noc – než se policie dozví o vraždě a zablokuje konto jeho oběti. Právě proto nemá čas na udělání papilární rukavičky, a kromě toho, žádný odborník, který si váží svého klidu a svobody, nikdy neudělá rukavičku z mrtvol, a navíc i sdírač se nerad dává s někým do party. A potom ovšem – s kůží oběti jako s rukavičkou – si v těch nejlepších barech užívá až do rána nočního života, aniž by [pokud neudělá nějakou neopatrnost] vzbuzoval podezření kohokoliv.

Možnost používat cizí Klíč končí většinou následující den, ale sdírač už tou dobou spí hlubokým spánkem ve svém doupěti a nabírá síly na novou noční výpravu za další obětí. Je to tak anonymní zločinec, že se v Argolandu zatím nepodařilo chytit ani jediného.

Sneer slyšel o případech, kdy se oběti sdírače stali lidé s téměř nulovým stavem konta. Před útokem na kolemjdoucího si zločinec přece nemůže zkontrolovat Klíč, oběť si určitě vybírá podle vzhledu. Proto před banditou tohoto druhu neochrání fakt, že člověk nemá Klíč.

Hned poté, co Sneer dorazil do jižních částí centra, odkud policejní hlídky podezřelé noční tuláky pečlivě vymetaly, se cítil bezpečnější. Policisté teď byli jeho spojenci a ochránci. Ztrátu Klíče nahlásil přesně podle předpisů. To si ostatně mohli kdykoliv zjistit na velitelství. A k ověření jeho totožnosti stačily papilární linie dlaně, které měl jako každý obyvatel zaregistrované v centrální kartotéce Syskomu. Když vstoupil na známá místa, kde by se mu ani v noci nemělo nic stát, s úlevou vydechl. Tady prožil téměř celý svůj dospělý život, tady se cítil jistý a v bezpečí.

Protože šel po svých, bolely ho nohy, a tak proklínal velikost aglomerace. Argoland, rozkládající se podél západního a jihozápadního břehu jezera, postupně vstřebával dávná předměstí a několik starých upadajících městeček do vzdáleností desítek kilometrů. Teď byl monstrózním slepencem bývalých velkoměstských čtvrtí, příměstských oblastí s nízkými domky a řady ponurých, monotónně stejných bloků sídlišť obepínajících jako prsten střed města.

Dál, za hranicemi aglomerace, nebylo už nic., Tedy spíš nic z pohledu bezprostředních zájmů obyvatel města. Na stovkách kilometrů se tam rozkládaly oblasti zemědělské výroby a zvířecí farmy, obsluhované stroji potřebujícími ke svému chodu dozor jen několika odborníků. Tu a tam bylo možné mezi poli zahlédnout jakési zvláštní stavby – zcela automatické výrobní, továrny téměř úplně

skryté pod zemí, aby nezabíraly cennou zemědělskou půdu. Lidé obývající město na tyto oblasti příliš často nemysleli a ani je nepovažovali za zdroj toho všeho, co každý den ve městě konzumovali. Pro průměrného obyvatele Argolandy jakoby tyto oblasti ani neexistovaly. Málokdo ve svých myšlenkách překračoval hranice města, i když se o tom všem v rámci vysokoškolských osnov každý samozřejmě učil. Tyto vědomosti, v dalším životě pro většinu lidí úplně zbytečné, se jim rychle vykouřily z hlavy a nejdříve člověk by na otázku, odkud některé z potravin nebo výrobků každodenní spotřeby pocházejí, nedokázal říct nic víc než to, že pocházejí z daného automatu či obchodu.

V situaci, kdy téměř každý obyvatel zaujatý legálním či nelegálním rozmnožováním svých bodů strávil celý svůj život v oblasti aglomerace, to nebylo nic divného, ... Otázky týkající se produkce spotřebního zboží mohly zajímat leda tak nějaké přemoudřelé nuláky – právě ty, kteří vymýšleli všechny ty důmyslné stroje eliminující nutnost lidské práce na poli nebo v továrnách. Nejdůležitější bylo, že každý mohl za své body dostat to, co potřeboval, a že ještě zůstávalo na export do jiných aglomerací, odkud zase přicházely různé importované lahůdky a luxusní zboží dostupné pouze za žluté těm, kdo si je uměli vydělat.

Silniční a železniční síť sbíhající se v hranicích města sloužila výhradně pro dovoz zboží a k odvozu městských odpadků do závodů na jejich přetváření nebo k likvidaci v továrnách produkujících energii. Aglomerace byla obrovským živým organismem, fantastickým polypem trůnícím ve středu rozsáhlé oblasti a vysávajícím z ní vše, co se jen dalo. Kdesi v dáli, rozseté po celém kontinentu, existovaly „další podobné aglomerace. Tak podobné, že vlastně nikdo neměl dostatečně pádný důvod k tomu, aby je chtěl navštívit. Tím spíš, že to stálo závratnou sumu bodu.

Dávno minulé, historické příčiny migrace lidstva – touha po lepším životě a vyšších výdělcích – přestály být důvodem ke stěhování od té doby, co došlo k celosvětové unifikaci hospodářských mechanismů a zavedení jednotné klasifikace intelektu. Teoreticky bylo možné dát se zaregistrovat v kterékoliv aglomeraci, ale bylo to spojeno s radou formalit a také poplatky byly dostatečnou bariérou proti migracím obyvatel. Světový hospodářský systém unifikoval životní úroveň obyvatel Země tak důkladně a zdařile, že obyvatelé té samé třídy se na kterémkoliv místě zeměkoule měli stejně.

Od té doby, co byla průmyslová i zemědělská výroba úplně zautomatizována, zanikla menší lidská sídla – městečka, vesnice, osídlení u velkých průmyslových center. Obyvatelstvo v oblastech mimo velké aglomerace se ukázalo být úplně zbytečným, půda byla potřebná k zemědělské výrobě. Bývalí obyvatelé menších sídel byli pohlceni velkými aglomeracemi a zvětšili tak skupinu „rezervních obyvatel, pro které i ve městech nebyla práce. Ale tady se dalo žít i bez práce. Byly tu automaty, obchody, kulturní a zábavní podniky, byty.

Pro některé nezaměstnané – takové jako byl třeba Sneer – byla aglomerace vhodným působištěm pro vykonávání nelegální, leč výnosné činnosti v oblasti služeb, která zvyšovala jejich relativně nízké oficiální příjmy. Na takovéhle dodatečně příjmy musel mít však člověk dobrou třídu. Ne na Klíči, ale v hlavě, jak říkával Sneer. Většina nezaměstnaných – mezi čtyřkou a šestkou a také někteří třetíci, jejichž odbornost nebyla příliš žádaná – přijímala materiální postavem vyplývající ze své kvalifikace podle inteligence bez reptání. Příděl červených bodů, pro všechny třídy stejný, jim zajišťoval docela slušné krytí každodenních potřeb a určitá kvóta zelených (tu dostávali také všichni – ovšem proporčně podle svého zařazení a s výjimkou studentů, kteří dostávali pouze červené) dávala možnost užívat si dalších radostí, které nabízelo město.

Každý tedy byl zabezpečen nejen , materiálně, ale stále měl i možnost zlepšovat si svou situaci dalším vzděláváním a zvyšováním vlastního IQ. Všem to dávalo pro život tak důležitou naději na něco lepšího.

Ta naděje byla, upřímně řečeno, dost iluzorní, ale to si uvědomovali pouze ti, kteří se vyšplhali trochu výš než ostatní a dosáhli alespoň průměrné úrovně.

Dolní hranice požadavků kladená kandidátům na zařazení do pracovního procesu doslova unikala před lidmi, kteří si chtěli zvýšit svou třídu. Někteří poté, co dosáhli neodolatelného vrcholu svých možností, už zůstávali navždy poraženi. Jiní – pro něž nebyly hranice oficiální etiky žádnou překážkou – tu bariéru překračovali za pomoci odborníků, jako by! Sneer.

Vzato kolem a kolem, nevědělo se přesně, jestli tak šíleně vzrůstá stupeň komplikovanosti technických zařízení i společenských problémů, že stále menší a menší procento obyvatel je schopno těmto požadavkům vyplývajícím z řízení a dozoru vyhovět, anebo se úroveň obyvatelstva v průměru tak rychle snižuje a vláda tedy musí kvůli udržení dobrých nálad potichu snižovat klasifikační kritéria, z čehož vyplývá, že dnešní třetíak nebo čtvrták není už tak inteligentní, jako ti před ním.

Obecně vzato, v tomto systému probíhalo všechno shodně s původními záměry: automatizace výrobních procesů a obchodních operací byla zavedena právě proto, aby lidé byli zbaveni fyzické i intelektuální námahy, ve snaze zajistit jim blahobyt a pohodlí. Konečnou stanicí by tedy byl stav, ve kterém nikdo nepracuje, ale všichni využívají produkty automatických zařízení. Původně se předpokládalo, že této hranice bude dosaženo v jakési neobyčejně vzdálené budoucnosti a urbanizace byla chápána jako neoddelitelný vedlejší účinek prosazovaného programu. Problém zaměstnanosti měl být vyřešen cestou zkracování pracovní doby a zvyšování směnnosti.

Brzy se ale ukázalo, že to všechno je jenom utopie. V teoretických pracích si autoři spletli skutečnost se zbožnými přáními idealistických demagogů a příliš vážně brali nepříliš precizně chápaný axiom o rovnosti všech lidí. Protože co tedy vlastně znamená fakt, že jeden člověk je rovný druhému? Dá se říct, že člověk je bytostí s mnoha rozměry; který z jeho rysů tedy máme uznat za reprezentativní pro srovnávání? Ani fyzické či Inteligenční předpoklady, ani materiální nebo duchovní potřeby nejsou jednotné a unifikovat se ani nedají.

Zavedení všeobecného povinného vysokoškolského vzdělání, které mělo vyrovnat možnosti a šance, pouze odhalilo nepopíratelné rozdíly ve schopnostech a úrovni inteligence. Klasifikační systém se stal nezbytným proto, aby bylo možné zjistit, kdo a jak je schopný vyhovět požadavkům složitějšího systému. Umisťovat na jakákoliv místa lidi s malými schopnostmi by bylo absurdní. Mnohem prostší a jednodušší než vytvářet jim fiktivní pracovní příležitosti je zajistit jim existenci bez práce.

Během zavádění nového ekonomického systému pařily v lidském povědomí už dlouho přetrvávající pohledy na společnost a další nepřesné nebo úplně rozdílné pravdy. Ukázalo se například, že lidé vůbec netouží po práci pro ni samotnou, ačkoliv ten názor existoval už od raného kapitalismu. Práce byla určitým heslem, dohodnutým symbolem, znamenajícím totéž, co jiný symbol – peníze. První i druhý pojem znamenaly v podstatě totéž: určitou; sumu hmotných statků, o které pracovník předpokládá, že ji obdrží do osobního vlastnictví. Tím, že dělník chce práci, předpokládá, že logicky a přirozeně za ni dostane plat. V dobách, kdy početné davy pracujících – a byli to převážně poctiví lidé, kteří berou svou práci vážně – neměly jinou možnost výdělků, teoretikové odtržení od reality si vymysleli doktrínu, podle níž pracující lid potřebuje pouze práci, protože bez ní nedokáže žít. Ale faktem zůstává, že každý člověk je do určité míry líný, ať už míň nebo víc – stejně tak jako je jeden lepší a druhý zase horší, jeden hloupější a jiný moudřejší; je to jeho přirozené lidské právo, svědčící o jeho lidskosti. Jsou dokonce tací, kteří přisuzují lenosti tvůrčí roli ve vytváření lidské civilizace. Kdyby totiž nebylo lenosti našich předků, kteří chtěli dosáhnout téhož, ale s menším úsilím; kdyby totiž naši předkové nebyli líní, neexistovaly by dnes ani ty nejjednodušší stroje,

V dlouhé historii lidské společnosti lze objevit experimenty různých reformátorů, usilujících zajistit lidem práci při současné likvidaci mzdy. Ale pokusy tohoto druhu končily většinou fiaskem, přičemž se ukazovalo, že pracující člověk nepovažuje ještě za odměnu to, co používá za prostou reprodukci svých fyzických sil, na bydlení, oblečení a jiné náklady svého jednočlenného podniku.

Ke katastrofě naopak nevede opačný experiment: dáme-li člověku pouze plat, bude to mít za následek, že si práci najde sám, a to takovou, jaká odpovídá stupni jeho lenosti. Pravidlem přitom je, že aktivita daného jedince je závislá na jeho inteligenční úrovni. V krajním případě nebude dosyta krmený lidoop projevovat žádný zájem sehnat si práci a bude se vyžívat pouze v elementárních činnostech.

Je třeba si všimnout, že dějiny odkryly povrchnosti ještě jednoho názoru, pocházejícího ze starověku, který hlásá, že Údu prý úplně stačí chléb a hry. Nejednou se různí pozdější vladaři mohli přesvědčit o tom, že lid, který měl na chléb, se za chvíli docela určitě sháněl i po másle a salámu a bojkotoval i ty nejatraktivnější hry.

Společenský systém Argolandu se nepříčil přirozeným zákonům logiky: prací se zabývali ti nejinteligentnější – dobrovolně či z nutnosti pracovali v legálních i nelegálních oblastech společenského a hospodářského života a vcelku si nemysleli, že se jim křivdí; ti s nižší inteligencí pobírali podporu a nedomáhali se, aby si mohli obdržené hmotné statky odpracovat. To všechno zkrátka vypadalo jako dost stabilní a relativně spravedlivý systém.

Tak si alespoň danou situaci vysvětloval Sneer stojící trochu stranou hlavního proudu života mas obyvatelstva Argolandu, Až do dnešního nešťastného dne se do úvah o tom, jak interpretovat skutečnost, nepouštěl příliš často, protože na Klíči disponoval většinou dost slušnou sumičkou bodů, a to mu umožňovalo mezi známými jevy a procesy obstojně žít.

Když to více promyslel, ocenil Sneer současnou situaci jako smůlu, ze které se bude s menšími či většími problémy muset dostat. Pořád to ještě není katastrofa. A kromě toho jiní lidé také občas ztratí Klíč.

Horší to bylo s nejbližší budoucností. Ze seznamu osob, u kterých by mohl na dnešní noc najít střechu nad hlavou, Sneer okamžitě škrtnul Prona. I kdyby ho policie zatím nechtyla, určitě se alespoň na čas někam beze stopy ulil.

Když se ocitl před budovou hotelu Kosmos, vstoupil přese všechno do haly a pro jistotu si zkontroloval seznam hostů. Samozřejmě! Pronova kabina byla stále rezervovaná a zaplacená, ale její nájemník v ní nebyl. Alespoň tohle mu prozradil informační monitor hotelového počítače.

Sneerův pokoj byl také zaplacený ještě na tři dny, což hraničilo s výsměchem. Bez Klíče se do vlastní noclehové kabiny dostat nemohl. A aby toho náhodou nebylo málo, z hotelové restaurace se nesly tóny taneční hudby a vůně teplých pokrmů.

Sneer se usadil do křesla v hale a hladově se zadíval na skleněné dveře restaurace, za kterými se muži při zábavě přejídali a opíjeli za doprovodu radostného štěbetání žen, mezi nimiž převládaly místní slečinky. Sneer je tu vídával každý večer. Některé z nich – ty lépe prosperující – měly na stálo pronajaté kabiny v hotelu, jiné sem přicházely z města.

Vida, další povolání, při kterém je vysoká třída jen na obtíž – uvědomil si, zatímco pozoroval páry tančící na parketě. Těžko lze pracovat ve dne i v noci, a stejně asi při této profesi přehršel inteligence překáží. Po inteligenční stránce muži rádi převyšují ženy dokonce i v posteli.

Ta představa v něm vyvolala spíše doslovné asociace, teplo hotelové haly ho příjemně objalo. S hlavou opřenou dozadu na opěrku křesla přivřel víčka.

„Osamělý?“ uslyšel najednou za zády tlumený hlas a současně ucítil na rameni čísi lehkou dlaň.

Ostražitě se ohlédl. Za opěradlem lenošky stála dívka. Trochu nakloněná a v lehkých šatech zapnutých téměř ke krku nepůsobila dojmem noční návštěvnice hotelového baru. Zdálo se mu ale, že ji už někde musel vidět. Ty velké modré oči, světlá tvář obklopená aureolou zlatavých nakrátko ostříhaných, ale přitom vlnících se vlasů.

„Netrefila ses,“ usmál se. „Dneska nepracuju.“

„Vím, že máš problémy,“ odpověděla a přimhouřila oči.

„Jak to víš?“

„Viděla jsem tě dneska odpoledne. Pustil tě ten... mechanickej polda?“

„Aha, tys to viděla, zabručel Sneer. „No, tak to už víš a chápeš, že...“

„Dneska ráno,“ přerušila ho šeptem, „se po tobě ptal takovej jeden ne moc velkej a trochu připlešatělej,„ No, ne přímo po tobě, ale po nekoní z tvý branže. Řekla jsem mu, že tu jeden takový byl, a jestli tě zná. Zaradoval se a šel tě hledat... Nevím, snad jsem neudělala něco špatně?“

„Jak víš, co dělám?“ Sneer se už úplně vzpamatoval. Zkoumavým pohledem si dívku prohlížel a ještě jednou se pokoušel vzpomenout si, kdy a při jaké příležitosti ji už mohl spatřit.

„Neboj se. Jestli máš problémy kvůli mně, klidně mi to řekni... Opravdu jsem mu o tobě nic neřekla... On tě znal.“

„To bylo v pořádku, sešel jsem se s ním. Možná by bylo lepší, kdybych ho nepotkal, ale to tak jako tak nemá valný význam. Nelam si s tím hlavu.“ Sneer se bezvýrazně usmál. Znovu cítil, jak ho přepadá vlna ospalosti, která zvítězila nad pocity hladu a žízně.

„Vypadáš špatně, měl by ses vyspat,“ řekla dívka. „To bych měl, to je fakt. Taky bych si měl dát něco k večeři...“, ale z toho nic nebude,“ odseknul netrpělivě. „Nemám Klíč.“

Chvíli mlčela, jako by mu nerozuměla, „Jak to ...? To jako, že ho vůbec nemáš?“ řekla po chvíli, „No, to je vlastně jedno. Pojd', mám tu kabinu. Ráno sice přijde jeden chlápek, kterej... no...“

Sneer spal. Zatřásla mu ramenem, potom na chvíli odešla směrem k baru a vrátila se s igelitovou taškou. Pak znovu zatřásla spícím Sneerem.

„Pojd'!“ řekla. „Vzala jsem ti něco k jídlu. Nemám sice moc žlutých, ale nemůžu se dívat na to, jak se trápíš.“

Vstal a bezmocně se nechal vtáhnout do výtahu a pak do kabiny. Teprve tam se nadobro probudil a zakousl se do čtvrtky grilovaného kuřete. Sklenička vína ho už úplně probudila.

Dívka měla opravdu výčitky svědomí. Myslela si, že může za to, že se Sneer dostal do maléru, a chtěla mu to nějak vynahradit. Ta péče úplně cizí dívky, kterou neznal ani podle jména, ho dojala.

„Opravdu náhodou jsem věděla, jak se jmenuješ a co děláš,“ vysvětlovala mu v rychlosti kvapně a bez ladu a skladu. „Ten chlápek hledal dobrého liftera. Víš, tady holky vědí o každém, kdo tu bydlí třeba jen pár dnů. Prostě v baru drbou. A ten připlešlej mě pozval na něco na zub, a tak... chtěla jsem se mu nějak odvděčit... To byl někdo od policie?“

„Ne. Sám má nějaký problémy,“ prohodil Sneer mezi dvěma sousty kuřete. „A přitom jsem se do toho připlétl i já. Ale není to ani tvoje, ani jeho vina.“

Všiml si, že se dívka dívá na jeho pravé zápěstí.

„Vidíš?“ usmál se. „Toho drobného problému jsem se zbavil, ale pořád jsou tu ještě jiný, horší. To je ovšem už něco úplně jinýho.“

Položil jí ruku na dlaň. „Ať už je to jak chce, díky za pomoc. Jak se jmenuješ?“

„Alenka.“

„Překážím ti v práci, Alenko. Za chvílí půjdu.“

„Nepřekážíš mi tu. Ráno by sem měl přijít jeden chlápek, který mi schovává body... Víš, nemám je na svém Klíči. A dnes přece nemusím pracovat... za body. A vůbec, stejně bych chtěla začít dělat něco jiného. Kdybych si mohla poctivě vydělat dejme tomu tak... dvě stovky žlutých měsíčně, neztrácela bych mládí a zdraví v týhle příšerný putyce.“

„Dvě stovky?“ Sneer se na ni s úžasem podíval. „Tolik nedostávej ani nuláci na vedoucím místě.“

Tajemně se usmála.

„Jsou různý nuláci. Nemáš ani šajn o tom, jak jsou různý. Pár jich znám. Muví se mnou. Ně kterým bych nedala ani dvojku – takoví jsou to blbci!“

„To vím, sám jsem pár takovejch udělal.“

„Máš nulu?“

„Něco kolem toho.“

„Proč nepracuješ?“

Za kolik? Za stovku žlutejch měsíčně?“ ušklíbl se Sneer. „Z liftingu mám čtyřikrát,.. pětkrát, tolik. A když padnu na kandidáta na nulku, tak dokonce víc.“

Otřel si ústa ubrouskem a natáhl se na pohovku, Alenka si sedla vedle něj. Na pozadí tmavého okna viděl její profil, Měla pěkný malý nos a pikantní rtíky. Sneer si ji se zájmem prohlížel.

Tak teď ses nažral – napadlo ho provinile – a už začínáš hladově koukat po ženský.

„Posuň se,“ řekla, „Zabral jsi celou pohovku.“

„Ještě jednou bych tě chtěl upozornit na to, že nemám Klíč,“ poznamenal, když si lehala vedle něj.

„Ráda si popovídám s opravdovým nulákem. Ale napřed se musíš trochu prospat,“ řekla a přivinula se k němu.

Ale to by ani nebyl Sneer, aby v takové situaci dokázal usnout. Blížkost Alenky ho úplně probrala.

„Mluvilas o nulákách, A že je mezi nima hodně liftovanejch. Jak to můžeš poznat?“ zeptal se ji a zblízka jí pohlédl do očí, „Když jsi otevírala kabinu, všiml jsem si na tvém Klíči čtyřky.“

Poněkud ji to zmátlo, ale pak se omluvně usmála.

„Trochu jsem ti zalhala. To, co tu mezi holkama z baru dělám, není moje jediný zaměstnání. To je... nebo spíš byla... zástěrka pro slušný sumy, který na můj Klíč přicházely. Začali se o mě zajímat inspektoři z oddělení kontroly příjmů, a tak jsem si musela začít hrát na slečinku lehčích mravů. Ale brzo jsem se přesvědčila, že to vynáší ještě víc než můj původní džob a... prostě jsem změnila povolání.“

„A cos dělala předtím?“

„Taky mám nulu. Dělala jsem totéž, co ty.“

„Tys liftovala?“ Sneer se musel posadit, opřel se o lokty, aby si mohl pořádně prohlédnout ten nezvyklý případ.

„To je neuvěřitelný!“

Poprvé v životě stál tváří v tvář lifterce s nulou. „Neděláš si teď ze mě srandu?“ ujišťoval se. „Právě proto znám tebe a pár dalších. Kdo z Argolandských lifterů by neznal Sneera – umělce ve svém oboru,“ řekla a přivřela své ohromné oči se zorničkami barvy nebe nad jezerem Tibigan za krásného červencového dne.

Sneer nebyl schopen odtrhnout svůj pohled od jejích očí, na první pohled tak nevinných, ale zvláště přitažlivých, že mu to až vyráželo dech. Měl zvláštní pocit, jaký nikdy předtím nezažil, že by si ta dívka s ním mohla dělat, co chce. Její pohled úplně rozpouštěl jeho na první pohled neviditelný tvrdý ledový pancíř, kterým se obklopoval, aby ho chránil před příliš hlubokým pronikáním citů do jeho duše. Byla podle jeho názoru příliš citlivá na to, aby mohla fungovat v tak bezohledném, zmechanizovaném světě bez dostatečné ochrany.

Povlak cynismu, kterým se oděla duše a svědomí, chránil Sneera před nadmírou soucitu k jiným lidem, před záměry šikovných dívek, které po zdařilém útoku na smysly doufaly v podobně lehký úspěch také ve sféře citů. Ale kromě toho – a to byl vedlejší účinek – ten povlak chránil jeho vlastní nitro před ním samotným, což mu umožňovalo nezabývat se příliš vlastním jednáním, neanalyzovat vlastní citové stavy a opravdový vztah ke svému okolí.

Ted, tváří v tvář Alence, se Sneer cítil stále více odhalený a zbavený své ochranné vrstvy, bezbranný a měkký jako hlemýžď bez své ulity.

„Teď hned mi řekni, čím ještě se zabýváš,“ řekl chraplavě, napůl šeptem a pokusil se přiblížit svá ústa k její tváři. „Umíš hypnotizovat nebo mě dokážeš uhranout?“

„Ne.“ Rozesmála se a uhnula před jeho polibkem. „Ale umím věštit. Podej mi levou ruku!“ Chvíli zkoumala jeho dlaň.

„Vidím velké změny!“ řekla tajemným hlasem vědmy. „Vidím nulu na tvém Klíči.“

„To mluvíš o stavu konta?“ rozesmál se. „To už se nejednou stalo. Utratit všechno až do posledního bodíku není žádný velký kumšt!“

„Muvím o tvé třídě. Staneš se nulákem, velmi důležitým nulákem... Na svých bedrech budeš nést velkou zodpovědnost. Budeš znát pravdu. A až pochopíš, že pro svět není záchrany, když už nebudeš vědět, co dělat a uvědomíš si, že v celém vesmíru není bytost, která by ti pomohla, vzpomeň si na Alenku! Nikdy na Alenku nezapomeň!“ zavřela mu dlaň a už svým normálním žertovným tónem dodala:

„Za věštby se neděkuje, ale je dovoleno políbit věštkyňi.“

Sneer svolení rychle využil.

„Znáš písničku, kterou kdysi zpívala Dony Bell?“ zeptala se, když už leželi vedle sebe v šeru kabiny, v níž co chvíli blýskaly barevnými odlesky neónové reklamy za oknem. „Tu baladu o hvězdách nad Tibiganem?“

„Nevzpomínám si... Dony Bell? To je ta, co jí zakázali vystupovat v televizi?“

„Ano, Určitě si tu baladu jednou musíš poslechnout. Musíš, zapamatuj si to!“

„Hmm,“ zabručel ospale. „Poznamenej mi název,“

„Pamatuju si číslo nahrávky. Poznamenám ti ho. Pamatuj si, musíš si to poslechnout!“

Když Sneer probuzený lehkým taháním za vlasy otevřel oči, za oknem už bylo světlo.

„Vstávej. Už bys měl jít pryč,“ řekla Alenka jemně. „Bude líp, když tě tu nikdo neuvidí.“

„Proč?“ zamručel ospale.

„Tak už vstávej, prosím tě!“ Alenka ho postrčila směrem ke koupelně.

Opláchl si obličej a pak se podíval do zrcadla na své neoholené tváře a zarudlé oči. Rychle se oblékl. Alenka mu otevřela dveře a na rozloučenou se dlaní dotkla jeho tváře,

„Vrátím se sem,“ řekl a podíval se jí přímo do očí. Sotva postřehnutelně přikývla a zavřela dveře kabiny.

Opatrně sešel po schodech. Spal příliš málo a cítil se mizerně. Dole v hale se podíval na hodiny. Bylo půl osmé a čtyři minuty.

To je ale barbarská hodina na to, aby člověka vyhodili z postele – napadlo ho a sesunul se do měkkého křesla proti zavřeným dveřím nočního baru.

Probral se ve tři čtvrtě na devět. Panečku, to je holka! To byla první myšlenka, která mu prolétla hlavou. Nulák, lifterka a navíc ještě...

Nemohl najít ta správná slova. Alenka mu zaimponovala tak, jako doposud nikdo. Zvítězila nad jeho chladným nezájmem, a už to samo o sobě stačilo, aby dospěl k názoru, že je to výjimečná dívka. My dva bychom nebyli špatnej tandem. Musela by samozřejmě nechat tý noční... kamufláže – přemítal, když vycházel z hotelu. Z ničeho nic se zarazil.

Hergot! Vždyť já na ni žárlím! – uvědomil si s neklidem. Co to s tebou je, člověče!

Z nedaleké budky zavolal na policii a dozvěděl se, že se jeho Klíč právě našel a může si ho vyzvednout na komisařství v centru města.

Vypravil se tedy směrem k centru, ale po cestě vystřízlivěl z počátečního nadšení a začal o své situaci uvažovat.

Možná by bylo lepší najít nejdřív downera a dozvědět se jak to celé uhrál? Ovšem za chvíli tu myšlenku zavrhl.

Downera mohli zadržet a kromě toho, bez Prona, který ho znal, Sneer stejně neměl šanci ho najít. A Pron už určitě sedí nebo se někam zdejchnul.

Sneer se cítil velmi špatně – takhle brzo ráno a už ve špinavé košili a s neoholenou bradou, a navíc v místech, kde mohl každou chvíli potkat někoho známého od fochu ,..

Jeden jediný den bez Klíče, bez vlastní kabiny, bez možnosti dát si něco k snědku a vypít svou ranní kávu – to už bylo na jeho trpělivost tak akorát dost.

Vždyť je to jedno – rozhodl se, jestli je to past, čapnou mě tak jako tak – když ne dneska, tak zítra.

Hodiny na budově Hlavní správy městské automatizace odbily devátou. Argoland teprve začínal žít normálním denním životem. Touto dobou býval Sneer na ulici jen zřídka.

Mezi osmou a devátou nebyl pouliční ruch příliš velký. Občané „žlutých tříd“ už nejméně hodinu tvrdli na svých pracovištích – nebo, pokud zrovna měli odpolední směnu, ještě dospávali po noční zábavě. Nezaměstnaní obyvatelé a podobní simulanti jako Sneer se právě vyhrabávali z postelí a bary a hospody dosud nestačili zaplnit.

Ve své fantazii Sneer viděl sám sebe uprostřed davu, ženoucího se na osmou do práce, mezi lidmi, kteří v automatických bufetech ve spěchu hltají chlebičky a potí se při pouhém pomyslení na možný pozdní příchod do práce. .. Teď, když bez Klíče prožil téměř celý den, se jim nedivil, ale tím víc se bránil představě, že by se mohl octnout ve stejné situaci.

To je ale příšerný paradox! – uvažoval. Když ses narodil chytrý anebo si chceš svou inteligenci zvýšit, musíš makat jak barevněj, protože jinak ti zablokujou Klíč a nebudeš mít ani na suchej chleba. Ale stačí, abys byl hloupej anebo si na hloupýho jenom hrál a společnost tě ihned bude vydržovat.

A jestli si k tomu tu či tam ještě s něčím trochu zakšeftuješ nebo uděláš sem tam nějakej melouch – samozřejmě nelegálně, žiješ si vesele a bez problémů, i kdybys byl třeba šesťák. Alenka měla pravdu: svět spěje do záhuby, jde od desíti k pěti, něco tu není v pořádku. A protože ten úpadek trvá už tak dlouho, má rysy neměnného stavu.

Jestli to, že něco není v pořádku, vidíme i my zevnitř, není možné, aby to ještě lépe neviděli nuláci na nejvyšších stupíncích hierarchie, kteří celý tenhle krám hlídají. Oni asi jenom dělají, že tu všechno jde podle předem dohodnutého plánu a míří přímo k vytčenému cíli!

Ale proč postupují právě takhle a tolerují faktický stav věcí? Možná, že je to už v takovém stavu, že teď nevědí, jak z toho ven? Nechybí ale důkazy o tom, že ideální plán na vytvoření společenského systému a učinění lidstva totálně šťastným má vedlejší účinky, jaké nikdo dříve nepředpokládal. Proč se tedy autoři a vykonavatelé jejich vůle snaží za každou cenu udržet zdání, že to všechno se tu realizuje s jejich souhlasem a přesně podle původních záměrů?

Sneer byl přesvědčen, že pravidla, podle kterých celá argolandská společnost funguje, zná dobře. Teď mu došlo, že je sice zná, ale pouze natolik, aby mohl z těch zákonitostí, které tu vládly, bezchybně těžít. Teď – sám nevěděl proč – cítil, že se před ním otevírá propast neznalosti; že se mu v hlavě vynořují otázky, které si doposud nikdy nekladl a tudíž na ně nehledal odpověď. Ve svém vědomí měl dosud zafixováno cosi podobného modelu této společnosti, fenomenologickou teorii, která mu umožňovala vysvětlovat si vzájemné závislosti jednotlivých věcí a jevů, aniž by pronikal do jejich podstaty, příčin a cílů. Bral svět takový, jaký byl; zkoumal ho a čerpal z něj jedině plusová fakta, která se mu, ať přímo či nepřímo, hodila při získávání bodů.

Proč se Sneerův mozek najednou začal domáhat hlubších vysvětlení? Kde se v něm braly ty problémy a nejistota? Že by ta krátká rozmluva s náhodně potkanou dívkou – hovor, který nebyl schopen jeho unavený organismus dokonce ani registrovat v celku – způsobil ten podivný intelektuální neklid? Nebo je to snad tím jednodenním vyobcováním ze společnosti, které ho tak sklíčilo (sklíčení to je hezká slovní hříčka – pomyslel si Sneer), že byl donucen revidovat své neměnné názory? Nebyl schopen to rozluštit. Kráčel s rukama v kapsách po kraji chodníku směrem ke komisařství a instinktivně se rozhlížel po ulici, jako by doufal, že potká jednoho z těch dvou, které by teď potřeboval: downera nebo Prona.

To je ale blbost – rozčilil se sám na sebe. Zázraky se nedějou. Oba dva už na beton sedej – a pěkně na tvrdým! Před tím, než vstoupil do policejní budovy, si včas vzpomněl na náramek a stáhl si manžetu. Energicky vešel dovnitř a zamířil přímo ke službě konajícímu policistovi, zívajícímu za přepážkou. Za chvíli měl svůj Klíč zpátky. Důkladně si ho prohlédl. Všechno souhlasilo číslo, stav konta... No a to nejdůležitější: čtvrtá třída.

Policista neřekl ani slovo, jenom na Sneerovo zdvořilé poděkování přikývl.

To není možný! – napadlo ho na ulici, když zasouval Klíč do automatu na cigarety. Funguje! Ať se na místě propadnu, jestli to chápu! Po tolika komplikacích, šachování, když mám už nervy nadranc, mi fungující Klíč vrátí, jako by se nic nestalo! Udělal z komára velblouda. Mnoho povyku pro nic, z velkého mraku jedna kapka deště – vytanula mu na mysli sama od sebe ta nejotřepanější přísloví.

Bud' je ten svět počítačového řádu de facto jeden veliký nepopsatelný bordel, anebo... tohle ještě není konec problémů – napadlo ho, když schovával Klíč do kapsy a otevíral koupennou krabičku cigaret. Když si zapálil, kradmo se ohlédl. V dohledu nebyl nikdo podezřelý, ale pro jistotu prošel několika vedlejšími ulicemi, zastavoval se u automatů, vstupoval do různých obchodů a průjezdu. Ne. Nikdo ho zřejmě nesledoval. Změnil směr a zamířil do hotelu. Zatímco míjel jeden z nevelkých pavilónů ve vedlejší ulici, povšiml si skupiny mužů, kteří pobaveně vycházeli z obchodu. Zastavil se před vitrínou plnou barevných reklam, které přímo lákaly ke vstupu dovnitř. Zřejmě nějaký nový sex-shop – pomyslel si a chtěl jít dál, ale jeho pozornost upoutaly salvy smíchu, linoucí se z obchodu, a tak vešel dovnitř.

Uvnitř vládlo přítmí a bylo slyšet náladovou hudbu. Skupinka flákačů, kteří si zvykli potloukat se touto dobou po okolních hospodách, obklopovala uprostřed stojící nevelké pódium potažené červeným plyšem. Muži popíjeli pivo z plechovek a polohlasem si vyměňovali poznámky nebo nějaké vtípky. Sneer se přiblížil k jevišti a podíval se mezi hlavami diváků.

Na vyvýšené ploše se vleže pohybovala dvě lidská těla. Červené světlo dávalo kůži nahých postav nepřírozený odstín. Sneer se chvíli díval na dvě těla, která vykonávala jakési šílené prostocviky, připomínající spíše akrobacii než obyčejnou lidskou sexuální aktivitu.

Že by už zrušili i tenhle paragraf Zákona o mravnosti? Dříve se takové věci ve veřejně přístupných obchodech předvádět nesměly – vybavilo se mu a ustoupil o krok zpátky k východu.

Hudba najednou ustala a pódium zalil proud oslepujícího bílého světla. Dvě postavy spletené v divoké nepřírozené pozici znehybněly. Sneer si povšimnul, že pod padajícími dlouhými vlasy ženy schýlené nad mužem je pouze hladká, růžová vypuklina bez jakýchkoliv rysů, dole přerušená škvírou úst.

„Prohlédněte si, prosím, náš nejnovější výrobek,“ ozvalo se z ampliónu nad pódium, „Představujeme váni nejnovější model dokonalého a univerzálního sexomatu ve dvou provedeních – mužském a ženském – dle potřeby. Náš zaručeně člověkopodobný stroj zajisté uspokojí všechny potřeby a požadavky klientů. Je dokonalejší než ten nejlepší živý partner, je nevyčerpatelný co do invence a nápadů, jejichž množství zaručuje bohatá knihovna programů, kterou přikládáme zdarma ke každému exempláři. Za určitý příplatek může každý kupující dostat na předplatné výměnné podoby tváří právě populárních osobností, všeobecně známých z filmů a televize. Naše automaty jsou napájeny z vlastních mikro-akumulátorů s dlouhou životností a s nízkým napětím, které zaručuje nepřetržitou činnost po dobu osmi hodin a současně úplnou bezpečnost před úderem elektrického proudu. Prostřednictvím nabíječky, jejíž cena je započtena v ceně celého kompletu, je možné si nabíjet akumulátory z městské sítě. Náklady spojené s používáním jsou minimální. Trvanlivost garantujeme, cena je neobyčejně nízká! Vaše spokojenost je zaručená! A teď,“ pokračoval hlas z ampliónu po chvíli světlo změnilo barvu, „se můžete na vlastní oči přesvědčit o výhodách našich výrobků. Oceníte především precizní programy a neobyčejnou akceschopnost našich nových sexomatů. Ještě bychom vás chtěli upozornit na bezprecedentní fakt, že oba exempláře, jak ženský, tak i mužský, dokonale synchronně vykonávají společné činnosti, pro které jsou konstruovány, a to zcela bez účasti živých partnerů.“ Z ampliónu se opět ozvala náladová hudba a dvě růžové plastické loutky se opět pustily do svých mechanických prostocviků, přičemž vydávaly odpovídající hekání a jiné zvuky.

Sneer tu ještě chvíli stál a cítil, jak se v něm probouzí stále větší a větší chuť smát se, hystericky se chechtat, výsměšně s příchutí radostně smutné zadostiučinění, které se nedá ovládnout. Vyběhl ven téměř v křeči smíchu. Stál tam ještě několik minut v předklonu, tváří opřený o studenou zeď, a dlaněmi se držel za břicho. Jeho tělem otřásaly prudké záchvaty divokého smíchu, po tvářích mu tekly slzy. To je ono! dostal ze sebe polohlasně a jen těžko udržoval bránicu v klidu. „To je ta absolutní syntéza, vrchol všeho, první předzvěst absolutního konce. To je to, za čím se v našem beznadějném, slepém, beraním úprku ženeme. Automaty na všechno! Všechno automaticky! To tu z ničeho nic budeme stát tváří v tvář v dilematu; když jeden automat dokáže kopulovat s druhým tak dokonale a tolika způsoby, tak co tu, proboha, na téhle planetě ještě dělají lidé?!“

Fred Banfi, zaměstnanec oddělení kontroly příjmu seděl v bufetu nad druhým šálkem kávy a soustředěně pozoroval oku lahodící obrysy boků Sally skloněné nad automatem s limonádami.

Dívka nastoupila do Jídelny Správy aglomerace jako nový údržbář jídelních a nápojových automatů. Pracovala tu teprve dva týdny, ale všude se už proslýchalo, že je přítelkyní jednoho z Velkých šéfů, nikdo však nevěděl, kterého. Názory na to se různily, ale o faktu samotném se nedalo pochybovat. Dívka měla třetí třídu, ale množství rozbitých automatů v jídelně nesvědčilo zrovna nejlépe o jejich

odborných předpokladech. Říkalo se o ní, že není ani elektronická ani přesná mechanická. Zato měla ideální postavu a byla velmi hezká.

Kdyby byl její přítel Velkým Šéfem v oddělení masové zábavy, určitě by ji dostal na místo hlasatelky v televizi – napadlo Banfiho sarkasticky. Na tuhle práci by se hodila stejně dobře a navíc by dostávala nejvyšší možnou sumu žlutých. Ta její třetí třída vypadá liftovaně. Šlo by lehce zjistit, kdo je jejím přítelem. Vlastně úplně jednoduše, stačilo by se podívat, jestli některý z lifterů vedených v evidenci neinkasoval v poslední době stovku žlutých od některého z Velkých Šéfů.

Takovou věc by mohl Banfi bez problémů zjistit ve vlastním oddělení. Měl přístup ke kontům všech obyvatel Argolandu, kteří měli příjmy od soukromých osob za blíže neurčené služby. Mohl by to udělat, ale leda tak pro ukojení vlastní zvědavosti, protože dostat se do křížku s některým z Velkých šéfů, s jedním z těch důležitých nuláků z vyšších příček žebříčku administrativy, by byla sebevražda.

Co by takovému člověku mohl udělat on, obyčejný druhák? Přece k němu nepůjde a na rovinu se ho nezeptá, proč ten usmrkance hned po škole dostává skoro stejně žlutých jako on, starý zasloužilý pracovník na odpovědném místě a kromě toho o třídu lepší?

„Máš problémy?“ uslyšel za zády.

Poznal hlas Buslona, inspektora z oddělení kontroly tříd.

„Spíš naopak. Sytím se pohledem,“ řekl, aniž otočil hlavu, a bradou ukázal na vystrčený zadeček Sally.

„No, no“ usmál se Buslon. „Nedělej si chutě. Na takový kousek nemáš.“

„To vím taky. A právě proto mě může šlak trefit. Člověku se dělá rudo před očima, když si uvědomí, jak to u nás chodí,“ řekl Banfi trochu tišeji.

„Ále, nemysli na to, nebo ti stoupne adrenalin v krvi,“ poradil mu kolega a s kávou v ruce se posadil vedle něj tak, aby měl ony vnady ve svém zorném úhlu také. „Dobře víš, že s tím stejně nic nenaděláš. Taky mě občas berou všichni čerti. Člověk je vůči těm nulákům shora úplně bezmocný. Děláš to, co máš, honíš se jako idiot, abys svoje povinnosti splnil, navíc i předpisy jsou na tvý straně a najednou ti

v poslední fázi případu volají z Centrály a říkají: Zastavit akci, nechat člověka na pokoji, žádné otázky. No jako před chvílí. Měl jsem v hrsti Klíč jednoho chlápka. Evidentně se živí nějakou levotou. Lifter nebo ještě něco horšího. Vypadalo to, že má schválně sníženou třídu, protože měl nějaký techtle mechtle s downerem. Chtěl jsem ho vyslechnout, a najednou telefon: „žádný výslech, normálně vrátit Klíč, jako by ho prostě ztratil.“

„Co to bylo za chlápka?“

„Jeden takovej z centra. Říkají mu Sneer, nebo tak nějak.“

Banfi se stěží udržel, aby sebou netrhl.

„Mm, to mi nic neříká ,“ řekl s nahraným nezájmem.

„Má obrovské příjmy z různých soukromých Klíčů.“

„Budete na něm dál pracovat?“

„A proč? Nahoře ho chráněj. Třeba má někoho mezi Velkejma šéfama.“

„Myslíš, že někteří dávají přednost chlapečkům před holčičkama?“ rozesmál se tečí už úplně klidný Banfi.

Nebylo by to dobré, kdyby se pustili do prověřování toho Sneera. Na jeho kontě v bance by bez problémů mohli najít záznam o převedení sto padesáti žlutých z Klíče Banfiho ženy. Teď litoval, že o tu službu nepoprosil někoho ze vzdálenějších příbuzných. Trik se zaplacením prostřednictvím Klíče manželky byl velmi primitivní a vlastně vůbec nic nezakrýval. Ale tehdy, před dvěma lety, dal přednost tomu, aby vše zůstalo v rodině.

„Náš právní systém nám úplně svazuje ruce,“ Buslon měl právě náladu zanaříkat si na pracovní problémy, „Dokonce i když máš frajera chyceného při liftingu v hrsti, moc mu toho nedokážeš. Včera mi picl přivedl jednoho takovýho. Nominálně čtvrťák, ale jak ho slyšíš, hned je ti jasný, že je to

mazanej hajzlík. Dělá ze sebe primitiva, ale předpisy zná nazpaměť. Nepřizná ti vůbec nic, a tak mu pustíš záznam rozhovoru s naším člověkem. U testovací stanice mu nabízel čtyři na tři se zárukou. A on na to: A co má bejt? Copak se nesmí doučovat? Vláda přece podporuje zvyšování intelektuální úrovně občanů. Tak jsem se ho zeptal, jestli ví, že taková činnost musí být povolena městskou správou. Ví to, jak pak by ne. Ale on na to, že předpisy nezakazují dobročinnou práci nebo přátelskou výpomoc. Vysmál jsem se mu do očí a říkám: Přece mi tu, chlapče, nechceš tvrdit, že chceš někoho zadarmo liftovat na trojku? A on mi na to, představ si, úplně drze řekl: Co se mi to tu, hošánku, snažíš imputovat? Už jsem tady snad jednou říkal něco o doučování, o liftování mluvíš pořád jedine ty, a kromě toho, neexistuje žádný předpis, který by komukoliv bránil dávat nebo přijímat v jakékoliv formě projevy vděčnosti. A kdyby mi nějaká dívka nabídla pár milých chvil výměnou za zvýšení své inteligenční úrovně, považoval byste to taky za nelegální činnost v oblasti služeb? Vidím, že je ten chlápek mazanej, tak na něj jdu z jinýho konce: Máte přece jenom čtyřku, já na to, Jak si to tedy představujete, že jí pomůžete ke trojce? A on: Podle mého mám trojku. To snad není přestupek, mít o sobě dobré mínění? A že vaše testy nestojej za nic, za to vám já nemůžu. Můžete mi třídu klidně zvýšit. Pár zelenejch navrch se vždycky hodí. Ale varuju vás, sehnat pro mě práci nebude žádná sranda a oddělení pracovních sil se vám pěkně poděkuje. Jsem promovanej archeolog, A vůbec, už se na mě laskavě vy.. Přesně tohle řekl a pak se zvedl a odešel a já ho nemohl ani zadržet.“

„Co znamená to imputovat?“ zajímal se Banfi.

„Nemám ani potuchy,“ brouknuł Buslon a oba se znovu ponořili do rozjímání nad krásnou postavou děvčete, které se bezradně motalo kolem rozbitého automatu.

Ani návštěva na bioregeneraci, kde se vykoupal, nechal si udělat masáž, oholil se a převlékl do čistého trička, a dokonce ani bohatá snídaně ve žlutém baru na Tibiganském bulváru, nevymazaly ze Sneerovy paměti nepříjemné vzpomínky z minulého dne.

Snažil se seč mohl, aby se všechno vrátilo do normálního stavu. Jako každý den se dokonce vydal na svou pravidelnou půlhodinovou procházku ulicemi centra, ale nebylo jednoduché po všech těch událostech, které se kolem něj tak nečekaně zamotaly, dostat se zase do každodenní pohody. Na první pohled dopadlo všechno dobře, situace se teď ani v nejmenším nelišila od té před čtyřicetihodinami, kdy jakýsi tajný nebo kontrolor, který po něm chtěl ukázat Klíč a zaznamenal si jeho evidenční číslo, zasel do jeho duše sémě neklidu. Ale stejně.., Zastavil se na stejném místě, před tou výlohou velkého obchodu s elektronickým zbožím. Snažil se znovu si vybavit včerejší situaci. Ve vitríně už dnes byly jiné novinky – drahé hračky pro dospělé a jakési nové zařízení na registraci prostorového, barevného a pohybového holografického obrazu. Včera tu předváděli počítačový mikrosystém, v němž se Sneer vyznal daleko líp, než by příslušelo jemu, normálnímu čtvrtákoví pohrdajícímu perverzními hračkami nuláků.

To prostě není možné, aby mě nechali jen tak na pokoji – uvažoval Sneer a rozhlížel se kolem dokola, jako by čekal, že znovu uvidí toho mladíka, který se ho včera zeptal na jakousi podrobnost z oblasti teorie organizace počítačových systémů.

Instinkt mu napovídal, že tu stále něco nehraje, že chybí nějaký článek v řetězu událostí, do nichž se zapletl buď čirou náhodou nebo cílevědomým působením jakýchsi jemu neznámých sil.

Incident s Klíčem, automatickým zajišťovatelem a pak s policií vyžadoval jiné, logičtější rozuzlení. To, co se stalo, musel být happy end jen tak na první pohled, jako to bývá v dobrém filmovém thrilleru nebo detektivce, kde hrdinu – když si je už jist, že událostí, při nichž mu strachy tuhla krev v žilách, jsou ty tam – čeká ještě pár překvapení, narušujících ten zdánlivý klid a mír.

A navíc ještě ta dívka. Aby Sneer uviděl Alenčinu tvář, nemusel ani zavírat oči. Její hlas se mu na pozadí pouličního šumu rozléhal v uších, prodíral se dokonce i řinčením starosvětské městské tramvaje – památky z minulého století – která jezdila po estakádě nad ulicemi městského centra,

Kdo je Alenka? Připletla se do toho zmatku kolem Sneera jenom náhodou? Anebo..., že by se tu objevila právě proto, aby zrovna jeho do vln událostí zatáhla? Ne, to je hloupost. Vždyť to všechno začalo tím tajným. Ale přece jenom... Pron našel Sneera díky informaci od Alenky. Kdyby se to nestalo, všechno by se vyvíjelo úplně jinak. Ačkoliv – kdo ví?

Člověk se v tom automatizovaném okolním světě stává taky takovým malým automatem, který si ani nevšimá, do jaké míry je už ovládán nadřazeným kontrolním systémem – povzdech si Sneer a směleji vykročil po hlavní tepně Argolandu.

Pokoušel se přemýšlet o svých každodenních problémech, dávat dohromady nějaké plány a vymýšlet nové, stále rafinovanější lifterské triky, které by při nejbližší příležitosti použil. Neposlušná představivost mu ale před oči stále podstrkovala obraz dívky, která se mu zjevila v momentě, kdy vězel po krk v maléru a jako by ani toho nebylo dost, úplně ho pobláznila pomněnkovými očima, na něž nemohl zapomenout, ať dělal co dělal.

Najednou ucítil prudkou touhu vidět se s Alenkou. Přidal do kroku, ale za chvíli se zarazil a zabočil do vedlejší uličky. Vstoupil do obchodu s dámskou konfekcí, kde si nacpal tašku různými drobnostmi, které by podle jeho názoru mohly potěšit každou dívku. Protože ho občas některé jeho náhodné známé s větší či menší drzostí nutily ke koupi drahých dárků, vyznal se v těch věcech docela dobře.

Pokladní signalizátor mu při odchodu z obchodu očichal tašku a pak ze Sneerova Klíče vyinkasoval něco přes čtyřicet žlutých, což se mu na dárky pro tak fantastickou dívku zdálo být příliš málo. Zašel tedy ještě do obchodu s kosmetikou a bižuterií z dovozu a zaokrouhlil tak utracenou sumu na rovnou stovku. Ted mu to připadalo už docela slušné. Dvě tašky s nákupy za sto žlutých nemohly nepřesvědčit i tu nejvybíravější obyvatelku Argolandu o tom, že dárce se o ni zajímá opravdu vážně.

Úplně ses zbláznil – vynadal sám sobě. Nikdy v životě jsi kvůli žádný ženský neutratil najednou víc než deset.,,

Ale dnes byl výjimečný den, a Alenku taky považoval za někoho úplně výjimečného, a kromě toho si Sneer stále nebyl jist, jestli tak znenadání znovu získaný Klíč neztratí náhle své normální vlastnosti. Možná mu ho vrátili jenom nedopatřením, protože policista na noční směně byl třeba ospalý. Každým dalším nákupem se ujišťoval, že Klíč stále funguje. Alenka! Jen abych ji v hotelu zastihl! Když Sneer vbíhal do hotelové haly, ucítil náhlý neklid a začalo mu podivně silně bít srdce.

Co se to se mnou děje? Namlouval si, že chce zahnat odpověď, která se mu nabízela sama. Vědomě si nechtěl připustit tu jednoduchou a prostou pravdu, ten očividný fakt, že Alenka zlomila jeho doposud nezlomné rozhodnutí nenechat se jakoukoliv ženskou omámit.

Položil obě tašky na recepční pult a v tom okamžiku si uvědomil, že nezná číslo kabiny, kde strávil noc. Neznal Alenčino jméno a nepamatoval si ani, ve kterém patře bydlí.

V každém ze šedesáti pater budovy bylo nejméně sto obytných kabin.

Chvějící se rukou vyfukal na klávesnici Informátoru jméno Alenka. Obrazovka se rozzářila pár řádky textu. V hotelu bydlelo několik žen tohoto jména. „Čtvrtá třída,“ připsal ještě Sneer.

Všechna jména zmizela, jako by je někdo sfouknul. Místo nich se objevila informace, že mezi obyvatelkami hotelu není – a už týden nebyla – žádná čtvrtáčka stejného jména.

To prostě není možné – přemýšlel Sneer horečně. Vždyť přece otvírala dveře vlastním Klíčem, pokoj tedy musela mít pronajatý na své jméno. Teprve po chvíli pochopil, že dívka mohla užít pseudonymu..., nebo si své jméno prostě a jasně vymyslela.

Když se počítače otázel na mladé dívky se čtvrtou třídou, které bydlí v hotelu, způsobilo to explozí více než stovky jmen a čísel; evidenční počítač byl trpělivý, ale Sneer to tváří v tvář perspektivě, že bude prohlížet tolik kabin, vzdal..

Jestli tu bydlí.., – napadlo ho, když sesbíral balíčky a teď se vlekl k výtahu – jednou ji stejně potkám, třeba při snídani v baru. Leda, že by.

Ve dveřích výtahu se prudce nastavil a zablokoval jejich mechanismus.

„Tak co, jdete dovnitř, nebo co se děje?“ houknul na něj jakýsi netrpělivý spolubydlící a tak Sneer zamyšleně vstoupil do výtahu a stiskl tlačítko sedmnáctého patra, kde měl svou kabinu a kde od včerejšího odpoledne nebyl.

Že by se to vůbec nestalo? – uvažoval, a mezitím výtah jeho sedmnácté patro dávno minul a zastavil v šedesátém. Že by se mi to jenom zdálo? Tam dole v křesle v hale?

Po chvíli přemýšlení s neklidem zjistil, že to je docela dobře možné, žádný hmotný fakt nepotvrzoval reálnost setkání s Alenkou. Že by si jeho mozek, unavený tolika událostmi, uprostřed snění stvořil tu citlivou a starostlivou dívku – jedinou bytost v tomto městě, kterou v tu noc Sneerův osud opravdu zajímal? Potřeboval někoho takového a... vysnil si ho?

Jestli to byl sen, tak asi začínám blbnout! – napadlo Sneera a opět vztekle zmáčkl tlačítko výtahu, aby se dostal do správného patra. Vyhodil jsem celou stovku kvůli nějakým halucinacím!

Ale tomu, že by Alenka opravdu neexistovala, nemohl prostě uvěřit. Na to si pamatoval její slova příliš dobře a stejně realisticky viděl v duchu její tvář. Proč mu řekla falešné jméno a zametla za sebou všechny stopy? Vždyť mu to jméno sama vtoukala do hlavy a několikrát mu kladla na srdce, aby na ni nezapomněl.

To všechno bylo příliš reálné i na ten nejrealističtější sen.

Já ji najdu! Jestli opravdu existuje, musím jí najít! – rozhodl se a hodil tašku s nákupy na pohovku. Na další rozuzlení včerejšího příběhu nemusel ani dlouho čekat: dole v cocktail baru, kam vstoupil během hledání Alenky, ho čekalo další překvapení,

U automatu s pivem seděli v nejlepší pohodě ti dva, které Sneer ve svých představách viděl nejméně ve vyšetřovací vazbě. Pron vesele rozprávěl s downerem v zelené větrovce, oba měli půllitry v rukou a vypadali jako ti nejspokojenější lidé pod sluncem. Když se Sneer zastavil ve dveřích, Pron na něj zamával, jako by tu s ním měli právě teď domluvený sraz.

„Mám pocit, že jsem ti za včerejšek něco dlužen,“ začal Sneer a vyndal Klíč, ale Pron jenom mávl rukou,

„To nech bejt,“ zaprotestoval, „to byla přátelská výpomoc. Nebudeme o žádných dluzích mluvit. Zvu tě na pivo za ty včerejší problémy v mojí kabině.“ Podal Sneerovi plný půllitr a přisunul mu židli. „Tohle fajn setkání musíme zapít!“ dodal žoviálně. „Nechybělo moc... a setkali bychom se ve stejný sestavě, ale na místě, kde pivo nečepují.“

„Ano.. „ skočil mu táhle do řeči downer, „Konec dobrý, všechno dobrý. Ještě mám dostat dvě stovky.“ „Jak to?“ Sneer se na něho podíval úkosem. „Normálka, Máš Klíč?“

„Mám.“

„Je oukej?“ Je.“

„Svoje jsem udělal, tak mám na svý body právo, no ne?“

Sneer chvíli mlčel, protože drzost toho mladíka ho zaskočila. Ovšem v jeho jednoduché úvaze bylo těžké najít nějakou nelogičnost.

„Dobře. To je fakt,“ řekl nakonec. Věc jsi zařídil, ale, aby mě čert vzal, jestli to chápu. Jak ses z toho vysekal?“

„To je úplně jednoduchý,“ usmál se downer. „Nikoho nesměj držet bezdůvodně. Byl jsem čistej jako lilie.“

„Dám ti dvě stě žlutých a přidám další padesátku, když mi řekneš, jaks to udělal.“

„Profesionální tajemství se neprodávej. Ale můžu ti to říct zadarmo, protože ten trik ve svý lifterský profesi stejně nepoužiješ a na downing máš trochu moc vysokou třídu. Ale hlavně to nesmíš nikomu vykecat.“

„Dobře,“ souhlasil Sneer. „Ale nejdřív se spolu vyrovnáme.“

Sneerův Klíč opustilo dalších dvě stě žlutých. Tak to máme dneska už tři sta – počítal v duchu – nehledě na drobné výdaje. A to je teprve půl jedenácté. Jestli to takhle půjde dál, do večera ze mě bude žebrák.

„Oni tě nakonec nečapli?“ neptal se Prona, když si k němu znovu přisedli. „Přihlásil jsem se sám. To dělá dobrej dojem.“

„A pak se – jak jinak — ukázalo, že jsi taky čistej jako lilie, co?“ usmál se Sneer.

„To se ví.“

„A jak je to doopravdy?“

„Někdy ti to řeknu.“ Pron přimhouřil své lehce vypouleně oči. „Až to všechno dobře dopadne.“

„Aha, ještě jedna věc,“ vzpomněl si Sneer. „Včera ráno jsi v baru o mě mluvil s jednou holkou,“

„Souhlasí. Blondýnka, velký modrý oči.“

„Nepotkals ji tu dneska?“ Pron chvíli uvažoval.

„Ne, Dneska tu nebyla. Určitě ne po devátý. Hledáš ji?“

„No., „ hm... Kdybys ji potkal...“

„Tak co?“

„Řekni jí, ať mi zavolá, bydlím tady, v Kosmosu,“ Pron se zavrtěl na židli, jako by chtěl něco říct, ale nemohl se rozhodnout.

„Podívej, Sneere,“ dostal nakonec ze sebe. „Musím se ti k něčemu přiznat. Policie ví, kdo vyřídil ten automat... Přišli za mnou, nemohl jsem se z toho nijak vykroutit, věř mi, byl jsem presvědčenější, že tě u mě v kabině drapli poldové... Teprve Aber mi řekl o tý story s tím robotkem.“

„No nic, co se dá dělat,“ zakabonil se Sneer, „Já jsem věděl, že to musí špatně dopadnout. Rychle se musím zbavit toho náramku,“

„Ty ho ještě pořád máš?“

„Nedá se otevřít. Budu se asi muset co nejrychleji vypravit do ,Ráje kutilů na čtvrtou ulici a zkusit to rozříznout pilkou na kov.“

„Ukaž, jak to vypadá,“ zajímalo to Prona. „Tady ti to ukazovat nebudu,“ Sneer se rozhlédl po baru, kde v rozích sedělo pár lidí. „Řekls jim moje jméno?“

„Ani náhodou!“ naštvál se Pron. „Znám tě jenom jako Sneera.“

„To není tak zlý. Ale nic mi nedokážou. Pseudonym nemám zakódovaný na Klíči a ten hloupej stroj nedokázal ani zjistit, kdo jsem. No, tak jak to bylo tam, v testovací stanici?“

Downer, kterého Pron oslovoval Abere, odsunul prázdný půllitr na desku stolu.

„Vy lifteři,“ začal s ironickým úsměškem na tváři, „využíváte při své práci vlastní inteligenci a cizí hloupost Narozdíl od toho se my snažíme využít vlastní hloupost a cizí lenost. No, možná to s tou hloupostí trochu přeháním, ale oficiálně není čtvrták považovaný zrovna za výlupek inteligence a právě to nám pomáhá oblafnout ty nafoukaný druháky a třetáky, co obsluhují testovací stanici“. Existují různé metody downingu. To ti vysvětlit nemusím, sám taky ke každé akci přistupuješ individuálně, řeknu ti, jak jsem ti udělal tu tvoji čtyřku. Byl to dost primitivní trik. Oblafnout počítač, kterej tě testuje při elektrohypnóze, prostě nejde – takže ti nezbyvá nic jinýho než ošidit operátory. První věc je, vybrat si ten právej okamžik. Vybral jsem si dobu, kdy byl v televizi zajímavěj zápas, Argolandský Medvědi hráli se Zelenejme přílbama. V momentu, kdy jsem vlezl do stanice, seděli oba technici, jak jsem předpokládal, se sluchátky na uších a hledáčky na očích, a sledovali akci našeho špičkovýho týmu.

Jeden z techniků na mě zpod hledáčku koutkem oka mrkl a na půl huby se mě zeptal, o co jde. Podal jsem mu tvůj Klíč a on ho vsunul do kontrolního otvoru, podíval se na obrazovku a houkl: Kontrola třídy se zostřeným dohledem. Do kabiny! Teď už jsem věděl, o co jde. Na tvým Klíči bylo prostě a jasně zakódovaný upozornění oddělení kontroly tříd. Ovšem žádný konkrétnější dispozice, kromě toho, že tě mají zkontrolovat, jestli tu čtyřku opravdu máš. Technik mi vrátil tvůj Klíč a přestal si mě všímat, protože se už zase díval na zápas. Šel jsem do testovací kabiny, nasadil si přilbu a vsunul do testeru svůj vlastní Klíč, který sice nebyl zablokovaný, ale to je testovacímu automatu úplně jedno. On má za prvé zjistit, jestli se papilární linie testovanýho shodují s jejích obrazem na Klíči a za druhý, přetestovat delikventa a zjistit jeho inteligenční třídu.

Protože technik na svém pultu zmáčknul tlačítko zostřené kontroly, tester mi dal elektrohypnózu a zadal test. Ten prokázal moji opravdovou čtyřku. Když jsem vylezl z kabiny na jejích monitoru svítila velká čtyřka, což znamenalo pozitivní výsledek testu.

Potom jsem operátorovi znova podal tvůj Klíč, on si jenom ověřil, jestli je na něm Čtyřka, vsunul ho do otvoru transmitátoru a poslal do centrálního registru informaci, že verifikace byla provedena a Klíč se může odblokovat,“

„Je to jasný jak facka,“ poznamenal Sneer.

„Jasně. Jenom to musíš vymyslet,.., když sám máš čtyřku!“ Downer se hrdě udeřil do prsou, „Kdo by to do čtvrtáka řekl!“

„A v čem spočívala chyba operátora?“

„V tom,“ zasmál se downer, „že se díval na zápas, A kromě toho, problém je taky v rutině a v lenosti. Podívej se, jak to vypadá z jeho pohledu: přichází chlápek a ukazuje Klíč se čtyřkou, on na výstupu Syskomu zjistí, že je Klíč zablokovanej. Dál by se měl přesvědčit, jestli Klíč patří. člověku, který ho přinesl. Ale proč, říká si, protože se chce dívat na zápas, a kromě toho za chvíli automat sám zidentifikuje člověka a jinýho neotestuje. Po testu, když mu ten člověk dává Klíč, tak je na něm, stejně jako na kontrolním monitoru, čtyřka. Všechno klape, test proběhl a zjistilo se, že je to Čtvrták, Klíč se tedy může odblokovat. Technik odblokuje Klíč, přestože by nejprve měl zjistit, jestli je to stejnej Klíč, co byl před tím v testeru. Ale, když už se jednou rozhodl, že totožnost kontrolovat nebude, nemá důvod být teď najednou podezřívavý. A kromě toho jedním okem pořád sleduje televizi. Sedí pohodlně v křesle a na dosah ruky má jenom terminál Syskomu. Aby mohl ke kontrolní klávesnici, musel by se zvednout z křesla a ujit tři kroky. Vsadím sto ku jedný, že to neudělá! Odblokuje Klíč a vrátí ho žadateli, zatímco v duchu nadává, aby ho čert vzal, že přišel zrovna uprostřed zápasu.“

„A kdyby to přece jenom zkontroloval?“

„Někdy se to stává. No tak zapnu záchranej program: Jéžišmarjá, promiňte, hrozně se omlouvám. Samozřejmě, vždyť to není můj Klíč! Člověk je tak nervózní, když jde na test. Zapomněl jsem na to jako na smrt. To je totiž Klíč, co jsem ho našel před budovou. Určitě ho tam ztratil někdo stejně roztržitej a nervózní jako já a teď se bojí, tak jsem ho chtěl vrátit a držím ho celou dobu tady v druhý ruce. Samozřejmě, to ten byl v testeru. Podávám mu ten správný Klíč a technik, teď už vzteky bez sebe, protože mu uniklo několik zajímavých akcí u branky, všechno důkladně zkontroluje. No, a je to pravda!: on nelže! Testoval svůj Klíč a tamten druhý asi opravdu naše!, A tak odblokuje můj Klíč, i když vůbec zablokovanej nebyl, ale to se na první pohled nepozná. Nepotřebné odblokování na fungujícím Klíči prostě nic nezmění. Aby operátor zkontroloval, jestli byl můj Klíč opravdu zablokovaný, musel by si přesednout k jinýmu terminálu, který normálně obsluhuje třetí technik, ale ten tam zrovna není, protože si odskočil na pivo, A vůbec, proč by sem, k čertu, „někdo lez!, aby si nechal odblokovat nezablokované] Klíč? A navíc, když na začátku operátor Klíč před testem zkontroloval, by! zablokovaný. Na ten jakoby nalezený se už zapomnělo, odložil ho stranou a... kromě toho Medvědi zrovna dali gól.

Mimoto nevidí žádný důvod, proč by se měl obtěžovat kontrolou nalezeného Klíče. Kdybys tam přišel o hodinu později a zeptal se, jestli ho někdo nenašel, klidně by ti Klíč vydali a nekontrolovali by nic vyjma totožnosti pomocí papírných linií.“

„Jenomže v takovém případě bys byl dlužen dvě stovky ty mě a ne já tobě,“ povzdechl si Sneer, „No dobře. A teď mi řekni, proč tě sebrali!“

„To bylo právě divný. Tvůj Klíč jsem měl už dávno v hrsti, protože všechno šlo hladce a bez problémů, jak jsem předpokládal, A najednou se tam vříteli policajti a bez jediného slova mě odvezli na velitelství. Měl jsem v kapse oba Klíče, ale to není žádná tragédie. Řekl jsem jim, že jsem ten druhý Klíč našel a verifikoval jsem si vlastní. Zkontrolovali to v zápisu testem a všechno klapalo. Chvíli si mě tam nechali, vyptávali se na to a ono, ale nakonec mě stejně pustili. Co mi mohli udělat, nic mi nedokázali!“

„A můj Klíč? Nedivili se, že je odblokovaný?“

„Třeba se i divili, ale to přece není můj problém! Ty si myslíš, že by se technik, který mě obsluhoval, přiznal, že ten Klíč odblokoval, aniž by zkontroloval totožnost majitele? Buď klidnej. Zapřel by i to, že ho vůbec kdy měl v ruce.“

Sneer s obdivem zavrtěl hlavou. Musel uznat, že ten čtvrták má filipa. Ale na druhou stranu, to všechno dohromady ještě nevysvětlovalo důvody, proč policie tak jednoduše dala Sneerův případ k ledu. Blokáda Klíče, automatický zajišťovatel, aféra s downerem – a žádné následky! Byl to příliš krásný happy end na to, aby to mohl být konec té série průšvihů.

Jak je jenom možné, že v tak dokonale organizovaném světě mohou volně a beztréstně podnikat takoví příživníci, jako je Pron nebo, jak se jenom.,, Aber? – uvažoval po cestě do ,Ráje kutilů.

Velký sklad s nářadím a materiálem dával, kromě prodejní části, zákazníkům k dispozici řadu dílen a dílniček, kde se nadšení kutilové mohli za pár bodů zabývat svým koníčkem. Byly tu mechanické, elektronické a chemické dílny, nahrávací studia, fotolaboratoře. Mezi uživateli převažovala mládež, ale dalo se tu potkat i dost dospělých. Bylo veřejným tajemstvím, že právě tady vzniká většina nářadí, které pak používají lidé, zabývající se nelegálními činnostmi. Tady se rodily vykoumané šperháky do automatů, různá zařízení a aparáty na čachrování s body, chemické sloučeniny – simulátory, které používala podezřelá individua, aby se dostala do městské nemocnice nebo na psychiatrickou kliniku. Sneer dílničky v Ráji také často používal. Tady, skrytý v kabině před nepovolaným okem, realizoval své nápady; mikroskopické vysílače a přijímače – ony barevné pilulky tak nápomocné při liftingu, originální a unikátní mikrosystémy sestavované ze superminiaturních krystalových elementů. Nápad či schéma načrtnuté na jemný ubrousek v kavárně během mnohadenního vyledávání po hospodách Argolandu, ,se tady měnilo v hotový, výtečně pracující a pokaždé jiný produkt jednorázového použití,

založený na novém nápadu předbíhajícím technické myšlení konstruktérů, kteří se snaží zajistit testovací automaty před podvody.

Sneer byl specialista na mikroelektroniku. Studoval ten obor s opravdovou láskou, aniž by se nechal uzavřít do úzkých hranic specializace, kterou po něm vyžadovala škola. Díky tomu teď mohl bez problémů konkurovat odborníkům z několika dalších příbuzných oborů, kteří dozírali na různé funkce všeobecného počítačového systému, zvaného prostě Syskom. Ušlechtilá myšlenka rozvíjení technické tvořivosti mládeže, která byla pro vznik Ráje kutilů prvotním podnětem, s sebou přinášela – stejně jako mnoho jiných šlechetných idejí – vedlejší společenské účinky, které se vymykaly kontrole vlády aglomerace.

Že by si – uvažoval Sneer, když vcházel do Ráje – ti tam nahoře opravdu neuvědomovali, co se tu děje? Nebo takový stav tolerují pro vlastní, přesně vytčené cíle? Vždyť každý, kdo používá dílenská zařízení, za to ze svého Klíče platí. Banka na jeho kontě zaznamenává výdaje za materiál, za pronajmutí dílny. Kdyby to bylo třeba, není přece těžké podle bankovního účtu zjistit, čím se majitel Klíče zabýval.

Sneer si tohle uvědomoval už dlouho a nebyl tak naivní, aby si materiál, který potřeboval, kupoval v automatech. Integrované obvody a další elektronické mikrosoučástky dostával od tamních pracovníků, kteří se zabývali opravami a údržbou automatů, a ani se nesnažil zjistit, odkud ty maličkosti pocházejí.

Tentokrát nechtěl sestavovat nic. Potřeboval jediné dobrou pilku na železo. Našel volnou mechanickou kabinu, Klíčem zaplatil a pečlivě se zevnitř zavřel. Z nářadí si vybral vhodnou pilku, našel kousek plechu, aby si chránil zápěstí, a odhrnul manžetu košile,

„Hergot!“ neudržel se, když spatřil zápěstí své pravé ruky.

Místo ocelové obruče, která byla zbytkem policejního automatu, mu ruku obepínal měděný náramek s hladkým, vyleštěným povrchem, opatřený běžným, lehce otevíratelným uzávěrem.

Sneer odložil pilku a chvíli si náramek prohlížel.

Rozepnul sponu a sundal si ho ze zápěstí. Měl kruhový tvar a byl složený ze dvou půlkruhových částí spojených řetízem.

Ale kdy? – přemýšlel horečně a snažil se pochopit, jak se to mohlo stát. Včera večer jsem ho ukazoval downerovi... a pak... Ano! Alenka!

Jenom Alenka mu mohla vyměnit náramky, když usnul v její kabině. Ale jak dokázala ten patentní policejní otevřít? Že by pracovala pro policii? A proč to udělala? Co znamená ten měděný náramek?

Sneer si náramek důkladně prohlédl. Na vnitřní straně byl kouskem průhledné lepicí pásky přilepen útržek papíru se šesti číslicemi. Vedle na hladkém povrchu byl vyryty nápis:

Pamatuj na mne!

V zamyšlení si náramek zase zapnul. Takže přece jenom Alenka. O co té dívce vlastně jde, když se tak podivným způsobem snaží zůstat v jeho paměti?

Podvědomě cítil, že to má nějakou souvislost s nočním rozhovorem, O čem hovořili? Postupně si vybavoval její slova.

Už to mám –zaradoval se konečně. Nahrávka. Mluvila o nějaké písničce, baladě. Číslo nahrávky! Slíbila, že mi ho poznamená. Trochu zvláštní způsob. Měl bych to ověřit.

Cestou do druhého patra, kde se nacházela nahrávací studia, si v automatu koupil čistý akustický kroužek – tenkou destičku velikosti malého knoflíku, na kterou bylo možné zaznamenat třicetiminutovou nahrávku.

Vložil kroužek do automatu a vytukal na klaviatuře číslo. Po několika vteřinách mu vypadl zpátky do nastavené dlaně. Sneer se rozhlédl po volné kabině, ale všechny byly obsazené mládeží, která se pohupovala se sluchátky na uších v rytmu nejmódnějších melodí.

„Sneere“ uslyšel vedle sebe známý hlas. Ohlédl se. U kopírovacího zařízení stál Matt a ještě jeden mladý kluk, kterého Sneer neznal.

„Ahoj, Matte! Co tu děláš? Sliboval jsem ti, že zavolám, ale měl jsem trochu problémy.“

„Nevadí,“ usmál se Matt. „Zatím se mi daří slušně.“

„Hraješ si s nahrávkama?“

„Ne tak docela,“ Matt jakoby trochu znervózněl. Jeho kolega shrnul kupu kroužku do krabičky a tázavě se na něj podíval.

„Můžeš klidně jít, sejdem se večer,“ řekl Matt, sáhl do krabičky a vyndal jeden kroužek.

Chlapec si vzal krabičku s dalšími, zatímco Matt uchoпил Sneera v podpaží a zavedl ho do rohu místnosti, kde stálo několik stolečků a řada nápojových automatů.

„Dnes tě zvu na skleničku já,“ řekl a postavil před Sneera plastický kelímek.

„Našels práci?“

„Mám k tobě prosbu,“ zamumlal Matt tiše a rozhlédl se opatrně kolem sebe. „Kdyby se tě někdo ptal, tak jsi mě tu nikdy neviděl.“

„Nějakej podezřelej kšeftík?“ domyslel si Sneer.

„Doma si to poslechni,“ Matt mu do ruky vtiskl akustický kroužek.

„Co to je?“

„Pár otázek pro ty, kdo se je už odnaučili klást. Protiváha každodenní porci informační vaty, kterou nás krmí.“

„Hraješ si na disidenta, Matte?“ spíš konstatoval než se zeptal Sneer. „Dřív se tomu říkalo nelegální tiskovina.“

„Bohužel,“ vydechl Matt. „Od té doby, co byl vynalezen samorozpadající papír, už se letáky nedělají. Opravdový, stálý papír je už úplně nedostupný. Tisknou se na něj jen učebnice a klasika.“

„Samorozpadající papír je výtečný vynález, z ulic se nemusí uklízet staré obaly, nahromadí se staré noviny.“

„No právě. Je to hrozně výhodné pro vládu: po týdnu už po jejích oficiálních prohlášeních nezůstane ani stopa a bez uzardnění může zase vyhlášovat něco jiného. Zvukový záznam úplně vytlačil jiné způsoby zaznamenávání informací, ale lidé si už tak zvykli na informační šum, že to, co jde jedním uchem dovnitř, jde druhým okamžitě ven. Mnohem účinnější je dát jim něco písemně. Ale protože máme nedostatek papíru, musíme nahrávat ty kroužky.“

„S kým to bojuješ, Matte?“ usmál se Sneer shovívavě.

„Jak to ‚s kým‘? Samozřejmě, že s vládou, s těma nulákama z Rady, kteří z nás dělají blbce tím, že kolem nás stvořili ten příšernej cirkus.“ To je stejné, jako bys bojoval se mnou.“

„Že bys pracoval pro Radu?“

„Ne, ale žiju z toho, cos nazval cirkus.“

„Nevím, co děláš. Ale, jestli žiješ díky tomu, co tady kolem nás udělali ty nuláci z Rady aglomerace, jsi prostě obyčejný parazit, který se přiživuje na nás všech, kterým je v tomhle městě ještě hůř než tobě.“

„Potřebují mě.“

„Ale jen do chvíle, doku bude tenhle nepřírozený společenský systém existovat,“

„Právě proto jsem řekl, že bojuješ se mnou,“ usmál se Sneer. „Chceš zdevastovat moje lovecké terény a rozehnat mi zvěř.“

„Jsi příšerný cynik.“

„Moji zákazníci jsou jiného názoru. Všichni do jednoho mi prokazují vděčnost.“

„Co děláš? Klíče, rukavičky, downing?“

„Liftuju, a ne zrovna špatně. Jestli chceš, můžu ti zařídit lepší třídu?“

„Říkals, že jsi na druhé straně barikády. Myslel jsem, že na stejné jako já.“

„Takže jsem možná na třetí,“ Sneer pokrčil rameny. „Přece si nebudu podřezávat větvi, na které sedím, a z ní sklízím docela dobré ovoce.“

„Vůbec nic nechápeš!“ Matt zaťal pěsti a bylo vidět, že ztrácí trpělivost. „Ten svět se rozpadne, všechno se zhroutí jak domeček z karet. Zatímco sedíš na své větvi, nevidíš, že kořeny tohoto stromu se rozpadají přímo před tvýma očima v prach. Málokdo situaci rozumí, všichni oslepli a mají před očima jenom ty barevný bodíky. Musíme se nějak postavit té pivně-televizní pseudokultuře, která tu vznikla, uvažovals o tom, proč nás napájí pivem a krmí levnou masovou zábavou? Jedno i druhé v sobě obsahuje stejný prvek: ohlupovač! Podívej se na ty lidi! Jaké mají perspektivy? Život naplněný pivečkem a nesmyslnými zábavnými programy. Učí se, protože musí. Kutí, protože se nudí. Ale celou tu dobu jsou si vědomi toho, že jak jejich znalosti, tak jejich manuální schopnosti nebudou využity k žádnému užitečnému cíli. Člověk přestal být potřebný,“

„Ale ne,“ skočil mu do řeči Sneer. „Člověk je potřebný jako konzument. Bez něho všechno ztrácí smysl.“

„Ten to ztratilo už dávno. To všechno, co kolem sebe vidíš, je jeden velký cirkus, komedie režírovaná skupinou nuláků pro celý nic netušící zbytek. To všechno je jeden velký podvod.“

„Přeháníš!“

„Ani trochu. Záhy se o tom přesvědčíš. Přesvědčí se všichni, dokonce i ten nejhoupější šesták v tomhle městě pochopí, že je objektem nesmyslných manipulací.“

„Poslouchej, Matte“ Sneer ztratil trpělivost, „Naše administrace je tolerantní. Snese různé věci, čas od času nad různými machinacemi a špinavými kšefty přivře oko. Bojím se ale, že nebude shovívavá k těm, kdo by chtěli vyvolat nějaké zmatky nebo všeobecnou nespokojenost. Protože, jak jsem pochopil, právě tam směřuje vaše konspirace.“

„Nechme to být, Sneere. Zapomeňme na náš rozhovor,“ povzdechl si Matt „Slyšel jsi ten nejnovější vtíp o nulácích?“

„Ne, neslyšel.“

„No, prostě... mají je přejmenovat, budou se jmenovat eliptici“

„Proč?“

„Protože jsou v presu.“

„V jakým presu?“

„No to snad není pravda!“ Matt zavrtěl nevěřícně hlavou. „Ty vážně nechápeš pointu?“

Sneer opravdu vtípu nerozuměl a nechápal ani smysl všech těch narážek.

Matt se zapletl do nějaké přiblblé dětinské akce – uvažoval cestou do hotelu. Vůbec se nedivím, že ho pře– klasifikovali. Měl bych ho z ty bryndy vytáhnout. V podstatě to není hloupý chlap. Zařídím mu aspoň trojku a nějakou práci, která má smysl.

Věděl, že může počítat s několika dost vlivnými úředníky, co teď díky němu zastávali dobrá místa v řídicím aparátu Argolandu. Zařídí práci třetákovi pro ně nebude žádný problém.

Ovšem pod podmínkou, že ten trouba přestane kout pikle proti pořádku v aglomeraci – napadlo ho vztekle.

Po pravdě řečeno, Sneer si zase nebyl tak jistý, jak to s tou argolandskou skutečností doopravdy je. Asi má Matt přece jenom v něčem pravdu; buď svoboda, nebo pořádek. Nebo že by nebyla pravda ani to první ani to druhé?

Sneerovi se v hlavě rozsvítilo ve chvíli, kdy se cestou do hotelu stal náhodným svědkem události před budovou banky.

Mezi obchodníky a chameleóny, kteří tu jako vždy bloumali sem a tam, kroužil nenápadný človíček. Sneer si povšiml, že podobně jako ostatní místní kšeftmani i on diskrétně zastavoval kolemjdoucí. Přitočil se ke Sneerovi. V pootevřené dlani držel malý plastický kroužek na zvukové nahrávky.

„Pravda za cenu nákladů!“ řekl tiše ochraptělým šepotem, „Zaplatíš jenom tolik, kolik stojí čistý kroužek!“

„Díky,“ prohodil Sneer, aniž se zastavil.

Neušel ani deset metrů a uslyšel za sebou dupot nohou a ozvěnu jakéhosi zmatku. Ohlédl se a spatřil, jak dva civilové vlečou malého obchodníčka směrem k autu, zaparkovanému ve vedlejší ulici. Všichni ostatní veksláci ve své činnosti pokračovali dál, jako by se vůbec nic nestalo.

Už je mi to jasné – pomyslel si Sneer s uspokojením. A teď už vím, jak je to s tím pořádkem v Argolandu. Máme tu prostě dokonale kontrolovaný zmatek, který vytváří dojem svobody a pořádku.

To, že si zformuloval tento na první pohled paradoxní algoritmus, podle něhož Argoland pracuje, mu přineslo nečekaný zisk v podobě pochopení mnoha jevů – těch, s nimiž se setkal ve městě, i těch, které měl poznat v nejbližší budoucnosti.

Tohle je jediné možné logické vysvětlení oné řady na první pohled absurdních věcí, se kterými se člověk v každodenním životě setkává – pokračoval Sneer ve svých úvahách už v kabině. Je totiž neuvěřitelné, že by si vládní orgány disponující tak precizním systémem kontroly a ovládnutí obyvatel nebyly schopny poradit se všemi zápornými jevy, s nelegální činností různých veksláků a čachrářů.

Příhoda před bankou svědčila o tom, že pořádková služba si jedněch – aspoň na první pohled – nevšímá, aby přitom na jiné podezřelé osoby reagovala okamžitě. Vyplývá z toho úplně jasný závěr: některé z nich stát prostě potřebuje, jejich činnost je brána jako součást systému něho je dokonce vládě potřebná; vytváří asi nějaké specifické společenské anebo ekonomické situace.

Mnoho věcí vypadá hned jinak, když se na ně“ podíváme prizmatem tohoto principu. Třeba takový lifting: není možná tak hrozně důležité, jestli vysoce postavený úředník správy nebo ředitel instituce má nulu nebo – dejme tomu – dvojku. Jestli je ale pro tuto funkci nula vyžadována, pak ji kandidát musí za každou cenu získat. Kdyby mu nepomohl lifter, řada z nich by nikdy nesplnila požadavky. A mezi nimi jsou přece třeba i synové a švagři vysoce postavených osob, protěžovaní důležitými nuláky! Formálně se výjimky nesmějí dělat pro nikoho, laťka je stejně vysoko pro každého. Liftovaný nulák, který je de facto druhák, si ve své funkci ví hůř nebo líp rady, ale nikdo mu nemůže po formální stránce vytknout nic kvůli jeho třídě. Na druhou stranu ale, kdyby se odpovědní činitelé od kontroly chtěli trochu pohrbat v bankovních záznamech, bylo by nakonec stejně možné zjistit, kdo a kdy použil služeb liftera, A kromě toho, liftovaný hodnostář je pokorný a ve službě bezproblémový, dá se jím lehce manipulovat, vyvíjet na něj určitý druh nátlaku, protože udělá všechno pro to, aby se nikdo nehrabal v jeho minulosti a nezkoumal jeho kvalifikaci.

Opravdový nulák, který má svou inteligenci v hlavě a ne jenom na Klíči, může na všechny nátlaky a známosti kašlat. Poradí si sám, nikdo mu nedostatek inteligence nedokáže a při verifikaci mu nehrozí překlasifikování. Takový pracovník – i když je fakticky schopný a v práci samostatný – není ve služební hierarchii státních úřadů nebo vědeckých ústavů žádoucím elementem.

Stejně jako lifteři, musí také ostatní specialisté v Argolandu splňovat jistou pro stát pozitivní roli. Vezměme si třeba takového chameleóna: kdyby neexistoval, kde by si nezaměstnaný čtvrták sehnal žluté na honorář pro liftera? A tak bychom mohli pokračovat pořád dál a dál... Celá ta sekundární společenská infrastruktura pracuje s tichým souhlasem vlády – a tím pádem v zájmu státu. Kdo ví, jestli nejsou dobří k něčemu také vyděrači, upíři, sdírači. Možná správná funkce společnosti vyžaduje, aby se lidem, kromě pocitu fyzického i sociálního bezpečí, přidávalo také trochu pocitu ohrožení?

Určité množství zločinců – množství předem naplánované a udržované na dané úrovni – může plnit stejnou roli jako štika v rybníku plném kaprů. Taková štika likviduje staré a slabé kusy. Ostatní se pak musí mít na pozoru, být stále v pohybu, připravené k útěku, aby se jejich svaly rozvíjely a nezarůstaly sádlem.

Docela dobrá analogie s tou sádkou – uzavřel své úvahy Sneer, ležící s rukama pod hlavou a s plechovkou dobrého, studeného piva na dosah ruky. Celý Argoland je takovou nádrží s vykrmovanými kapry. Jsou v něm větší i menší ryby, důležité i ty méně důležité. Systém klasifikace na jedné straně a ona neformální substruktura společnosti na straně druhé, nutí všechny ke stálému pohybu, aby jim rozum a tělo nezakrněly. I mě trochu popohnali, jen tak z principu, jak je vidět, v poslední době jsem trochu, zlenivěl a kdosi tedy dospěl k názoru, že bych měl malinko pohnout kostrou.

Vzpomněl si na kroužky s nahrávkami, které měl v kapse bundy, natáhl se tedy pro přehrávač, který si koupil cestou do hotelu. Dal si sluchátko do ucha, vložil jeden kroužek do přístroje a zapnul ho:

„Hovoříme k tobě, obyvateli Argolandu, bez ohledu na to, jakou máš třídu a kolik máš bodů na Klíči!“ říkal hlas z přístroje. „Chceme ti položit několik otázek, které si sám nekladeš, protože jsi líný myslet anebo máš k přemýšlení vrozenou nechuť. Chceme porušit ospalý poklid tvé mysli. Copak sis do této chvíle nevšiml, že jsi systematicky ohlupován? Copak necítíš, nevnímáš, že se den ode dne víc a víc podobáš automatům, které tě obklopují?“

Proč se neptáš, komu záleží na tom, abys byl pokorným pěšákem, jehož lze bez problémů posunovat po šachovnici života? Proč dovoluješ, aby samozvané síly manipulovaly s tvým osudem ve jménu cílů, které ti nikdo neumožní poznat?

Copak si nevšímáš, že jsi klamán a jsi nucen klamat, že se účastníš této tragické frašky, parodie společenského života, která je nehodná lidské bytosti? Copak ti stačí, že prostě jenom existuješ, vegetuješ jako rostlina, odkázaná na milost a nemilost neznámých zahradníků?

Proč se necháváš věznit v poutech nepřírozeného společenského řádu, pro nějž nenajdeme opodstatnění v celé slavné historii naší civilizace? Modelu nevhodného pro lidská individua, zrozená k životu na svobodě? Proč bylo zruinováno dědictví celých věků kultury a civilizace? Lidé, kteří naše město, náš světadíl, celý svět řídí, by na tyto otázky měli odpovědět. Proč mlčí? Proč zavírají ústa těm, kdož se ptají, namísto toho, aby sdělili odpovědi?

Ptejme se všichni. Ptejme se hlasitě a jednohlasně! Vaše spojené hlasy nelze umlčet ani je ignorovat. Tažte se a nenechte se odbýt vytáčkami a nicneříkajícími frázemi! Ptejte se a požadujte odpovědi!“

„Hmm ,.., zamružel si Sneer pod vousy. Jestli se na něco už začnou ptát, tak spíš na to, proč stoupla cena piva!

Vyměnil kroužek, ale místo očekávané balady v podání Dony Bell mu mužský hlas oznámil;

„Je nám velmi líto, ale nahrávka, kterou požadujete, byla stažena rozhodnutím oddělení masové zábavy ze dne 3. února tohoto roku. Její rozšiřování bylo pozastaveno z důvodů nízké umělecké úrovně a protože neodpovídá kulturněspolečenským požadavkům kladeným na naše umění. Vyberte si, prosím, jinou pozici z katalogu nahrávek.“

„Kčertu!“ Sneer vypnul aparát“ To tu ještě nebylo. Zakázaná písnička?“

Ve vztahu k obsahu první nahrávky vypadal tento fakt zajímavě. Sneer se chvíli rozmýšlel a pak vzal do ruky telefon.

„Benny? Něco pro tebe mám,“ řekl, „Mohl bys mi odněkud vyhrabat nahrávku číslo 378245?“

„To jsi ty, Sneere?“ ozvalo se ve sluchátku. „A co je to za nahrávku?“

„Dony Bell.“

„Tak hele, chlapče,“ Benny nasadil oficiální tón. „Já jsem poctivá firma. Hledám různé divné věci a nezajímá mě, na co je zákazník potřebuje. Ale do takových věcí se nepouštím. Dony Bell je zakázaná. Nikde oficiálně nevystupuje, v televizi nejdou ani její starý hity. To něco znamená, ale nevím co, v politice se nevyznám. Říká se, že nechtěla prozradit, kdo je autorem jednoho jejího textu. Tvrdila, že ho nezná, že jí ten text někdo podstrčil.“

To je všechno, co vím. Jo, aha, někdo říkal, že vystupuje v nějakém lokálu, kabaretu. Přej je to takovej děsnej pajzl, scházej se tam různé týpky. No, chápeš, takový ty různé pseudo umělci vyhozený z

masový zábavy... Je to třetí ulice za obchodem s botama na Sedmnáctý, směrem od jezera. V tom telefonu tak hučí, jakoby na lince něco opravovali,“

„Díky, Benny.“ Sneer položil sluchátko, protože pochopil narážku diggera. Telefon mohl být napíchnutý a Benny očividně dospěl k názoru, že ten hovor nepatří zrovna k nejbezpečnějším.

Na Benhyho názory se dalo spolehnout. Starý fachman se specializoval na pátrání po různých potřebných předmětech a informacích a Sneerovi už, nejednou pomohl získat určité drobnosti nebo důvěrné adresy. Oficiálně byl prostředníkem v obchodě sběratelskými předměty: staré mince z dob peněžního oběhu, drobné starožitnosti. Benny vystudoval kunsthistorii, třídu měl dost vysokou – Sneer se nikdy neptal, jakou – ale kvůli tomu, že pro něj nebylo vhodné zaměstnání, stát se ho rád zbavil tím, že mu vydal licenci na drobný obchod starožitnostmi. Pod tímto pláštěm Benny už léta dělal digging – jedno z nejvíce ceněných nelegálních povolání.

Sneer odpověď diggera pochopil dokonale. Znamenala prostě, že přijal objednávku, ale současně naznačil, že by se o tom nemělo mluvit přes telefon. Poslední věty mohly být informací, kde může slyšet zakázanou baladu, ale stejně dobře to mohla být nezávazná konverzace kvůli eventuálnímu odposlechu.

Podíval se na Klíč. Bylo teprve šest odpoledne. Den, který tak brzy započal, se nemilosrdně vlekl. Sneerovi se příliš nechtělo ukazovat se na veřejných místech, a nejraději by vůbec nevytáhl paty z kabiny. Měl hlad a nicnedělání ho nudilo.

Přece jen bych měl vyrazit do města – uvažoval. Zkusím protrhnout tu smůlu, udělat něco a vydělat si pár bodíků. Život jde dál!

Když se přiblížil ke dveřím, někdo na ně právě“ zaklepal. Sneer instinktivně ustoupil!. Protože se mu vybavil včerejší incident s policejním automatem chvíli zaváhal, pak otevřel a rychle ucouvl.

Na prahu stát muž oblečený do světlého obleku z pravé vlny, jaký lze koupit jen v nejlepších obchodech v centru.

„Mohu?“ zeptal se a nesměle se usmál.

To není polda – uvědomil si Sneer, ti nikdy nechodí sami a kromě toho nejsou tak zdvořilí.

„Prosím,“ řekl neznámému.

Ve světle padajícím dovnitř oknem kabiny si ho důkladně prohlédl. Příchozí mohl být trochu starší než Sneer, mohlo mu být tak kolem padesátky. Usedl do křesla, aniž se porozhlédl po kabině, což na domácího pána zapůsobilo vcelku příznivě.

„Jsem pracovníkem Správy aglomerace,“ představil se a ukázal mu Klíč se symbolem nulové třídy, „a chtěl bych se vám především omluvit za jisté nepříjemnosti, které vás v poslední době potkaly.“

„To bude... asi nějaký omyl?“ zakoktal se Sneer a usedl na kraj pohovky proti němu.

„Pan Adi Cherryson, alias Sneer, nemýlím-li se?“ ujistil se návštěvník a aniž vyčkal na Sneerova reakci, pokračoval dále: „Abych náš rozhovor zjednodušil, dohodněme se, že mluvit budu já a vy nebudete nic potvrzovat ani vyvracet, berte to tak, že toho o vás vím velmi mnoho, ale nemám nic společného s odděleními zabývajícími se otázkami klasifikace, příjmů, pracovních sil, pořádku a všech těch orgánů administrace, se kterými by se občan vaší... ehm... profese raději nechtěl seznámit. Především bych vám rád řekl, že se na vás chci jménem naší Správy obrátit s jistým návrhem a současně prosbou, pane Sneer, jestli nám dovolíte užívat tohoto neformálního jména, pod kterým jste znám také u nás.“

„To mámená kde?“ skočil mu do řeči Sneer,

„Obecně vzato, v Radě aglomerace. Takže, jelikož máme jisté vaše klady, tedy zejména vaší vysokou třídu...“

„Jsem čtvrták,“ odvětil Sneer ledově,

„Prosím vás, vyslechněte mne až do konce,“ usmál se trpělivě úředník Rady. „Víme, že jste nulák, a to ne ledajaký. Známe několik nuláků, kteří jenom Vám mohou děkovat za svou třídu a postavení. Mohl bych vám jich ukázat celou řadu, ale to nemá konec konců žádný význam, a co víc, jste člověkem nejen vysoce inteligentním, ale také obdařeným důvtipem a vynalézavostí. Člověk musí být génius,

když dokáže udělat nuláka například z takového.., hm... no, nebudu tu vyslovovat jméno, protože onen člověk je dnes ředitelem důležité instituce, ale jen tak, mezi námi, je to úplný idiot.

Jak tedy vidíte, plně oceňujeme vaši kvalifikaci a klady. Odkryji před vámi naše karty; potřebujeme někoho, jako jste vy. Někoho, kdo má nominálně čtvrtou třídu, člověka, který na sebe příliš neupozorňuje, řekl bych dokonce, nezlobte se, prosím, dělající ze sebe hlupáka. Ale současně by měl být schopný a bystrý a kromě toho odborník na mikroelektroniku. Takových lidí není v Argolandu příliš mnoho, takže se nesmíte divit, že Syskom vytypoval právě vás. Dnes se každý, kdo jenom může, tlačí na vysoké postavení, ale o opravdové nuláky je nouze. Naše přísně důvěrné průzkumy ukazují, že mezi občany s formální nulou zaujímajícími vysoké postavení ve správě aglomerace, nebezpečně roste procento těch, kdo si s obtížemi na nuláky jenom hrají. To jsou samozřejmě důsledky činnosti vás a vašich kolegů. Ale regulace těchto negativních jevů není naším úkolem. Pro nás v této chvíli nejste lifter, ale člověk, o něhož nám jde. A úkol, kterým vás chceme pověřit, je z pohledu celé aglomerace neobyčejně důležitý.“

Neznámý na chvíli svůj monolog přerušil a zahleděl se na Sneera, který jeho zkoumavý pohled s kamennou tváří opětoval.

„Prostě a jasně, nabízíme vám práci na místě odpovídajícím čtvrtákoví s předepsaným platem ve žlutých bodech. Ale abychom vaše ztráty, které budete mít v důsledku přijetí této práce, rekompensovali, nabízíme vám kromě toho navíc váš průměrný měsíční příjem z... hm , , , vaší prozatímní činnosti.“

„Čtyři sta žlutých měsíčně prohodil Sneer jako by sám k sobě.

„Řekněme, pět set,“ usmál se příchozí. „A bude-li vám spolupráce s námi vyhovovat, můžete získat ještě další výhody.“

A jiné věci? Musel bych jich nechat?

„Ale vůbec ne! Zajímá nás jen ten čas, za nějž vás budeme platit. Mimo něj si můžete dělat, co se vám líbí. Postaráme se dokonce o to, aby vás nikdo neznervózňoval, samozřejmě pod podmínkou, že budete dodržovat jisté meze a pravidla hry.“

„Co bych měl dělat?“

„Stanete se v podstatě vrátným – nebo možná lépe – dozorcem v jistém vědeckém ústavu. Chceme vědět, co se tam děje. Musíme u nich mít svého člověka.

„Nejsem donašeč!“ rozčilil se Sneer.

„Špatně jste mne pochopil,“ úředník zakroutil hlavou a znovu se usmál. Jeho jemné štíhlé ruce si hrály se zlatým zapalovačem, který vyndal z kapsy, „Nejde nám o donášení. Chceme, aby někdo kvalitně a po odborné stránce kontroloval činnost jisté vědecké instituce. Musíte pochopit, že tam nemůžeme poslat nominálního nuláka. Celá věc musí být vyřízena diskrétně, se zachováním normální procedury, Odbor pracovních sil tam musí poslat ,autentického čtvrtáka. Nuláci nám pořád chybí a zakamuflování tak jako vy, ti už vůbec. A mezi těmi , , vědci... se najdou různé typy. Časem se dá těžko zjistit, který je pravý a který liftovaný. Musíme se jim dívat na prsty. Podrobnosti se samozřejmě dozvíte, až budete souhlasit – Je to důvěrná akce. Nemůžeme na vás, pochopitelně, vyvíjet žádný nátlak, ale prosím vás,, jménem Rady, o pomoc v této záležitosti. Slibujeme vám naši hlubokou vděčnost a nabízíme další spolupráci se zajímavými perspektivami, jestli nám naše společná činnost bude oboustranně vyhovovat.“

„A ty problémy, které jsem měl včera, měly být úvodem k naší dnešní rozmluvě?“ Sneer rychle pohlédl na tvář příchozího, ale ten se znovu usmál.

„Začal jsem omluvou,“ připomněl. „Byla to nešťastná shoda náhod a současně výsledek přehnané horlivosti nebo spíše neschopnosti nižšího personálu administrace. Museli jsme si pochopitelně ověřit několik věcí týkajících se vaší osoby a nepodařilo se nám vyhnout se pomoci odpovědných oddělení Správy aglomerace. Sám víte, jaké typy lidí tam v některých úřadech pracují, čím nižší třída, tím důležitější chce takový funkcionář být. Odtud se někdy berou ony neplánované následky. Ale už se to určité nebude opakovat. Jste pod naší speciální ochranou a nebudu před vámi skrývat, že nám na vaší pomoci velmi záleží.“

„Mohu si to rozmyslet?“

„Samozřejmě. Zde je můj telefon, zavolejte mi za dva, tři dny. Ale náš rozhovor považujte, prosím, za přísně důvěrný.“

„Dobře,“ Sneer si podanou navštívenku uložil. „Mám ještě jednu otázku. Je žena, představující se jako Alenka, vaší pracovnící nebo má nějakou spojitost s mou prací?“

„Říkáte Alenka?“ Úředník se na chvíli zamyslel.

„Ne. Určitě ne. Někaké problémy?“

„To nic. To byla asi jenom shoda náhod,“ usmál se Sneer. „V celém tom zmatku posledních dnů jsem ochoten připisovat význam každé drobnosti.“

Doprovodil hosta ke dveřím a pak si na chvíli sedl, aby se rozhodl.

Pěkná náhoda – napadlo ho ve spojitosti s Alenkou. Jestli není od nich, tak jak – k čertu – mohla vědět o nabídce, která měla přijít? Vždyť mi to věštila z ruky!

Sneer byl zatvrzelý racionalista a na žádné věštby nevěřil.

Poté, co zástupce Rady odešel, si delší dobu sumíroval v hlavě myšlenky, protože se snažil najít odpovědi na několik otázek, které se mu vybavily v průběhu rozhovoru. Návrh byl neobyčejně slibný po finanční stránce, ale Sneer si dobře uvědomoval, že nikdy a nikde na světě a už vůbec ne v Argolandu se tak dobře neplatí za takové drobnosti. Jestli tedy v sobě nabídka neskrývala žádnou past, jestli to nebyl pokus odpovědných činitelů, kteří se těmito věcmi zabývali, o zničení Sneera, muselo tedy jít o věc velkého kalibru.

Nabídka byla spojena s neobvyklými událostmi, jež se kolem Sneera v poslední době odehrávaly, ale byla jejich logickým vyústěním? A nebo má všechny předcházející události hodnotit jako psychologickou přípravu na návštěvu neznámého nuláka?

To bylo dokonce dost pravděpodobné. Nejdříve Sneerovi ukázali, jak je nepříjemné třeba jen na chvíli ztratit možnost používat Klíč. Potom mu předvedli, že při troše dobré vůle z jejich strany lze zlikvidovat všechny pokusy o záchranu všeobecně známými způsoby. Prostě a jasně, dali mu na vědomí, že jestli prozatím nemá problémy, může za to vděčit jenom komusi nahoře, kdo na jeho

činnost blahosklonně přimhouřil oko. A ta činnost, jak vyplývalo z rozhovoru, byla odpovědným činitelům dobře známa!

Dokazovalo to i vrácení Klíče— jak vidno úřady mohou nad všemi Sneerovými akcemi mávnout rukou, samozřejmě za určitých podmínek. Ten neznámý, který se představil jako zástupce Dozorčí rady aglomerace, mu ty podmínky právě předložil.

Sneer byl přesto prese všechno přesvědčen, že žádný korektní orgán spravedlnosti by nenašel důkazy, aby ho mohl legálně potrestat. Ale zároveň moc dobře věděl, jak dokáže ztížit, znepříjemnit a dokonce úplně znemožnit život neustálé tahanice s policií. V jeho profesi by příliš velký zájem úřadů o jeho osobu měl katastrofální následky.

Návrh, předložený jako žádost, tedy mohl být obyčejným vydíráním.

Že bych byl, hergot, opravdu tak geniální nulák, že právě mě museli vyšťárat v té kupě ostatních? – povzdechl si, zatímco vycházel z kabiny. Jestli jsou schopni najít opravdového nuláka jedině mezi liftery, znamená to, že celý Argoland je vlastně jedním velkým podvodem a blufem, jak tvrdí Matt. Dobře, ale kdo tu koho vlastně podvádí?

V zamyšlení scházel po schodech ze sedmnáctého patra. Rád chodíval dolů pěšky, hlavně tehdy, když se chtěl soustředit a izolovat od okolí. Schody – narozdíl od takových míst, jako obytná kabina, výtah nebo bar – měly tu vzácnou výhodu, že dávaly možnost výběru dvou alternativ úniku – nahoru nebo dolů, Sneer si dobře uvědomoval smutný fakt, že v Argolandu nelze před něčím nebo někým jen tak uprchnout, protože dříve či později člověk stejně musí nakonec dojít k nějakému automatu a prozradit svoji momentální lokalizaci tím, že vsune Klíč do jeho otvoru – tak jako každá ruka vždycky skončí v rukávě. Přesto pro něj ale schodiště bylo místem, kde se člověk nachází mezi dvěma kontrolovanými místy v prostoru, čili jakoby nikde. Dávalo to, přinejmenším teoreticky, pocit jisté nezávislosti. Divil se lidem, kteří se raději mačkali ve výtahu dokonce i tehdy, když potřebovali sejít třeba jen o pár pater níž.

Kdo tu koho podvádí, když si všichni uvědomují, že jsou podváděni? – pokračoval Sneer ve svých úvahách, když bral schody vždy po dvou najednou. Nuláci z Rady dobře vědí, že na důležitých místech pracují lidé evidentně vyliftovaní nahoru, ale dělají, že jejich kvalifikaci věří. Jestli je tedy celý Argoland jenom dějištěm frašky, ve které vystupují všichni jeho obyvatelé, tak kdo je, k čertu, divákem toho představení?

Než se dostal do přízemí, byl už téměř rozhodnutý, že tu nabídku přijme. Uvědomil si, že by to byla skvělá příležitost prohlédnout si trochu blíže kulisy téhle komedie. To, že nabízenou roli přijme, může být velmi poučné. Sneer si nikdy nenechal ujít šanci naučit se něco nového o světě i životě. Takové znalosti přinášely své plody většinou v dalším průběhu jeho práce, a v tomto případě mělo i vlastní studium přinést nezanedbatelný výsledek v podobě pěkné zaokrouhlené sumy žlutých bodů.

Od té doby, kdy začal podvědomě revidovat svou fenomenologickou teorii o fungování světa, povšiml si mnoha podrobností, kterým dříve nevěnoval pozornost. To, jak funguje společnost, jejíž je součástí, věděl dost přesné už dávno. Další otázky, které se mu teď důrazně a neklidně vnucovaly, byly: proč? Proč právě takhle?

Očekával na tuto otázku šokující odpověď, protože se mu na celkovém obrazu a atmosféře tohoto města cosi nezdálo. Nebylo to nic nového, spíše to dřív přijímal bez připomínek jako normální součást skutečnosti. Instinktivně cítil, že do úplného obrazu tohoto světa mu ještě chybí jakýsi element, informace či fakt, umožňující racionálně vysvětlit situaci, kdy se všichni před všemi tváří, že je vše v pořádku. Takový paradox se nedal vysvětlit sám sebou, bylo nezbytně nutné najít k tomu nějaký klíč.

Možná, že ten klíč ležel na dosah ruky, možná ho znala rada herců, kteří hráli v této každodenní komedii, nebo byl možná tak pečlivě ukryt, kdoví? Sneer stále silněji cítil, že ten klíč musí najít, aby si mohl doplnit své znalosti o realitě, která ho obklopuje. Dráždily ho nesrozumitelné narážky, nejasné pointy vtipů, které občas tu a tam zaslechl. Zlobil se na sebe, že prozatím využíval svůj důmysl výlučně k získávání výhod z objektivně existující situace a nepokusil se získat o světě hlubší znalosti.

Čert ví, jestli nejsem úplně stejně nafoukanej hlupák, jako ti pseudonuláci, který liftuju a kteří, když se dostanou na nějaký teplý místečko tam nahoře, zapomínají, kdo opravdu jsou – napadlo ho a rozhodl se ověřit a potvrdit si své schopnosti tím, že si postaví otázku poznání pravdy. Dostat se mezi nuláky spjaté s Radou mohlo být velmi užitečné a dokonce možná i nezbytné pro to, aby mohl dosáhnout svého cíle.

Za zasklenými dveřmi hotelové restaurace, kam nahlédl, protože hledal Alenku, zahlédl známou plesku Prona, který byl obklopen pestrobarevnou skupinkou děvčat.

Kde bere na takovej život body? – pomyslel si Sneer a očima přelétl stůl. Vždyť tu tvrdne od rána do večera!

Pron si ho všiml, zavolal na něj a vstal, aby ho rozmáchlými gesty pozval. Bylo vidět, že je už dost opilý, protože spadl zpátky do křesla a už jen stěží udržoval rovnováhu. Sneer neochotně přistoupil ke stolku.

„To Je můj výý-ýtečný kamarrád!“ představil ho

Pron slečinkám a pak postupně ukázal na ně a nešťastně řekl: „Pomož mi, kámo, ty ženský mě úplně zničej!“

„O tom vůbec nepochybuju!“ Sneer zvedl ze stolku prázdnou láhev a chvíli ostentativně studoval vinětu, „Tohle finančně nezvládneš, kasírovací automaty tě zničí.“

„To mi náhodou nehrozí,“ vykoktal Pron, mávaje přitom Klíčem. „To se nikomu nepodaří, dokud Klíč ... Aaaa, Sneere! Kdyby tak někde byl automat, aby tak člověk mohl... to... no... o dvacet let zpátky... A ještě trochu zdraví. Ale... Co si dáš? Dej si něco na můj účet! My čtvrtáci, my čtvrtáci, nás nikdo nehoní k žádné práci!“ pobrukoval si falešně a za sborového smíchu děvčat spadl pod stůl.

Sneer se nad ním sehnul, využil toho, že Pron držel Klíč v sevřených prstech, a prohlédl si stav jeho konta. Nechybělo mnoho a málem se neudržel a hvízdnul.

Deset tisíc – řekl si s úžasem. Kde vzal ten nemakačenko tolik žlutých? Už jenom za to, že má takovouhle sumu, by ho měli zavřít. Leda že by pracoval pro policajty,

„Postarejte se o mého... kámoše!“ prohodil směrem k pobaveným dívkám a odešel.

Určitě musím změnit hotel. Už tu sedím dost dlouho a nadělal jsem si tu příliš mnoho nevhodných známostí – konstatoval, zatímco kráčel po ulici a rozhlížel se po nějakém klidnějším místě, kde by si mohl dát něco k jídlu.

Za chvíli si uvědomil, že hlavním důvodem jeho pobytu v hotelu Kosmos je teď Alenka. Nevěděl proč, ale předpokládal, že se objeví, anebo o sobě alespoň dá vědět.

Stmívalo se, na ulicích se rozsvítila světla a barevné reklamy. Dav chodců zaplňoval centrum a vybíral si mezi stovkami možností, jak atraktivně strávit dnešní večer. Reklamy zvaly do zábavních podniků, kin, kabaretů, tanečních lokálů.

Sneer dnes neměl chuť na veselou společnost rozverných lidí, chtěl si sednout a v klidu popřemýšlet nebo si pohovořit s někým důvěryhodným. Návštěva nuláka z Rady se v jeho vědomí spojila s osobou Alenky. Zavrhl myšlenku na její věštecké schopnosti, a proto musel mít za to, že znala záměry Rady. Nejjednodušším vysvětlením mohla být její vědomá plánovaná účast v řetězu událostí, zaranžovaných speciálně pro Sneera. Ale jestli ti, kdo tuto akci zorganizovali, znali dobře rysy jeho osobnosti, nemohli nevědět o jeho skeptickém vztahu k věštám a předpovědím. Sneer například nikdy nepoužíval služeb v Argolandu tak populárních automatů sestavujících horoskopy. Těžko tedy mohl předpokládat, že mu Alenku předhodili jako člověka, který ho má přesvědčit o tom, že před tím, co se má stát, není úniku, a že je to již předem zapsáno v knihách osudu,

Zbývala mu tedy druhá možnost: Alenka věděla o návrhu, který na Sneera čeká, ale s Radou neměla nic společného. Informovala ho o budoucnosti a ukazovala mu ji jako hotovou věc, přičemž mu naznačovala pomoc či podporu v jakýchsi blíže nedefinovaných problémech. Co to mohlo znamenat? Ve jménu koho se na něj obrátila s tou humornou věštbou, která se právě začíná vyplňovat? Jestli neměla nic společného s Radou, nepracovala jejím jménem – že by... pracovala proti ní?

Její tajemné zmizení, podivný dárek v podobě měděného náramku, číslo nahrávky písničky, která byla stažena z distribuce, to všechno by do této hypotézy zapadalo. Že by se Alenka domnívala, že Sneera získá pro nějakou věc, ještě než se octne mezi nuláky spojenými s nejvyšší vládou aglomerace? Třeba ona – nebo jakási skupina, kterou reprezentovala – potřebovala na tak vysokém místě svého člověka,

Anebo, prostě, všechno je to nic neznamenající shoda náhod – pokusil se onu věc bagatelizovat, protože jedině tak v sobě vytvářel iluzi, že Alenka je obyčejná dívka, která ho obdařila svými sympatiemi z čirého přátelství, bez jakýchkoliv postranních úmyslů.

Na dně jeho vědomí se ale přesto skrývalo podezření, že kolem jeho osoby se odehrává jakási divná hra skrytých sil, kterým nerozumí. Napadlo ho, že ten náramek, stejně jako ta jemu neznámá zakázaná písnička Dony Bell, by mohl třeba obsahovat další částičky tohoto hlavolamu, čekajícího na rozluštění.

Chvilí stál před výkladní skříní velkého obchodu s potravinami a bezmyšlenkovitě pozoroval police plné barevných obalů, košů s ovocem, řady konzerv a lahví. Ten pohled v něm vyvolával vzdálené vzpomínky na dávno minulý čas, jakousi nepopsatelnou, srdce svírající tesknotu. Sneer vstoupil do

obchodu, vzal si z hromady umělohmotných tašek tu největší, jakou našel, a pak procházel mezi regály a naplnil ji až po okraj. Na chvíli se zastavil před malým automatem, svádějícím zákazníky barevnými pytlíčky bonbónů a balíčky žvýkaček. Usmál se svým vzpomínkám a dlouze vybíral správné tlačítko. Koupený balíček si dal do kapsy, pak položil tašku na pult a vsunul Klíč do pokladního automatu.

Suma, kterou mu pokladna ukázala, ho svou výškou překvapila. Téměř celý obnos ve žlutých. Stravoval se v restauracích, a proto neměl ani ponětí, že ceny základních potravin od té doby, kdy chodíval matce pro domácí nákupy, tak hrozně stouply.

Zaplatil, vzal si tašku a metrem odjel směrem k Severnímu městu.

Znal tu každé zákoutí, i když v poslední době ta místa nenavštěvoval příliš často. Stály tu staré domy, pamatující ještě časy před Velkou reformou. Držely se tu hrdinně uprostřed nové zástavby, ačkoli jejich stav byl už na první pohled beznadějný. Byly otýpkované, stavěné podle dávných technologií, a tak se už nedaly opravovat pomocí nových strojů a materiálů. Město je tedy nechalo napospas osudu a péči obyvatel – převážně starších lidí, důchodců, kteří se nechtěli stěhovat do nových čtvrtí a tvrdohlavě zůstávali ve svých rozpadajících se obydlich.

Sneer vstoupil do jednoho z oněch domů. Schodiště v polostínu stydlivě ukrývalo své podrápané stěny. Šel po hmatu, instinktivně došlapával na jednotlivé schody, podvědomě je počítal a míjel díry na jejich krajích. Ve druhém patře se zastavil před dřevěnými, nahnědo nalakovanými dveřmi. Dotkl se jejich povrchu, vzal do dlaně vyleštěnou mosaznou kliku. Než stiskl zvonek, na pár vteřin zaváhal.

Těžké kroky za dveřmi se pomalu blížily. Hluboký, tichý hlas se otázel: „Kdo je to?“ Pak se dveře otevřely.

„No ne! To jsi ty!“ tvář starého muže s bílými, hustými vlasy se rozzářila úsměvem.

Sneer překročil práh a padl starci do náručí.

„Pojď, synku. Maminka leží, necítí se dobře, ale bude mít velkou radost. Často o tobě mluvíme. Už dávno jsi se u nás nezastavil!“

„Práce, problémy,“ usmál se Sneer. „Vždyť víš, jak to chodí, když má člověk čtvrtou třídu,“

„Ach jo, ty jeden!“ otec mu pohrozil prstem.

„Měl by sis už konečně přestat hrát! Máš na lepší život!“

Vešli do nevelkého pokoje, kde na posteli ležela Sneerova matka. Změnila se od té doby, co ji viděl naposledy. Už tehdy byla nemocná, ale teď to s ní muselo vypadat mnohem hůř.

„Udělal jsem nákupy, mami! A za zbytek ,bodů jsem si koupil žvýkačku,“ řekl a napodobil dětský hlásek. „Ahoj, mami. Co tě znám, vůbec ses nezměnila.“

„Ty jeden lháři! No, pojď sem a ukaž se mi!“ usmála se a natáhla k němu ruce. „Zato ty stárneš.“

„Ale rozum jsem nedostal, mami,“ řekl a sklonil se k ní.

Objala ho a políbila, zatímco on, sedící na kraji postele, se cítil podivně daleko od toho všeho, co zaneprazdňovalo jeho myšlenky, než překročil práh rodného domu.

„Ještě pořád nepracuješ?“ zeptala se a držela přitom jeho dlaň.

„Jak to? Pracuju, jsem umělec!“ rozesmál se.

„Jsi jenom lenoch bez špetky ambicí. Vždycky jsi byl schopný kluk, ale lenost, té jsi se zbavit nedokázal.“

„Mami, ale já jsem opravdu umělec. Copak si nemyslíš, že je to pravý kumšt udělat z osla génia? A kromě toho, asi brzo začnu dělat něco jiného. Mám zajímavou nabídku. Budu vydělávat tolik, že to bude stačit i mně a ještě vám budu moci sehnat jiný byt.“

„My nic víc nepotřebujeme,“ řekl otec. „Máme všechno, co nezbytně potřebujeme.“

„Ale máma přece potřebuje pořádného doktora. Pošlu sem jednoho svého známého. A kromě toho bych si s tebou chtěl pohovořit, tati.“

„Popovídejte si v kuchyni. Určitě jsi ještě nejedl večeři, tak si tam něco vezmi,“ řekla matka.

Odešli do malé kuchyňky. Otec udělal čaj a nakrájel chléb. Sneer měl pocit, jako by se čas vrátil o třicet let zpátky. Byl opět malý chlapec, který mnoha věcem nerozuměl a potýkal se se stále novými a divnými problémy, které před ním v tom komplikovaném světě vyrůstaly.

Ještě před několika dny byl přesvědčený o tom, že už tento svět zná ve všech jeho podobách. Dnes se ale cítil jako ten desetiletý malý kluk, který se táty ptal na rozdíl mezi červeným a žlutým bodem.

„Tatí,“ řekl a zadíval se do šedých očí otce, který starosvětskou stříbrnou lžičkou míchal čaj a zpoza brýlí se na něj usmíval. „Pamatuješ si, jak to všechno vypadalo předtím...“

„Před čím?“

„No, než začali zavádět všeobecnou automatizaci. Přišlo to tak nějak... náhle. Když jsem se ve škole učil dějepis, měl jsem vždycky pocit, že se hrozně moc významných událostí naakumulovalo v šíleně krátkém časovém údobí.“ No třeba.., mezinárodní dohody, objevení metody anihilace hmoty, unifikace ekonomické úrovně, klasifikace, urbanizace, automatizace... to všechno přišlo téměř současně.“

„Právě na tom byl založen komplexní program Velké reformy,“ usmál se otec. „Principy byly vypracovány velmi precizně.“

„Kdo je vypracoval?“

„No, vědci, to je jasné. Z celého světa.“

„No právě! Jak se vůbec mohlo stát, že velké mocnosti, které byly vůči sobě tak nedůvěřivé a shromažďovaly neuvěřitelný zbrojní potenciál k obraně před sebou navzájem, přistoupily najednou ke shodné a příkladné spolupráci? Jakým zázrakem se politikové a diplomaté, většinou neústupní vůči druhé straně, tak lehce dohodli?“

„Zvítězil rozum.“

„Ne, táto. To není možné, u nás v Argolandu a určitě i v jiných aglomeracích skrytý druhák najednou zmoudří a stane se prvkem. To ano, ale vždycky za tím stojí lifter! Ne, já tomu nevěřím, že by političtí vůdcové najednou a všichni zmoudřeli!“

„Ne všichni, ne všichni, chlapče! Jenom pár! Ti, kdo zmoudřet nechtěli, zmizeli z politické scény.“

„To mě v hodinách dějepisu neučili.“

„Ale bylo tomu tak. Po pravdě řečeno, v tehdy vytvořené Dozorčí radě světa usedlo jen velmi málo bývalých hlav jednotlivých zemí. Objevili se lidé s novým myšlením. Došlo kvůli tomu dokonce k řadě střetů a konfliktů, ale nakonec, rozum zvítězil a lidé se umoudřili.“

„Takovou metamorfózu si nějak nedovedu představit. Politikové sice občas mění názory, ale podnětem k tomu jim jen málokdy bývají logické argumenty nebo ohledy na zájmy lidstva. Takovým důvodem bývá nejčastěji prostě strach o vlastní pozici nebo vlastní kůži,.. Čeho se mohli bát ti, kteří tehdy tak náhle prohlédli? Kdo a čím je tak vystrašil, aby je v tom rozhádaném světě donutil ke spolupráci?“

Otec se nad skleničkou pousmál. Chvilí se Sneerovi díval do očí a pak se zvláštní ironií v hlase řekl:

„Nezabývej se takovými věcmi. To bylo dávno, synku, jestli chce současnost před námi něco skrýt, dějepisci nemají po těch desítkách let šanci proniknout k pravdě. Místo ní nachází jen artefakty, tajemně utkané legendy modifikující pravdu, legendy uměle vytvořené pro současnou společnost a tak hluboce vryté do vědomí pokolení, že se stávají náhradní pravdou, jejíž demaskování už po tolika letech není v zájmu nikoho. Spíš naopak, mohlo by to otřást základy té po léta budované skutečnosti.“

„Takže si myslíš, že dějiny nám nepodávají úplné informace o událostech před Velkou reformou?“

„Narodil jsem se před Velkou reformou, ale od samého začátku, kam jen má paměť sahá, si nikdo nebyl jistý, co se vlastně, stalo, co bylo příčinou toho náhlého zvratu ve světové politice a ekonomice. Oficiálně to, jak víš, bylo vysvětlováno objevením levného zdroje energie v prakticky neomezeném množství. Ale už tehdy se vyprávěly různé drby a výmysly. Hovořilo se o jakési mafii, skupině vědců-terroristů vydírajících politiky a nutících je k dohodě pod pohrůžkou totální zkázy. Ale do dnešního dne to nikdo oficiálně nepotvrdil. Faktem zůstává, že tehdy někteří známí politikové náhle zmizeli ze scény, později se to také stávalo, především těm, kteří kritizovali přijaté linie rozvoje a řešení. Ani mně se všechno nelíbilo. A co je ještě horší, teď vidím, že lidé smýšlející podobně jako já, měli v lecčems pravdu. Ale co mohli dělat? Já sám, který jsem celý život byl jenom třeták, jsem poctivě pracoval na svěřeném místě a doufal jsem, že za nás přemýšlejí k tomu předurčení nuláci. Kritizování reforem nebylo mile viděno. Beze stop nezmizeli jen známí politikové. Stejný osud postihl i řadu normálních občanů, kteří příliš odvážně vytýkali chyby nebo zpochybňovali výsledky společenských a technických reforem. V nejlepším případě najednou spadli do „šesté třídy, čímž ztratili veškeré životní perspektivy. Teď o takových věcech slýchám už jen málokdy. A kromě toho, většina lidí, zejména ti mladší, narození už po Reformě, přijali model světa, v němž se octli, a získali v něm lepší či horší postavení. Všechny spíš zajímá, jak se v daném systému na těch pár desítek let života dostat na co nejlepší pozici, než riskovat při pátrání po nějaké abstraktní pravdě. Téměř nikdo o možnosti jak zlepšit tento svět neuvažuje.“

„No právě. Že by tenhle svět opravdu byl ten nejlepší z možných?“ skočil mu do řeči Sneer,

„Především je jednoduší, homogenní co do životních podmínek. A protože je současně jediným možným světem, nelze posoudit, je-li dobrý nebo špatný. Je, jaký je. Chybí prostě možnost srovnání,“

„Myslíš si tedy, že se víc vyplatí využít svůj život na získávání bodů, než na pokusy o vylepšení tohoto světa?“

„Těžko říct, co se víc vyplatí. Ale z vlastní zkušenosti vím, že bezpečnější je tuto skutečnost akceptovat. A určitě není bezpečné, dokonce ani teď po letech, hrabat se v těch starých záležitostech, které se udály před Reformou.“

„Myslíš si, že to není bezpečně?“

„Ano, chlapče. To, co jsi vyprávěl o faktoru strachu, může platit i nadále. Nuláci, kteří svět řídí, nemají z neznámých důvodů rádi ty, kdo chtějí proniknout do všech tajemství principů a mechanismů jejich vlády.“

Dole se rozprostíralo moře světla – mihotající barvami a žijící neklidným, neustále pulsujícím životem. V bližších skvrnách, uspořádaných čtvercovitě, se daly pohledem rozlišit jednotlivé body. Ty vzdálenější byly už slité do mlhavých svítících obláček, prostíraly se až k obzoru a pokrývaly celou viditelnou část země. Křížovaly je šňůrky jiskřících korálků, které kreslily rozmáchlé smyčky na pozadí čtverců a obdélníků zástavby v centru města, a pak se narovnávaly v zářící rovné linky, až se nakonec rozeběhly na všechny strany přes vzdálené předměstské oblasti ponořené do mlhy.

Noční pohled na Argoland z výše sto dvaceti šesti pater působil na Sneera stále stejně silným dojmem jako tehdy, když mu rodiče ten kus světa, ve kterém měl prožít celý život, ukázali poprvé. To ohraničení prostoru pro život – vlastně stejné jako omezení doby jeho trvání – přijal tehdy jako tu nejpřirozenější věc. Pomyšlení, že by mohl překročit hranice aglomerace, bylo pro něj ještě dlouho poté výstřelkem fantazie, který měl v jeho očích stejnou naději na úspěch jako vynález elixíru mládí, umožňujícího člověku přesáhnout jemu souzené hranice trvání v čase.

Teprve později dětské vnímání času, kde se pár desítek let zdá být nekonečnem, ustoupilo pocitu, že čas se řítí vpřed stále zběsileji. Sneer se pak začal zamýšlet nad proporcemi rozměrů této časoprostorové krychle, v níž je uzavřen každý obyvatel aglomerace. Několik desítek let života na území o průměru čtyřiceti kilometrů se zdálo být jakýmsi smutným nedorozuměním. Věděl samozřejmě všechno (alespoň si to myslel) o příčinách a cílech, kvůli kterým bylo několik desítek miliónů lidí namačkáno na rozloze pět tisíc kilometrů čtverečních. Kromě toho situace, ve které na každého obyvatele připadá sto metrů povrchu, to ještě není tak úplně nejhorší, když vezmeme v potaz, že je to cena placená za odvrácení přízraku hladu. Okolí Argolandu je příliš cenné na to, aby bylo zabíráno pro roztroušenou bytovou zástavbu.

Sneer nejednou cítil, že území, na němž je mu dáno žít, působí dojmem klece, a to klece už trochu přeplněné. Ale protože už po několik desítek let zajišťovala daná situace snesitelné životní podmínky všem obyvatelům, bylo to těžké zpochybňovat, pokud by člověk neměl v kapse řešení evidentně lepší.

Když tak stál před průzračným oknem vyhlídkové plošiny na vrcholu Bašty Argolandu, Sneer si ještě jednou představil aglomeraci jako velkou klec plnou zvířat, krmených a chráněných před nepříznivými okolnostmi, ale bohužel zbavených trochu většího výběhu.

Přirovnání ke kleci mělo ještě jeden aspekt, který se teď, ve světle posledních zkušeností, najednou objevil v plném světle.

Je zvíře v kleci vůbec schopné pochopit záměry těch, kdo ho do ní zavřeli? Krmí nás jenom z dobrého srdce, nebo jim máme sloužit k nějakým bližším neurčeným cílům? Nebo že by... Sneera až zamrazilo. – Třeba jsme jenom pokusný zvířata? Možná je Argoland jenom experimentální farmou, rezervací pro jakousi neobvyklou, nepřirozenou odrůdu lidstva, izolovanou od ostatního normálního světa? Možná je to nějaká vedlejší zdegenerovaná větev Člověčenstva, pro kterou tu byla utvořena enkláva, ekologické zátíší, které těmto pseudolidem umožňuje vegetovat v přesvědčení, že jsou stejní jako ostatní na světě.

Tohle byly samozřejmě nesmysly, fantastické nápady rodem ze sci-fi nebo hororů, na které chodíval v mládí do kina. To samozřejmě nemohla být pravda! Vždyť Argoland přece není uzavřený a izolovaný od světa! Máte-li dostatečné množství žlutých bodů a budete dostatečně trpělivý a vytrvalý, můžete dostat povolení k vycestování do jiné aglomerace, koupit si letenku a odletět. Téměř nikdo to ale nedělá, a to proto, a právě jen proto, že všude je to úplně stejné! Takže ty idiotské spekulace o enklávě a izolaci, o specifické situaci Argolandu jsou jenom výplodem Sneerovy fantazie způsobeným nahromaděním nepochopitelných událostí a tím, že slyšel tolik různých informací, drbů a výmyslů.

Ale jestli je pravda to, co řekl ten člověk z Rady – přemýšlel Sneer, jak tak pozoroval noční život kypící u jeho nohou – že se totiž musí kontrolovat i vědci a že je stále těžší objevit opravdového nuláka,, copak to neznámá, že podobné divadlo, podobná fraška se odehrává všude, ve všech aglomeracích na této planetě? Vyplývalo z toho také, že oni, nuláci z Rad různé úrovně, jsou mimo hru, vně této klece, kde se pod jejich bedlivým dohledem den za dnem vytváří fiktivní realita, která vyvolává dojem, že vše, co se děje, je úplně normální.

Podobnou situaci by bylo možné logicky vysvětlit jen za předpokladu, že celé lidstvo z nějakého důvodu podleгло náhlé nebo postupné intelektuální degeneraci, a jedině ti, kdo zůstali ještě jakž takž normální, se teď snaží udržet pořádek tím, že chudáky přitroublé bližní ovládají pomocí nápadité kombinace automatizace a fikcí, což umožňuje, že se strašná pravda nedostane do všeobecného povědomí.

I to byla jedna z apokalyptických vizí už dávno objevená autory scénářů filmové science fiction. Sneerův mozek se bránil přijmout tak tragické vysvětlení osudu lidstva, i když bylo na první pohled veskrze logické. Kolik neprobádaných činitelů spjatých s novými technologiemi – agrochemií, farmacií, účinkem záření a desítkami jiných činností člověka na zemi – mohlo záludně, nepředvídatelně ovlivnit nejen fyzický, ale i inteligenční vývoj po sobě jdoucích pokolení.

Idiot není sám o sobě schopen ocenit stupeň své vlastní intelektuální degradace, ani když se porovná s jinými, normálními lidmi, a co teprve když začnou hloupnout všichni najednou! – uvědomil si Sneer s neklidem. Jestli se právě tohle stalo lidstvu během posledních pár desítek let, měl bych se utěšovat alespoň tím, že patřím k elitě. Vždyť mi byla přece nabídnuta spolupráce s lidmi, kteří se, jak to tak vypadá, uprostřed toho všeho cítí být nejchytřejší. Takže bych se měl vlastně radovat, ovšem umírněně – jako jednooký mezi slepými; mezi idioty může být debil mudrcem.

To přirovnání ho rozesmálo, a taky ho trochu rozveselily i jeho hypotézy, ale teď si byl už jist, že nabídku Rady nemůže ignorovat. To byl jediný způsob, jak se na tu klec, na Argoland a jeho obyvatele, podívat zvenčí. Byla by to šance uvidět problémy aglomerace globálně, postihnout procesy, které v ní probíhají – stejně, jako si lze z výšky stošestadvacátého patra Bašty prohlédnout urbanistickou strukturu a rozlohu města.

Sneer obešel vyhlídkovou plošinu, přelétl pohledem mraveniště světél na jihu, západě a severu od centra. Východní část plošiny mu jako vždy zbyla na konec, protože noční panorama, to byl specifický, zvláštní zážitek. Pohled na východ na něj působil neobvyklým, omamujícím dojmem: byl ještě oslněn světelnými orgiemi a přitahován k zemi neklidným, fascinujícím mraveništěm zářícího molocha ležícího na třech čtvrtinách plochy, kterou objímal pohledem; pak jeho zrak náhle narazil na nekonečné, černé, mlčící prázdno, jako stříbrným osiřím odřáté od reálného světa jasně osvětlenou linií bulváru. Pohled sám běžel vzhůru a hledal místo, o které by se mohl v té černé mlčící propasti opřít. Cítil, jak jeho nohy téměř ztrácejí kontakt s tvrdým betonem podlahy a jeho tělo se vznáší prostorem, nepoutané k zemi ani tou nejmenší stopou její existence.

Teprve po chvíli si oči zvykly na tmou a hvězdy vystoupily z černého pozadí jako malé stříbrné čepele, napřažené proti divákovi. Stejně černá, ale bez oněch stříbřitých bodů, se dole do šířky rozkládala poklidná hladina jezera Tibigan. Pouze tam, na temném nebi nad jezerem, bylo možné výrazně spatřit hvězdy. Nad městem potlačovala jejich svit kaskáda světél, ale nad vodou panovaly bezvýhradně a jakoby svět protahovaly tím směrem do nekonečna, zatímco tři zbylé světové strany byly ploché a uzavřené obručí obzoru.

Svět měří čtyřicet kilometrů ve všech směrech, s výjimkou toho jediného – napadlo Sneera dívajícího se na oblohu nad Tibiganem.

Vybavil se mu rozhovor s Alenkou a písnička o hvězdách nad Tibiganem, o které se zmínila. Konečky prstů levé ruky se podvědomě dotkl měděného náramku.

Kdepak jsi, Alenko? – povzdechl si, aniž by chtěl.

Do Bašty ho nohy zanesly samy, prostě se sem dostal díky síle zvyku. Teď kolem půlnoci bylo možné v restauraci ve sto dvacátém patře potkat celou elitu argolandského ‚profesionálního podsvětí‘ – nejlepší liftery, klíčaře, pasery a jiné žluté ptáčky, kteří si mohli dovolit každodenní vysedávání do pozdních nočních hodin v tomto drahém lokálu, dostupném jen vlastníkům žlutých bodů. Kdyby policie opravdu chtěla očistit město od největších podvodníků, stačilo by rozhodit síť do tohoto a ještě do několika dalších podobných nočních podniků. Úlovek by to byl jistý a tučný. Možná by se do sítě připeletl i nějaký poctivě pracující obyvatel, ale od těch ostatních by se dal lehce rozeznat podle třídy. Ostatní, patřící k tzv. rezervním třídám, nevstávali před sedmou ráno, aby se vypravili do zaměstnání, většinou spočívajícího v nicnedělání, které se ovšem na první pohled tvářilo jako práce.

Ti, kdo nepracovali legálně, si na práci nehráli, oni opravdu pracovali – od poledne do půlnoci. Stále přemýšleli a činili se, riskovali a bedlivě se vyhýbali pastem. Pouze oni, kterým závistiví spoluobčané říkali příživníci, byli totiž ve skutečnosti jedinou opravdu nezbytnou složkou argolandské společnosti, jeho bakteriální flórou, ulehčující průběh společensko-ekonomických procesů, mazivem, které umožňovalo fungování tohoto vykoumaného, nepřírozeného systému, který by bez nich mnohem hlasitěji skřípal a katastrofálně se zasekával.

Právě tato role zachránců, kterou nikdo při projektování společenského modelu nepředpokládal, ale která byla jeho sekundárním plodem, způsobila, že úřady přivíraly oči nad činností profesionálního podsvětí. Oni prostě nahrazovali nedostatky a zakrývali chyby modelu, který měl být podle původních předpokladů bez jediné chybičky. Očištění Argolandu od odborníků, jako byl Sneer, by všechny problémy obnažilo, a po tom nikdo netoužil.

Každý obyvatel Argolandu intuitivně odlišoval odborníky od obyčejných zločinců. Upír, vyděrač, hyena nebo sdírač byli jednoznačně odsuzováni. Ale například takového chameleóna už bez morálních zábran akceptoval každý, i ten nejpracovitější a nejpočetnější občan, a to především tehdy, když byl nucen sehnat si pár žlutých bodů výměnou za své poctivě vydělané zelené. Podobně se lidé dívali na liftery, i když žádný z klientů se raději nepřiznával k tomu, že použil jejich služeb.

K podobným závěrům dospěl Sneer už několikrát, ale teprve teď se mu to všechno začalo spojovat do jednoho logického celku.

Stál ve vchodu do restaurace, kam sestoupil z vyhlídkové plošiny, a s jistým pocitem nadřazenosti pozoroval celou tu sebranku, uprostřed níž nacházel tváře kolegů od fochu, místní štamgasty, v jejichž společnosti se tu pořád ochomýkala mladá děvčata neurčité třídy a dost jednoznačného zaměstnání.

Jak se mi mohla tolik let líbit taková bídná existence! – mumlal si sám pro sebe z pozice člověka, který, dosáhl vyššího stupně vědomí než celá ta banda kšeftujících se svou inteligencí podobně jako místní slečinky motající se všude kolem a obchodující se svými vnadami.

Nabídka od Rady aglomerace ho nad ně v jeho vlastních očích povznesla. Ještě víc začal věřit ve vlastní schopnosti, v hodnotu svého mozku a pocítil cosi jako úctu vůči sobě samému. Po pravdě řečeno, ještě si definitivně neujasn timer, zda si má roli Rady vykládat pozitivně nebo negativně, ale o tom se mohl přesvědč timer, teprve až mu bude věnována důvěra nejvyšší moci ve městě.

Mezi prolínajícími se rozhovory vynikal čimer známý hlas, pokřikující z druhé strany sálu. Sneer pohlédl oním směrem.

„Hergot!“ procedil skrz zuby. „Zase ten Pron,“

Malý lifter kráčel středem místností a rozmlouval se dvěma muži, kteří šli vedle něj po obou bocích. Byl už trochu opilý, ale na nohou se ještě držel. Ten má ale kořínek – napadlo Sneera. Od rána už vyesedává po hospodách. Kde vzal tolik žlutých? Urč timer má zase prsty v nějakém špinavém kšeftu.

Pokusil se Pronovi zmizet, jeho bystré, vypoulené oči ho ale přesto okamžitě vypátraly.

Rozloučil se s kolegy a přilepil se na Sneera, který – aby nemusel vyrazit na dlouhý noční tah – prohlásil, že se právě vrací do hotelu.

„To je fajn,“ zaradoval se Pron. „Půjdeme spolu, jestli proti tomu samozřejmě nic nemáš.“ Sneer si hned nedokázal vymyslet nějaký důvod proti, a tak sjeli výtahem dolů a vydali se po ulici směrem k hotelu.

„Neviděls tu dívku?“ zeptal se Sneer.

„Ne, ale urč timer se v Kosmosu zase ukáže. Je to jedna z tamních holek.“

Sneer pak několik dalších minut mlčel. Zabočili do jedné z úzkých, bočních uliček, vedoucích přímo k hotelu. Ulice byly liduprázdné, sem tam potkali nějakého opozdilého chodce. Vůbec nebyl schopen pochopit, že v centru tak lidnaté aglomerace po půlnoci skoro nikoho nepotkáš.

Za jejich zády zaduněly čísi těžké kroky. Sneer se ohlédl. Dobíhali je dva vysocí ramenatí muži. Kromě nich byla ulice liduprázdná.

Kroky se přibližovaly. Sneer zahlédl dlouhé stíny po stranách chodníku, jakoby je příchozí chtěli obejít z obou stran. Nejasný pocit ohrožení se ozval příliš pozdě. Ucítil, že ho zezadu chytá velká tlapa a mohutné předloktí mu zahákovalo bradu.

„Buď hezky hodnej,“ řekl útočník. „Nejde mi o tebe, ale jestli se hneš, zakroutím ti krkem!“

Sneer strnul. Koutkem oka zahlédl, jak druhý pobuda jednou rukou uklidnil zmítajícího se Prona, druhou mu zacpal ústa a táhl ho směrem k nedalekému vchodu do starého činžáku. Sneer věděl, že si s útočníkem, který ho držel v železném objetí, sám neporadí. Prát se moc neuměl, spíš naopak – dával většinou přednost intelektuálním, než boxerským soubojům, ale právě proto se snažil, aby jeho nohy byly vždy připraveny k bleskurychlému útěku.

Kdyby se mi podařilo vytrhnout se mu – napadlo ho, když si prohlédl uložení prstů držících ho za ruku.

Pravou ruku měl volnou. Protivník věřil síle své paže a preciznosti chvatu, kterým znehybněl Sneerovu levou ruku.

Druhému útočníkovi se bez větších problémů podařilo zavléci zmítajícího se Prona do temného průjezdu. Sneer cítil, že musí něco udělat – ne snad ze sympatií k Pronovi, ale aby učinil zadost spravedlnosti. Použití brutální síly vůči člověku, jehož jedinou zbraní je hlava na krku, považoval vždy za sprostárnu, která by se měla trestat přinejmenším smrtí a předtím pokud možno ještě mučením. Kdykoliv si vůči němu někdo dovolil užít svojí fyzickou převahu, Sneer, protože neměl jinou možnost, si aspoň představoval důkladně propracovanou exekuci viníka. To mu dovoľovalo lépe spolknout hořkost bezmocnosti vůči násilí a po tom ponížení přejít do normálního denního rytmu. Mnohokrát si sliboval, že jednou místo elektronických pilulek vymyslí fantastickou, tichou a spolehlivou zbraň, která mu, umožní potrestat ty, kdo se ho kdykoliv opovážili dotknout. Někdy ale neudržel nervy na uzdě, a především v případech do očí bijícího bezpráví reagoval iracionálně a ztrácel sebekontrolu.

Zdálo se mu, jako by útočnickův stisk na chvíli zeslábl a doposud napjatý sval svírající jeho krk trochu ochabl.

Jestli se mi podaří doběhnout na Třetí třídu – napadlo ho. Tam často stává policejní auto.

Prudkým pohybem pravé ruky uchopil malíček hrdlořeza, který ho držel, a trhnul. Výsledek ho šokoval. Útočník pronikavě vykřikl, uskočil vzad a téměř upadl na chodník. Sneer tři kroky poodběhl, pak se ohlédl a ztuhl jako solný sloup.

Podsaditý útočník seděl na chodníku, levou rukou si držel dlaň pravé ruky a zíral na své roztažené prsty. Trvalo to jenom pár vteřin. Muž na chodníku najednou vytřeštil oči, obrátil je v sloup a padl na znak jako by ztratil vědomí. Sneer se k němu opatrně přiblížil. Na betonovém chodníku spatřil pravou dlaň a kolem ní se rozlévající kaluž krve. Všiml si, že na ruce chybí malíček.

Teprve teď ucítil, že v zaťaté pěsti drží cosi měkkého. Pomalu rozevřel prsty a to co v ní bylo, s odporem zahodil. Byl to malíček útočníka.

Sneer nechápal, co se stalo, ale cítil se být vinen. Rozběhl se ke vchodu, v němž zmizel druhý útočník. V temném průchodu se s ním srazil. Bylo vidět, že ho přilákal křik, a tak nechal oběť na chvíli na pokoji a běžel se podívat, co se děje. Sneer na poslední chvíli uskočil stranou a pokusil se běžícího naslepo trefit pěstí do hlavy.

Ucítil, jak se jeho úder jen lehce dotkl čelisti, ale přesto se běžící zachvěl a podlomily se pod ním nohy. Sneer udeřil ještě jednou. Uslyšel jakoby praskot lámajících se kostí; protivník padl na zem a zůstal nehybně ležet.

Rozběhl se dál do průchodu vedoucího na malý dvorek mezi domy. U stěny sténal Pron stočený do klubíčka. Musel dostat ránu do žaludku, Sneer se nad ním sklonil.

„Dělej, vstávej!“ řekl a začal ho zvedat a plácát rukou po tvářích.

Pron otevřel oči, ale chvíli to trvalo, než se dokázal postavit na nohy. Sneer si hodil jeho ruku přes rameno a táhl ho k východu do druhé ulice.

„Co... co je s nima?“ vyjekl Pron držící se volnou rukou za břicho. „Ten mi ale dal, asi mi zlomil žebro,“

„Dostali, kolik zasloužilí. Asi jsem mu rozbil makovici.“

„A ten druhý?“

„Utrhl jsem mu prst,“

Pron se zadíval Sneerovi do obličeje. Jeho oči byly ještě vykulenější než obvykle,

„To je vtip?“

„Právě, že ne,“ řekl zamyšleně Sneer. „Sám nevím, jak se mi to podařilo. Podrobnosti se dozvíš ze zítřejšího denního tisku!“ dodal a nekontrolovaně se rozesmál.

O tom nemohlo být pochyb. Sneerova pravá ruka měla neobyčejné vlastnosti. Lehkost, s jakou dvěma prsty zmáčkl kovovou rourku u svého gauče, ho o tom přesvědčila. Později udělal ještě několik pokusů na drobných předmětech, ale protože nechtěl zdevastovat vybavení kabiny, raději toho nechal.

Síla jeho dlaně byla spojená s náramkem. Když si ho přendal na levé zápěstí, podobné vlastnosti získala jeho levá ruka, zatímco pravá o ně úplně přišla.

Všiml si, že se tento efekt netýkal jen jeho ruky, ale všech svalů paže i předloktí. A co víc, neprojevovalo se to, když dělal něco normálního a bez většího úsilí. Teprve větší napětí svalů a zvýšené úsilí uvolňovaly onu neobyčejnou sílu. Takže co vlastně je ten náramek? Na první pohled je to obyčejný kus kovu. Sneer se pokoušel představit si princip, na kterém pracuje, ale nedokázal to a tento fakt ho naplňoval zvláštním strachem. Nikdy totiž o ničem podobném neslyšel.

Kdo tedy byla ta dívka, která mu darovala takovou divnou památku? Proč ho vybavila nástrojem, který jeho ruce propůjčoval neuvěřitelnou sílu? Že by mu chtěla ukázat možnosti těch, jejichž jménem pracovala? Fakt, že Alenka reprezentuje jakousi tajnou organizaci nebo skupinu, mu byl úplně jasný. Ale kde mohli vzít předmět neznámý pozemské technice?

Právě to ho děsilo. Sneer si připadal jako by byl vtažen do soukolí jakéhosi stroje, stržen mezi dva obrovské válce, které ho každou vteřinou mohou rozdrtit.

Jak tomu všemu má rozumět? Je to jako by mu někdo dal do ruky zbraň. Proti komu? Proč – místo toho, aby ozbrojili jeho paži – nepomohli jeho mozku, aby dokázal pochopit, o co tu vlastně jde, kdo a co od něj očekává?

Mělo to snad znamenat: „Učinili jsme tvou ruku silnou, protože tvůj rozum stačí sám na to, abys ho správným způsobem užil.“

Nebo možná: „Budeš se muset bránit, takže doplňujeme to, co chybí tvým fyzickým možnostem.“

Poslední Sneerovou myšlenkou byla fantastická idea, že jasnovidoucí Alenka splnila jeho hluboko ukrytou touhu po spolehlivé zbrani, která by umožňovala okamžitě trestat lotry, kteří využívají svou fyzickou převahu a beztrestně týrají slabší.

S touto myšlenkou a s Alenčinou podobou před očima usnul ve své kabině v sedmnáctém patře hotelu Kosmos.

Noticka v ranních novinách Sneera úplně uklidnila: oba noční útočníci byli už policii známi. Výpovědi, které učinili, v nemocnici, kam je zavezla noční hlídka, byly zmatené a protichůdné, což zavedlo vyšetřování na kolej pro Sneera úplně bezpečnou. Policie považovala incident za důsledek vyřizování účtů podsvětí, a jedinou maličkostí, která se tak vysvětlit nedala, byl utržený prst jednoho z poškozených. Druhý útočník, kterého do nemocnice přivezli v těžkém stavu, měl rozdrčenou spánkovou kost a přeraženou čelist. Policejní expert se vyjádřil v tom smyslu, že rány byly vedeny pěstí, a jejich následky hovoří o neobyčejné síle útočníka. Po viníkovi se tedy pátrá mezi raubíři ovládajícími karate a podobné bojové techniky, což stavělo jak Sneera, tak i Prona mimo okruh podezřelých.

Ať už měli s Pronem nějaké vlastní účty, nebo je na něj někdo poslal, tím spíš se o nepodařené oběti ani o objednavatelích nezmíní – uvažoval u ranní kávy v hotelovém baru nad novinami. Sneer četl jenom titulky článku, které nevěstily nic senzačního.

Byla to běžná, každodenní porce informační vaty, která měla uspokojit průměrného obyvatele Argolandu a po celý den v něm udržet dojem, že byl informován úplně o všech důležitých událostech, které se ve městě i na světě odehrály. K těm pseudo důležitým informacím se vždy přidávala hrst zajímavostí toho úplně nejmenšího kalibru, jako by tím chtěli dát najevo, že kromě toho už opravdu není co oznámit a prázdné sloupce v čísle je třeba přece něčím zaplnit.

Průměrný šesták přijímal obraz světa vytvářený ranním deníkem Záře Argolandu bez připomínek; páťák občas pochyboval o tom, zda jsou novinové informace opravdu vyčerpávající. Na rozdíl od nich čtvrták četl jenom titulky a neztrácel čas tím, že by se začel do obsahu notickek, aby se potom zahloubal do inzerátů, které o tom, čím město právě žije, přinášely nejvíc informací,

Jak se slušelo na titulárního čtvrtáka, Sneer četbu drobných inzerátů také nezanedbával. Dalo se z nich zjistit množství užitečných a poučných informací.

V rubrice Koupě se například objevovaly desítky inzerátů s identickým textem: Kanárky. Zn.: Koupím. Neodráželo to ovšem přílišný zájem o chov cizokrajného ptactva. Každý dokonale věděl, že slovo kanárek je tu používané ve svém slangovém významu pro žluté body. Obchod s body oficiálně povolen nebyl, ale body bylo možné vyrovnávat soukromé pohledávky, nebo je dokonce i darovat. Vlastní transakce byla úplně triviální, ale v novinách bylo třeba použít krycího hesla, které bylo ovšem srozumitelné i příslušným orgánům.

Jeden druhého podvádějí, ale přitom všichni vědí, že jsou podváděni – přemítal Sneer, ale současně si uvědomil, že ho tento závěr udivuje čím dál tím méně. Teď už chápal, že ta tichá dohoda je vlastně jedním z nosných sloupů celého společenského zřízení, v němž žije.

Rubrika Výuka přinášela nabídky následujícího obsahu: Chceš-li získat lepší třídu, volej, nebo Zvyšuji inteligenci zrychlenou metodou. Zn.: Specialista s praxí. Telefon... Tímto způsobem nabízeli své služby průměrní lifteři zaměření na levné masové liftování pět na čtyři.

V rubrice Pracovní příležitosti převládala oznámení typu: Výdělek pro šestáka, bývalý boxer vítán. nebo jiné podobného rázu. Šlo samozřejmě o to někomu pořádně upravit fasádu nebo nějakému chudákovi spočítat kosti. Objednavatelem byl nezřídka vážený a dobře platící nulák.

Nejvíce překvapení přinášela většinou rubrika Různé. Sneer si tento pamlsek nechal jako obvykle až na konec, a ani dnes nezklamal jeho očekávání. Kromě standardních inzerátů druhu: Co se dá, udělám za body a podám pomocnou ruku. Zn.: Levně, tu Sneer našel i tajemnou nabídku: „Barvoslepý. Telefon... večer!

Chvilí přemýšlel, co to oznámení může znamenat, když se k jeho stolku přiblížil Pron. Vypadal špatně, ale dělal, jako by se nic nestalo. V ruce držel noviny.

„Četls to?“ zeptal se a se sklenicí piva se usadil naproti Sneerovi.

„Hmm... Zdá se, že šlápli vedle. Můžeme klidně spát.“

„Ty ano. Pro mě to teprve začalo.“

„Do čeho ses namočil, Karle?“

„Chtěj mě zlikvidovat“, Pronova tvář prozrazovala vnitřní napětí, jeho oči neklidně těkaly po baru. „Myslel jsem si, že se mnou hrajou fér hru a udělal jsem, co chtěli, a teď, místo aby mi zaplatili, se chtěj zbavit svědka.“

„Nějaká velká věc?“

„Pro ně setsakramentsky „důležitá.“

„A pro tebe asi taky. Deset tisíc, to není pár šupů.“

„A ty... ty to víš jak?“ vyděsil se Pron.

„Body nemají rádi hlupáky. Pamatuj si to a drž Klíč pěkně v kapse místo abys s nim mával před očima celému Argolandu,“

Pron sklopil zrak.

„Máš pravdu. Ale ať je to jak chce, díky ti za pomoc. Ani mě nenapadlo, že máš tak těžkou ruku.“

„Protože ji používám s mírou – a totéž doporučuju i tobě, pokud jde o Klíč a body. Už dvakrát jsem se nechtěně namočil do tvejch smradlavejch kšeftů a už nemám chuť nastavovat za tebe svůj krk. A kromě toho, teď budu mít málo času.“

„Dostal práci?“

„V úplném oficiálním smyslu tohoto slova.“

„Jak to? Ty?“

„Představ si to!“ Sneera Pronův údiv pobavil. „Platí dobře, tak proč bych to nezkusil.“

„Jako nulák?“

„Ne, jako čtvrták.“

„Tomuhle nerozumím,“

„Kdyby jenom tomuhle,“ utrousil Sneer.

„Tak mi to vysvětlí.“

„Svá tajemství si nesvěřujeme,“ poznamenal Sneer hořce a Pron zrudl.

„Víš..., pochop. Teď ti to vysvětlit nemůžu,“ šeptl.

„Sám jsi to viděl. Bojím se.“

„To nic, a co se týče ty holky, ta věc je pořád aktuální. Za pár dní ti řeknu svůj nový telefon.“ Sneer se podíval na noviny. „Aha... Nevíš, kdo je to ‚barvoslepý‘?“

„No přece ten, kdo nerozeznává barvy,“

„To vím i já. Ale tady, podívej.“

Pron si přečetl příslušný inzerát.

„Aha..., tohleto,“ usmál se. „Tys to ještě neslyšel? To je úplně nový vynález. Generátor elektromagnetického pole, který, když ho přiložíš k účetnímu nebo pokladnímu automatu, způsobí jeho poruchu. Majitel takového zařízení se za určitou sumu vypraví s klientem na nákup. Během placení přiloží svůj generátor v určitém místě k automatu, ten na chvíli zhloupne a stane se barvoslepý: vezme si z Klíče červené body, i když má dostat zaplacen v zelených. Věc se nedá dokázat, protože po vypnutí generátoru se automat vrátí do normálního stavu, ale na bankovní konto klienta putuje informace o tom, že utratil červené body.“

„To je dobrý!“ řekl uznale Sneer.

„Pro mě to nemá žádný smysl, červený nepoužívám!“ zatvářil se kysele Pron.

„Jseš blbej!“ Sneer s politováním pokýval hlavou. „Až se ta metoda rozšíří, cena zelených spadne úplně na dno!“

„Jak to?“

„Uvažuj! Když se za červené bude moct koupit totéž, co za zelené, rozdíl jejich hodnoty klesne na výši provize, kterou bude brát majitel odbarvovače. Na tvém místě bych okamžitě běžel k bance a vyměnil všechny zelené za čtyři červené, jestli už nespadly níž.“

„Víš,“ řekl Pron s překvapením v očích, „ty, máš“ mozek nuláka! To by mě nikdy nenapadlo!“

„A kdo z nás dvou je tu ekonom, co? No já přece ne!“ prohodil Sneer s ironií v hlase.

„Od včerejška tě hledá Filip.“ Pron šikovně změnil téma. „je ti ještě dlužný nějaké body. Přejde sem kolem jedenácté.“

„Nějakých pár bodíků. Úplně jsem na ně v tom zmatku zapomněl.“

„Pěknejch pár bodíků. Stovka žlutejch,“ řekl Pron melancholicky.

„Ty, Karle, nikdy majlant mít nebudeš!“ Sneer s politováním zavrtěl hlavou. „Jestli chceš mít dost bodů, musíš je brát na lehkou váhu. A ty si vážíš každého bodu, i kdybys jich měl kdoví kolik.“

„Takže, podle tebe, deset tisíc není ještě tolik?“

„Míval jsem i víc. Než se ohlédneš, budou mít poloviční cenu. Body se musí utrácet!“

„To je fakt. Ještě před dvěma lety se za žlutý kupovaly leda tak delikatesy a luxusní zboží, a dnes už jenom za celený nevyžiješ.“

„To je naše vina! Blbců s liftovanou třídou, kteří dělají, že pracují, a dostávají za to žlutý, je stále víc a víc. A od té jejich práce v obchodech zboží nepřibude.“

Pron sraštil čelo a hluboce se zamyslel.

„Až dojdeme k cíli,“ řekl po chvíli s pohledem ven z okna, „až dosáhneme toho našeho ideálu všeobecného štěstí, tehdy budeme všichni, nezávisle na své třídě, dostávat tolik žlutých, kolik jich teď má nulák s dobrým platem. Ale to nám bude stačit tak akorát na to, co má dnes šesták za svůj červený.“

„No vidíš!“ rozesmál se Sneer. „Přece jenom ti v ty tvý makovičce z ty ekonomie něco zůstalo.“ Já ti na takový štěstí, no, víš co, zabručel Pron.

V jedenáct se Sneer sešel s Filipem, Chlapec byl na první pohled šťastný, nadšený svou druhou třídou a plný naděje na budoucí úspěchy. Zatím si užíval dovolené, zkrášlené milou perspektivou toho, jak zaskočí svého nadřízeného, který byl také druhák.

Moc ti to nepomůže – myslel si Sneer, zatímco inkasoval z Filipova Klíče zbytek dluhu, A kromě toho máš kvůli tomu líftu výčitky svědomí. Jsi příliš poctivý na to, abys v našem světě něčeho dosáhl.

Kolem poledne se vydal do zdravotního střediska. V té době lékaři přijímali především nezaměstnané, ale velké množství čekajících pacientů Sneera neodradilo. Trpělivě se postavil do fronty před ordinací svého známého. Po několika minutách byl už u dveří a za něj se postavilo několik dalších osob.

Pacient před ním vyšel ven a Sneer vstoupil do ordinace. Ještě dřív než za sebou stačil zavřít dveře, uslyšel:

„Jaká třída? Co vám je?“

„Čtvrtá, jako obvykle,“ řekl Sneer vesele. „Jak se máš, Dane?“

„Aha, to jsi ty!“ Lékař zvedl hlavu od psacího stolu. „Jak se máš, ty starej podvodníku?“

„Docela dobře, ty vyděrači. Mám pro tebe kšeft za pár žlutých.“

„Oč jde?“ Lékař sáhl pro blok. „Potvrzení? Úmrtní list? Snad nejde o propuštění ze zaměstnání?“

„Nic takového. Chtěl bych, aby ses postaral o moji matku. Má velké potíže se žaludkem.“

„Kdo dneska nemá problémy se zaživačím traktem,“ povzdechl si doktor, „Všechno je to kvůli těm stupidátorům.“

„Kvůli čemu..?“

„To je to svinstvo, který přidávají do jídla a piva za červený. Má to nečekané vedlejší účinky.“

„Co je to za příměsi? O tom jsem ještě neslyšel,“

„Ohlupovače. Nemluví se o tom, ale už to přestalo být tajemství. Budou muset popřemýšlet o něčem novém, šestáci začínají protestovat. Takže jde o tvou matku?“

„Ano, bydlí až v Severním městě, ale zaplatím ti všechny výdaje, jestli se o ni rozhodneš postarat.“

„Dobrá. Chvilí popovídáme, jenom skončím s celou touhle sebrankou. Nebude to dlouho trvat. Sedni si támhle za paraván a chvíli počkej.“

Sneer se schoval za zástěnu a lékař pozval dalšího pacienta. Pospíchal, protože nechtěl nechat kamaráda příliš dlouho čekat, a tak to vypadalo asi následovně:

„Jaká třída? Co vám je?“

„Šestá. Strašně mě bolí hlava a ..“

„Pijete?“

„Ne.“

„Kouříte?“

„Ano.“

„Hodně?“

„Dvacet denně.“

„To je moc. Až přestanete kouřit, nastavte se u mě.“

Pět bodů. Další.

Třída? Co vám je?“

„Pátá, Bolí mě kotník.“

„Pijete?“

„Ano.“ , „Kouříte?“

„Trochu.“

„Musíte přestat pít a kouřit. Pět bodů. Další, Třída.Co vám je?“

„Šestá. Bolí mě žaludek.“

„Pijete?“

„Málo.“

„Kouříte?“

„Trochu.“

„Berete prášky na spaní?“

„Občas.“

„Nepít, nekouřit, nebrat prášky. Pět bodů, Další.“

Během několika minut nebyla za dveřmi ani noha.

„To byla superexpresní varianta,“ omlouval se lékař. „Většinou s nimi mluvím trochu déle.“

„Ty je neprohližíš?“ divil se Sneer. „Vždyť tu máš kompletní sadu nejmodernější diagnostické techniky!“

„Zbytečná ztráta času. Vždyťs to slyšel, každý kouří nebo pije. Myslíš si, že je to jednoduché přestat kouřit nebo pít? Musí věřit tomu, že si za své potíže mohou sami. Nemám čas se zabývat příliš dlouho každým pacientem, který platí podle oficiálního ceníku pět červených za návštěvu. Můj příjem není závislý na tom, kolik jich vyšetřím. Pracující třídy cítí morální povinnost dát mi něco bokem ve žlutých, zatímco tihle tady nemají z čeho, i kdyby chtěli.“

To by mě zajímalo, co bys udělal, kdyby se ukázalo, že některý z nich nekouří ani nepije?“ usmál se Sneer.

„Ale, to je maličkost Řekl bych mu, aby si šel dát opravit nebo vytrhnout pár zubů. To je ten nejjednodušší způsob, jak na delší dobu zastrašit pacienta. Tihle se bojí zubaře jako čert kříže. A ani se jim nedivím. Určitě jsi ještě nebyl u zubaře za červené body? Ti mají teprve metody, jak se zbavit pacienta! Takže, když někoho pošlu k zubaři, jsem si jist, že se ke mně nevrátí, dokud mu všechny zuby samy nevypadají stářím.“

„A co pak?“

„Řeknu mu, že na jeho problémy už není lék. Stáří, to je přece normální, všechno v člověku dodělává.“

Doktor byl viditelně plný elány a měl dobrou náladu, která se mu ve chvíli, kdy mu Sneer oznámil výši zálohy za jeho služby, ještě zlepšila.

„Řekni mi, Dane,“ zeptal se Sneer, než se s lékařem rozloučil, „Je možné nějak ovlivnit činnost lidských svalů tak, aby zmnohonásobily svou sílu?“

„Myslíš trénink nebo farmaka?“

„Ne. Jde mi o fyzické impulsy, bioelektrickou stimulaci nebo něco takového.“

„Vím, že například v hypnóze se u člověka mohou objevit jisté fyzické vlastnosti, které se v normálním životě neprojevují.“

Stimulace... nebo co já vím? Možná..., do jisté míry. To by ale chtělo asi dost komplikovanou aparaturu napojenou na nervovou soustavu. Víš, lidský organismus v sobě skrývá tolik neznámých možností! Kdysi se takovými výzkumy zabývali, ale v poslední době se o nových objevech v této oblasti už tolik neslyší.“

Po odchodu od lékaře se Sneer vydal na Dvanáctou ulici, kde měl svůj antikvariát digger Benny. V obchůdku bylo několik osob. Benny vypadal nervózně a Sneerovi se zdálo, že mu cosi diskrétně naznačuje. Začal si tedy prohlížet police s drobnostmi a nenápadně na půl oka pozoroval ostatní zákazníky. Dva z nich – starší žena a prošedivělý muž, kteří vypadali přinejmenším jako druháci – se zajímali o grafiky, rozvěšené na jedné ze stěn. Třetí, mladý muž s přihlouplým výrazem v obličeji, si pečlivě prohlížel staré knihy na regálu v hloubi obchodu. Podle toho, jak jeho těžké ruce držely a otevíraly svazek po svazku, bylo možné usoudit, že tak nezvyklý předmět, jakým je knížka, nemával v rukou příliš často.

Právě na něj mířily neklidné pohledy majitele antikvariátu, štíhlého, čilého staříka se světle modrýma šilhavýma očima, který se neklidně motal kolem stolu plného nažloutlých časopisů, keramiky, starých hodinek a množství dalších starožitností.

Sneer se pomalu přiblížil ke stolu. Benny na něj vrhl krátký výmluvný pohled, a potom, s pohledem stále upřeným na muže u regálu, lehce nadzvedl kupu starých týdeníků a ukázal pod nimi schované papíry. Sneer se pomalu přiblížil a Benny, určitě proto, aby odvrátil pozornost vedle stojícího zákazníka, přistoupil k poličkám s knihami.

Sneer se chvíli prohrabával týdeníky, pak zpod nich vytáhl několik tenkých brožurek, pomalým pohybem je vsunul za košili a líně zamířil k východu.

Jeho akce ovšem neunikla pozornosti muže hrabajícího se v knížkách.

„Hej, pane,“ Sneer za sebou uslyšel hlas právě ve chvíli, kdy kladl dlaň na kliku u dveří.
„Momentíček.“

Zastavil se a obrátil zrak na onoho muže, který teď stál uprostřed obchodu. Benny byl těsně za jeho zády. Měl vyděšený výraz a bezradně svěšené ruce. Zbývající zákazníci na sebe vrhli významný pohled a opět se pustili do prohlížení obrázků na stěně a dělali, že si vůbec ničeho nevšimli.

„Ukažte mi to!“ vyzval ho mladík a udělal dva kroky k němu.

„Co?“

„Ty papíry, které jste schoval.“

Natažená ruka stačila sotva chytit Sneera za límec košile, ten ji uchopil v zápěstí a stiskl a nepustil, dokud neuslyšel praskot lámající se vřetenní kosti. Spatřil tvář zkřivenou bolesti. Pak rozevřel dlaň, protivníková ruka bezvládně klesla a Sneer se otočil ke dveřím a nepříliš rychlým krokem se začal vzdalovat směrem ke vchodu do metra. Za chvíli k němu dolehl skřehotavý hlas Bennyho, křičícího cosi o lumpech napadajících klidné zákazníky. Sneer se jen tak pro sebe pousmál, přidal do kroku a zmizel v podchodu.

V hotelu si prohlédl brožurky. Bylo to několik kusů stejného textu, nazvaného „Chybějící kapitola“ a vytištěného primitivní metodou na trvanlivém papíře. jednu si dal do kapsy a ostatní schoval do gauče. Věděl, že teď musí svou další návštěvu u Bennyho odložit na pozdější dobu. Zlomit ruku veřejnému činiteli – a tím onen mladý „bibliofil“ nepochybně byl – muselo mít za následek prošetření a sledování majitele antikvariátu, už tak podezřelého z přechovávání nelegálních tiskovin.

Podíval se z okna. Bylo krátce po poledni. Argoland začínal vycházet do ulic, davy pestrobarevných mravenců cupitaly po chodnících, vyplňovaly obchody a zábavní podniky.

Z výšky sedmáctého patra se díval na ten bezstarostný a šťastný svět pozdně odpoledního města, svět, který vypadal svátečně či pouťově a v němž na závěr každého dne všichni zapomenou na všední starosti a baví se jako malé děti.

Cítil se taky skoro jako dítě, jež kdosi táhne za ruku pryč ze světa barevných kolotočů, nádherných her a neobyčejných atrakcí. Měl dojem, že tento svět záhy navždy opustí, protože jestli se sem někdy vrátí, nebude už schopen úplně se podvolit dohodnutým pravidlům hry.

A stejně – uvažoval, zahleděný do houstnoucích davů chodců – bez ohledu na svou relativnost je právě tenhle svět nejpravdivější a nejreálnější; to v něm přece žijí milióny lidí tvořící lidstvo. A jestli existují i jiná místa, ojedinělé enklávy rozumu, čím jsou pak vůči těm přelidněným lunaparkům, kde se odehrává opravdový život téměř celého lidstva?

Dospělý člověk vracející se do země dětství není už schopen hrát si bezstarostně s hračkami, které mu kdysi připadaly tak úžasné. Už není schopen nevnímat, že kdysi krásné paláce jsou postavené ze špatně pomalované překližky a ze staré panenky se sypou piliny.

Sneer si to uvědomoval, a když sahal do kapsy, pro vizitku a kladl prsty na klaviatura telefonu, bylo mu smutno.

Proč souhlasím? Co mě k tomu nutí? – uvažoval a v tutéž chvíli padl jeho pohled na měděný náramek.

V jeho podvědomí na zlomek vteřiny zablyškla nepostihnutelná myšlenková asociace, mžik, který by už nedokázal vědomě krok po kroku zopakovat, nicméně za chvíli už znal odpověď.

Ona to tak chtěla. Očekává to ode mne. Právě tohle a ještě cosi jiného, o čem nevím a co se dozvím v pravý čas.

Rychlými pohyby prstu vyťukal číslo vytištěné na vizitce.

Služba začínající ve tři odpoledne byla v podstatě nejméně nepříjemná. Je ovšem samozřejmé, že role vrátného v Ústavu vývoje Klíčů nebyla zrovna zábavná, Sneer to pociťoval čím dál tím víc. Teď, po několika týdnech práce, ho to už začínalo unavovat.

Odpolední směna se dala vydržet. Pyšní vědátoři, kteří se na, podle jejich mínění, přitroublého čtvrtáka dívali přezíravě a se špatně skrýváním pohrdáním, opouštěli budovu ve tři. Pak se mohl klidně pustit do plnění svých povinností.

Sneer už z praxe věděl, že si nesmí dovolit, aby měl nějaké resty, protože by se později třeba musel pracně prohrabávat kupami nahromaděných nesmyslů, které ti nadutí a sebejistí chytráci neustále vymýšleli.

Instrukce, jež dostal před nástupem do práce, ho neobyčejně překvapily. S myšlenkou o fiktivnosti činnosti většiny pracujících v Argolandu se už sžil, ale stále ještě setrval v přesvědčení o opravdu významné roli vědců, především těch s nulovou třídou, na kterých – jak se domníval – byla civilizace celého soudobého světa závislá.

Ze svých lifterských zkušeností věděl, že řada z nich intelektuálně do nulté třídy nedorostla. ale soudil, že přinejmenším ti ve vědecké hierarchii nejvýše postavení jsou lidé opravdu moudří a užiteční.

Stačilo pár týdnů pozorování z úkrytu, tedy z pozice čtvrtáka, kterého nikdo nebral vážně – a toto přesvědčení bylo nahrazeno jistotou něčeho přesně opačného: schopnosti, znalosti a výsledky práce se zdály být v nepřímé úměrnosti s úrovní zastávané funkce. Tak tedy celý Argoland bez výjimky, od shora až dolů, působil dojmem rekvizity z jakési úplně nesmyslné komedie založené na podivných zvykových pravidlech: všichni dělají, že ve význam vlastní společenské role věří, ale současně při tom pečlivě před okolím ukrývají fakt, že do této role ještě nedorostli. Současně si ale všichni dobře uvědomují, že ostatní si také na něco hrají.

Pro koho se ta komedie vlastně hraje, přemýšlel Sneer během nudných denních služeb, kdy dlouhé hodiny vysedával za svým stolem vrátného. Vždyť těm opravdovým nulákům, kteří mě sem posadili, je přece tahle situace jasná. Ne, oni diváky tohoto představení nejsou.

Na žádost svých zaměstnavatelů se Sneer během odpoledních služeb toulal po prázdné bodově, a protože měl universální Klíč ke všem dveřím, prohlížel materiály, které byly výsledky vědecké práce ústavu. Aniž by o nich příliš uvažoval, povšiml si jejich neuspořádanosti, plagiátorství a dokonce i nesmyslnosti. „Vědecké“ práce byly rozměňovány plytkými a nic neříkajícími slovy, pseudovědeckým blábolním, tvořeným uměle jako by v naději, že nikdo z kompetentních osob do tlustých foliantů s dokumentací zaplňujících regály nikdy nenahlédne. Podobné to bylo i s vývojovými pracemi. Falšování a zkreslování výsledků patřilo k běžné praxi a jako celek bylo všechno dohromady zbaveno jakékoli vědecké hodnoty a neobsahovalo žádné poznání. Hlavním problémem, kolem něhož se točily všechny výzkumné práce, byly otázky spojené s Klíčem – tím precizním zařízením, které vlastnil každý občan Argolandu i jiných aglomerací na celém světě. Klíč je neobyčejně komplikovaný přístroj. Ve své podstatě je to miniaturní počítač, kompatibilní s automaty všeho typu užívanými v každé oblasti života moderního člověka. Je jeho peněženkou, pasem i průkazem totožnosti, nahrazuje všechna dávná potvrzení, doklady, šeky a další dokumenty. Je to prostředník včleňující každého člověka do centrálního počítačového systému, regulujícího život společnosti. Spolupráce těch v podstatě tak rozdílných systémů si vynucuje standardizaci jednoho z nich. Klíč je vlastně jakýsi transformátor, který mění přirozený – a tedy nedokonalý a individuální plod biologické evoluce, jakým je lidská bytost, v precizní výtvar kybernetiky.

Tato významná role Klíče v životě moderní společnosti vyžadovala, jak se alespoň Sneerovi dosud zdálo, stálé zdokonalování tohoto zařízení s cílem rozšířit jeho působnost, zabránit možnosti jeho zneužití a obohacovat jeho funkce. Když Sneer začínal v institutu pracovat, byl přesvědčen o tom, že právě těmito otázkami se zabývají učení pracovníci ústavu. Soudil, že zdokonalují mikrosystémy, konstruují rafinovaná čidla a blokády, vymýšlejí nové možnosti užití Klíče.

Ovšem velmi brzy se ke svému překvapení přesvědčil, že i ti v hierarchii ústavu nejvýše postavení nuláci, firmující svými jmény většinu prací, nemají o celém problému téměř ani ponětí. Působilo to dojmem, že neznají dokonce ani základní schémata jednotlivých elementů Klíče!

Práce vědců spočívala totiž v popisování jednotlivých částí, které ve svém souhrnu tvořily Klíč. Zkoumali a odhalovali principy jeho činností a vyhledávali v něm už existující namísto ještě nevyužitých možností!

Překvapilo ho to, že Klíč byl asi takovým objektem výzkumu, jako byla pro biology kdysi struktura buňky a potom molekuly bílkovin; nebo pro neurology stavba a činnost lidského mozku. Jako by Klíč byl věcí danou objektivně, zkonstruovanou kýmsi jiným, blíže neznámým, který ještě navíc ke svému výrobku zapomněl dodat odpovídající kompletní dokumentaci.

Výzkumy vedené v ústavu přitom připomínaly vědeckou činnost dítěte, které pomocí kladiva a kleští hádá tajemství digitálních hodinek. A výsledky těch výzkumů byly také metodám a možnostem výzkumníků adekvátní.

Když se Sneer po několika dnech práce podělil o své postřehy a úsudky s Barnem, funkcionářem Dozorčí rady, který ho na tuhle práci zverboval, ten se s uspokojením usmál a řekl:

„Trefils hřebíček na hlavičku, Sneere. Oni by měli zkoumat Klíč s přesvědčením, že to, co dělají, je neobyčejně důležité a významné. Toto přesvědčení by s nimi měli sdílet i další vědci, pracující v ostatních oborech a zabývající se jinými, stejně zdánlivými problémy. Většina obyvatel by zase měla pevně věřit tomu, že na výsledcích práce těchto vědců závisí celé hospodářství aglomerace a osobní prospěch každého občana. Tvá role spočívá v tom, aby naši vědci za prvé ani na chvíli nezapochybovali o vlastní genialitě a o ceně a významu toho, co dělají; a za druhé, aby se jim náhodou nepodařilo něco odhalit až do konce, protože v takovém případě by nám mohli způsobit nějaké problémy a donutili by nás „k tomu, abychom si pro ně vymysleli nějakou další zábavu.“

Já sám osobně pochybuji o tom, že by se jim, byť i jenom částečně, podařilo Klíč pochopit, když jim nebudeš příliš vydatně pomáhat. A v krajním případě jim musíš také trochu překážet, mást je, nasměrovávat na falešné stopy. Prostě a jasně, budeš naším jménem neoficiálně řídit jejich činnost. Vybírali jsme je velmi pečlivě. Neměli by mezi nimi být opravdoví nuláci, takže by ti to nemělo dělat problémy. Ale musíš na ně dávat pořád pozor!“

„Jakou to má cenu?“ ptal se tehdy Sneer, který cíle takové mystifikace nechápal, „že by šlo o vytvoření zdání, v něž věří sami účastníci této hry? Nebo jde o to, aby se oni, zaujatí zbytečnou a nikomu nepotřebnou činností, neměli čas zabývat skutečnými a opravdovými problémy?“

„Proč ti mám objasňovat naše motivy, když je svým nulovým mozkiem sánu postupně rozluštíš!“ rozesmál se Barn.

Tak se tedy Sneer musel držet instrukcí: ve dne si hrál na nepříliš chápavého a bystrého čtvrtáka, poslouchal rozhovory, jimž – teoreticky – neměl co rozumět. Když měl ale naopak odpolední nebo noční službu a zůstával v budově sám, obcházel laboratoře a kanceláře vědců a kontroloval výsledky jejich činnosti. Naštěstí s tím neměl příliš mnoho práce, protože v zásuvkách většiny stolků nacházel listy papíru počmárané pouze nesmyslnými čmáranicemi – výsledky simulované celodenní vědecké práce.

Jestli takhle vypadá činnost vědců, dovedu si představit, jak vypadá práce na nižších úrovních, kde převažují druháci a třetíci – uvědomoval si s úděsem, ale okamžitě se mu vybavovaly potěšitelné úvahy. Je-li toto všeobecný jev a celý společensko-hospodářský systém přesto prese všechno ještě vůbec funguje, lze z toho usuzovat, že práce všech zaměstnaných obyvatel Argolandu je úplně zbytečná a je jenom kamufláž. Ale... pro koho? Čemu má ta komedie sloužit? Pro koho je to vše hráno? A to všichni hrají přede všemi, že to všechno je vážná věc, že vše je nezbytné a nutné? Pro koho ti opravdoví nuláci, ta blíže neurčená skupina zvaná Dozorčí rada, udržuje v pohybu tuto fiktivní realitu, to společenské perpetuum mobile absurdity?

Sneerovi se vybavila reklamní ukázka výkonností sexomatů. Ano, už tehdy pojal podezření, že automatizace všech oblastí života činí přítomnost člověka na této planetě úplně zbytečnou. Že by šlo o to udržet ve společnosti za každou cenu přesvědčení, že tomu tak není? Když se nad tím člověk přece pořádně zamyslí, dojde k závěru – bude-li brát v potaz toto zdání a dohodu činnosti „pracujících“ osob – že by bylo možné eliminovat nutnost práce dalších několika desítek procent obyvatelstva a nechat na svých místech jen ty, kteří jsou nezbytní pro dozor u automatů! To by vlastně znamenalo dosažení cíle, kterým je společnost blahobytu, zabývající se pouze konzumací, dokonce už i bez nutností stálého vytváření zdání jakékoliv produktivní činnosti.

A přesto Dozorčí rada z jakýchsi jen jí známých důvodů tento moment stále odkládá. Vypadá to dokonce, že se daný stav věcí snaží udržet! Toleruje dobře známé a lehce odstranitelné negativní jevy ve společnosti, dokonce i zločinnost, jen aby nemusela snížit početní stav administrativně-pořádkového aparátu! Udržuje výzkumné ústavy, které nic neobjevují, úřady, které k ničemu neslouží.

Vezmeme-li za axióm, že v Radě sedí opravdu moudří lidé a vědí, co dělají, logicky nám z toho vyplyne, že daný stav je z nějakého důvodu optimální. Celá ta společenská fikce musí něčemu sloužit, když ji podporují Rady všech aglomerací. Přece není možné, aby tento svět řídili blázni! – rozumoval Sneer bloumající po chodbách ústavu. A ti, kdo chtějí celku tuto hru a nepřírozenost celé situace osvětlit, bojují proti cílům Rady, proti tomuto optimálnímu stavu věcí, a proto nejsou tolerováni. Jak se zdá, odhalení pravého stavu věcí, jehož se ve svých prohlášeních domáhají, by přineslo nějaké velké problémy.

Sneer si vzpomněl na nahrávku, o kterou žádal před několika týdny Bennyho. Byl teď novými povinnostmi dost zaměstnaný, proto se dosud v diggerově obchůdku neobjevil. I pátrání po Alence zůstávalo do této chvíle bezvýsledné. Protože měl dostatek žlutých – jeho zaměstnavatelé plnili své sliby po finanční stránce velmi dobře – Sneer přestal pracovat ve svém oboru a mezi kolegy od fochu se teď objevoval méně často. Několik hodin práce v ústavu denně, i když nepříliš vyčerpávajících, mu úplně rozbíjelo den a přinutilo ho ke změně jeho zvyků a způsobu života.

Dnešní pracovní den, začínající ve tři odpoledne, právě ve chvíli, kdy zaměstnanci opouštěli brány ústavu, zahájil Sneer běžnou kontrolou stavu prací jednotlivých skupin. Jeho podřízení se příliš nevysilovali. Vrchol léta je ke zvýšené tvůrčí práci viditelně neinspiroval. Mysleli spíš na dovolené a odpočinek u jezera, než na důkladné zkoumání tajemství integrovaných obvodů Klíče. Takže Sneer na ni neměl co upravovat nebo mást a kalit.

Když už skončil s prohlídkou pracoven a kabinetů, nahlédl, jako obvykle, do sekretariátu ředitele. Už dávno se chystal k tomu, že se podívá do pancéřové pokladny v ředitelově pracovně, kde se podle informací šéfa osobního oddělení, jenž Sneera zasvěcoval do jeho povinností, měly nacházet nejvýznamnější tajné dokumenty a vědecké práce. Na sejf měl vrátit dávat největší pozor. Byl jištěný speciálními poplachovými čidly, spojenými s instalací blokující východy z budovy, kdyby došlo k vloupání.

Copak fantastického asi schovávají v tom sejfu? – uvažoval Sneer. Podle toho, jaké práce tu vznikají, by nebyla žádná velká katastrofa, kdyby to nic někdo ukradl.

Z jeho pohledu ,tajného nuláka, který sem byl umístěn Kontrolní radou, se Sneer cítil oprávněn prohledat také sejf. Speciální Klíč, který dostal od Barna, mu umožňoval otevřít v budově ústavu kterýkoliv zámek.

Aby se ovšem mohl do sejfu dostat, musel nejprve vypnout poplašné zařízení, jehož centrála byla v přízemí budovy. Kdykoliv se Sneer ocitl v sekretariátu ve druhém patře, odkládal prohlédnutí obsahu sejfu na pozdější dobu, protože se mu nechtělo scházet dolů vypnout poplašný systém.

Ale dnes se rozhodl konečně si ten sejf prohlédnout a považoval to za obyčejnou formalitu. Dal si tu práci a sešel do přízemí, pak se vrátil nahoru, otevřel ocelová dvířka a vyndal na stolek tlustou červenou aktovku s ručně psanými poznámkami.

Papíry byly zajímavé natolik, že na jejich prohlížení obětoval Sneer dvě hodiny,

„To jsou ale hajzlíci,“ řekl nahlas sám sobě, když dospěl k poslednímu listu. „To bych od nich nečekal!“

Z papíru vyplývalo, že vědci, kteří den co den vytvářeli kupy absolutně zbytečných blábolů, umí kromě nich vymyslet i docela chytré věci. Popravdě řečeno, těžko by se to dalo považovat za vědecký úspěch, ale z pohledu praxe přinášelo to, co vymysleli, ne zrovna malé soukromé výhody.

„Pěkní chytráci!“ zabručel Sneer s jistou dávkou údivu a prolístoval ještě jednou rukopis a v něm obsažená schémata.

Jeho lifterská duše nemohla svým kolegům podvodníkům nepřiznat jisté klady. Jako odborník nejen na elektroniku, ale i na podvody, dokázal spravedlivě ocenit umělecky provedený podvod, ten přímo brilantní podfuk.

Moc pěkná prácička! – čím víc pronikal do tajemství nalezeného v sejfu, tím víc se nad ním rozplýval nadšením. Takže někteří z nich jsou opravdoví nuláci! Možná, že ne geniální, ale s hlavou na pravém místě. Aniž by znali schéma Klíče, dokázali vyřešit pěkně složitý úkol. A kromě toho si ještě celou dobu dokáží hrát na hloupější, než opravdu jsou! Uspali pozornost Rady, protože, kdyby znala jejich opravdové schopnosti, nedovolila by jim pracovat v téhle oblasti!

Sneer ještě jednou nahlédl do sejfu a vyndal z něj Klíč. Prohlédl si ho a poznamenal si evidenční číslo. Potom sáhl po telefonu a zavolal na oddělení evidence obyvatelstva. Řekl jim číslo a se sluchátkem u ucha čekal.

„Kdo?“ vykřiknul najednou a téměř na židli povyskočil. „Můžete mi to zopakovat?“

Položil sluchátko a chvíli stál a bránil se záchvatu potlačovaného smíchu. Ještě jednou zvedl sluchátko a vytočil číslo centrály hotelu Kosmos a číslo pokoje.

„Buď zdrav, ty starej podvodníku!“ řekl se smíchem. „Jak to kdo volá? Sneer přece. Hele, teď mě poslouchej, protože je to hrozně důležitý, hlavně pro tebe. Počkej na mě v hotelu. Ani na krok z kabiny, je ti to jasný?“

Zavěsil, pár minut počkal a pak zavolal Barnovi do Rady.

„Mám pro tebe něco zajímavého. Ti chlapíci tu udělali pěknou věc: univerzální klíč do říše štěstí. Ale, jak vidno, abys mohl dosáhnout štěstí, musíš mít trochu štěstí. Oni měli bohužel smůlu. Pošleš mi sem někoho, nebo ti to mám shrnout přes telefon? Ano, ano.,, Když někdo přijede, bude to lepší. Do zítřka ta věc počkat nemůže, musíme je hned všechny... Ano, mám tu seznam čísel Klíčů celé té bandy. Připravili tu jeden zkušební exemplář. Chtěli ho vyzkoušet, ale není tu žádná informace o tom, komu ho dali. Dobrá. Čekám,“

Sneer se rozhlédl po místnosti, sáhl po popelníku a pak z červené aktovky vyndal poslední list papíru a spálil ho. Chvíli v dlaní převracel Pronův Klíč, pak ho konečně uložil do kapsy a pomalu sešel po schodech dolů.

„No, jenom se podívej!“ Mladší z nuláků, kteří dorazili, převracel listy z červené aktovky, „Vždycky jsem říkal, že na to jednou někdo přijde!“

„Je to velmi cenná kořist, kolego!“ Starší se na Sneera usmál. „Naši vědci se ukázali být moudřejšími, než jsme „si mysleli. Udělali Věčný Klíč. Vašemu kolegovi v druhé směně nic neříkejte. Během vaší služby se prostě nic nestalo. Dveře sejfu necháme přivřené, jen ať si myslí, že je někdo zapomněl zabouchnout.“

„Vy je nenecháte zatknout?“ překvapilo to Sneera.

„Zatknout? My nikoho zatknout nemůžeme, kolego. To by musela udělat policie. Tak je mezi nimi přece jenom pár nuláků. A policisté, to jsou zase většinou třetíci.“

„Vždyť to přece jsou zločinci! Hráli si na liftované nuláky, aby je nikdo nepodezřival, že mají schopnosti, které opravdu mají.“

„Ale vždyť to jsou nuláci, de nomine i de facto!“ řekl mladší s důrazem v hlase. „Nemůžeme přece veřejně podkopávat autoritu nuláků – a navíc ještě vědců z významného ústavu. Jak by to vypadalo v očích obyvatel jiných tříd? Oni musí věřit nejen v inteligenci, ale také v neposkvrnitelnou čistotu nuláků. To je základní kámen jejich důvěry v nás, víra v naše předpoklady k řízení aglomerace,“

„Takže jim to projde beztréstně? Zůstanou tady?“

„Prozatím ano,“ přikývl starší nulák a uložil papíry do aktovky. „Zůstanou tu, a právě to bude jejich trest.“

Když oba nuláci uviděli překvapený obličej nic nechápajícího Sneera, vyměnili si významné pohledy a starší mu vysvětlil:

„Jste nový zaměstnanec. Později to, oč tu jde, pochopíte lépe. Zatím vám mohu říct pouze tolik, že celá skupina zůstane na svých místech, zatímco Vás odtud vezmeme pryč. Až zjistí, že dokumenty zmizely, budou se cítit ohroženi a odhaleni, ale nebudou vědět, kdo jejich tajemství právě teď vlastní. Budou nejprve podezřívát, že zrádce je jeden z nich. Budou nedůvěřiví jeden k druhému. Budou čekat, ničit si nervy čekáním na důsledky ztráty těch papírů. Budou opatrní, loajální vůči vládě, proti nám nehnou ani prstem, budou přepečlivě dodržovat naše doporučení. Budeme je mít prostě a jasně úplně v hrsti. Teď už nás chápete?“

„A.,, co když si budou myslet, že ten, kdo ty dokumenty ukradl, nemá o jejich významu ani potuchy?“

„Nasadíme jim brouka do hlavy, dáme policii dispoziční k zatčení těch úplně nejméně důležitých nicek, jejichž jména známe. Zatýkáni začneme odzadu, od těch nejposlednějších prostředníků a agentů, pracujících na objednávku šéfů bandy. Budou se třást nejistotou a nebudou vědět, jak vysoko policie sáhne.“

„Ale nuláky zatknout nedáte?“

„Už jsem přece říkal, že by to mohlo poškodit reputaci naší třídy.“

„Takže ti, kdo celou tu věc vymysleli, zůstanou na svých místech?“

„Ne nadlouho. Ředitele pošleme brzo do důchodu, A kromě toho, on se provinil jedině tím, že přimhouřil oko výměnou za slib, že dostane Věčný Klíč. A ostatní postupně převedeme na jiné, vyšší funkce.“

„Vyšší?“

„Ano. Proto, abychom je měli na očích a lépe mohli jejich opravdových schopností využít. Na určitých místech se musí pracovat, není čas na hraní a spekulace, to vám snad nemusím vysvětlovat, byl jste přece lifter. U nás, na území continuum je to podobné.“

„Promiňte.,.“ skočil mu do řeči Sneer. „Co to je území continuum?“

„To bych musel dlouze vysvětlovat.“ Starší nulák vzal aktovku pod paží a vykročil ke dveřím. „Pozítří ráno v devět se normálně hlase v práci. Pošleme pro vás spojku Rady. Zbytek se dozvíte na druhé sírane.“

„Na druhé straně čeho?“

„Na druhé straně nuly,“ usmál se přívětivě nulák, kývl na společníka a oba zamířili ke dveřím. Sneer šel za nimi, aby je pustil z budovy. V hlavě měl zmatek. Cítil, že z toho pracně vytvořeného modelu oné komplikované skutečnosti, do které byl spolu s celým okolním světem zapleten, vypadlo opět pár cihlíček.

V devět mohl Sneer opustit ústav a nechal ve službě nočního vrátného. Vzal si z parkoviště auto a za několik minut už byl v Kosmosu. Pron čekal ve svém pokoji. Bylo vidět, že se klepe strachy.

„Dej sem ten Klíč!“ řekl Sneer beze slova na úvod a natáhl směrem k němu ruku.

Pron o krok ustoupil, pohlédl na něj vytřeštěnýma očima s takovým překvapením, že se Sneer nahlas rozesmát

„Dej ho sem!“ zopakoval. „Vím, oč jde. Když mi ho vrátíš, máš šanci dostat se z toho se zdravou kůží i těma deseti tisícovkama.“

Pron mu podal Věčný Klíč a Sneer vyndal z kapsy jeho původní.

„Tady máš, ty frajere!“ řekl sarkasticky. „Nic za to nechci, i když jsem tě dostal z moc pěkný polízanice. Tady máš svý bodíky a teď dělej, co umíš. Musíš na čas zmizet. A nejlíp uděláš, když tomu chlápkuvi, co ti ten zázrak dal, zítra zavoláš a řekneš mu, že ti policie vrátila tvůj vlastní Klíč a vzala si tamten. Nejsem si ale jistej, jestli to bude stačit, aby tě nechali na pokoji. Budou chtít ty svoje hody dostat zpátky. Ale možná, že je brzo seberou. Aspoň ty, se kterýma jsi měl co do činění osobně.“

„A já? Co udělaj se mnou?“

„To nemám potuchy. Mám takový pocit, že by na tebe mohli přijít jedině, kdyby o tobě něco řekli členové té bandy. Ale jediným důkazem by mohl být ten převod na tvůj Klíč.“

„To byly body z Klíče nějaký děvky,“ brouknul Pron. „Třeba by... bylo lepší najít a odevzdat... Anebo... půl na půl...“

„To už je tvůj problém. Třeba se jim ji nepodaří identifikovat. Na seznamu aktérů té aféry nejsi ani ty, ani ta holka.“

„Odkud to všechno víš?“

„To není důležitý. Pamatuj si to pro příště.“

„Aby mě čert vzal, jestli se ještě nechám do něčeho namočit!“ zaklel Pron. „Do háje s těma tisícovkama! To mně ale ďábel našeptal, abych se pustil do jinýho než svýho džobu. Od zejtrka se zabývám jedine poctivým liftingem!“

„Máš pravdu. Tím spíš, že já odtud mizím tentokrát nadobro a už tě nebude mít kdo tahat z maléru.“

„A... ta holka? Kdyby se objevila?“

„Vyříd' jí, že věštby se splnily. A ještě, že děkuju za praktickou památku.“

„Nic víc?“

„Zeptej se jí, jestli mi nechce něco vzkázat. Jestli to půjde, pokusím se s tebou za nějaký čas spojit. Zatím se stejně tak jako tak musíš dobře schovat.“ Sneer vstal ze židle, Pron mu stiskl napřaženou ruku.

„Ještě jednou ti děkuju!“ řekl hlasem plným pohnutí.

Sneer se mlčky usmál. V podstatě mu byl ten připlešatělý a vykulený čtvrták – nebo možná dokonce třeták – sympatičtější, než se mu na první pohled zdálo. Cítil, že tam – na druhé straně nuly, ať už to znamenalo cokoliv – mu bude ten smolař Karl Pron chybět stejně jako celý tenhle miniaturní svět, s jehož protivenstvími se ten malý lifter stále potýkal.

U Bennyho nikdo nebral telefon. Sneer vytočil číslo antikvariátu ještě jednou, minutku počkal a pak sluchátko položil. Chvilí přemýšlel a v ruce mačkal svazeček brožur.

Musím tam zajít, rozhodl se a vsunul sešitky do kapsy.

Seběhl po schodech a porozhlédl se, jestli někde není volné auto. Stanoviště bylo prázdné, a tak se vydal k nejbližší stanici metra.

Od té doby, co začal pracovat, ubytoval se ve středu města v jedné ze starých budov z minulého století. Nebylo to nejpohodlnější, ale jako poctivý čtvrták se musel chovat adekvátně svému postavení. Právě to po něm jeho zaměstnavatelé chtěli a navíc mu slíbili, že to nepotrvá dlouho. Sneer opouštěl těsnou kabinu v přelidněném domě beze stopy lítosti. Poslední noc se rozhodl strávit, tak jako dříve, v hotelu Kosmos. Nerozebíral, zda ho tam táhne víc touha po pohodlí nebo spíš naděje, že potká Alenku. Svou roli v tom hrály pravděpodobně oba dva motivy, protože životní úroveň čtvrtáka mu dala co proto a vzpomínka na Alenku nezeslábla, přestože od jediného setkání s ní uběhlo už skoro šest týdnů. Na stanovišti u stanice metra si všiml volného auta, přidal tedy do kroku a vzal si ho dřív než muž přicházející z protější strany ulice. Zabouchl dveře, vsunul Klíč do zapalování a dýchl do detekční trubičky. Motor tichounce zahučel, Sneer prudce vyrazil vpřed a před nosem druhého zájemce o vůz se vyřítit prázdnou uličkou.

Bennyho krámkem byl zavřený. Cedulka na okně oznamovala, že majitel je na dovolené, ale o datu otevření tam nebylo ani zmínky.

Co to může znamenat, to si Sneer lehce domyslel. Ať už to bylo jak chtělo, pokusil se nahlédnout do diggerova bytu.

Podíval se na Klíč. Bližila se druhá odpoledne. Hergot – napadlo ho. Pořád mám pocit, jako bych se s tímhle městem loučil.

Už od rána mu bylo nějak divně smutno. Po včerejší odpolední službě, korunované objevem v ústavním sejfu, měl dnes volno. Zítra ráno musel sice do práce, ale podle dohody s nuláky z Rady to měl být poslední den jeho ‚kariéry‘ na místě vrátného Ústavu Klíčů.

Podvědomě odbočil na příjezdovou cesiu k hotelu Kosmos. Vysedl a zabouchl dveře auta, které se pomalu otočilo a zamířilo ke stanovišti.

V hotelovém baru ve společnosti dvou dívek seděl právě v nejlepším Pron, Sneer přistoupil k jeho stolku.

„Ty jsi tu ještě?“ řekl s nechutí,

Pron nejistě vstal, vzal Sneera pod paždí a odvedl ho pár kroků od stolku.

„Napadla mě lepší věc!“ řekl šeptem. „Vidíš ty dva kluky támhle u automatu s pivem?“

Sneer se nenápadně otočil. Oba ,kluci měli přinejmenším dva metry a v obličeji výraz těch úplně nej-nej-šestáků.

„Tohle je lepší, než se schovávat,“ vysvětlil mu Pron. „A stejně, kde bych se mohl schovat? Teď, když mám normální Klíč, jim můžu platit ve žlutejch.“

„Co tě to stojí?“

„Každýmu žlutej denně a jídlo.“

„To je drahý,“ poznamenal Sneer a přelétl kritickým pohledem obě gorily.

„Doufám, že je budu moct brzo pustit k vodě.“

„Zavolej mi sem některýho z těch tvých andělů strážných.“ Sneer se vychytrale usmál.

Pron mávnul rukou na siláky. Přistoupili oba.

„Tak teď si vyzkoušíme, jestli stojíte za těch třicet žlutejch měsíčně!“ Sneer opřel loket o desku vedlejšího stolku.

Bez problému je téměř okamžitě přetlačil. Všichni tři včetně Prona jenom tupě zírali.

„Musíte ještě trénovat, chlapečkové!“ prohodil Sneer pohrdavě.

„Jak to děláš, Sneere?“ Pron se nemohl vzpamatovat z údivu a gorily, zahanbené porážkou, se vypařily do rohu místnosti.

Sneer na tu otázku neodpověděl. Zeptal se po Alence, ale Pron ji za ty poslední týdny ani jednou neviděl. Zato v recepčním automatu se dozvěděl, že ve schránce má nějaký dopis. Vsunul Klíč do kontrolní štěrbinu a za chvíli držel v ruce obálku. Nebylo na ní jméno odesilatele.

Na malém kousku trvanlivého papíru našel několik kvapně naškrábaných slov:

To, co sis odnesl, dobře schovej. Vrátiš mi to později. Na druhé straně je to, o co jsi mě žádal.

B.

Na rubu lístku byl na stroji napsaný text písničky. Sneer schoval papír do obálky a strčil ji do kapsy, protože z restaurace se blížil Pron.

„Mám k tobě prosbu,“ řekl Sneer a vyndal z kapsy svazek sešitků. „Schovej to do své schránky., Někdy se pro to zastavím.“

„Nějaká levota?“

„Tak nějak.“

„Dobrá,“ Pron si brožurky vložil pod paždí. „Na jak dlouho zmizíš tentokrát?“

„Nemám ani páru. Ale budu tu ještě zítra. Kdyby se ta holka. „Vím, co jí mám říct,“ usmál se Pron.
„Drž se, kámo!“

Sneer krácel po kraji pláže a rozhlížel se po jezeře. Vanul silný vítr, v zátocce se míhaly stězně jachet a jakási dámská posádka se s křikem plácala ve vodě těsně u břehu a snažila se otočit převrácenou lodí.

Během procházky před chvílí v pouličním davu zahlédl dívku, která mu zdálky připomínala Alenku. Rozběhl se za ní, kličkoval mezi chodci, a to jen proto, aby se přesvědčil, že to byl omyl.

Myšlenky na ni se teď nemohl zbavit. Cítil, že za sebou nechává tohle město i tuto dívku. Měl pocit, že se uzavírá jedna kapitola jeho života, že se cosi radikálně mění a on ztrácí možnost návratu k líné a bezstarostné existenci člověka využívajícího pouze nevelké části svých schopností. Tušil, že pro něj teď začne jakýsi ,opravdový život – na rozdíl od toho dohodnutého divadýlka, v němž dosud účinkoval jako jeden ze statistů. Cítil to, ale současně také věděl, že už nemůže couvnout.

Vzrušující tajemství, jehož roušku zatím sotva poodhrnul, ho dráždilo už samotným faktem své existence a přitahovalo stejně jako ta záhadná modrooká dívka, která v jedné z krátkých letních nocí zasáhla do jeho života,

„Promiňte,“ uslyšel z ničeho nic za zády nesmělý hlas.

Otočil se, blondák se zastavil dva kroky od něj, Sneer poznal Filipa.

„Jak se máš?“ podal mu ruku na přivítanou.

„Pron mi řekl, že vás nejspíš najdu tady. Chtěl bych se zeptat...“ koktal Filip.

„Posadíme se na to!“ Sneer zamířil k betonové zídce oddělující pláž od nábřeží přístaviště jachet. „Jak se ti vede s dvojkou?“

„No právě..,“ Filip nasadil posmutnělý výraz. „Chtěl jsem se zeptat, kolik stojí udělání první třídy?“

„Ho, ho!“ pousmál se Sneer. „Ale ne, copak se stalo?“

„No..., víte,.. Když jsem se svojí dvojkou přišel do práce, dali mi, pravda, patnáct žlutých navíc, ale.., můj šéf, který měl taky dvojkou, se během týdne vyliftoval na jedničku.. Takže.., vlastně.., no, prostě

všechno zůstalo při starém. A těch patnáct bodů navíc není zase tak moc. V poslední době šly ceny nahoru, za všechno se musí platit ve žlutých, a cena zelených hrozně klesla.“

„No co, aspoň holky po tobě teď jedou, ne?“ usmál se Sneer, „Druhák, to už je někdo „Ale,..“ Filip zrudnul až po kořínky vlasů, „Když to jeden s holkama neumí, tak mu nepomůže ani nula. Vy to umíte! Karl mi to říkal.“

„Nevěř mu. Je to správnej chlap,— ale děsně kecá! Takže ty si chceš koupit jedničku. Myslíš, že ti to pomůže, že budeš spokojen?“

„Nevím. Všechno se musí vyzkoušet, ne?“

„Stojí to pět set žlutých.“

„To je moc. Ale snad se mi to podaří ušetřit. Za půldruhého roku, za dva roky..“

„Pron ti najde dobrýho liftera.“

„A vy?“

„Já už v týhle branži nedělám. Alespoň ne v nejbližší době. Ale jsou i jiný. Drž se.“

Díval se za odcházejícím Filipem. Měl sto chutí zavolat za ním: Nech toho, je to všechno nesmysl, podvod, komedie! Nemá to vůbec žádnou cenu, zbytečně utrácíš body! Nesnaž se šplhat výš, neprobouzej v sobě touhy a ambice, které nikdy neuspokojíš. Žij, prostě jenom žij, protože se ani nestačíš ohlédnout a život bude u konce, než ho stihneš okusit!

mlčel, protože věděl, že by to stejně nepomohlo. On sám se přece také cpal kamsi vzhůru, na vrcholek pyramidy, ztrácející se v mlhách, do neznámého hájemství tajemných sil, které z nepochopitelných důvodů tahaly za neviditelné nitky, oživující množství bezvládných lidských marionet. Takových loutek jako Filip a jemu podobní, co se pouštějí do nesmyslné hry, jejíž cíl sami nechápu, protože znají vždycky jen nejbližší tah, nic víc.

Tragikomedie – shrnul své úvahy a rozhlížel se po volné lodi. – A ještě navíc v pimprlovém divadle!

Vsunul Klíč do přístavního automatu a seskočil do malého motorového člunu. Po nábřeží se blížily jakési dvě dlouhonohé zájemkyně o bezplatnou projížďku, jedna z nich dokonce na Sneera zamávala.

Proboha, jen ať to nejsou známé – napadlo ho a na plný plyn vyrazil podél vlnolamu na otevřenou hladinu jezera. Teprve když se Argoland změnil v úzkou šedivou šmouhu na obzoru, vypnul motor a sáhl pro obálku. Jednou, dvakrát si přečetl čtyři sloky textu písničky.

Když pochmurný nad tebou visí mrak, když tlačí tě můra noční, pohledění na nebi vysokém spočni, nad Tibigan na hvězdy upři zrak!

Z dálavy stovek světelných let zářivých hvězd sem zalétá třpyt. Má se už, říkají, probudit ze svého snu náš ospalý svět.

V kosmickém otroctví dříme lid. Neví, že spadlo naň z hvězd. Jestli dál hvězdami dá se vést, může však novou nadějí mít!

Neztrácej nadějí v nebeský chorovod, v dalekých hvězdách pomocnou dlaň, dokud se odráží nebeská bář v hladině jezerních vod.

Pokrčil rameny a vložil papír do kapsy. „Alegorie, přenesené významy,“ broukl si pro sebe.

Místo očekávaných vysvětlení nebo návodu objevil jedině jakési mlhavé mystické blábolení. O co mohlo jít Alence, že se tak usilovně snažila zaměřit jeho pozornost právě na tuhle písničku? Že by ten skrytý význam měla obsahovat melodie, a ne text? To je ještě méně pravděpodobné.

Sáhl do druhé kapsy a pečlivě jí vyprázdnil.

Byl tam Věčný Klíč, který zabavil Pronovi, krabička cigaret, zapalovač a jedna z Bennyho brožur. Sneer si přečetl několik prvních vět a dospěl k názoru, že to musí být nějaká science fiction.

Ale proč to bylo vydané jako obyčejná rozmnožená brožura? Starý digger to považoval asi za dost nebezpečný materiál, když se ten sešitek tolik snažil ukrýt před všetečnými pohledy tajného.

Sneer si zapálil cigaretu, prohlédl si Věčný Klíč a hodil ho přes palubu. Potom se pohodlně natáhl na dno lodě a sáhl po svazečku.

Chybějící kapitola, přečetl si název a potom opřený o loket četl dál:

Redaktor ranního vydání „Washington Post“ se při pohledu na fotografie které fotoreportér rozložil na jeho stolku, zatvářil znechuceně.

„V. posledním týdnu jsme měli snad čtyři fotky létajících talířů“ řekl a s nechutí se díval na reportéra. „Copak už konečně nemůžeš zamířit ten svůj objektiv trochu níž? I na Zemi se v poslední době dějí různé zajímavé věci!“

„O, K., šéfe,“ bránil se fotograf. „Je sice fakt, že se o tom v poslední době hodně píše, ale tentokrát, podívejte se na to! Vždyť je to perfektní záběr. Létající talíř-nad Bílým domem!“

„Hmm... Před dvěma dny jsem tu měl fotografii UFO nad Pentagonem, a ve čtvrtek nad Kapitolem,“ poznamenal redaktor skepticky. „Přiznej se, Bille, jak, to děláš?“

„To jsou ty nejpoctivější fotky, žádný fígle!“ rozzlobil se fotograf. „Jestli chcete, prodám to někde jinde. Redaktor, který má špetku fantazie, by z toho udělal bezva trhák! Mám i název: »UFO nebo komunistická špionáž?«“

„Tak takhle ne, Bille. Už jsem ti přece říkal, že bys měl změnit úhel pohledu. Už pár dní se na obzoru rýsuje výrazný pokrok v rozhovorech o otázkách vojenského uvolnění. No, dobrá.., Dám tu fotku s Bílým domem na druhou stranu.“

Na stolku zazvonil telefon. Redaktor zvedl sluchátko a chvíli poslouchal. Výraz jeho tváře se každou vteřinou měnil.

„Perfektní! Okamžitě mi to sem dejte!“ vykřikl nadšeně a položil sluchátko. „Máš smůlu, Bille. Tvoje fotka v ranním vydání nebude. Máme na první dvě strany kupu senzací. Potěšit tě může leda to, že kromě tebe musím z čísla vyhodit nejméně jednoho senátora a tří kongresmanu.“

„Co se stalo?“

„Všechno najednou! Senzační prohlášení ministerstva obrany! Důležitá rozhodnutí o odzbrojení, podpis smlouvy o neútočení mezi nejvýznamnějšími vojenskými pakty, reálná perspektiva integrace světové ekonomiky! To je neuvěřitelné! Po tolika na první pohled bezvýsledných, do nekonečna se protahujících konferencích! Prezident prý osobně hovořil s Moskvou, Pekingem a Paříží a schyluje se k jakémusi převratnému společnému prohlášení nukleárních mocností. A k tomu ještě Reuter vydal senzační zprávu o objevu metody získávání energie prakticky z jakékoliv dostupné suroviny! Promiň, Bille, budu teď mít strašně moc práce, musím přelámat celé číslo!“

Fotoreportér shrnul svoje fotografie, sebral se a bouchl za sebou dveřmi.

„V žádném případě!“ šéfredaktor rozhodně zavrtěl hlavou. „Vem si to, Koljo! Nikdy jsme u nás žádné takovéhle senzace nemívali a víš, že se nahoře na podobné nesmysly dívají dost nepřejícně. Létající talíře nad Kremlem! To by teprve byly telefonáty! Z ústředního výboru, z ministerstva.“

„Vždyť by se to přece dalo opatřit odpovídajícím komentářem, třeba: »Že by nový pokus Imperialistických špehounů?«.“

„Ale, Koljo, Koljo! Nechodíš na školení?! Nevíš, že se v poslední době snažíme takovéhle přívlastky omezovat? Vedou se důležité rozhovory na nejvyšší úrovni, nemůžeme kalit atmosféru.“

„Tak co třeba jinak... »Hosté z vesmíru nebo vtip fotoreportéra?«... například.“

„Neblázni. Stejně v čísle nemám místo. Přece nevyhodím tu zprávu o úspěších sovchozu Nový život. Nebo informace o nepokojích s rasovým pozadím v...“

Do kanceláře redaktora vpadla sekretářka mávající pásem, papíru z dálnopisu.

„Soudruhu redaktore! Tohle před chvílí vydal TASS!“

Redaktor přelétl očima text zprávy.

„Vypadni, Koljo, s tím svým UFO! Tady na Zemi se dějou takové věci, že v zítřejším čísle nezbude místo nejen na tebe, ale ani na soudruhy z Politbyra a akademika Koločkina!“ řekl s nadšením v hlase a jednoznačným gestem ukázal fotoreportérovi dveře.

Toho dne přinesly noviny celého světa na prvních stranách zprávu o podpisu mezinárodních dohod, které dávaly reálný základ k mnoha dalším, integračním krokům a neobvykle rychlým změnám ve světové politice a ekonomice. Veřejné mínění, zaskočené tak náhlým a pozitivním zvratem v mezinárodních vztazích, se zaměřilo na tyto význačné události, které živě zajímaly každého člověka na Zemi.

Ve všeobecné euforii a v záplavě informací už na zprávy o spatřených neidentifikovatelných létajících objektech nad hlavními městy mnoha zemí nezbylo místo. Kromě toho, v té době se už senzace tohoto typu čtenářům novin a divákům televize přejedly.

Sneera probudily ostré sluneční paprsky, které mu svítily přímo do obličeje. Promnul si oči a zvedl se ze dna lodi. Od severu dul silný vítr a člun se kolébal na pořádných vlnách. Na hladině se běhalo několik listů namočeného papíru.

Asi jsem usnul při čtení, napadlo ho. Jak vidno, nebyla to příliš vzrušující četba.

Pohlédl na plovoucí listy papíru. Brožura byla špatně sešitá a vítr ji roznesl po hladině. Usedl za volant, zapnul motor a zamířil s lodí ke břehu.

Den v ústavu proběhl normálně. Kdyby Sneer o tom, co se stalo, nevěděl, jeho pozornosti by unikly dokonce i ty trochu zneklidněné tváře několika důležitějších osob, pobíhajících po chodbách budovy.

Na průběh poslední služby se ho nikdo neptal, a ani policie nepřišla. Ti, kteří si vážnost své situace uvědomovali, se nejspíše snažili zachovat za každou cenu klid a zdání, že se vůbec nic nestalo.

Pár minut před třetí přistoupil k vrátnici mladý muž a řekl, že na Sneera počká v autě na parkovišti, za budovou ústavu. Sneer si okamžitě povšiml dlouhého elegantního vozu s blýskavou červení naleštěného laku. Takové vozy byly k vidění málokdy, většinou se řítily nad ulicemi centra po estakádě, uzavřené pro běžnou veřejnou dopravu a vyhrazené v podstatě pouze pro automatické nákladní vozy zásobující aglomeraci.

Říkalo se, že těmi ohromnými vozy jezdí pouze velmi důležití nuláci z nejvyšších vládních míst, ale pravdou bylo, že to nikdo nevěděl přesně. Ať už to bylo jak chtělo, auto bylo mnohem větší a okázalejší než malá městská vozítka, kterými se za zelené jezdilo po území centrálních čtvrtí, zatímco za žluté bylo možné dojet dokonce za hranice sevřené zástavby, za předměstí zastavěná soukromými vilami a rodinnými domky, jež obývali občané zámožnějších pracujících tříd, většinou prváci a nuláci. Pro šestáka nebo páťáka by byl výlet do takových částí města zbytečným utrácením vzácných žlutých bodů, které bylo možné užitečněji investovat v centru města. A o tom, že by se v těch drahých čtvrtích mohl usadit, se nemohlo žádnému z nich ani zdát. Dokonce i kdyby měl dostatek žlutých, získaných kdovíjakými nelegálními čachry, nemohl by příliš vystrkovat růžky nad poměry své vlastní třídy, aby na sebe neobrátil pečlivou pozornost inspektorů policie a oddělení kontroly příjmů.

Takže nedostatek žlutých a některé důvody osobní bezpečnosti fungovaly jako účinná bariéra proti přílivu nepracujících tříd do příměstských čtvrtí.

Sneer se do těch oblastí čas od času dostal, kdysi dokonce uvažoval o tom, že si pronajme nebo koupí vlastní dům v jedné z těch prostranných zelených čtvrtí. Ale charakter jeho práce a to, že pracoval v různých oblastech centra, ho nutil k častým změnám místa pobytu.

Kdybych našel Alenku – blesklo mu hlavou, když si vzpomněl na svůj dávný nápad koupit si domek.

Vzpomínka na dívku, vyvolaná myšlenkou o koupi domku, ho přesvědčila, že pokračovat v takových úvahách si nesmí dovolit, aby nezabředl do melancholie nenaplněných tužeb.

„Prosím,“ řekl muž, který pro něho přišel, a otevřel dvířka vozu. „Musíme si pospíšet.“

„Kam pojedeme?“ Sneer otálel s nasednutím.

„Za město, na jih. Vlastně, uvidíš sám,“ usmál se ten druhý, obešel vůz a usedl na místo řidiče. „Bude to spíše příjemně než nepříjemné překvapení.“

Sneer zaujal místo vedle něj, vůz vykličkoval z parkoviště na ulici a potom se po strmém, nájezdu vyhoupl na estakádu, závora zabraňující vjezdu obyčejným městským vozidlům se automaticky zvedla a už za chvíli se červená limuzína hnala po levé straně vozovky a předjížděla pomalu se vlekoucí nákladáky, automaticky vedené po pravé straně dálnice.

Sneer nejel ještě nikdy tak rychle. Vozy, které si mohl pronajmout, se pohybovaly mnohem pomaleji. Viděl je teď z výšky dálnice – ty malé bezradné broučky plazící se ulicemi s už dávno neopraveným povrchem.

Během deseti minut se červená limuzína dostala za hranice komplexní zástavby centra Argolandu. Několik dalších minut se pak řítily dálnicí, která byla z obou stran obehnána vysokými zábranami z drátěného pletiva. Podél dálnice vedly příjezdové komunikace, které čas od času křížily nadjezdy. Celé území bylo pokryto volnou zástavbou, řadami domů různé velikostí, obklopených zelení keřů a trávníků. Před mnoha domy stály menší či větší barevné vozy. Sneer ty oblasti ze svých dřívějších výletů znal, ale přijížděl sem vždy běžně dostupnými místními komunikacemi nebo magistrálou, za kterou se platilo.

„Tady se už sto let téměř nic nezměnilo,“ ozval se řidič. „Stejně domky, zahrádky... jenom auta mají teď motory na jiném principu a nejsou žádné problémy s palivem.“

Dálnice opustila vilové čtvrti, zmizelo i pletivo po obou jejích stranách. Tady Sneer ještě nikdy nebyl. Městské vozy mohly jezdit jen po určité hranici, kde končily příměstské čtvrtě. Dál prostě motory přestávaly pracovat. Sneer si vzpomněl, jak jednou zajel po výpadovce příliš daleko a musel auto několik desítek metrů tlačit zpátky, až na území, kde motor zase naskočil.

Následující čtvrt hodinku jeli uprostřed zelených polí, po kterých se pohybovaly velké automatické stroje na sběr zeleniny. Sneer se divil, že auto vyjíždí za hranice aglomerace. Věděl, že do jiných měst se cestuje výlučně vzduchem, což je kromě jiného velmi drahé. Kam ho tedy veze ten mlčenlivý mladík, který se mu představil jako spojka Kontrolní rady a doručil mu pozvání k šéfovi oddělení „Z“?

Automobil zpomalil a sjel na pravou stranu dálnice, pak zabočil na vedlejší silnici vedoucí směrem ke skupince bílých budov vyrůstajících uprostřed kukuřičného pole a obklopených hustým živým plotem. Cesta vedla k vstupní bráně, kterou řidič otevřel svým Klíčem.

Zastavili před jednou z nízkých budov v hloubi ohrazeného území. Hned za ní se rozkládala rozsáhlá betonová přistávací plocha pro helikoptéry. Před velkým plechovým hangárem stálo několik strojů různé velikosti a kotem nich se pohybovalo pár osob v leteckých kombinézách.

„Tak jsme tu,“ řidič ukázal Sneerovi na vchod do budovy. „Jestli máš u sebe ještě něco kromě Klíče, musíš to uložit do schránky, než budeš procházet kontrolní brankou. Doufám, že nemáš žádné umělé orgány?“

„Jenom dva plastové zuby v horní čelisti mám si je snad vyšroubovat?“ Sneer se ironicky usmál. „V poslední době jsem bomby nepolykal.“

„Tady se o takových věcech nežertuje!“ Kurýr mu pohrozil prstem, ale současně se usmál, „Tady úřaduje mozek Argolandu?“

„Proč tak daleko?“

„Protože je tu zdravější vzduch,“ prohodil a významně zamrkal, pak se podíval na Klíč na čas. „Už jdi, aby šéf nečekal. Místnost číslo šest.“

V pracovně byl příjemný chládek. Skrz dřevěná žebra okenních žaluzií padaly dovnitř pruhy slunečního světla a kreslily světlé čáry na tlustém koberci pokrývajícím střed místnosti. Zbytek tonul v pološeru a teprve po chvíli, když si jeho oči zvykly na skoupé osvětlení, si Sneer povšiml těžkého dřevěného pracovního stolu v hloubi pokoje a šedivé hlavy člověka, který seděl za ním.

„Dobrý den,“ řekl mu Sneer. „Byl jsem sem pozván,“

„Vítej v continuum, Sneere,“ hlas zpoza stolu byl příjemný a přátelský. „Dovolíš mi, abych tě oslovoval tímto jménem?“

„Všichni mi tak říkají.“

„V pořádku. Jmenuji se Vito Rascalli. Jsem vedoucím zvláštního oddělení.“

Vyšel zpoza stolu a s napřaženou rukou přistoupil ke Sneerovi, stojícímu stále uprostřed koberce.

„Mám velkou radost vždy, když mohu někoho přivítat na této straně,“ řekl a ukázal Sneerovi na křeslo v rohu místnosti a usedl do druhého naproti němu.

Sneer nerozuměl téměř ničemu z toho, co říkal, ale vyčkával s nadějí, že konečně něco vysvětlí. Kradmo se přitom rozhlížel po pokoji.

Stěny byly obestavěné regály plnými starých knih a na stolku stály dva starosvětské telefony. S celým vybavením vůbec neladil jen počítačový displej s nazelenale svítící obrazovkou, Sneer na obrazovce rozeznal silnou čarou obtažený obrys Argolandu.

„Jak se ti líbí ta fictive science?“ obrátil se Rascalli na Sneera po delší chvíli mlčení, jako by čekal, až Sneer skončí s prohlídkou místnosti.

Sneer otázku nepochopil.

„Myslíte science fiction?“ zeptal se nejistě.

Ze by mu šlo o tu brožurku? – překvapilo ho to. Jak to ví?

„Ne!“ rozesmál se Rascalli. Jde mi o ústav a tamní pěstování fiktivních věd.“

„Překvapilo mě to.“ Některé věci si stále nejsem schopen vysvětlit.“

„Pokusím se o to, abys věděl všechno, co je třeba. Prověřili jsme si tě. Ta práce byla, kromě jiného, do jisté míry zkouškou, testem. Teď víme, že jsi nulák s vysokým indexem nulovosti.“

„Tomu nerozumím,“ zamumlal Sneer a podíval se na svého partnera, který se na něj zpod svého hustého, šedivého obočí usmívat „Nulák je snad nulák, nebo ne? O jakém indexu to mluvíte?“

„Správně. Máš právo tomu nerozumět. Dokonce i pro nejinteligentnějšího nuláka je to všechno hrozně složité. Vstřebat to a porozumět tomu všemu je těžké i pro staré vlky na téhle straně a co teprve pro ty, kteří sedí tam. Začnu možná od jistých – nuancí v nomenklatuře. Jak vidíš, s nulovostí je to trochu podobné, jako s hustým lesem: když se díváš z větší vzdálenosti, nerozlišuješ jednotlivé stromy, vidíš jednu tmavou stěnu, jakousi jednolitou masu. Čím jsi blíž, tím více se ta masa mění v jednotlivé stromy. A teprve úplně zblízka vidíš, že některé stromy jsou blíž, jiné dál, že jedny jsou větší a jiné menší... Stejně je tomu i s nuláky. Pro šestáka jsou jednolitou masou, kdesi tam daleko na obzoru. Čím je ale člověk nulové třídy blíž, tím přesněji si uvědomuje, že není nulák jako nulák. A když už se mezi nimi ocitneš, poznáš, jak moc se mezi sebou lišíme.“

Pouze naivní třeták nebo druhák může vzdychat závistí ,ach, kdybych tak byl nulákem a myslet si, že příslušnost k této třídě vyřeší všechny jeho problémy a zajistí mu jednoduchý život bez starostí. A ve skutečnosti teprve tady, na této straně nuly, začínají opravdové a zásadní rozdíly. Aby se ale daly rozeznat, musí se člověk nacházet mezi opravdovými nuláky. Jsi právě mezi nimi, ale ještě se předčasně neraduj. Je to opravdu velmi těžká a zodpovědná role. Zatím jsi naše požadavky splnil. V poslední době jsou opravdoví nevyliftovaní nuláci úzký profil! Současné školství nepřeje rozvoji inteligence u mládeže, a ekonomický systém neposkytuje odpovídající motivaci. Prostě opravdového nuláka – je to paradox, tak typický pro naši dobu – lze nejlépe najít mezi liftery, a ne ve funkcích, které vyžadují nulovou třídu, protože tam sedí různí kariéristé, čachráři a pseudovědci. Už toho trochu víš o naší sociální politice, máš tedy představu o tom, jaké máme cíle. Jde nám hlavně o udržení rovnováhy ve společnosti Argolandu. V jiných aglomeracích je to pochopitelně stejné. Tu pohádkovou stavbu, kterou jsme stvořili pro lidi z tamté strany nuly, nemůžeme zbořit! Nemůžeme takovému liftovanému nulákovi otevřeně říct, že je hlupák! Nejde nám o něj a jeho ambice, ale byl by to průlom, trhlina v názorech celé společnosti na smysl a správnost našeho počínání. To nesmíme připustit. Už asi pro tebe není tajemstvím, že v našem světě se berou v potaz jedině nuláci – ale ti autentičtí. Oni jediní jsou nezbytní pro fungování světa v té podobě, jaká se zformovala v průběhu uplynulých desetiletí.“

„Takže ve skutečnosti by všichni ostatní obyvatelé mohli přestat existovat, protože jsou zbyteční?“

„Teď právě docházíme ke komickému, nebo jestli chceš, ke tragickému dilematu. Kdyby totiž ti všichni v podstatě pasivní konzumenti přestali existovat, nebylo by už třeba vůbec nic: ani obdělávání

půdy, ani výroba čehokoliv, ani celá automatizace a organizace, a nakonec bychom byli zbyteční i my, nuláci, protože by už nezůstalo, co řídit. Právě ti chudáci, nedoučení šestáci, frustrovaní třetáci a nadutí falešní pseudonuláci, jsou jediným důvodem naší existence, jediným cílem naší činnosti. Znáš dost dobře pravidla, podle kterých funguje společnost Argolandu. Ale to, co o ní víš, je pouze prvním stupněm zasvěcení. Jsi tu proto, abys dosáhl druhého stupně vědomí. Víme, že tvůj mozek je schopen přijmout a pochopit určitou pravdu známou pouze nemnohým, dokonce ani ne všem opravdovým nulákům. Ale než ti to důležité tajemství našeho světa vyjevím, musíš si uvědomit svou vlastní pozici v něm. Vstupuješ na cestu, z níž není návratu, to si musíš uvědomit! A teď pár informací, abys viděl, v jakém světě doopravdy žijeme. Určitě ses už jako dítě divil, proč je šesták kdosi s nejnižším stupněm inteligence a nulák ten s nejvyšším. Na první pohled by se mohlo zdát, že logika přikazuje přijmout obrácenou nomenklaturu. To je úplná pravda. Ale takový stav věcí slouží přesně určeným cílům. Za prvé, šestáci nejsou nazýváni nejnižší třída, protože právě číslovka označující jejich třídu je nejvyšší. Tak se nám podařilo zabránit vzniku obvyklých pojmenování vyšší třídy a nižší třídy což má určitý význam pro vlastní rozpoložení těch méně inteligentních. Ovšem za druhé, opravdu, pro potřebu nás nuláků se klasifikace jeví jinak, než ji vidí ostatní obyvatelé. Vyjasním ti to názorně. Vzpomeň si na model atomu, ten nejjednodušší, takzvaný planetární model. Elektrony jsou v něm rozmístěny na přesně definovaných úrovních, které jsou od centrálního jádra blíže nebo dále. Pozice elektronu, spojeného s daným atomem, je zkvantovaná. Znamená to, že takový elektron nemůže zaujmout přechodné postavení mezi úrovněmi. Může patřit do první, druhé nebo jiné vrstvy, čili ,obalu. Čím blíže jádra se obal nachází, tím těžší je vyrvat z něj elektron, aby se dostal mimo atom. Lidská společnost v aglomeracích je podobně zkvantována. Obalů, čili tříd, máme sedm, jejich počet vychází pouze z přijatých zásad, mohlo by jich být klidně více nebo méně, ale sedmička je takové pěkné číslo. Každý občan, jehož inteligenční hodnota nepřekračuje úroveň dohodnutou pro šestou třídu, je šestákem, a tak dále. Každý občan patří do jedné ze tříd, je přiřazený k jedné z vrstev tohoto systému, přičemž nejbližší dna je vrstva minus šest, když počítáme od nuly dolů.. Šestáci tedy jsou horší než hladina o minus šest. A takzvaní nuláci, to jest ti, které umisťujeme na různá důležitá místa v aglomeraci, mají inteligenci v rozmezí ,od minus jedna do nula. Abychom mezi všemi těmi zápornými občany nevyvolávali zbytečné komplexy, pomíjíme v oficiální nomenklatuře tříd značku minus! Tak se tedy vysvětluje onen zdánlivý paradox: na tamté, záporné straně nuly, máme sedm záporných tříd, odrážejících spíše duševní nedostatky než intelektuální hodnoty občanů, ve srovnání s úrovní označovanou vzorová inteligence, čili nulou. Proto je tedy tato nula limes inferior, dolní hranice inteligenčních vrstev, nezbytná pro lidskou bytost k aktivní účasti v jakékoliv užitečné činnosti v našem tak komplikovaném světě. Pod touto hranicí musíme, bohužel, anebo možná... na štěstí, umístit téměř všechny obyvatele města. Nad nulou se na rozdíl od toho rozkládá, podobně, jako v modelu atomu, continuum, čili nekonečně hustá oblast nezkvantovaného stavu, plusového intelektu. Sem můžeme řadit pouze nemnohé, jejichž rozum projevuje jistou nadmíru inteligence nad minimum. Doufám, že teď budeš jistě věci a pojmy chápat lépe. Vidíš, máme dvě kategorie nuláků: ty po tamté straně, kterým můžeme říkat nuláci podnuloví, a ti nadnuloví. O prvních lze obecně říct, že nejsou hloupí; ale teprve o těch druhých můžeme tvrdit, že jsou chytří, i když do různé míry, protože jejich moudrost může dosahovat různých forem od dohodnuté nuly až po nekonečno, kterému odpovídá úroveň absolutního intelektu, genia geniality. Takový mozek pochopitelně neexistuje, podobně jako neexistuje nekonečně velké číslo. Je ale možné se tomuto ideálu přiblížit tím, že se bude dosahovat stále vyššího indexu nulovosti. Určitě ses už setkal s tajemným a na první pohled žertovným označením čtvercový nulák. Je to samozřejmě slovní hříčka, ale nepostrádající smyslu. V prostředí nadnuláků, kteří jsou lidmi s velkým smyslem pro humor, se tak označují lidé s indexem

nulovosti blízkým číslu čtyři. Čím totiž vlastně z pohledu geometrie je symbol nuly? Je to kruh, a kruh by měl být kruhový. Opravdový dokonalý kruh, samozřejmě. A co nedokonalý, přibližný? Jak ho lze popsat? Samozřejmě nějakým mnohoúhelníkem vepsaným nebo opsaným na opravdovém kruhu. Čím více stran ta hranatá karikatura kruhu má, tím víc se blíží ideálu. Takže tedy – nulák trojúhelníkový je méně inteligentní než šestiúhelníkový a čtyřadvacetiúhelníkový – zase mnohem lepší než oba dva předchozí. Musíš přiznat, že je to docela vtipné... Proto se také nulákům s malým indexem nulovosti někdy pohrdavě říká, že jejich nula je hranaté kolečko. Tento systém klasifikace jsme zavedli pro naše pohodlí, neznamená to ovšem kvantizaci intelektu nadnuláků, je-li to třeba, lze tento index, běžně označovaný celým číslem, popsat s přesností na jakékoliv desetinné místo po desetinné čárce,

„A... má to nějaký význam?“ Sneer byl všemi těmi informacemi ohromen.

„Obrovský! Sám se o tom přesvědčíš, až u nás budeš pracovat. Nemusím ti snad vysvětlovat, že jsme tě uznali za nadnuláka. Na indexu nulovosti závisí pozice ve služební hierarchii, množství hlasů, kterým každý z nás disponuje při hlasování v Radě, a také, no co, i my jsme jenom lidé, množství žlutých, které každý měsíc dostává. Občas o kariéře rozhoduje třeba i třetí desetinné místo!“

„Kolik je tedy můj Index?“

„Ještě to nevíme přesně. Není to tak jednoduché, jako ty naivní testy-hlavalamy k rozlišení čtvrtáka od pátáka. Tamto je fikce, hra, práce pro zbytečné nuláky. Tady ovšem jde o osud světa, o výběr řídicích kádrů. Je třeba vzít v potaz množství vlastností. Člověk je bytostí s mnoha parametry a nejen schopnosti, ale také psychické rysy a charakter ovlivňují jeho index. Budeš ještě podroben důkladným vyšetřením.“

Sneer mlčky seděl a snažil se strávit to, co vyslechl. V průběhu několika týdnů mu už podruhé někdo převrátil vzhůru nohama celý obraz světa, který si ve své hlavě vytvořil. Jak naivní bylo myslet si, že tomu světu rozumí, když bezstarostně bloumal veselými ulicemi centra Argolandu. Tolik by si přál vrátit se zpět do své blažené nevědomosti nominálního čtvrtáka, který si byl jist svou dokonalostí, projevující se jeho opravdovou nulou. Nula, která se z tamté strany jevila jako zlatistý kruh na vrcholu společnosti, byla ze současného pohledu pouhou nulou – a to do slova a do písmene.

„Asi jsem tě tím výkladem trochu unavil,“ řekl Rascall a chápavě se na Sneera podíval, jdi si dát něco k obědu. Bufet je nalevo od vchodu. Trochu si odpočiň a potom se přihlas na kádrovém oddělení, budova číslo dvě. Později si pohovoříme o, jiných, ještě důležitějších věcech.“

Území, kde stály budovy Rady, bylo ve skutečnosti ještě rozsáhlejší, než se Sneerovi na první pohled zdálo. Přesvědčil se o tom hned, když při hledání jídelny zašel příliš daleko jednou z alejí. Minul malý, tichý parčík plný kvetoucích keřů a neznámých exotických rostlin, a došel ke skupině pěkně položených domků a větších vil, mnohem výstavnějších než ty nejbohatší, jaké bylo možné spatřit na předměstích Argolandu. Nad tím vším se vznášel, blažený, téměř smysly postřehnutelný klid. V zahradách, kolem pestrobarevných bazénů, si hrály děti a odpočívalo mnoho dospělých.

Ve srovnání s přeplněnými plážemi Argolandu, s jeho – vlastně i na předměstích – těsnou zástavbou, působil ten komfort a hojnost volného prostoru dojmem jakési obrovské nespravedlnosti, téměř zneužití.

Sneer si uvědomoval, že urbanizace se všemi jejími zápornými důsledky, se v určitém momentu vývoje světa stala jediným východiskem ze slepé uličky. Mnohokrát mu byla vtoukána do hlavy ta na první pohled jasná věc: území, která se rozkládají mimo město, živí všechny obyvatele aglomerace, každý akr půdy je příliš cenný na to, aby byl zabírán k soukromému užitku malých skupin lidí.

Tady byla tato zásada zjevně porušena. Nadnuláci zbavili sami sebe povinností dodržovat práva a povinnosti všeobecně platná pro celou tu podnulovou intelektuální cháturu. Možná to považovali za odpovídající rekompensaci za to, že na svých bedrech nesli těžkosti vyplývající z péče o fungování aglomerace. Byl to ale jejich jednostranný pohled, který by ostatní obyvatelé určitě neakceptovali.

Proto tedy bylo středisko řízení aglomerace umístěno tak daleko od města z dohledu jeho obyvatel. Úplné a neporušitelné uzavření měst, dosažené ztížením možnosti je opustit, sloužilo tedy ochraně tohoto malého tajemství nadnulových hodnostářů. Silniční dopravní prostředky – s výjimkou nákladních vozů, převážejících zásoby, a aut nadnuláků – nemohly překračovat určité přesně vymezené hranice na kraji města: speciální elektromagnetická bariéra zastavovala motor. A co třeba odejít z města pěšky? To Sneer nikdy nezkoušel, ale teď pojal podezření, že i to bylo nějakým důmyslným způsobem znemožněno. Jiná věc je, že nikdo ve městě neměl žádný– zvláštní důvod opouštět je jenom proto, aby si prohlédl oblasti zemědělské výroby, desítky a desítky kilometrů kukuřice nebo okurek. Za městem nebylo z pohledu jeho obyvatele nic: ani jeden automat, ani jedna zdírka, do které by mohl vsunout svůj Klíč, aby tak mohl za své body něco získat.

Než Sneer našel budovy jídelny, nebo ještě lépe velmi dobré restaurace, dospěl ještě k jednomu závěru. Zjistil totiž, že zatajování životní úrovně nadnuláků a jejich izolace od společnosti způsobuje, že oni sami – ovládající z takové velké vzdálenosti život aglomerace, navíc prostřednictvím méně či více liftovaných podnuláků z městské administrace – logicky a nenávratně ztrácejí jasný pohled na otázky života miliónů obyvatel města, A co víc – ty věci se ani v nejmenším netýkají jich samých, bezpečně ukrytých ve svých komfortních hnízdech. S jakou nevůlí museli asi podnikat ty nezbytné

služební cesty do onoho hlučícího úlu, jakým, ve srovnání s tímto místem, byl Argoland. Odtud, jako zpoza tlustého skla pozorovali věci, které se tam odehrávaly, byly jím cizí a neměly žádný vliv na jejich vlastní postavení.

System, jakým doplňovali své kádry – to jest výběrem mezi nuláky, objevenými ve městě – vytvářel dokonalou překradu proti všem pokusům o průnik nežádoucích elementů zvenčí, osob, jež by mohly demaskovat jejich opravdový život – zdánlivě těžký, plný složitých problémů spojených se zastáváním společensky významných povinností.

Proč jsem se jim zalíbil zrovna já? – Sneer se nad tím zamýšlel od chvíle, kdy se tady ocitl. Tam, v Argolandu, mohl být i ve vlastních očích považován za génia. Neztratil ale smysl pro sebekritiku a stále jaksi nemohl úplně uvěřit, že za tento výběr vděčí pouze duševním schopnostem.

Muselo v tom být ještě něco jiného, nějaké dodatečné kritérium, které splňoval, aniž o tom ovšem věděl.

Odpovědí na jeho pochybnosti se mu začala rýsovat už ve chvíli, kdy si chtěl z automatu vzít ták s obědem a nenašel otvor, do kterého by měl vložit Klíč. Zmateně podstoupil stranou, aby se podíval, jak jiní konzumenti uvádějí do chodu gastronomické automaty. Za chvíli to už věděl: aby dostal jídlo, stačilo zmáčknout tlačítko. Všechno tu bylo zadarmo! Každý, kdo získal čest přebývat v tomto centru vlády, mohl uspokojovat své chutě, aniž by utratil jediný bod.

Dalším překvapením byla samotná kvalita jídel, Sneer, návštěvník nejlepších lokálů v Argolandu, takové lahůdky v životě nejedl. To jídlo mělo opravdovou chuť. Nemohly se mu rovnat ani ty nejdražší pokrmy za tvrdé žluté. Speciality restaurací v Baště nebo Kosmosu bylo možné ve srovnání s těmito pochoutkami klidně nazvat odporným žrádlem.

Kdo má rád dobré jídlo a dokáže jeho kvality ocenit, se určitě nevzdá možnosti stravovat se tady – konstatoval a vzal si druhou porci výtečných pirožků. Budu se snažit udělat všechno proto, aby mě odtud nevyhodili zpátky do města.

Po chvíli mu ale došlo, že o tom, poslat odtud kohokoliv zpátky do Argolandu, se prostě nedá mluvit: takový člověk by přece mezi podnuláky mohl rozšiřovat nežádoucí informace! Z toho tedy plyne, že je-li sem už někdo pozván, určitě odpovídá všem kritériím a podmínkám aby se loajálně zapojil do činnosti Rady.

Takže jedním z důvodů, proč jsem byl vybrán já – přemýšlel a zapíjel poslední pirožku výtečným pomerančovým džusem – byla určitě má záliba v pohodlném životě. Ale to není všechno... Co ještě, kromě inteligence a důvtipu? Možná, že inteligence je až druhořadým kritériem, tím méně významným? Rascalli hovořil o různorodých rysech osobností, které se při klasifikaci nadnuláků berou v potaz. V každém případě je to i láska k pohodlí a dobrému jídlu. A co ještě? Nedostatek morálních zábran? Konformismus vůči jakékoliv soustavě podmínek přinášejících člověku osobní prospěch?

To začínalo vypadat jako zpytování svědomí, a tak si Sneer otřel ústa ubrouskem, rozvalil se v křesle a zapálil si cigaretu.

A když se někdo protiví? Co když sem – přes ten důkladný výběr – proklouzne někdo, kdo do této sestavy nepatří? Když se nedá poslat zpátky, zbývá už jen jediná možnost!

Ta poslední myšlenka ho naplnila náhlým neklidem a přesto, že ho ani v nejmenším nenapadlo opustit toto krásné místo, v němž se ocitl jakýmsi zázračným řízením osudu (osudu pečlivě řízeného) – jako osudy všech lidí na tomto světě, cítil se najednou jako moucha, která neopatrně usedla na chutnou, sladkou hladinu hustého medu. Chudák moucha, v první euforii mlsně chlemtá tu sladkost, ale ta jí už po chvíli pevně svazuje všech jejích šest nožek. Naivní moucha, může ještě, než se pokusí roztáhnout křídla, věřit a namlouvat si, že v tom medu tkví jenom z vlastní vůle, že stačí chtít, aby poodlétla dál, vrátila se na ta nádherná, vonná městská smetiště, do roje jí podobných, svobodných much!

A najednou – nic takového! Pokusy o osvobození jenom zhoršují postavení mouchy, její jemná křídla se babrají lepkavou hmotou, a to je její konec. Těžko se neumazat, když spadnete do sklenice s medem.

Sneer se s krutou lhostejností díval na tvora, který v jeho úvahách vyvolal obrazové paralely, mouchu snažící se usednout na moučník jednoho ze strážníků u stejného stolku.

I ty takhle dopadneš – pohrozil mouše, a aby zapudil neodbytné myšlenky, začal naslouchat hovorům ve svém okolí.

„Slyšels, co udělal ten chlap z kontroly lesního hospodářství?“ říkal smějící se muž co seděl vedle mladé dívky cpoucí se ovocem se šlehačkou.

„Povídá se, že se zbláznil.“

„No jasně. Ale to není všechno! Poslouchej: byl jsem dneska u náčelníka kontroly územního hospodářství a najednou se tam vřítí kdosi od kontroly vzdušného prostoru a křičí: šéfe, ten kretén od kácecích strojů se snad zbláznil! a šéf na to: Za prvé to není kretén, protože má sedmnáctiúhelník a ty jenom šestiúhelník, takže ty ho soudit nebudeš! Na to ten z patroly: „Ale, šéfe, on naprogramoval stroje porážející stromy v Západním pralesi tak, že místo, aby kácely pravidelné čtverce, pustily se do celé oblasti a porazily stromy v řadách ve tvaru velkého nápisu, který je vidět ze vzduchu! Se šéfem to trhlo. Vyskočil ze židle a zařval: Co? Co to tam napsal? A ten druhý nato, že nápis zní.,.“

Pak se vyprávějící naklonil k uchu dívky a hlasitě zašeptal:

„polibte nám prdel!“

Dívka vyprskla smíchy, aniž by stihla polknout šlehačku, kterou měla v ústech. Rozhovor byl na dobu, potřebnou k likvidaci následků drobného incidentu, přerušen. Za chvíli muž vyprávěl dál:

„Takže ten z hlídky řekl šéfovi, že se vůbec nediví. Sám by taky zblbnul, kdyby seděl v řídicím centru sám uprostřed pralesa. Šéf to smetl se stolu krátkou poznámkou, že tamten dobře ví, za co se octl tam ve vyhnanství a že teď není čas litovat blázna, když je ohrožena samotná existence státu a všeobecná bezpečnost. Okamžitě to smažte! řekl a chlápek z hlídky se mu do očí vysmál, Šéfe on na to, to písmeno má každý dva kilometry na výšku a nápis je nejmíň třicet kilometrů dlouhý! Co se dá dělat, šéf udeřil pěstí do stolu. Porazit všechno, celou oblast, jak to leží a běží! Ale to je šest tisíc hektarů kvalitního starého pralesa! Všechno to zpracovat nedokážeme, nemáme takové kapacity, to dřevo nám shnije, bude to děsná ztráta! oponoval ten druhý. „A ty víš, co se stane, když přiletí oni? Vždyť si to dokážou přečíst a pochopit to! A ty mi tu něco vyprávěj o ztrátách. Co z toho, že bude les, když už tu nebudeme my! Víš přece, jak jsou přecitlivělí! Jestli je ten nápis dobře vidět z velké výšky, nebudou ani chvíli pochybovat, že nebyl určený jim!

„No, a co se dělo dál?“ zeptala se dívka. „Toho z lesa zavřeli na klinice, a stromy kácejí hlava nehlava.“

„Šéf měl pravdu! Kdyby si to přečetli a urazili se, vypadali bychom moc pěkně.“

Oba dva vstali a odcházeli k východu. Jídlna se začala vyprazdňovat, končila polední přestávka. Sneer vstal také a vydal se hledat budovu číslo dvě, kde mu měli udělat nějaké testy. Předpokládal, že se to ani v nejmenším nebude podobat klasifikačním zkouškám pro podnuláky, kterých se jménem svých klientů mnohokrát zúčastnil. To, na co v budově číslo dvě narazil, nemělo s testy vůbec nic společného. Položili mu řadu otázek, na než se snažil odpovídat pravdivě, protože soudil, že odpověď je tazajícím se už předem známá. Věděli toho o něm opravdu dost, což například dokazovala otázka, kterou mu položil jeden z examinátorů:

„Kdysi ses nechal slyšet, že společenský systém panující v Argolandu ti vyhovuje a že bys v žádném případě nechtěl, aby se třeba i v tom nejmenším změnil. Zastáváš tento názor i nadále?“

„Řekl jsem to,“ odpověděl Sneer, „protože moje materiální situace a příjmy byly podmíněny existencí právě takového systému.“

„Motiv není důležitý,“ usmál se tazající, „Ale musíš být stoprocentně přesvědčen o tom, že se v Argolandu nemá a nesmí cokoli měnit, protože každá změna může vést ke katastrofě v globálním měřítku. A navíc teď, když jsi tady, by se ta katastrofa nejcitlivěji dotkla právě tebe samého. Jsi tedy přesvědčen o tom, že je třeba za každou cenu udržet společenskou rovnováhu Argolandu?“

„Svůj názor jsem nezměnil,“

„To je dobře. Utvrdíš se v něm ještě víc, až s námi budeš pracovat.“

Po pohovoru byl Sneer podroben elektrohypnóze a až do chvíle, než se probрал, si už nic víc nepamatoval. Pak mu bylo dovoleno vrátit se k Rascallimu.

„Jestli sis už o nás utvořil nějaký názor, hned ho zavrhni,“ řekl s přátelským sarkasmem šéf oddělení „Z“, když se Sneer opět přihlásil v jeho kanceláři. „A jestli si myslíš, že všemu rozumíš, vem na vědomí, že se mýlíš. Nemusíš se ostatně utíkat k výmyslům. Dozvíš se vše, celou pravdu, bez jakéhokoliv zkrášlování a zamlčování..Ta pravda je příliš složitá, příliš zapeklitá, než aby ji v celé své šíři dokázal pochopit dokonce i tak inteligentní nadnulák, jako jsi ty. Víš toho hodně a domyslel sis ještě víc. Tady ve městě téměř každý, dokonce i šesták, něco ví nebo si něco domyslel, slyšel různé názory. Ale celou pravdu o našem světě lze poznat a pochopit jedině odtud, z pozice nadnuláka. Složit tu rozsypanou mozaiku neznámé podoby z drobných nekompletních kamínků, mezi kterými se ještě navíc nacházejí falešné, z úplně jiné skládačky, je neobyčejně těžké. A když ti navíc někdo, tváříci se

jako tvůj pomocník, de facto překáží v tvé činnosti, je to beznadějně. Proto jsem si jist, že toho ještě mnoho nevíš a že tvůj obraz světa, v němž my všichni žijeme, není úplný.“

Rascalli udělal delší pauza. Zahleděl se na obrazovku, jako by se na ní měla objevit nějaká zpráva. Za chvíli se jeho oči pohnuly – četly jakousi krátkou informaci.

„V pořádku,“ řekl s viditelnou úlevou. „Přišel souhlas. Nejsou proti. Můžeme tě přijmout do našeho týmu. A teď mě pečlivě poslouchej. To, co ti řeknu, je tajemství známé pouze nadnulákům. Musíš ho poznat, abys mohl správně plnit povinnosti, o kterých předpokládáme, že ti v Radě připadnou. Určitě si teď kladeš otázku, proč jsme v Argolandu a dalších aglomeracích stvořili a dále udržujeme ten šílený, nepřirozený stav společenských vztahů? Proč ve snaze o jeho udržení současně tolerujeme nám známé záporné jevy, kterým bychom mohli bez problémů předejít? Určitě si myslíš, že disponujeme-li týmem nejlepších mozků z celého světa, mohli bychom pro lidstvo vymyslet mnohem lepší, efektivnější model bytí, namísto této obrovské mystifikace. Už sis určitě všiml, jak usilovně se snažíme, aby to průměrným obyvatelům podnulových tříd připadalo co nejpřirozenější. Všechny sdělovací prostředky slouží tomu, aby je přesvědčily, že právě tento model života je optimální a jeho realizace se blíží ideálu. Většina, převážná většina lidí věří, že tomu tak opravdu je. Jsou spokojeni, jedni méně, jiní více, ale žijí v těch podmínkách a snaží se v rámci daného modelu dosáhnout svých osobních cílů. Tváří v tvář faktu, že výroba je plně automatizována a disponujeme nevyčerpatelným zdrojem energie, nemá činnost podnuláků žádný význam ani vliv na množství produkováných výrobků. Důležitá je jediné otázka jejich rozdělení, takového, aby měl člověk pocit, že stav vlastnictví je závislý na činitelích, které jsou všeobecně akceptovány společností: na použitelnosti a vkladu práce. Musí tomu věřit, protože jinak ztratí jedinou motivaci k práci, která se skládá na funkci modelu jako celku.

„Ale je ten model opravdu jediným, správným a nejlepším z možných?“

„To nevíme. Nepokoušeli jsme se vymyslet jiný.“

„A proč byl vybrán právě tenhle a ne jiný?“

„Protože jiný nebyl.“

„Takže, když bylo vypracováno schéma principu nové společnosti epochy automatizace, ani se nikdo nepokoušel o různých řešeních diskutovat?“

„Ne. O tomhle modelu nikdo nediskutoval. On nám byl dán... v hotové formě připravené k zavedení.“

„Tomu nerozumím.“

„Až s námi budeš pracovat, pochopíš to dřív, než si myslíš!“ Rascalli se instinktivně rozhlédl po prázdné kanceláři, snížil hlas a nakloněný přes stůl směrem ke Sneerovi dodal: „Ten prapodivný systém organizace a řízení společnosti nám byl vnucen!“

„Kým?“

„Sílu, o které nevíme skoro nic, kromě toho, že je téměř všemocná! Právě ta síla nám přikázala zorganizovat všechno tímto způsobem a učinila nás – nadnuláky – odpovědnými za zavedení tohoto systému života a kontrolu jeho realizace!“

„Co může být takovou velkou silou, která je schopná vnutit své plány celé planetě? Nějaká skupina teroristů, disponující zbraněmi hromadného ničení? Mafie, skupina šílených vědců? Nebo třeba vzbouřený superpočítač, ovládající celou energetiku?“

„Ne, ne... To všechno, cos mi tu vyjmenoval, by ještě nebylo to úplně nejhorší, i kdyby to bylo všechno najednou. To by aspoň dávalo špetku naděje, stín šance, že se zpod tohoto vlivu dokážeme vymanit. Bohužel! Síla, která nad námi, visí, nepochází odtud..“

„Odkud?“

„Z naší planety,“

„Takže cizí intervence z vesmíru?“

„Nevíme toho o nich moc a ani se nedovíme víc, než kolik se nám oni uráčí říct.“ V Rascalliho hlase zazněla melancholie a zoufalství. „Při konfrontaci s nimi nemáme šanci. V dávných dobách se braly v

potaz různé varianty možných kontaktů s inteligentními návštěvníky z hlubin vesmíru. Uvažovalo se o ozbrojené invazi způsobující zničení celé naší civilizace i o možnosti pomoci výše rozvinutých bytostí, která by pro nás byla velmi přínosná; o kolonizaci, o bratrské spolupráci; nedorozumění i přátelství. Ale byly to všechno jenom výmysly našeho lidského druhu. Variantu, která je konglomerátem všech předcházejících verzí, nikdo nepředvídal. Ti, kterým se musíme podřizovat, nejsou, striktně vzato, ničím nepřáteli. Oni jsou prostě fanatiky! Fanatiky v rozsahu celého jim dostupného vesmíru, věřícími ve vlastní inteligenci, o které nelze diskutovat, a vlastní neomylnosti. Přišli sem, aby nám věnovali jimi vypracovaný model společnosti rozumných bytostí, který byl jimi uznán za univerzálně platný a nejlepší pro všechna v kosmu existující společenství, která dosáhla vysokou úroveň rozvoje znalostí a automatizace výrobních procesů. Tento model rozšiřují všude tam, kde najdou dostatečně rozvinutou civilizaci! Svou činnost považují za poslání, dějinnou misi své rasy, která první ve vesmíru dosáhla nejvyšší úrovně společenského vědomí a byla schopna tento model vytvořit. Jako ti nejmoudřejší, o správnosti svých přesvědčení nediskutují! Dělají to tak, jako dřív řádoví rytíři šířili víru pravou mezi pohanskými národy: s fanatickou vírou ve své ideje, které se staly čímsi podobným náboženstvím!“

„A... pokoušel se jim někdo postavit se na odpor, nesouhlasit s přijetím jejich rad?“

„To nebyly rady. Přijetí jejich idejí každou vyspělou společností je pro ně bez diskusí. Pro ně je to úplně jasné a přirozené.“

„Ale... vždyť každá společnost má svá specifika! To, co se osvědčilo u nich, nemusí být ještě dobré pro nás!“

„Oni tvrdí, že stejně tak jako na jejich planetě, tak i na mnoha jiných, které obdarovali září své moudrosti, pracuje jimi zformulovaný systém bezvadně, a činí přerůzné společnosti rozumných bytostí šťastnými.“

„A je tomu opravdu tak?“

„Nevíme dokonce ani, kde leží jejich rodná planeta. Pravděpodobně tak daleko, že bychom tam bez jejich pomoci nedokázali dorazit – a i kdyby se nám to podařilo, nemáme žádnou jistotu, že by nám tu svou ideální společnost ukázali.“

„A jiné planety, které učinili šťastnými a na jejichž příklad se odvolávají?“

„Ty také nejsou podrobněji specifikovány, ale podle našich zkušeností můžeme soudit, na čem spočívá to jejich přesvědčení o štěstí na oněch planetách. Později se k té otázce vrátím. Teď bych ještě chtěl, abys věděl, že následkem zcela bezohledného nátlaku bylo lidstvo nuceno se těm misionářům společenského ideálu podřídit. Vezmi na vědomí, že disponují nepředstavitelně velkou silou, a okamžitě pusť z hlavy jakoukoliv myšlenku na to, že by se snad mohlo povést vymanit se z jejich vlivu.“

„Copak hrozili zničením lidské civilizace?“

„Ne, tak otevřeně to neformulovali. Užívají zdvořilé, diplomaticky opatrné způsoby. Nelze nepřiznat, že během prvního období přetváření naší civilizace do nás hodně investovali, protože nám dodávali množství cenných technických zařízení. A nic za to nechtěli. Toužili pouze po tom, abychom bez námitek aplikovali v praxi jejich vyzkoušený systém organizace společnosti.“

„A to se to nikomu nezdálo podezřelé? Ta jejich nesobeckost?“

„Zpočátku ne. Připisovalo se to jejich fanatismu, hluboké víře ve vlastní ideologii, nepotlačitelné touze neustále si potvrzovat vlastní genialitu. Lidstvo, nebo lépe řečena ti za lidstvo zodpovědní, neměli na vybranou. Teď se ale v nás, nadnulácích, rodí přesvědčení, že to všechno obsahuje konkrétní dalekosáhlý záměr. To se koneckonců výrazně ukazuje na následcích už zavedených opatření. Pres všechny pozitivní vlastnosti systému začíná čím dále tím více vycházet najevo, jaký bude definitivní efekt.“

„Zotročení naší společnosti!“ řekl Sneer a zaťal pěsti, „Chtějí nás oblnout, zbavit lidské tváře, zautomatizovat a zatomizovat, rozbít na jednotlivé částičky, které, by se řídily pouze vlastními malichernými zájmy. Zlomit lidskou solidaritu, zpřetrhat pouta člověka k lidskému rodu!“

„Rozhodně jsme neudělali chybu, že jsme ze všech vybrali právě tebe!“ Rascalli se s úsměvem a s netajeným obdivem a satisfakcí díval na Sneera. „Jsi mimořádně inteligentní a bystrý, budeš v našem středu užitečný. Ale pod jednou podmínkou: musíš se vzdát myšlenky na odpor a vzpouru proti nim. To by tě zničilo, a s tebou možná i celou naši Zemi. Každý z nás bolestně prožil nutnost smířit se s realitou: bylo by to jako mlátit hlavou do tvrdé, nekonečně tlusté zdi. Můžeš si to ušetřit, jestli bez protestu uznáš naše metody, připojíš se k nám a přijmeš náš způsob boje. I kdyby se ti zdálo, že to vůbec není boj, nýbrž oportunismus a rezignace na jakékoliv radikální opatření. Ještě nejednou se ti stane, že budeš pln víry a dobrých úmyslů chtít udělat něco pro tu naši ubohou, ztracenou planetu, a to, co sis předsevzal, neučiníš: zabráni ti v tom nelidský, ale výrazný a srozumitelný – ach, jak

dokonale srozumitelný! –Hlas, rezonující v tobě i kolem tebe, který ti řekne NE! A ty ho, i kdybys stokrát nechtěl, uposlechněš, protože si nakonec uvědomíš beznadějnost jakéhokoliv odporu. Pochopíš jednoduchý fakt, že pokud se nepodvolíš, v okamžení zničíš sám sebe a jednou provždy ztratíš jakoukoliv možnost udělat pro dobro obyvatel Země třeba i úplnou maličkost. Uvědomíš si současně, že vždycky se najde někdo slabší než ty, kdo povolně a poslušně splní rozkazy onoho Hlasu a tvoje oběť bude k ničemu a nic na věci nezmění,“ Rascalli se odmlčel, protože náhle ochraptěl. Několikrát zakašlal, z karafy si nalil vodu a zapil nějaký prášek.

„Co tedy vy, nuláci, děláte, abyste nakonec stejně nedovedli lidstvo do koncentráku těch kosmických fanatiků? Musíme přece očekávat, že sem jednou stejně přijdou a ovládnou nás do poslední molekuly, protože o tom jim zřejmě jde! Nevěřím, že by do takového podniku investovali zcela nesobecky!“

„Moc toho udělat nemůžeme. Mám zato, že se nedalo nic dělat od samého začátku, kdy si nás vybrali jako pokusné králíky. Osudu, který nám předurčili, neunikneme. Nakonec uskuteční všechno, co chtějí. Ve srovnání s našimi možnostmi jsou všemocní. Jediné, co můžeme zkusit, je pokusit se oddálit konec. To je to, čím se od té divné, neočekávané invaze zabýváme.“

„Kdy to bylo? Nikdy jsem v dějepise o něčem takovém neslyšel!“

Rascalli se hlasitě, hystericky rozesmál, „Samozřejmě, že ne. Nemohl jsi nic slyšet. Právě my, nástupci těch, kdo nátlaku podlehli, musíme to tajemství ze všech sil ukrývat. Vymazali jsme z dějin lidstva jeden detail: setkání s Cizinci, Lidé musí žít v přesvědčení, že naší současnost stvořili jejich předkové, sami a bez cizích vlivů. Jenom my, nejmoudřejší ze všech, smíme znát pravdu. Ostatní, i kdyby ji poznali, nebyli by s to posoudit hrůznost situace. Začali by protestovat proti našim opatřením, ale to by bylo to menší zlo: postavili by se také proti nim, a to by lidstvo zničilo. Ať si masy podnuláků myslí, že ten systém tvoříme my, že ho řídíme a za jeho plusy a mínusy odpovídáme zase jenom my, nadnuláci, nezávislí superinteligentní šéfové lidské civilizace, jsme připraveni vzít na sebe celou tíhu zodpovědnosti za vady společnosti, jen aby si nikdo nedomyšlel, že existuje jistá vnější síla, které jsme podřízeni. Musíme brát všechno na sebe, být barikádou, hrází izolující vědomí lidského živlu od zvěstí o existenci Cizinců, jistě chápeš, že je to nezbytné! Sneer zamyšleně přikyvoval.

„Takže všechno, co se děje v Argolandu a dalších lidských střediscích na celé zeměkouli, je jen fraška hraná před těmi z Kosmu, aby uvěřili, že vy jejich plány realizujete důsledně a s úspěchem.“

„My, nikoliv vy“ opravil ho Rascalli, „Teď jsi s námi i ty a musíš za tento svět nést svoji část společné zodpovědnosti. Naše role je jako speciální filtr: před lidstvem zatemňujeme pravdu o našich

kosmických dozorcích a před nimi zase úplné informace o tom, co se na Zemi skutečně děje. Ještě štěstí, že oni hledí jen na celkový obraz společností, čímž podléhají iluzi pořádku, který zde tvoříme. Věří, že všechno jde správným směrem, a naším úkolem je utvrzovat je v tom pomocí odpovídajících hlášení a zpráv. Až dosud všechno klapalo, i když nám někdy vyčítají, že náš pochod k jejich ideálům je příliš pomalý. Když nás pak začnou kritizovat, musíme udělat něco doopravdy, učinit nějaké rozmáchlé gesto, aby viděli, jak kráčíme vpřed. A potom zase náš tlak na lidské společenství zmenšujeme. Čím déle si bude společnost udržovat své humánní vlastnosti, čím pomaleji se bude přibližovat k bodu jejich úplného zániku, tím déle bude trvat, než se tady objeví Oni sami a vyberou nás jako kapry z čeřenu. Kdyby se nám naše předstírání nedařilo, kdyby naši hru prohlédli, přijdou a sami důsledně uskuteční svůj plán na proměnu lidí v armádu dálkově ovládaných robotů. Uvedou do života svůj ideál sociální rovnosti: srovnají nás všechny na úroveň šestáků! To je jejich cílem! Jen horko těžko se nám podařilo jejich záměry trochu pozměnit. Snažili jsme se uchovat jisté historicky podmíněné prvky naší společnosti. Chtěli jsme udržet některé naše lidské hodnoty a vymoženosti. V období, kdy sem přišli Oni, byl svět rozdělený na dvě základní společenské formace. Každá z nich měla své klady a zápory. V rámci unifikace celosvětového společenského systému, k níž nás Cizinci přinutili, jsme se snažili zachovat maximum toho nejlepšího z obou předtím existujících typů. Bohužel... Každý, kdo zná světové sociálně ekonomické problémy období před Velkou reformou, snadno odhalí, že v tom, co dnes pozorujeme v aglomeracích, lze najít téměř beze zbytku vady obou antagonistických systémů starého světa. V současných podmínkách nechceme s ničím hýbat. Toužíme po tom, aby vše zůstalo co nejdéle při starém. A to ne proto, že bychom to považovali za dobré, nýbrž proto, že je to jediná cesta, jak se zachránit před něčím horším. Mezi podnuláky jsou bohužel lidé, kteří toho vědí dost a rozšiřují nepřesné a nezodpovědné informace, jako by nerozuměli, že tím lidstvu škodí. Ti ubozí hlupáci z nižších tříd nepochopí naši motivaci a důvody, protože toho nejsou schopni. A ti z kosmu nás neustále sledují. Jestli do jejich vědomí pronikne úplná pravda o současné situaci, o rozdílech mezi realitou a jejich spekulativním modelem, nebude trpět nikdo jiný než my, podle jejich názoru neschopní dirigenti akce na vylepšení společnosti k jejich kosmickému obrazu. První úder zasáhne nás, a potom... pak už lidstvo nezachrání nic. Kdo ví, co s námi vůbec chtějí udělat? To se nedozvíme až do té doby, než se sami rozhodnou uskutečnit poslední fázi svých plánů.“

„A oni,,. jsou tady, mezi námi?“

„Jak to máme vědět!?! Nikdo nemá ponětí dokonce ani o tom, jak vlastně vypadají, neví se, jestli jsou schopni přijmout lidskou podobu. Komunikují s námi na rádiových vlnách. Vídáme jejich lodě v naší atmosféře. Někdy, jako by se nám chtěli připomenout, demonstrují své neuvěřitelné technické vymoženosti, tak jako tehdy, když přinutili vůdce velmocí starého světa k úplné poddanosti ve jménu další existence lidstva.,, Dávají nám pocítit svou přítomnost, ačkoliv se nikdy neobjevují v aglomeracích. A teď, když už víš všechno,“ pokračoval Rascalli po krátké odmlce, bez obtíží pochopíš, že kdokoliv dělá cokoli proti nám, nadnulákům, a proti naší práci, jako by podřezával větve pod celým lidstvem. Doufám, že tě nemusím žádat o slib, že nic neprozradíš podnulákům. To se snad rozumí samo sebou.“

„Oni rozšiřují jisté... texty, která naznačují možnosti existence kosmických interventů,“ řekl Sneer, protože si vzpomněl na nedočtenou brožuru.

„Víme o tom,“ Rascalli mávl pohrdavě rukou, „To, o čem píše ve svých pamfletech, nemá ani hlavu ani patu, pravda je mnohem složitější. Ty naivní, zjednodušené verze zákulisních machinací z období Velké reformy nejsou naštěstí přesvědčivé ani pro neinteligentní podnuláky.“

„A ti jsou záměrně ohlupováni, aby nic nechápali a jenom poslouchali?“

„Ano. To je bezpodmínečně nutné ve jménu vyššího principu,“ pronesl Rascalli a zahleděl se kamsi pod psací stůl. „Lepší je... trochu přihlouplá společnost než zánik lidstva.“

„Takže to s těmi ohlupovači v pivu je pravda?“

„Nejenom v pivu,“ usmál se Rascalli. „Ve všem, s čím se denně setkávají: v kdejakém nesmyslu. Ale to je jediný způsob jak ovládnout ten živel, aby se pro naše dobroděje stvořila fikce, že nadnuláci dělají vše, co se od nich očekává. Co se dá dělat... Teď neseš břímě zodpovědnosti společně s námi. Musíme omlazovat naše kádry. Někdo musí tu hru hrát dál, uhýbat, balancovat co nejdéle, hlídat rovnováhu mezi nutným a přijatelným, oddalovat ten smutný, nevyhnutelný konec člověčenstva, který ale, jak doufám, nenastoupí během života naší generace. Ačkoliv – kdo ví? Jejich záměry jsou nevyzpytatelné. Jdi teď do osobního oddělení v budově číslo jedna, tam už se ti budou věnovat dál a přidělí ti úkoly. Pro začátek budeš pracovat jako podinspektor společenské rovnováhy, a později..., uvidíme.“

Budova, kde Sneera přechodně ubytovali, stála trochu stranou od ostatních staveb. Dostal velkou místnost, větší než ty nejdražší, nejluxusnější kabiny v Argolandských hotelích. Měla nejméně dvacet čtverečních metrů a k tomu velkou koupelnu s opravdovou vanou, ve které se mohl pohodlně natáhnout. Takový luxus byl k vidění jedině ve vilách významných nuláků v prstenu předměstských žlutých čtvrtí.

Sneer se pokoušel představit si interiéry bytů v domech, které si prohlížel před obědem. Tak jako všechno ostatní v této oáze skutečného, pohodlného života, musely být vrcholem komfortu.

Jak uboze vypadala ve srovnání s tím existence davu lidských pěšáku, přesouvaných sem a tam po gigantické šachovnici aglomerace, v tom světě bezobsažných fikcí!

Ted', kdy byl jeho rozum v stavu přijmout všechny aspekty skutečnosti, obnažené předchozím vysvětlením, se už ničemu nedivil. Tenhle obraz světa musel být definitivní verzí, už se v něm nemohlo ukrývat nic tajemnějšího, snad jen nějaké detaily, které bude mít i tak dříve či později možnost poznat. Bylo nutné brát svět takový, jakým se ukázal být, včetně následků daného stavu věcí.

Sneer chápal, co měl Rascalli na mysli, když vyprávěl o neodvratitelnosti přechodu do continuum – jak se to tu hezky nazývalo. Ten název inspirovaný modelem atomu, k němuž přirovnával starý nadnulák společenství v aglomeracích, měl několik metaforických významů. Znamenalo to nejen, že zdejší společnost není rozkastována na sedm minusových tříd, ale tento pojem označoval také relativní nezávislost v čistě prostorovém slova smyslu – volný pohyb a čistou svobodu. Aglomerace, to byly atomy lidstva, které na sebe vázaly miliónové davy jedinců, neschopných (tak jako vázané elektrony v atomu) osvobodit se z pout sil spojujících je s jádrem, kterým bylo město. Situace nadnuláka naopak připomínala volný elektron, který se může pohybovat mimo povinnou oběžnou dráhu.

Jak nelidská musí být inteligence, která dokáže vymyslet tak bezduchý model společnosti, v němž se berou na lehkou váhu všechny individuální vlastnosti každého jedince – pomyslel si Sneer na adresu mýtických příchozích z neznámých hlubin galaxie, člověk, přinucený obíhat den co den po vytyčené oběžné dráze, se opravdu začíná podobat částičce hmoty bez špetky rozumu, odkázané na náhodnou hru sil, působících v tomto kontextu, iluzorní změna vlastního společenského postavení spočívá pouze v záměně jedné dráhy za jinou, kde cílené kroužení pokračuje, dále trvá intenzivní pohyb po uzavřené křivce, pohyb, jenž neposouvá objekt ani o krok blíž k jakémukoliv smysluplnému cíli.

Nebylo pochyb o tom, že tato systematizace pozemské společnosti, dotažená důsledně do konce, musela sloužit nějakým zcela konkrétním záměrům. Asi by se mezi nimi těžko našel byť i jeden jediný, který by přinesl něco dobrého objektům manipulace. Skutečné úmysly galaktických fanatiků se dost zřetelně prolínaly s frazeologií hlásající ideu optimalizace bytí všech druhů a typů společenství rozumných tvorů. Kdyby chtěli ovládnout planetu obydlenou miliardami skutečných individualit, bylo by to pro ně stejně těžké jako hlídat každý jednotlivý elektron mezi miliardami jiných. Mnohem jednodušší je přece pohlídat neposlušné částice, pokud – roztříděné do nevelkých skupinek – povinně obíhají po závazných drahách.

Složitá struktura, jakou je atom, se řídí vlastními zákony, a jako by kontroluje sebe sama. Stačí ji hlídat jako celek, řídit ji globálně a nedopustit, aby se rozpadla na jednotlivé částice. Není pak třeba ani dbát o identifikaci individuálních elementů, které se začínají podobat jeden druhému, jsou zaměnitelné, jejich vlastnosti se stávají statisticky průměrnými, přestávají existovat jako subjekty.

Lidstvo přetavené ve valouny, slepené v hrudky, které lze přecedit a vyhodit, takže ani drobeček neprojde sítí – Sneera zamrazilo při té otřesné představě. Chtějí nás mít v takovém skupenství proto, aby nás mohli snadněji smést, zničit, využít k neznámým cílům. Místo aby se pídili po jednotlivcích rozsetých po celém glóbu, mohou nás sbírat ve velkém jako mravence přivábené na kostku cukru. Ve světle této interpretace se galaktičtí misionáři jeví jako nevyzpytatelní expanzionisté toužící po úplném ovládnutí těch planet, na něž se už dostali.

Z domněnek o smyslu činnosti záhadné supercivilizace, které se Sneerovi honily hlavou, byla nejoptimističtější ta, že to všechno dělají v sebeobraně: tím, že v zárodku ničí rozvoj všech rozumných společenstev ve své blízkosti, zajišťují se před možností, že vedle nich vyrostou inteligentní síla, která by je v budoucnu mohla ohrozit.

Jenže i společenství, jehož rozvoj je sebevětší silou potlačován, se může vyrvat zpod otupující kontroly. Kdyby jim šlo jen o to vyčistit okolí od potenciálního nebezpečí, pak by zkrátka asi zničili veškerý život na planetě. Rascalli vyprávěl o demonstracích síly, o jejich nátlaku a fantastických možnostech... jestli nic z toho nepoužili, jestli se tak namáhají uskutečnit tajné záměry, jsou jim lidé zřejmě k něčemu potřební, a to v podobě, kterou se jim snaží vtisknout. Proč? Zcela jistě proto, aby se jim nad miliardami jednotlivců, zotročených, v separovaných skupinkách, lépe panovalo.

Něco podobného tady už bylo... Sneer s obtížemi vyhrabal ze své paměti střípky dějepisných vědomostí.

Říkalo se tomu koncentrační tábory. Tam ale šlo o masové vraždy. Tady, kdo ví, o čem tu vlastně jde?

Na to se dá odpovědět teprve tehdy, až bude odhalen definitivní záměr kosmických démonů. Ten závěr v něm vyvolal pocit smutku a beznaděje. Sneer už chápal hledisko nadnuláků. Bylo zřejmé, že komfort, který si pro sebe stvořili, nebyl jediným důvodem, proč v obraně tajemství stanuli jako živá přehrada mezi masami obyvatel aglomerací a onou Kosmickou silou. Dav – živel bez rozumu – by jejich argumenty nepochopil, neuvěřil by v neporazitelnou moc Cizinců. Kdyby si lidé, byť i jen částečně, uvědomili, že vegetují pod cizím jařmem, jejich poddajnost by asi roztála jako sníh. Zpřetrhala by se pouta sociálního pořádku. Prvními oběťmi davu by se stali nadnuláci, ti zrádci, podlézající kosmickým interventům. Další si lze snadno domyslet. Vybuchla by nerovná, beznadějná konfrontace, došlo by k monstrózní sebevraždě lidstva.

Udržování nepřirozeného, režírovaného života aglomerací v pohybu, dezinformace a ohlupování lidí, to všechno, co se do této chvíle Sneerovi v postupování nadnuláků zdálo nečestné, se teď ve světle

plné pravdy o světě, v němž žil, stávalo jedině možným a správným. Právě to vědomí celé hrůzности situace zavíralo nadnulákům ústa. Vytvářeli neskutečný svět pro dav neuvědomělých spoluobytel, ničili v zárodku každý sebemenší drobeček pravdy o situaci a současně se věrolomně usmívali na ty, v jejichž moci se spolu s celým světem nacházeli. Oni, nadnuláci – ačkoliv jejich životní úroveň by byla předmětem závidy a tužeb ostatních občanů, kdyby si ji mohli zblízka prohlédnout – se ve skutečnosti nalézali za dráty stejného vyhlazovacího tábora jako ostatní; od jiných se lišili pouze tíhou vědomí celé pravdy o situaci a dobrovolně přijatého břemene zodpovědnosti za udržování delikátní rovnováhy mezi křehkou tkání člověčenstva a brutální silou interventů, schopnou lidstvo kdykoliv zničit.

Bylo těžké posoudit, jestli je pocit ohrožení a odpovědnosti vysokou nebo nízkou cenou za životní komfort, člověk si ve své individuální existenci dost brzy zvyká na myšlenku o nevyhnutelnosti smrti, ale to mu nepřekáží v práci a hromadění materiálních statků a v úsilí dosáhnout úspěchu v životě. Dotýká se člověka neodvratitelnost všeobecného úpadku a nepostřehnutelného konce více než jeho vlastní smrt? Spíše nikoliv. Zřejmě z tohoto důvodu měli nadnuláci větší starosti o udržování současné rovnováhy než o budoucnost lidstva, o níž už bylo beztak definitivně rozhodnuto. Proto neváhali užívat i svého vlivu na charakter členů společenství odsouzeného k záhubě, nedbali na morální, sociální a kulturní následky svých každodenních kroků vůči obyvatelstvu. Otupělost, demoralizace, zájem pouze o záležitosti každodenní existence, to všechno pomáhalo udržovat klid, oddalovalo vidinu bouří, které by zcela jistě vyvolaly nespokojenost kosmických agresorů, kteří by pak zbavili nadnuláky jejich vedoucí role. Kdyby interventy zjistili, že jimi vybraní lidé pracují na uskutečňování vnucených cílů neefektivně, snažili by se urychlit dosažení naplánovaného stavu a vzali by všechno do svých rukou.

Na druhé straně to, že nadnuláci tolerovali mnoho lidských, i když v podstatě negativních vlastností jednotlivců i celé společnosti, stabilizovalo tempo odlidšťování na minimální úrovni.

Mimozemšťanům se toto opoždění vysvětlovalo čistě technickými problémy, které nebyly natolik složité, aby byl nutný zásah shora. Během svých úvah nad osudem světa zahnaného do krajnosti musel Sneer dát nadnulákům zapravdu v jednom: že totiž nemají jinou možnost.

To, co dělali, se dalo hodnotit z různých hledisek a s rozdílnými výsledky. Ve světle faktu, že svět je vůči hrozící cizí síle bezmocný, byla přijatá taktika nejlepším východiskem: dávala naději na přežití ještě alespoň několika pokolením. Oddalování konce světa mělo tentýž smysl jako odsunutí neodvratitelné smrti nemocného i za cenu jistých negativních účinků na jeho organismus.

Ve stále temnějším obdélníku okna bylo vidět kousek čistého nebe, na němž se už objevila první světylka jasnějších hvězd. Veden podvědomým pocitem souvislostí, Sneer se levou rukou dotkl pravého zápěstí a zjistil, že nemá náramek. Okamžitě si uvědomil, že zůstal ve schránce u kontrolní branky u vchodu do budovy oddělení „Z“.

Hvězdy – písnička – náramek – vytanul mu na mysli řetězec souvislostí, když už sbíhal po schodech.

Bez jakéhokoliv konkrétního důvodu v něm to, že nemá náramek, vyvolalo lehkou paniku. Běžel, aby ho dostal co nejrychleji zpátky, jako kdyby jeho ztráta měla znamenat přetržení poslední hmotné nitky spojující ho s dívkou, na kterou stále nemohl a ani nechtěl zapomenout.

Budova oddělení „Z“ byla otevřena také v noci. Nadnuláci byli v pohotovosti dvacet čtyři hodiny denně a neustále činili všechno pro to, aby byl vratký status quo udržen. Ode dneška byl do tohoto stálého bdění zatažen i Sneer. V sekci, do které byl přidělen, mu dali podrobné instrukce týkající se jeho úkolu pozorování rovnováhy. Znamenalo to jednoduše odhalování a ničení všeho, co by mohlo tuto rovnováhu ohrozit.

„Drobnosti si neber příliš k srdci,“ vysvětloval toho dne odpoledne Sneerovi vedoucí sekce, mladý energický mulat s dobrosrdečným pohledem. „Nezastupuj ani policii, ani administraci. Oni si budou vědět rady sami, a když ne, taky nevdají. Tvůj úkol spočívá pouze ve vyhmátnutí toho, co by mohlo škodit globální rovnováze v aglomeraci. Zpronevěry a zlodějiny občanů, korupce úředníků, neschopnost vědců, omezenost funkcionářů na nižších příčkách, to všechno jsou hlouposti, které základy rovnovážných vztahů ohrozit nemohou. Naopak bych řekl, že ty jevy jsou v mnoha případech stabilizátorem, působícím žádoucím způsobem. Lidé, kteří jsou zaneprázdněni drobnými podvůdky, vyřizováním svých všedních záležitostí a řešením osobních problémů, nemají čas na úvahy o zásadních otázkách, jestli uslyšíš, jak někdo nadává na nuláky a přitom má na mysli Radu a celý vládní aparát, nereaguj. To je dobře, že podnuláci mají za– příčinu všech starostí nás, že my jsme v jejich očích odpovědní za nedostatky a chyby námi stvořeného společenského řádu. Pokud věří v naši vinu, je do krize daleko. Důležité je, aby neřekli ani slovo o někom, kdo je nad námi, ať si už toho Někoho představují, jak chtějí. Je nutné popírat všechny zmínky o existenci Velkých cizinců, lidé, kteří nemají dost vědomostí o skutečném stavu nás všech, čili všichni kromě nás, musí být nadále přesvědčeni, že Země je suverénní planetou, řízenou lépe nebo hůře lidmi, ale řízenou pouze jimi.“

„Jsou tací, kteří se domýšlejí a mají podezření, poznamenal Sneer. „Pozor! Těm především musíme zavřít ústa. Jsou to nezodpovědné živly. Svými výmysly, které dávají do oběhu mezi spoluobčany, nemohou udělat nic dobrého. Mohou pouze způsobit zmatek takových rozměrů, že si ho všimnou i naši galaktičtí přátelé.“

Sneer situaci pochopil už během rozhovoru se šéfem oddělení. Jeho vysvětlení dokonale vyplnila bílá místa na modelu jemu tak dobře známých funkcí života Argolandu. Cizinci z vesmíru byli jediným chybějícím článkem, který mu umožňoval pochopit vše, co se tady na Zemi děje. Bylo až s podivem, že tak málo obyvatel aglomerací dospělo k podobným názorům a závěrům. Cožpak jsou doopravdy

natolik zaujati každodenností, že nemají čas o tom všem pouvažovat? Možná, že tak účinně působí ohlupující látky? Nebo je to díky činnostem inspektorů rovnováhy, kteří likvidují každý projev nebezpečných spekulací?

Ted' už Sneer věděl, proč se po celá ta léta, kam jen sahala jeho paměť, sdělovací prostředky vysmívaly všem zprávám o neznámých objektech objevujících se na obloze a o existenci jiných rozumných civilizací v kontaktní vzdálenosti. Autoři byli veřejně nazýváni blázny a všichni je nemilosrdně ostouzeli. A přesto prese všechno se dokonce mezi podnuláky vyskytují lidé, kteří docházejí k jistým závěrům, vymýšlejí různé hypotézy... Není to náhodou, takže...

Samozřejmě! Ano! To je velmi pravděpodobné! Vezměme si třeba takového Matta! Že by se klasifikace neopírala pouze o intelektuální hodnoty? Že by i ona byla částí všeobecného systému prevence? Možná, že ten, kdo je příliš chytrý na to, aby si nevšiml toho, co je na světě podezřelé, ale současně nechce předstírat, že to nevidí, se automaticky stává šestákem, páťákem, bez ohledu na své IQ? Že by vztah k oné podezřelé pravdě byl jedním z kritérií klasifikace?!?

Ano, to je možné! Takový zvědavý chytrolín, který si neumí nechat své moudrosti pro sebe, je prostě zařazen do šesté třídy. Šesták je logicky hloupější než páťák, a nelze ani zjistit, o kolik je méně inteligentní, protože v šesté třídě neexistuje dolní hranice, je tedy potenciálně bezmezně pitomý. Jeho hloupost je nekonečná. Může si povídat co chce, vždyť... kdo by poslouchal idiota!

To není špatně vymyšleno! – konstatoval ironicky, ale ne bez špetky obdivu Sneer, je třeba přiznat, že metody, jak udržet pod pokličkou významný fakt existence Cizí Síly, vypracovali nadnuláci opravdu pečlivě. Ukrytí tragické pravdy se teď účastnil i on. Viděl v činnosti nadnuláků jediné východisko, uznával logiku jejich závěrů a věděl, že se musí zapojit do té sysifovské práce a udržovat svět na šikmé ploše, po níž neodvolatelně a nemilosrdně sjížděl hloub a hloub.

Vyndal náramek ze skříňky ve vstupní hale zvláštního oddělení a znovu si ho prohlížel. Všechno, co se nedávno dozvěděl, se v jeho mysli nevysvětlitelným způsobem spojovalo s jakýmsi nejasným obrazem, s mlhavou vzpomínkou čehosi nepopsatelného – snad to byl sen, snad něčí slova... Ve chvíli, kdy si zapínal náramek na zápěstí, se v duchu znovu a znovu vracel ke svému setkání s Alenkou a hledal heslo k zámku zašifrovanému v jeho podvědomí,

Ted' chápal, že se váben zdánlivě splnitelnou touhou rozplést ten záhadný uzel zamotal do sítě, ze které se už nikdy nevymotá. Poznal hořkou pravdu o mechanismech řídících lidstvo a tím přišel o možnost vrátit se zpátky na své původní pohodlné a bezstarostné místočko v zjednodušeném

společensví, jehož problémy mu teď, ve srovnání s hrůzou visící nad nevědomým obyvatelstvem Země, připadaly jako trampoty děčka v mateřské školce.

Hrom do toho, kdo mně říkal, abych se do tuho pletl? – ptal se sám sebe znovu a znovu, jak se v něm vzdouvaly vlny nostalgické touhy po rodném betonově-plastovém světě, z něhož byl náhle vyrván a přesazen do tak přirozeného životního prostředí, že bylo člověku vchovanému v labyrintu ulic a u monotónních vod jezera Tibigan až cizí.

Odpověď se vnucovala sama. K tomu, že odešel z města, ho nepřinutili nadnuláci, nebo alespoň nebyli jedinou příčinou. To všechno kvůli té dívce! – uvědomil si šokovaně a mechanicky začal otáčet náramkem kolem svého zápěstí. Zblbla mě svým působením na tu nejhoupější, iracionální vrstvu mé mužské psychiky. Stala se objektem mého libida, mé touhy, zmizela a nechala jen naději na to, že se stane něco nádherného, jedinečného... jak jsem jen mohl... jak jen můžu být takový hlupák a nechat se dál omamovat jejím kouzlem? Tyhle úvahy přišly však už příliš pozdě.., Tady, v hlavním stanu Argolandských nadnuláků, připoutaný k tomuto místu svou znalostí úplné pravdy a vědomím vlastní bezmocnosti vůči okolnostem, si mohl už jen vyčítat, že ve slabé chvílce ztratil hlavu.

Co dál? – přemýšlel, ačkoliv věděl, že i kdyby se znovu dostal zpátky do aglomerace, už by nebyl schopen zase začít hrát tu směšnou hru na život. Copak pro tenhle ubohý svět opravdu neexistuje žádné východisko, žádná možnost spásy?

Věděl, že není... Nenašel ani jednu jedinou chybičku na Rascalliho logice, v jeho závěrech nebyla ani trhlinka, která by umožnila jeho očividné argumenty vyvrátit, a přesto se k tomuto problému neustále vracel. Nemohlo se doopravdy stát, že by nějaký způsob, nějakou šanci přehlédli?

Najednou si uvědomil, že se zase stalo to, co předpověděla Alenka, dospěl k okamžiku, který mu byl předurčen a který její věštba předem odhalila. Poznáš pravdu – dralo se z jeho paměti jako ozvěna sotva pronesených slov. A když pochopíš, že svět nelze zachránit, když už nebudeš vědět, co dál; když si uvědomíš, že v celém vesmíru není jediná bytost, která by ti mohla pomoci... „V celém vesmíru?“ opakoval nahlas.

Že by v ohromném všehomíru nebyla větší nebo alespoň stejně mocná Síla?

Nikdy nezapomeň na Alenku! – opakují se mu znovu ta slova a tvrdošijně se ukládají v paměti. Když tehdy v hotelu usínal únavou, zapamatoval si je zcela mechanicky. Chvíli poté už spal jako dudek. O

čem se mu tehdy zdálo? To si už nepamatoval, cítil jen, že to muselo být něco neobvyklého. Teď už to věděl docela jistě...

Náhle kolem sebe uviděl scény z onoho snu. A nejen obrazy... částí jeho snění musela být i slova a melodie. Protože ta slova... ano, byl to text písničky, kterou zpívala Dony Bell... Verše, které si přečetl před dvěma dny, se zcela zřetelně a v plném znění vynořily z jeho podvědomí...

„V kosmickém otroctví dříme lid. Neví, že spadlo naň z hvězd. Jestli dál hvězdami dá se vést, může však novou nadějí mít!“

Tohle byla ta přehlédnutá varianta, ta jediná šance, které si nadnuláci, zvyklí na komfort jejich pohodlných lenošek, nevšimli, nebo snad ani nechtěli všimnout ani předpokládat, že by mohla existovat... Sneerovi se ta šance zdála tak očividná, že snad ani nebylo možné jí nevěnovat pozornost! A ona, Alenka, byla důkazem té šance. Byla tady proto, aby se o ní dozvěděl... a dal se do práce!

Jenže – jaký měl úkol, jaká mu byla přisouzena role?

Náramek se z ničeho nic otevřel, jedna část patentního zámku se oddělila od zbytku měděného kroužku a odhalila dutinu. Vypadl z ní drobný kulatý předmět vypadající jako želatinová kapsle nějakého léku. Uchopil ji mezi prsty. Byla průhledná a uvnitř se přelévala kapka bleděmodré tekutiny. Na povrchu byla miniaturní písmenka jakéhosi nápisu.

„Vypij mne,“ přečetl je Sneer.

Z hloubi dávných časů uslyšel hlas matky, jak cituje jemu dobře známé věty.

Myslím si, že bych to dokázala, kdybych jen věděla, jak začít. Víte, poslední dobou se stalo tolik různých překvapivých věcí, že už jen opravdu málokterou z nich považuji za úplně nemožnou,..“ Stáli s Alenkou před malými dvířky, skrz něž byl úchvatný pohled na nebe plné hvězd. V ústech měl ještě zbytek želatinové kapsle.

„To je průchod do jiného Světa, kam už jejich moc nesahá. Slíbila jsem, že ti pomohu, a tak jsem přišla. Pojd' se mnou.“

„A co ti všichni tady?“ mávl rukou za sebe.

„Vezmeme je s sebou tím otvorem spojujícím dva vesmíry.“

„Jak?“

„Zapni si náramek, chyt' cokoliv do dlaně, drž pevně a táhni tu ubohou, usouženou Zeměkouli za sebou, Proto jsem dala tvé ruce takovou sílu.“

Pohlédl do Alenčiny rozzářené tváře, pocítil osvětlení a pochopení, byl na hranici mezi snem a bděním, aniž věděl, co je skutečnost a co se mu jen zdá, ale byl si jist, že teprve s posledním z lidí umírá naděje.

JANUSZ A ZAJDEL LIMES INFERIOR

Z polského originálu Limes inferior, vydaného nakladatelstvím Iskry, Varšava 1982, přeložil Jaroslav Olša jr. Kresba na obálce Adolf Born. Graficky upravil Miroslav Fulín, Vydal Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, n. p., jako svou 4 888. publikaci v redakci krásné literatury Praha 1989. Odpovědná redaktorka Irena Krasalická. Výtvarný redaktor Miloš Novák. Technická redaktorka Karolína Kotlářova. Vytiskly Tiskařské závody, n. p., Praha I, Kramelittská 8, 13,10 autorských archů, 13,33 vydavatelských archů. 604 22 825, Vydání první. Náklad 43 000 výtisků.

13/34 01-093-89 Cena kart 15 Kč.